

**Türkiye Planlama Okulları Birliği III. Koordinasyon Toplantısı
İstanbul Teknik Üniversitesi Buluşması Notları**

**Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde
Kalite Geliştirme ve Akreditasyon
ve
Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik**

Derleyenler:

**Nuran ZEREN GÜLERSOY
Seda KUNDAK
Zeynep GÜNAY**

Kasım 2007

İçerik

Toplantı Programı.....	iii
Oturum 1: Açılış Konuşmaları	1
Nuran ZEREN GÜLERSOY İTÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Başkanı TUPOB III.Dönem Başkanı	1
Pelin Pınar ÖZDEN TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Başkanı	4
Yaser GÜNDÜZ TMMOB Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı	6
Cengiz GİRİTLİOĞLU İTÜ Mimarlık Fakültesi Dekanı	10
Oturum 2: Yükseköğretimde Kalite ve Akreditasyon	11
Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon ve Mesleki Yetkinlik Yeterlilik Nuran ZEREN GÜLERSOY	11
Küreselleşme ve Yükseköğretimde Kalite Gülsün SAĞLAMER	16
Mühendislik Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK) Çalışmaları Ayşe ŞENATALAR.....	33
<i>İkinci Oturum Tartışmaları.....</i>	<i>45</i>

Oturum 3: Deneyimler	47
Mimarlık Dekanları Konseyi (MİDEKON) Çalışmaları Zekai GÖRGÜLÜ	47
Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MİAK) Çalışmaları Orhan HACIHASANOĞLU	52
Avrupa Şehir Plancıları Konseyi (ECTP) Nil UZUN	67
<i>Üçüncü Oturum Tartışmaları</i>	<i>71</i>
Oturum 4: Komisyon Raporları	77
Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi ve Ulusal Akreditasyon Modeli Önerisi Nuran ZEREN GÜLER SOY, Seda KUNDAK, Zeynep GÜNAY	77
Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Mesleğinde Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik Remzi SÖNMEZ	102
<i>Dördüncü Oturum Tartışmaları</i>	<i>112</i>
Oturum 5: Bölüm Başkanları /Temsilcileri Konuşmaları	117
Yıldız Teknik Üniversitesi Hülya YAKAR	117
Orta Doğu Teknik Üniversitesi Melih ERSOY	124
<i>Beşinci Oturum Tartışmaları</i>	<i>129</i>
Oturum 6: Genel Tartışmalar	133
Komisyonlar	153
İletişim Bilgileri	155

Toplantı Programı

İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi, Taşkışla Salon no. 127
2 - 3 Temmuz 2007

2 Temmuz 2007 Pazartesi

09.30 – 10.00 Kayıt

10.00 – 11.00 Açılış konuşmaları

Prof.Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY	İTÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Başkanı, TUPOB III. Dönem Başkanı
Yard.Doç. Dr. Pelin Pınar ÖZDEN	TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Başkanı
Yaser GÜNDÜZ	TMMOB Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı
Prof.Dr. Cengiz GİRİTLİOĞLU	İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dekanı

11.00.-12.30 Oturum I: Yükseköğretimde Kalite ve Akreditasyon

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Zekai GÖRGÜLÜ

Prof.Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY	Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon ve Mesleki Yetkinlik Yeterlilik
Prof.Dr. Gülsün SAĞLAMER	Küreselleşme ve Yükseköğretimde Kalite
Prof. Dr. Ayşe ŞENATALAR	Mühendislik Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK) Çalışmaları

12.30-13.00 Sorular

13.00-14.00 Öğle Yemeği

14.00 – 15.30 Oturum II: Deneyimler

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mehmet OCAKÇI

Prof. Dr. Zekai GÖRGÜLÜ	Mimarlık Dekanları Konseyi (MIDEKON) Çalışmaları
Prof. Dr. Orhan HACIHASANOĞLU	Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MIAK) Çalışmaları
Yard.Doç.Dr. Nil UZUN	Avrupa Şehir Plancıları Konseyi (ECTP)

15.30-16.00 Sorular

16.00 - 16.30 Çay/Kahve arası

16.30 – 18.00 Oturum III: Komisyon Raporları

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Hüseyin CENGİZ

Prof.Dr. Nuran ZEREN GÜLERSOY,
Dr. Seda KUNDAK, Zeynep GÜNAY
Remzi SÖNMEZ

Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi ve Ulusal
Akreditasyon Modeli Önerisi
Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik Komisyonu Raporu

18.00-18.30 Sorular

19.30 Akşam Yemeği [Vilayetler Evi, Kireçburnu]

3 Temmuz 2007 Salı

09.30 – 11.00 Oturum IV: Bölüm Başkanları/Bölüm Temsilcileri Konuşmaları

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Melih ERSOY

Yard.Doç.Dr. Yaşar Bahri ERGEN
Yard.Doç. Dr. Hayat ÜNVERDİ
Yard.Doç.Dr. Ceyhan YÜCEL
Prof.Dr. Feral EKE

BÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
DEÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
EÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
EÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü

11.00 - 11.30 Çay/kahve arası

11.30 - 13.00 Oturum V: Bölüm Başkanları/Bölüm Temsilcileri Konuşmaları

Oturum Başkanı: Prof.Dr. Feral EKE

Prof.Dr. Nihal ŞENLİER
Doç. Dr. Semahat ÖZDEMİR
Prof.Dr. Saliha AYDEMİR
Prof.Dr. Tamer GÖK
Prof.Dr. Güzin KONUK

GYTE Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
İYTE Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
KTÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
MÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü
MSGSÜ Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü

13.00 - 14.00 Öğle Yemeği

14.00 - 15.30 Oturum VI: Bölüm Başkanları/Bölüm Temsilcileri Konuşmaları

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Saliha AYDEMİR

Prof.Dr. Melih ERSOY
Yard.Doç.Dr. Rahmi ERDEM
Prof.Dr. Mehmet Ilgar KIRZIOĞLU
Yard.Doç.Dr. Hülya YAKAR
Yard.Doç.Dr. Türker YAKUPOĞLU

ODTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
SÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
SDÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
YTÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
YYÜ Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

15.30 - 16.00 Çay/Kahve arası

16.00 - 17.30 Genel Değerlendirme

17.30 – 18.30 Kokteyl [Taşkışla Avlu]

OTURUM 1

Açılış Konuşmaları

Nuran ZEREN GÜLERSOY

**İ.T.Ü. Şehir ve Bölge Planlaması Bölüm Başkanı
TUPOB III.Dönem Başkanı**

Türkiye Planlama Okulları Birliği (TUPOB), Türkiye’de lisans ve/veya lisansüstü düzeyde şehir ve bölge planlama eğitimi veren üniversitelerin fakülte ve enstitülerinin şehir ve bölge planlama bölümleri tarafından bu bölümler arasında eşgüdümün sağlanması, eğitim sürecinin ve planlama mesleğinin kalitesinin sürekli yükseltilmesi, uluslararası standartlarla uyumlu bir yapıya kavuşturulması ve bu yolla planlama mesleğinin tanınırlığının ve etkinliğinin artırılması amacı ile TMMOB Şehir Plancıları Odası sekreteryasında oluşturulan bir organizasyondur.

TUPOB, 10 Şubat 2004 tarihinde İstanbul’da sekiz Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Başkanı ve TMMOB Şehir Plancıları Odası Başkanının imzaladığı bir Protokol ile kurulmuştur.

Kuruluşunun hemen ardından dönem başkanlığı görevini üstlenen Yıldız Teknik Üniversitesi öncülüğünde çalışmalarına başlayan TUPOB, ilk toplantısını 8 Kasım 2004 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde Dünya Şehircilik Günü Etkinlikleri içinde bölüm başkanları ve bölüm temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirmiş, bu toplantıda ilk buluşmanın bölümlerin birbirlerini daha yakından tanımalarını sağlamak amacı ile ‘öğretim programlarının sunulması ve tartışılması’ teması ile yapılması kararlaştırılmıştır. Bu tema çerçevesinde ilk toplantı 30 Haziran-1 Temmuz 2005 tarihinde Yıldız Teknik Üniversitesi tarafından düzenlenmiş ve toplantı sunuşları sırasında ve toplantı sonrasında çıkan yayımla bölümlerin birbirlerini ve eğitim programlarını daha yakından tanımaları olanağı sağlanmıştır.

8 Kasım 2005 tarihinde İstanbul Teknik Üniversitesi’nde Dünya Şehircilik Günü Etkinlikleri içinde bölüm başkanları ve bölüm temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilmiş olan toplantıda ikinci dönem başkanlığını Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü’nün üstlenmesine karar verilmiştir. TUPOB II. Koordinasyon toplantısı 6-7 Temmuz 2006 tarihinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde gerçekleştirilmiştir. TUPOB II. Koordinasyon toplantısının konusu, ‘Bologna Sürecinde Türkiye’de Şehir Planlama Eğitiminin Değerlendirilmesi’ olarak belirlenmiştir. Bu toplantıda yapılan tartışmalar daha çok Avrupa Birliği’ne uyum sürecinde yaşanan gelişmelerin, planlama eğitimi üzerindeki etkileri konusunda yoğunlaşmıştır. TUPOB II. Koordinasyon Toplantısı’nın ilk bölümünde Bologna Bildirisi ve süreci hakkında bilgilendirme konuşmaları yapılmış; toplantının ikinci bölümünde, TUPOB’a üye bölümlerin temsilcileri, konu ile ilgili değerlendirmelerde bulunmuşlardır. Her üye planlama bölümü, Bologna Bildirisi’nde belirlenen temel ilkelere bağlı olarak kendi eğitim programlarını değerlendirmiş ve bu değerlendirmelere bağlı olarak geleceğe yönelik belirledikleri hedef, strateji ve politikaları açıklamışlardır.

Toplantıda ortaya konulan görüşlerin ışığında gelecek dönemde yapılacak çalışmalar belirlenmiş, bu kapsamda, 'Eğitim Denkliği Komisyonu' ile 'Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik Komisyonu' kurulmuştur.

30. Dünya Şehircilik Günü kapsamında 7 Kasım 2006 günü Dokuz Eylül Üniversitesi'nde gerçekleştirilen TUPOB Toplantısında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Kasım 2006 – Kasım 2007 Dönemi TUPOB III. Dönem Başkanlığı görevini üstlenmiştir. Yine aynı toplantıda alınan karar gereğince, 2007 yılı içinde bir eğitim kurultayı yapılması da planlanmıştır.

Sözü edilen tüm bu çalışmalar planlama eğitiminde kalite geliştirme amacını taşımaktadır. Bu amaca ulaşmak için Türkiye'deki tüm şehir ve bölge planlama bölümlerinin özdeğerlendirmelerini yapmaları, dünyada rekabet gücüne sahip düzeyde olmaları, ulusal ve uluslararası akademik dünya tarafından eşdeğer olarak tanınmaları beklenmektedir. Bugün ülke genelinde planlama eğitimi veren kurumlarda uygulanan eğitim programları, ulusal-uluslararası kabuller ve standartlara göre çeşitlilik sunmakta, birbirinden farklılık göstermektedir. Dünyada ve ülkemizde yaşanmakta olan değişim ve gelişim süreçleri ve 'Avrupa Birliği Uyum Süreci'nin gereklilikleri de dikkate alınarak, Türkiye'de şehir ve bölge planlama bölümlerinin ve eğitim programlarının da sürekli değerlendirilmesi ve farklı boyutlarıyla tartışılması gerekli olmaktadır. Bu nedenle TUPOB, planlama eğitiminde kalite geliştirme ve akreditasyon ve mesleki yetkinlik/ yeterlilik konularına özel bir önem vermektedir.

TUPOB, kuruluş amacı doğrultusunda, bugüne kadar gerçekleştirilmiş olan bölümler arası iletişimin sağlanmasına yönelik toplantılarda ve ulusal ve uluslararası düzeyde planlama ve planlama eğitiminin değerlendirildiği çalışmalarda olduğu gibi 'dünya standartları' ile eşdeğer olabilmek ve hedeflenen 'eğitim kalitesine' ulaşabilmek için, akreditasyon konusunda da öncü olmak ve gerekli girişimleri başlatmak görevini üstlenmiştir.

Bu görevden yola çıkılarak Türkiye Planlama Okulları Birliği III. Dönem Çalışmaları kapsamında, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümünün ev sahipliğinde düzenlenen '**Türkiye'de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon ve Mesleki Yetkinlik Yeterlilik**' başlıklı toplantıda, çalışma grupları tarafından hazırlanan raporlara ek olarak kalite ve akreditasyon konusunda ulusal ve uluslararası düzeyde ün kazanmış uzmanlar tarafından aktarılabilecek deneyimler ışığında Türkiye'deki şehir ve bölge planlama bölümleri'nde kalite geliştirme ve ulusal akreditasyon süreci ve mesleki yetkinlik ve yeterlilik konuları tartışılmıştır.

Bu toplantının hazırlanması sırasında sık sık görüşlerine başvurduğumuz İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı Sayın Prof.Dr. Cengiz Giritlioğlu'na, Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı Sayın Prof.Dr. Zekai Görgülü'ye, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Sayın Prof.Dr. Güzin Konuk'a, Yıldız Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Sayın Prof.Dr. Hüseyin Cengiz'e, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Başkanları Sayın Ahmet Turgut ve Sayın Yard.Doç.Dr. Pınar Özden'e, TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesinden Sayın Erhan Demirdizen, Genel Sekreter Sayın Tayfun Kahraman ve Duygu Ağar'a, TMMOB Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı Yaser Gündüz'e, TMMOB Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesinden Sayın Remzi Sönmez'e ve çalışmalara katılan tüm komisyon üyelerine TUPOB III. Dönem Başkanı olarak çok teşekkür ederim.

Yine toplantı öncesinde sık sık görüşlerine başvurduğum 'Eğitimde Kalite ve Akreditasyon' konusunda bildiklerimden çoğunu kendisinden öğrendiğim ve ulusal ve uluslararası düzeyde engin deneyimlerinden yaralandığım Sayın Prof.Dr. Gülsün Sağlamer'e özel olarak teşekkür ederim. Yükseköğretimde kalite deneyimlerini burada bizlerle paylaşmak için aramızda bulunan Prof.Dr. Ayşe Erdem Şenatarlar'a ve Prof.Dr. Orhan Hacıhasanoğlu'na çok teşekkür ederim.

Sayın Şenatalar MÜDEK, Sayın Hacıhasanoğlu MİAK deneyimlerini bizlere aktarmak için zaman ayırdılar, davetimizi kabul ettiler.

Mesleki yetkinlik ve yeterlilik konusunda Avrupa Şehir Plancıları Konseyi'nin deneyimlerini aktaracak olan Sayın Yard.Doç. Nil Uzun'a da çok teşekkür ederim.

Bu toplantının dokümanlarının hazırlanması aşamasından sunuşuna kadar çok önemli katkılarda bulunan TUPOB III. Dönem Başkan Yardımcıları Dr. Seda Kundak'a ve Zeynep Günay'a ve çalışma grubunda ve toplantı organizasyonunda görev alan Esra Demircioğlu, Burçin Yazgı, Eda Beyazıt ve Dilcu Gönül'e çok teşekkür ederim. Son anda yetişerek bizi maddi sıkıntılarımızdan önemli ölçüde kurtaran sponsorlarımız Promer Planlama'ya, Info Planlama'ya ve mezunumuz İstanbul Gayrimenkul Geliştirme'den Celal Erdoğan'a da özel teşekkürler.

Ve son olarak zaman ayırarak ve uzak yollardan gelerek çalışmalarımıza katılan sizlere, tüm bölüm başkanlarımıza ve bölüm temsilcilerimize ve bu konudaki birikimleri ile çalışmalarımıza temel oluşturan önceki bölüm başkanlarımıza ve özellikle Prof.Dr. Fulin Bölen'e teşekkür ederim.

Türkiye Planlama Okulları Birliği III. Koordinasyon Toplantısı İstanbul Teknik Üniversitesi Buluşmasının 'Türkiye'de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon ve Mesleki Yetkinlik Yeterlilik' konularında sizlerin desteği ve katkıları ile çok verimli sonuçlara ulaşacağından eminim.

En içten teşekkürlerim, sevgi ve saygılarımla.

Prof.Dr.Nuran ZEREN GÜLERSOY

TUPOB III.Dönem Başkanı
İ.T.Ü. Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Başkanı

Pelin Pınar ÖZDEN

TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Başkanı

2004 yılı Şubat ayından bugüne sistemli bir şekilde sürmekte olan koordinasyon toplantılarının üçüncüsünde bu yıl İstanbul Teknik Üniversitesi ev sahipliği yapıyor, yani ikinci kez İstanbul bu işin ev sahipliğini yürütüyor. Hatırladığımız üzere Nuran Hocam da bahsetti, ilki Yıldız Teknik Üniversitesinde, ikincisi ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gerçekleşen koordinasyon toplantılarında geçtiğimiz yıllar boyunca ağırlıklı olarak eğitimde kalite, koordinasyon, denklik, GATS süreci içinde planlama eğitimi, plancılığın durumu, mesleki eğitim, uzmanlıkların belirlenmesi ve Bologna Sürecinin planlama alanına yansımaları gibi konular üzerinde duruldu.

6-7 Temmuz 2006 tarihlerinde Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde gerçekleşen ikinci toplantıda özellikle eğitim denkliği, mesleki yeterlilik ve yetkinlik gibi konular üzerinde ortak bir görüş belirlemek, ortak bir hedef saptamak üzere iki komisyon kuruldu. Bunlardan biri Eğitim Denkliği Komisyonu, bir diğeri de Mesleki Yeterlilik ve Yetkinlik Komisyonu. Bu komisyonlar, altyapılarını oluşturma sürecinde hazırlıklarını yaptılar, ardından ev sahipliğinin İstanbul Teknik Üniversitesi'ne geçmesiyle birlikte de aktif olarak çalışmaya başladılar. Bu noktada başta Remzi Sönmez olmak üzere bu komisyonlarda yer alan tüm arkadaşlarıma, bu çok önemli görevi üstlenen herkese teşekkür etmek istiyorum.

Yine 7-8 Kasım 2006 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilen Dünya Şehircilik Günü Kongresi çerçevesinde gerçekleşen TUPOB toplantısında üçüncü TUPOB toplantısının Eğitim Kurultayı şeklinde yapılması düşüncesi ortaya atıldı. 11 Nisan 2007'de -yine Hocam bahsetti-, İstanbul Teknik Üniversitesinde yapılan ortak komisyon toplantısında bu fikir şekillendi ve karara bağlandı. Bununla birlikte Eğitim Kurultayı öncesinde bu Kurultay'a ait bir alt zemin hazırlamayı amaçladığımız ve bu Kurultay'ın formatını da konuşacağımız bir toplantı ihtiyacı doğdu ve iki gün sürecek olan bu etkinliği düzenleme kararı alındı. Bizler, Oda olarak Eğitim Kurultayı'na çok önem veriyoruz. Bu nedenle de bu iki günlük süreçte bu toplantının formatının çok iyi belirlenmesi gerektiğini düşünüyoruz, ağırlıklı olarak bunları da konuşmak istiyoruz.

Bir başka önemli gelişme olarak, -bunu İstanbul dışından gelen hocalarımıza da bildirmek istiyorum sevinçle ve gururla- bizler Ocak ayı itibariyle İstanbul'da bir başka geleneği de başlattık. Her ay üç bölüm başkanımızla birlikte Odamız bir araya geliyorlar ve gündemdeki konular, gerçekleştirilecek ortak etkinlikler konusunda çalışmalar yapıyoruz. Bu süreçte Eğitim Kurultayı, İstanbul Buluşmaları gibi konularda Ocak ayından beri bu üç bölümümüzle birlikte konuşuluyor, fikir alışverişinde bulunuluyor. Umarız bundan sonrasında başka şehirlerde de buna benzer hareketler başlar, bizler İstanbul adına bu buluşmaların çok verimli olduğunu düşünüyoruz.

Bu etkinliğin gerçekleşmesinde titizliği, özeni ve özveriyle büyük emekler sarf eden çok değerli hocam Prof.Dr. Nuran Zeren Gülersoy'a ve çalışmaya İ.T.Ü. adına emek koyan başta Dr.Seda Kundak olmak üzere tüm bölüm mensuplarına teşekkür ediyorum. Tüm bu çalışmalar süreci içinde bir sonraki dönem başkanı olması sıfatıyla Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nün de baştan beri bu süreçte yer aldığını belirtmek istiyorum. Başta Prof.Dr. Güzin Konuk olmak üzere bu çalışmalara bölüm adına katkı koyan tüm bölüm mensuplarına da teşekkür ediyorum.

Yine bu süreçte Odamızı yalnız bırakmayarak en baştan itibaren desteklerini, katkılarını esirgemeyen Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'ne de teşekkürlerimi sunmak istiyorum. Önce değerli hocamız Prof.Dr. Zekai Görgülü ile başladıkları bu çalışmaya daha sonra yine çok değerli bir başka hocamız, Prof.Dr. Hüseyin Cengiz'le emek vermeye devam ettiler, katkılarını esirgemediler, onlara da tüm emekleri için teşekkürlerimi sunuyorum.

Bu vesileyle kısa bir önce Şube Başkanlığını bırakan, ancak bugüne dek canla başla bu etkinlik için çalışan, bizden desteklerini esirgemeyen sevgili çalışma arkadaşım Ahmet Turgut'a, şubemiz çalışanları Tayfun Kahraman, Duygu Ağar ve bizi bu çalışma içinde yalnız bırakmayan Erhan Demirdizen'e teşekkürlerimi iletmek istiyorum. Genel merkezimize ve genel başkanımız Yaser Gündüz'e buradan teşekkürlerimi sunuyorum.

Son olarak bu etkinliği gerçekleştirmemizde bizlere maddi destek vererek etkinliğin gerçekleşmesine yardımcı olan İfo Planlama, İstanbul Gayrimenkul Değerleme ve Promer Planlamaya da verdikleri destek konusunda teşekkürlerimi iletiyorum. Planlama eğitiminin önemini, büyüklüğünü hatırlatarak onlara çok büyük bir teşekkür sunmak istiyorum.

Başarılı bir etkinlik gerçekleşmesi umuduyla sözlerime burada son veriyorum.

Teşekkür ederim.

Yaser GÜNDÜZ

TMMOB Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı

Türkiye Planlama Okulları Birliği Koordinasyon Kurulu toplantılarının üçüncüsünün gerçekleşmesinde yoğun mesai yaparak önemli katkılar koyan dönem başkanlığı görevini yürütmekte olan İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü değerli öğretim üye ve yardımcılara; başta Prof.Dr.Nuran Zeren Gülersoy olmak üzere ve Dönem Sekreterliğini Odamız adına yürütmekte olan Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Yönetim Kurulu Üyelerine ve değerli çalışanlarına öncelikle tüm camiamız adına teşekkür ederek başlamak istiyorum.

Süreci hem Nuran Hocam çok net, çok daha geniş anlattı, ilk toplantıyı, hem de şube başkanı Pınar Hanım da değindiler. Fazla zamanınızı almamak için bu konulara tekrar değinmeyeceğim. Ama 2004 yılında sekiz bölüm ve Odamızın katılımıyla oluşturulan birlik, bugün diğer bölümlerimizin de katılımıyla sürekliliği olan bir birlik olma yolunda önemli bir süreç yaşıyor.

Gündemine aldığı konular, kuruluşundan bu yana geçen süreçte gerçekleştirdiği etkinlikler ve ortaya koyduğu ürünlerle daha güçlü bir örgütlenme yapısına ulaştı. Bugün ve yarın eğitim denkliği ve mesleki yeterlilik, yetkinlik konularında TUPOB bünyesinde komisyonların yaptıkları çalışmalar ile bu alandaki gelişmeler değerlendirilecek, bölümlerimizin bu konular ve planlama eğitimiyle ilgili sunuşlarını dinleyeceğiz.

Tüm bu değerlendirmelerden hepimize yönelik bazı görevler ve bazı yol haritaları tarif edileceğini umuyoruz. Genç plancı adayları ve onların meslek örgütü olan Şehir Plancıları Odamızın bu koordinasyon toplantılarından, TUPOB'dan beklentileri artarak devam ediyor.

Öncelikle Avrupa Birliği uyum sürecinde yapılmakta ya da yapılacak olan yasal düzenlemeler, tasarılar ve direktiflerde hizmetlerin serbest dolaşımı, mesleki yeterliliklerin tanınması, mesleki niteliklerin yeniden tarif edilmesi ve eğitim süreçlerine yönelik getirilecek olan yeni tanım ve şartlar, meslek alanımızı etkileyerek yapılması gerekenlerin ortaya konulmasını bekliyoruz.

Meslek alanımızın ve eğitim programlarımızın bu sürece uyumlu hale gelmesi için de TMMOB'un birikimini, çalışmalarını kamuoyuna sunmasını, ilgili kurumlara bildirmesini gerekli görüyoruz. Şehir Plancıları Odası olarak bu konuda üzerimize düşen her türlü kurumsal görevi de yerine getireceğimizi, bu konuda sabırsızlandığımızı da belirtmek istiyorum.

Meslek alanı içerisinde Oda danışma kurullarımızda da tartışmaya başladığımız konular yetkinlik, yeterlilik, uzmanlık alanlarının belirlenmesi ve bunların belgelendirilmesi konuları. TMMOB bünyesinde burada üretilecek olan görüş ve kararların da önümüzdeki dönem kısa ve orta vadede yapılması gerekli iş ve işlemlerle ilgili ciddi kestirimler sağlayacağımızı umuyoruz.

Konuyla ilgili ufak tefek de olsa zorunda kaldığımız bazı düzenlemeleri yürürlüğe koymamız gerekli, süreç işliyor. TMMOB'un çıkarttığı yönetmeliğe göre ve Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği meslek içi eğitim ve belgelendirme yönetmeliği uyarınca meslek alanının tanımlanması, meslek alanındaki uzmanlıkların tanımlanması, uzmanlık konularının belirlenmesi, belgelendirilmesi ve meslek içi eğitim, sürekli eğitim merkezi kurulması gibi konuları kapsayan bir yönetmelik hazırlığı yapmak zorundayız.

Bu kapsamda Odamızın yürütmekte olduğu bazı sürekli eğitim faaliyetleri hepimizin bildiği, şubelerimizde de bazılarının sürdüğü sürekli eğitim faaliyetlerimiz söz konusu; bilgisayar destekli eğitim, bilgisayar destekli tasarım çalışmaları, coğrafi bilgi sistemleri. Son olarak yine yasal düzenlemesi Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca yapıldı. Ondan sonra TMMOB tarafından kamulaştırma davalarında bilirkişilik yapacak olan şehir plancılarının belgelendirilmesiyle ilgili

bir yönetmelik hazırlandı. Yakın zamanda TMMOB'un onayına sunduğumuz bir yönergemiz var. TMMOB'a sunduğumuz bu yönergenin eksikliklerinin tamamlanarak TUPOB koordinasyon toplantılarında yapılan çalışmalardan da beslenerek meslek alanımızın temel tarifinin yapıldığı bir yönetmelik haline gelmesi ve bunun olağan veya olağanüstü bir genel kurulda tartışılması amaçlarımız arasında.

Daha önceki toplantılarda da değindiğimiz, ısrarla dile getirdiğimiz bu konuyu tekrar Şehir Plancıları Odası olarak vurgulamak istiyoruz. TUPOB'dan tartışmasını beklediğimiz konulardan birisi de yeni planlama bölümlerinin açılabilmesinin koşulları. Bu konuları konuşalım istiyoruz. Bu bölümler için, eşdeğer eğitimin verilebilmesi için, gerekli olan şartların neler olduğunu belirleyelim istiyoruz.

Bu anlamda yeni açılacak tıp fakülteleri, hukuk bölümleri için ciddi süreçler tanımlanmış durumda. Yeni bir hukuk fakültesinin açılabilmesi için YÖK tarafından Barolar Birliğinden uygun görüş alınması gerektiğini biliyoruz.

Bunun gibi aslında birçok meslek alanında olması gereken bir süreci TUPOB vasıtasıyla planlama meslek alanı için tanımlayabiliriz diye düşünüyoruz. Kısa vadede bir komisyon kolaylaştırıcılığıyla elde edilecek kriterler TUPOB ve meslek ortamında tartışılmalı ve gerekirse YÖK nezdinde girişimlerde bulunulmalı.

Bunun dışında değinmek istediğimiz bir diğer konu da, meslek alanımız ve mesleki yetkilerimiz konusunda geçmişe nazaran önemli gelişmeler yaşadık kısa vadede, TUPOB'un kurulduğu 2004'ten bu yana. Çok temel yasa ve yönetmeliklerde hepimizin bildiği bazı yeni gelişmeler yaşıyoruz. İmar Kanunu ve Müellif Yönetmeliği'nde Koruma Mevzuatı'nda şehir plancılarının mesleki yetkileri çok net bir biçimde tarif edilmeye başlandı. Bilindiği üzere bu yıl Nisan ayında Danıştay 8. Dairesi de meslek alanımız konusunda önemli bir karar verdi. Her türlü planlama hizmetlerini üstlenecek asıl uzmanlık alanının şehir planlama meslek alanı olduğunu tescil ve tespit etti.

Detaylarını anlatmayacağım, çoğumuzun bildiği bir süreç Mimarlar Odası'yla girdiğimiz bu dava süreci. Mahkeme bu kararın gerekçesi olarak *"mimarlık mesleğinin genel bir disiplin olarak diğer tasarım hizmetlerinin hepsini içerdiğinin kabulü, şehir planlama, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı gibi bu hizmetlerin asıl uzmanlaşmış disiplinlerinin yok sayılması anlamına gelecektir ki bu yaklaşımın bilimsel kurallarla örtüşmeyeceği açıktır"* görüşüne dayanarak bu kararını üretti ve bunu da kayıtlara geçti. Bu kararın alınmasında Odamızın olduğu gibi, sizlerin de katkısı oldu. Süreçte sizlere de danıştık, değerli şehir planlama bölüm başkanlıklarına da danıştık, sanıyorum yargının bu kararının oluşmasında bölüm başkanlıklarımızın Odamıza ilettiği görüşlerin de etkisi olduğunu söylemekte sakınca yok. Aslında bu vesileyle Şehir Plancıları Odası olarak meslek alanına, uzmanlıklara ve yetkilere ilişkin yapay karşıtlık ve mesleki şovenist tartışmalarından uzak soğukkanlılıkla yürütülecek bilimsel ve etik tartışmalara her zaman hazır olduğumuzu burada bir kere daha belirtmek isterim.

Meslek alanımıza ilişkin bu tür olumlu gelişme ve kazanımlar kaydedilirken sorumluluklarımız da bir ölçüde artmakta. Bundan sonra mesleğimiz ve meslektaşlarımız eskisi kadar diğer meslek alanlarının tehdidi altında değiller. Ancak planlama meslek alanını en fazla yıpratın kesim yine mesleki yetkileri olumsuz biçimde kullanan meslektaşlarımız olmaktadır. Diğer uzmanlık alanları kurumlar ve kişilerin planlama karşıtı eleştirel yaklaşımları kendi içlerinde belirli düzeyde anlamlıdır. Ancak meslek alanımız, meslektaşlarımızın imza attığı planlar üzerinde ciddi düzeyde yıpratılmaktadır. Bu yönden yönetmeliklerimiz ve örgüt gücümüz dahilinde yürüttüğümüz denetleme ve disiplin çalışmaları maalesef sınırlı sonuçlar vermektedir.

Kentlerimize, yaşam alanlarımıza yönelik olumsuz gelişmeler ve kamusal tüm değerlerimize yönelik tehditler artarken, meslek alanımızda ve değişen dünya koşullarında meslektaşlarımızı ve yeni planıcı adaylarını daha standart ve daha etik kaygılarla donatılmış hale nasıl getiririz, bu konuda eğitimi nasıl veririz ve bundan sonra eğittiğimiz ve mesleki faaliyetlerinden gurur duyduğumuz meslektaşlarımız Avrupa Birliği veya diğer gelişmiş ülkelerdeki planıcılarla eşdeğer özelliklere ve sorumluluklara sahip uluslararası standartlar ve normlarda hizmet verebilir hale nasıl getiririz? Şehir Plancıları Odası olarak bu toplantılarda TUPOB ortamlarında bu soruları da tartışalım, bunlara yönelik yol haritaları çizelim, somut adımlar atalım istiyoruz.

Kentlerimizde gerek planlama aracı kullanılarak, gerekse planlamanın bypass edilmesiyle yapılan olumsuz uygulamalar, çıkarılan rant yasaları, kamusal değerlerin özelleştirilmesi konuları ve uygulamalarına karşı yürütülen Odamız mücadelesine TMMOB'un da güç katmasını bekliyoruz bir taraftan da -geçmiş dönemde kentsel dönüşüm konusunda açıklamış olduğu deklarasyon gibi- planlama mesleğinin toplumsal saygınlığı, meslektaşlarımızın kentlere ve kamu yararına dair hassasiyetleri ve toplumsal duyarlılıklarıyla sağlanabilir diye düşünüyoruz. Gerek kamu ve gerekse özel sektöre ilişkin planlama çalışmalarında bilimsel, etik ve teknik ilkelerin uygulanmasının yanı sıra, kayıtsız kalinamayacak kadar önemli bir diğer konu toplumsal sorunlar ve beklentiler yönündeki planıcı sorumluluğudur. Bu duyarlılığın ve sorumluluğun temeli üniversite eğitimi süresince olgunlaştırılan dünya görüşüyle doğrudan ilintilidir.

Bölümlerimizden doğrudan bu yönde eğitim beklenemez, ancak bu yönde bir planıcı bakış açısının kazandırılmasının gereği de her geçen gün daha çok önem kazanmaktadır. İlgili mevzuatta tanımlandığı gibi, planlama faaliyetinin bir kamu hizmeti niteliği taşıyor olması, biz planıcıların tümünü serbest çalışan üyelerimiz, meslektaşlarımız da dahil olmak üzere hepimizin birer kamu görevlisi olduğu yorumunu ortaya koymaktadır. Mesleğimizi kamu adına ve kamusal yararlar doğrultusunda ifa etmek zorunda olduğumuz açıktır. Bu özelliğiyle birçok meslekten farklı sorunlara sahip bir meslek alanının mensuplarıyız.

En temel özelliğimiz özel ya da tüzel şahıslara planlama hizmeti üretemiyor olmamız mesleğimizi diğer mesleklerde olduğu gibi bir müşteri yüklenici piyasa ilişkileri bağlamında icra edemiyor olmamızdır. Meslek uygulama alanımızın bu temel özelliği yakın zamana kadar görmezden gelindi ve günümüzde unutulmaya başlandı. Oysaki plan yapımını talep eden kişi veya kurum kim olursa olsun planlama faaliyetinde yetkilerimizi kamu görevlisi sıfatıyla kullandığımız gerçeği unutulmamalıdır. Planlama faaliyeti temel olarak ticari bir ilişkinin üzerine kurgulanmamalıdır. Bu etik ilkeyi temel eğitim konusu haline getirmeli ve genç planıcı adaylarına bu sorumluluklarını sürekli hatırlatmalıyız diye düşünüyoruz.

Bu yapılmaz ve meslek hayatına kamu yararı yerine 'her türlü plan tadilatınız itina ile yapılır' ilanlarıyla -ki bu ilanlar Odamıza ulaşmış gerçek ilanlar- çalışmaya başlayan meslektaşlar yaratmaya başlarsak, umduğumuz saygınlığı ve meslek alanımızın meşruiyetini sağlayamayız diye düşünüyoruz. Hele ki etik kodu vermekte birinci etapta sorumlu bölümlerimizden bazılarının döner sermaye marifetiyle plan değişikliklerine kadar, imar planı değişikliklerine kadar serbest şehircilik hizmetleri işlerini yapıyor olması, ki bu yönde de Odamıza ulaşmış şikayetler var. Bu etik kodların o bölümlerdeki genç planıcı adaylar için yeterince inandırıcı ve ikna edici olamayacağını düşünüyoruz.

Sonuç olarak meslek alanımızda gördüğümüz ve değişik boyutlarıyla mücadele ettiğimiz, ciddi mesai ayırdığımız bu uygulamaların faaliyetlerinin olmaması için, olumsuz gelişmelerin olmaması için, ilk önlemin lisans düzeyindeki eğitim aşamasında alınması gerektiğini düşünüyoruz. İki toplantıda da bunu söyledik, üçüncüsünde de yine aynısını dile getiriyoruz.

Bu anlamda TUPOB'a kuruluşundan bu yana giderek artan bir ivme ile ihtiyacımız olduğunu, ciddi görevler düştüğünü düşünüyoruz.

Daha nitelikli ve eşdeğer bilgi, beceri ve etik kodlara haiz meslektaşların, okullarımızdan mezun edilmesi yolunda TUPOB marifetiyle önemli mesafeler kat edileceğine, önemli işler yapılacağına olan inancımla burada bir kere daha TUPOB'un hayata geçmesinde ve bugünlere gelmesinde, öncelikle emeği ve mesaisi olan İstanbul'daki şehir ve bölge planlama bölümlerine, hocalarımın saydığı tüm isimlere, çok değerli öğretim görevlilerine ve İstanbul Şubemize, çalışanlarına, değerli yönetim kurulu üyelerine, emeği geçen herkese Odam adına sonsuz teşekkürlerimi bildirmeyi bir borç bilirim, saygılarımı sunarım.

Cengiz GİRİTLİOĞLU

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı

Arkadaşlarımın ifade ettiği gibi, şehir planlama bölümleri ve Şehir Plancıları Odası işbirliği çerçevesinde mesleki eğitim, meslekte uygulama yetkisi ve uluslararası düzeyde mesleki faaliyetlerde bulunabilme olanaklarının belirlenmesi doğrultusunda bir süredir çok ciddi toplantılar yapılmaktadır. Öncelikle bu toplantının, yani Üçüncü Koordinasyon Toplantısı'nın İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Başkanlığınca burada, Taşkışla'da düzenlenmiş olmasından dolayı çok mutluyum. Ayrıca, tüm konuk ve katılımcılara organizasyona katılan, katkıda bulunan yardımcılara, öncelikle içten teşekkürlerimi ifade etmek istiyorum.

Toplantıya konuşmacı olarak katılan konukların konuyla ilgili geniş bilgi birikimleriyle ilgililere aydınlatıcı, ilerici görüş ve düşüncelerini, birikimlerini iletecek olmaları nedeniyle şahsım ve İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi adına memnun olduğumu dile getirmek istiyorum. Şehir Plancıları Odası yetkililerinin kurumlar arası paydaşlığı ve sonuçlarıyla sağlanacak toplumsal yarar arayışlarına öncülük etmesinin, en azından planlama ve uygulamalarda ulusal ve uluslararası standart ve düzeyde dengeli, adil ve gelecekte kendi kültürüne önem veren bireylerin yetiştirilmesinde yararlar sağlayacağına inanıyorum. Bu yararlı sonuçlara ulaşmada aşılması gereken sorunlar, sayın konuşmacılar tarafından burada ayrıntılı olarak tartışılacaktır diye düşünüyorum.

Bence en önemli tartışılması gereken konu, üniversite ortamında ve üniversite öğretiminde uluslararası eşdeğerlik kriterlerinin ve kabulü olanaklarının belirlenmesidir. Ancak bu toplantı çerçevesinde daha da ön sırada yer alması gereken şehir ve bölge planlama eğitiminde ulusal ölçekte üniversiteler arası eşdeğerlik kriterlerinin belirlenmesi ve bu kriterlerin kurumlar arası kabul edilebilirliğinin tartışılması olmalıdır diye düşünüyorum.

Ulusal ölçekte sağlanacak ve tanımlanacak rasyonel, kurumlar arası değerlendirme ve eşdeğerlik kriterleri, uluslararası düzeyde de konumumuzu daha açık anlatabilmemiz, savunabilmemiz ve anlaşılabilir olmamız bakımından çok büyük bir önem taşıyacaktır.

Uluslararası eşdeğerlik ve meslek uygulamalarında paylaşımcı karşılıklı anlaşmalar ve hatta en yakın Avrupa ülkesi üniversite ve diğer kurumlarıyla kurulacak ilişkiler ve dikkat edilmesi gerekli koşullar konusunda en geniş açıklama ve bilgilendirmeyi Avrupa Üniversiteleri Birliği Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Sağlamer'in konuşmasından izleme olanağı bulacağımızı ümit ediyorum.

Ulusal eşdeğerlik ve yetkilendirme modeli üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapılmış. Bu toplantıda da alınan kararlar ve öneriler tartışılarak olgunlaştırılacak ve en önemli adımın atılabilmesinde rol oynayacak yasal bir sürecin kabul edilmesi ve ettirilmesiyle ilgili ilerlemeler sağlanacaktır.

Sözlerime son vermeden bu organizasyonu üstlenen İ.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü'ne ve daha önceki toplantıları düzenleyen gruplara ve kurumlarına, Şehir Plancıları Odası'na, katılımcılara, toplantıya bilgi ve düşünceleriyle katkıda bulunan sayın konuşmacılara, dinleyici konuklara konuya verdikleri önem nedeniyle sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunmak istiyorum.

Yükseköğretimde Kalite ve Akreditasyon

Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon ve Mesleki Yetkinlik Yeterlilik Nuran ZEREN GÜLERSOY

Küreselleşmenin beraberinde getirdiği yeni teknolojiler, ekonomik ve sosyal koşullar ve organizasyon biçimleri ile dünyada her alanda önemli değişimler ve gelişmeler yaşanmaktadır. Bu gelişmelerden ve değişimlerden etkilenen tüm taraflar kendilerini yeniden değerlendirerek ve yeniden yapılandırarak sürece entegre etmeye çalışmaktadırlar. Bu süreçte, şehir ve bölge planlama mesleğinin ve eğitiminin de yeniden değerlendirilmesi ve ulusal ve uluslararası boyutta bu değişime ve gelişime ayak uydurabilecek, rekabet edebilecek düzeyde yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Planlamanın kuramsal gelişimi, uygulamaları ve eğitimi arasındaki karşılıklı etkileşim, planlama konularında çeşitlilik yaratmakla birlikte, küresel çapta ortaklıkların oluşmasını sağlayabilmek ve ortak bir planlama dilini oluşturabilmek amacıyla, tüm ülkeleri planlama alanında yeni arayışlara, ortak çabalara yöneltmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri’nin planlama disiplini içinde kazandığı öncü roldeki büyük payının, kendi içinde benimsediği ortak ilke ve standartlar çerçevesinde hareket edebilme ve bu ortaklıkları farklılıkları ile bütünleştirebilme becerisinden kaynaklandığı gerçeğinden yola çıkan Avrupa Ülkeleri, küreselleşen dünyada Amerika ile yarışabilmek için, eğitimde de ortak hareket etme gerekliliğini kabul etmiş, Avrupa Yükseköğretim Alanını oluşturma çalışmalarına başlamıştır.

Bu gelişmeler çerçevesinde, bu toplantılarda planlama alanında iki temel konu üzerinde çalışacağız. Bunları ‘tema’ olarak adlandıırsak birinci temamız ‘**Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi ve Akreditasyon**’ üzerine olacaktır. İkinci temamız ise, ‘**Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik**’ başlığında olacaktır.

Tema 1: Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi ve Akreditasyon

Avrupa’daki ülkelerin, Avrupa Yükseköğretim Alanı (The European Higher Education Area - AHEA) oluşturma çalışmaları, 24 Ocak 1998 tarihinde Avrupa Birliği Konseyi’nin almış olduğu kararla başlamıştır. Bu konuda bize Sayın Hocamız Prof.Dr. Sağlamer ayrıntılı bilgi verecek.

Bu karar, 1990'lı yıllarda Yükseköğretimde Avrupa Kalite Güvencesi Birliği'nin (ENQA) kuruluşu ve daha sonra Sorbonne Deklarasyonu ve Bologna Süreci çerçevesinde ele alınan toplantılarla desteklenerek geliştirilmiş ve büyük ivme kazanmıştır. Bu konu, planlama eğitimi ve planlama mesleği boyutunda geçen yıl Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde tartışıldı.

Bologna Süreci çerçevesinde 2001 yılında yapılan Prag toplantısında ise Türkiye Bologna Sürecini kabul etmiş ve bu tarihten itibaren Türkiye'de yükseköğretimde Bologna Deklarasyonu'nda tanımlanan tüm maddelerde uyumun sağlanması için üst düzeyde çalışmalar yürütülmüştür. Avrupa Birliği'ne aday ülke durumuna gelen Türkiye'nin, Avrupa Birliği ülkelerinin yükseköğretimdeki eğilimlerini göz önüne alması ve bu alandaki gelişmeleri yakından izlemesi gerekliliği sonucunda, planlama eğitimi de Bologna Deklarasyonu ile beraber önemli bir değişim sürecine girmiştir. Bu sürecin tüm Avrupa'da hatta Avrupa dışındaki ülkelerde de tartışıldığını Nisan 2007'de Belçika Leuven'de yapılan Avrupa Planlama Okulları Bölüm Başkanları toplantısında izledik. Onların da bizlerle paralel çalışmalar yaptığını gördük.

Bugün gelinen noktada, çeşitli olumlu-olumsuz tartışmalara rağmen, planlama eğitiminin lisans ve lisansüstü düzeyde uygulama odaklı bir yaklaşıma doğru geçişi ve planlamada mesleki birimlerde yaşanan reform hareketleri, sürecin önemli etkileri olarak gözlenmektedir.

Türkiye'de şehir ve bölge planlama eğitimi ile ilgili uygulamalar mimarlık eğitimi içinde 1930'lu yıllara kadar uzanmaktadır. 1950–1960 yılları arasında şehirciliğin, mimarlıktan ayrı bir bilim dalı olarak düşünölmeye başlanması ardından, mimarlık ve mimarlık/mühendislik fakültelerinin altında ayrı bölümler olarak Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri kurulmaya başlamıştır. Türkiye'de ilk Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde 1961'de kurulmuştur. 1980'lerde planlama okulları sayısının 6'ya ulaşmış, 1990'larda ise, sayıları ülke çapında artmaya devam etmiştir.

2007 itibariyle, Türkiye'deki üniversitelerde 16 Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü bulunmaktadır. Göröldüğü gibi günümüzde Türkiye'de planlama disiplini ve eğitimi konusunda da önemli gelişmeler yaşanmaktadır. Avrupa ülkelerinde olduğı gibi Türkiye'de de planlama disiplini, planlama eğitimi, planlama mesleği ve uygulamaları bu gelişmelere bağılı olarak türlü sorunlarla karşı karşıyadır. Bir yandan bir bilim dalı olarak etkinlik alanını tanımlama, diğeryandan küreselleşen dünyada rekabet zorunluluğı hem disiplin olarak planlamanın, hem de planıcı yetiştiren kurumların sistemlerini, vizyon ve misyonlarını bu rekabete ayak uyduracak şekilde gözden geçirmelerini zorunlu kılmaktadır.

Bugün ülke genelinde şehir ve bölge planlama eğitimi veren kurumlar; uygulanan eğitim programları, araştırmalar, ulusal-uluslararası kabuller ve kuramsal kriterler bazında çeşitlilik sunmakta, birbirinden farklılık göstermektedir. Dünyada ve ölkemizde yaşamakta olan değişim ve gelişim süreçleri bağlamında, günümüzde planlama eğitimi de, sürekli sorgulanmakta ve farklı boyutlarıyla tartışılmaktadır. TUPOB, kuruluş amacı doğrultusunda, bugüne kadar gerçekleştirilmiş olan bölümler arası iletişimin sağlanmasına yönelik toplantılarda ve ulusal ve uluslararası düzeyde planlama ve planlama eğitiminin değeriendirildiğı çalışmalarda olduğı gibi 'dünya standartları' ile eşdeğer olabilmek ve hedeflenen 'eğitim kalitesine' ulaşabilmek için, akreditasyon konusunda da öncü olmak ve gerekli girişimleri başlatmak zorundadır.

Bu gereksinmeden yola çıkılarak Türkiye Planlama Okulları Birliği 3. Dönem Çalışmaları kapsamında, İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Çalışma Grubu tarafından düzenlenen bu toplantının amacı: 'Türkiye'deki Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinde kalite geliştirme ve ulusal akreditasyonu sağlayabilmek için izlenmesi gereken süreci ve mesleki yetkinlik/yeterlilik konusunu tartışmaya açmak ve sonuçlandırmaktır'. Bu iki gün içinde yapılacak sunuşlarla, tartışma ve değeriendirmelerle bu amaca ulaşılmaya çalışılacaktır.

Bu amaç doğrultusunda bu çalışmadan beklenen hedefler:

- Dünyada şehir ve bölge planlama eğitimi konusundaki gelişmelerin ve yeni eğilimlerin değerlendirilmesi,
- Türkiye’deki şehir ve bölge planlama bölümlerinin eğitim yaklaşımlarında mevcut durumun saptanması,
- Türkiye’deki şehir ve bölge planlama bölümleri arasında işbirliği ve bilgi paylaşımının sağlanması,
- Avrupa Birliği uyum politikaları çerçevesinde şehir ve bölge planlama eğitiminde ulusal kriterlerin belirlenmesi ve eğitim kalitesinin yükseltilmesi için önerilen sürecin tartışmaya açılmasıdır.

Söz konusu sürecin adımlarını belirleyebilmek için, hazırlanan ve sizlerin görüşlerinize ve değerlendirmelerinize sunulan ‘Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon’ başlıklı raporda:

- Birinci bölümde şehir ve bölge planlama eğitiminin gelişimi global ölçekte tartışılmış, Bologna Sürecinin planlama eğitime katkısı irdelenmiştir. Ayrıca, Bologna süreci temel alınarak planlama eğitiminde ortak standartları irdelemek amacı ile Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık, Kıta Avrupası ve Asya şehir ve bölge planlama eğitim programlarından seçilen örneklerin karşılaştırmalı analizi yapılmıştır.
- İkinci bölümde, Türkiye’de şehir ve bölge planlama eğitiminin dünyadaki yerini tartışmak üzere Türkiye’de bulunan şehir ve bölge planlama bölümleri, bölümlerden alınan bilgiler, konuyla ilgili daha önce yapılmış olan çalışmalar ve bölüm web sayfalarındaki bilgiler dikkate alınarak ayrıntılı olarak incelenmiş ve değerlendirilmeye sunulmuştur.
- Üçüncü bölümde şehir ve bölge planlama eğitiminin dünyada gelişimini temelden etkileyen yükseköğretim politikalarında kalite geliştirme ve akreditasyon kavramları üzerinde durulmuştur. Ayrıca Türkiye’de şehir ve bölge planlaması eğitiminde ulusal akreditasyon sürecinin tanımlanmasına bir temel oluşturmak üzere Türkiye’de yükseköğretimde akreditasyon için yapılan öncü çalışmalar incelenmiştir.
- Dördüncü bölümde Bologna Süreci temel alınarak planlama eğitiminde ortak standartları irdelemek amacı ile global ölçekte akreditasyon ağları ve kriterleri irdelenmiştir. İ.T.Ü. Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü’nde yapılan akreditasyon çalışmaları örnek olarak sunulmuştur.
- Beşinci ve son bölümde ise mevcut ulusal ve uluslararası akreditasyon çalışmalarından yola çıkılarak, Türkiye şehir ve bölge planlama bölümlerinde akreditasyon için nasıl bir yapılanmanın gerekli olacağı konusunda tartışmaya açılmak üzere bir model geliştirilmiştir.

Bu modelin iki günlük toplantıda temel tartışma konusu olması, katılımcılardan gelecek katkılarla geliştirilmesi ve sonuçlandırılması beklenmektedir. Tartışmalarda ortak bir çerçeve oluşturmak amacı ile aşağıdaki başlıklar belirlenmiştir:

- Türkiye’de şehir ve bölge planlama eğitiminin sorunları ve potansiyelleri,
- Şehir ve bölge planlama bölümlerinde varsa yapılmış ve yapılmakta olan akreditasyon deneyimlerinin aktarılması,
- Şehir ve bölge planlama bölümleri için önerilmiş olan ulusal akreditasyon sisteminin ve sürecinin değerlendirilmesi,
- Şehir ve bölge planlama bölümlerinde ulusal akreditasyon için değerlendirme ölçütlerinin tartışılması (*Programın yapısı, uzmanlık alanları, programın eğitim bileşenleri ve dersler, programın uluslararasılaşma eğilimleri*).

Tema 2: Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Mesleğinde Yetkinlik ve Yeterlilik

Avrupa Birliği uyum sürecinde ve hizmetlerin serbest dolaşımı kapsamında, mesleki yeterliliklerin tanınmasına ilişkin direktifler ve yasa tasarıları, mesleki niteliklerin yeniden tanımlanmasını ve buna ilişkin eğitim sürecinin yeniden belirlenmesini gerektirmektedir. Bu kapsamda, üniversite eğitimi sürecinin yanı sıra, uzmanlaşma, yetkilendirme ve mesleki yeterlilikler ile bunların belgelendirilmesine ilişkin koşulların ve bu süreçlerde rol alacak üniversite ve meslek kurumlarının yeniden tartışılması, bu konuda geleceğe dönük ilke ve politikaların geliştirilmesi zorunlu görülmektedir.

Bu bağlamda; TUPOB’da oluşturulan, Eğitim Denkliği Komisyonunun ağırlıklı üniversite eğitimi ile ilgili süreçlere (Bologna Deklarasyonunun planlama eğitimi üzerindeki etkileri, eğitimin süresi kalitesi ve akademik tanınma vb. konuları), Mesleki Yeterlilik-Yetkinlik Komisyonunun ise, üniversite eğitimi sonrası mesleki yetkilerin kullanılması sürecinde, mesleki yeterlilik ve yetkinlik koşulları, meslek içi eğitim, uzmanlaşma, deneyim ve bunların belgelendirilmesi konularına yoğunlaşması beklenmektedir. Bu nedenle iki komisyonun çalışmaları birbirini karşılıklı besleyen ve bütünleşen çalışmalar olarak görülmektedir.

Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik Komisyonu Taslak Raporu, TUPOB Üyelerinin katkı ve geliştirmesine açık olmak üzere, aşağıdaki konuları kapsamaktadır:

- Mesleki yeterlilik ve yetkinlikle ilgili kavramlar ve tanımlar,
- Yürürlükteki düzenlemelerde, şehir ve bölge planlarcılarının mesleği uygulama yetkileri mühendislik ve mimarlık alanlarına ilişkin düzenlemeler,
- Meslek yasaları ve şehir planlama alanı, imar mevzuatında, şehir planlarcılarına tanınan yetkiler,
- Şehir planlama meslek alanının kurumsallaşması, mesleğin gelişimi ve örgütlenmesi,
- Şehir planlarcısının nitelikleri, eğitim ve deneyim konuları ve çalışma alanları,
- AB uyum sürecinde mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi ve tanınması konusundaki gelişmeler ve şehir planlama meslek alanına etkileri.

Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik Komisyonunun hazırladığı raporda, TMMOB Mühendislik ve Mimarlık Kurultayı İlke Kararları ve Uygulamaları, Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği, uzmanlıklar arası yetki sorunlarının çözümünde temel alınacak ilkeler, bu

çerçevede, mesleki yeterlilik, yetkinlik uzmanlık ve bunların belgelendirilmesine ilişkin mevcut durum ve gelişmeler ortaya konulmuş ve öneriler yapılmıştır.

Bu iki gün içinde ‘Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik’ konusunda sizlerden görüş beklediğimiz tartışma konuları için de aşağıdaki başlıklar belirlenmiştir.

- Mesleki yeterlilik ve yetkinlik, temel kavramlar ve çerçeve,
- Şehir planlama mesleğinin gelişimi ve örgütlenmesi,
- Şehir plancısının nitelikleri ve çalışma alanları,
- Yasal düzenlemelerde şehir plancılarını mesleki yetkileri ile ilgili görüşlerin tartışılması,
- Avrupa Şehir Plancıları Konseyi (ECTP) üyesi ülkelerde odaların mesleki yetkinlik konusundaki rolleri (Odaların eğitim kurumları ile ilişkileri, odaların uygulamanın denetlenmesindeki rolleri, plancıların farklı ülkelerde çalışabilmesi için gereken koşullar).

Tüm katkılarınız için şimdiden teşekkürler.

Küreselleşme ve Yükseköğretimde Kalite

Gülsün SAĞLAMER

Bugün burada, deneyimlerimi sizlerle paylaşmam istendi. Ben de toparlayabildiğim kadarıyla farklı perspektiflerden farklı olayları bir araya getirmeye çalıştım. Onun için sunuşun ilk bölümünde daha çok küreselleşme, yükseköğretim ve değişimin gerekçeleri, yükseköğretimde kalite, EUA ve kalite, yönetim kurulu üyesi bulunduğum Avrupa Üniversiteler Birliği'nin kaliteyle ilgili uğraşları ve daha sonra ikinci bölümde de size İ.T.Ü.'deki kalite güvence sistemleriyle ilgili deneyimlerimi kısaca sunmaya çalışacağım.

Burada yukarıda Alvin Toffler'in bir sözü var. Bunu çok seviyorum, onun için bugünlerdeki konuşmalarımda kullanıyorum. "21. Yüzyılın cahilleri okuma-yazma bilmeyenler değil, öğrenemeyenler, öğrendiğini unutmayanlar ve yeniden öğrenmeyi başaramayanlar olacaktır." Özellikle geleneksel kurumlara, yani Teknik Üniversite gibi geçmişi 1773'lere dayanan, yeni kurulan üniversiteler için bu sorun belki de mevcut değildir ama, özellikle köklü üniversitelerin en büyük sorunu bu. Öğrendiklerini unutamamaları ve yeniden öğrenmeyi başarmada çektikleri güçlüklerdir. Çünkü gelenekleri kendilerini o kadar baskı altında tutmaktadır ki, yeniliklere yöneldiklerinde geri dönme isteği ile tekrar geri gelmeye çalışmaktadırlar. Örneğin Teknik Üniversite'de, eğer tekrar 200 kredilik programlara dönülürse, 5 yıllık programlara dönülürse Teknik Üniversite'nin aynen 1960-70'lerdeki gibi gene en çok tercih edilen üniversite olacağını düşünen arkadaşlarımız var. Halbuki köprülerin altından çok sular aktı, artık yalnız değiliz, 105 üniversite olmuş Türkiye'de.

Bu dinamik ortamda sadece ulusal düzeyde değil, bütün üniversiteler uluslararası düzeyde yarışmak zorunda ve bu yarışta da performanslarını maksimize etmek, hedeflerini yüksek tutmak ve dünyada varolmak için mücadele etmek zorundalar. O eski kalıplara dönme sevdasından bazı kurumların vazgeçmesi gerekir. Çünkü öğrendiğini sorgulayarak unutamıyorsan yenisini öğrenemiyorsun, yenisini öğrenemediğinde de uluslararası düzeyde yarışma şansın olmuyor. Bu açıdan galiba M.S.G.S.Ü.' ile İ.T.Ü. en dezavantajlı durumda bulunuyorlar, eski kurumlar olmaları dolayısıyla.

Devam edersek, küreselleşmeyi bir kere daha tanımlamak istemiyorum ama, bu kavram kısa bir şey. Küreselleşme kavram olarak dünyanın sıkıştırılarak küçültülmesi ve yoğunlaşmış bir bütün olarak algılanması biçiminde tanımlanmaktadır. Jean Curie küresel dünyayı zaman ve mekanın sıkıştırılması olarak tanımlamaktadır. Mesafelerin eriyip bittiği, zaman ve mekanda hızın maksimumuma ulaştığı bir dünyada yaşamaktayız.

Bu dünya bizi bu gelişmeler dolayısıyla değişime zorlamaktadır. Bu değişimi zorunlu kılan nedenler neler? Nüfus artışı ve mobilite. Nüfus Dünya’da inanılmaz bir hızla artmaktadır. İkincisi, küreselleşme; dünyanın bir bütün olarak algılanması. Üçüncüsü teknolojiadaki akıl almaz gelişmeler dünyayı değişime zorlamaktadır.

Peki, yükseköğretimi değişime zorlayan faktörler nelerdir? Yükseköğretimin demokratikleşmesi, küreselleşme ve küreselleşmenin getirdiği en önemli sonuç, rekabet ve bilgi ekonomisinin yükselişi. Ben bu iki durumu birleştirerek, *bütünleşmiş faktörler* adı altında topladım; *demografik değişim ve yüksek öğretimin demokratikleşmesi, küreselleşme ve rekabet, teknolojik gelişmeler* ve bunun sonucunda da bilgi ekonomisinin ve yaratıcı ekonominin hayatımıza egemen olması. Küreselleşme ve rekabetin burada çok önemli olduğunu düşünüyorum, çünkü, biz durduğumuz yerde kaliteyle uğraşmaya başlamadık, durduğumuz yerde kendimizi geliştirme ihtiyacı içine girmedik. Bunların hepsi vardı, ama çok ağır işleyen süreçlerdi.

KÜRESELLEŞME

Küreselleşme kavram olarak dünyanın sıkıştırılarak küçültülmesi ve yoğunlaşmış bir bütün olarak algılanması biçiminde tanımlanmaktadır

Jan Currie küresel dünyayı zaman ve mekanın sıkıştırılması olarak tanımlamaktadır.

Jan Currie, Universities and Globalisation, 1998, p1

Değişimi Zorunlu Kılan Nedenler

Dünya’da

- Nüfus artışı ve mobilitesi
- Küreselleşme
- Teknoloji

James J. Duderstadt, 2006., “University-Industry-Government Partnership”

Yükseköğretimi Değişime Zorlayan Faktörler

Yükseköğretimi radikal değişime yönlendiren ana faktörler

- Yükseköğretimin demokratikleşmesi
- Küreselleşme
- Rekabet
- Bilgi Ekonomisinin Yükselişi

The Economist, The Brain Business, Sep/8th 2005

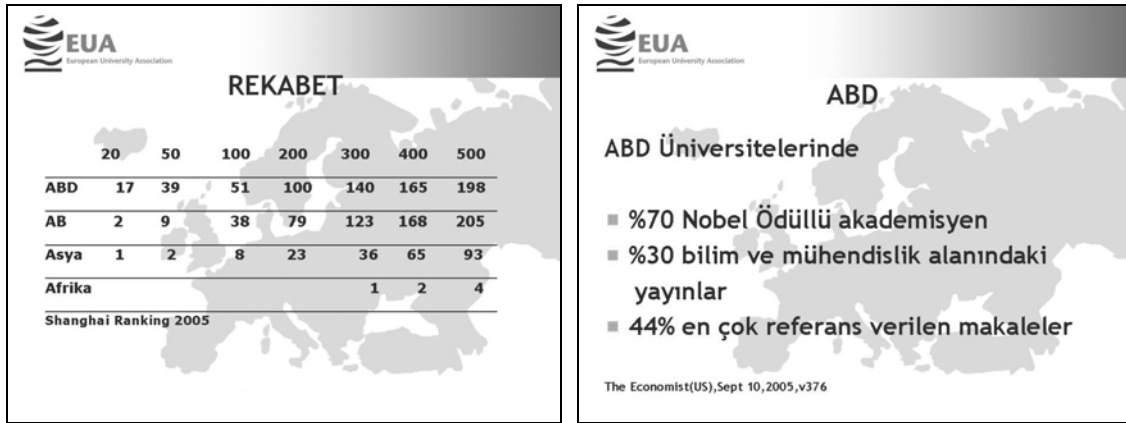

Bütünleştirilmiş Faktörler

- Demografik Değişim-Demokratikleşme
- Küreselleşme-Rekabet
- Teknoloji-Bilgi Ekonomisi

Günümüzde ise inanılmaz bir hız kazanmış durumda. Bunun sebebi küreselleşme ve küreselleşmenin getirdiği rekabet. Biz sadece burada birbirimizle işbirliği yapıyoruz, ama aynı zamanda birbirimizin rakibiyiz. Niye rakibiyiz? Çünkü benzer hedeflerde en iyi olmaya çalışıyoruz. En iyi öğretim kadrosuna sahip olma, en iyi öğrenciyi alma, en fazla yayın yapma, en fazla araştırma kaynağına ulaşma; bütün bunlarda bir yarış içerisindeyiz; sadece birbirimizle değil, Avrupa’daki üniversitelerle, Dünya’daki üniversitelerle. Dolayısıyla bu rekabetten başarılı çıkmak için kendimize çekidüzen vermemiz, reformları gerçekleştirmemiz ve Dünya’da yarışacak yapıyı oluşturmamız gerekiyor. Aksi takdirde, bu yarıştan koparız, marjinalleşiriz ve lokal kurumlar olarak kalmaya mahkûm oluruz. Dünya’da süper lig kavramı artık herkesin kabul ettiği bir kavram. Pek çok üniversite sıralama sistemi var bunları biliyorsunuz, *Shanghai Ranking*’in 2005 sıralamasını size sunuyorum.

Üniversiteler arası yarışma artık dünya boyutundadır, artık ulusal boyutta değildir. Biz kendimizi dünyadan izole edemeyeceğimizi artık biliyoruz. Bakınız, yüzde 70 Nobel ödüllü akademisyenler Amerikan üniversitelerinde. Bilim ve mühendislik alanındaki yayınların yüzde 30'unu Amerikan üniversiteleri yapıyor, en çok referans verilen makalelerin yüzde 44'ü Amerikan üniversitelerinin yayını. Tüm bunları bildiğimiz zaman bizim aynı ölçütlerle yarışıyor olmamız lazım. Çok şükür ki bir tane Nobel Ödüllü yazarımız var, Türkiye'de ilk defa. Gurur duyuyorum Orhan Pamuk'la. Bu fakültede mimarlık eğitimi aldı kendisi fakat 3., 4. sınıftan ayrıldı zannediyorum İstanbul Üniversitesi'ne gitmeden. Bu üniversitede okumuş olmasından da gurur duyuyorum, Orhan Pamuk gibi Nobel Ödüllü bir insanın Teknik Üniversite sıralarından geçmiş olması hakikaten sevindirici. Nobel ödüllü bir Türk yazarımız var, ama araştırmalarda henüz benzeri bir başarıyı yakalayamadık. Türk üniversiteleri son 10 yılda büyük gelişme kaydettiler, ama hâlâ kişi başına düşen yayında aynı başarı kaydedemedik. Toplam yayında Dünya sıralamasında 40.'lıktan 19.'luğa geldik, bunun çok büyük başarı olduğunu düşünüyorum, bu kadar olumsuzluğa rağmen. Yeter mi? Yetmez. Görüyorsunuz referans verilen yayınların yüzde 44'ünü Amerikan üniversitelerindeki insanlar yapıyorlar. Demek ki Dünya'daki kriterlere uyarak kendimizi yapılandırmamız ve hedeflerimizi ona göre koymamız lazım. Yerel hedefler bizi olsa olsa sınırlar, bir yere götürmez.

Küreselleşmenin getirdiği yoğun rekabet, üniversiteleri bu nedenle köklü reformlar yaparak kalitelerini sürekli iyileştirmeye zorlamaktadır. Üniversitelerin öncelikle kaynaklarını verimli kullanmaları gerekiyor, etkin kullanmaları gerekiyor ve kaynak kullanırken de hesap verilebilirlik, dolayısıyla şeffaflığı da sağlamaları gerekiyor. Ancak bu şekilde şeffaflaşmaları ve bu açık eleştiri ortamıyla kendilerini geliştirmeleri mümkün olabilir. Bu şeffaf yapıyı dışarıya açarak, yurtdışına, istediğimiz yerden akreditasyon alma özgüvenine sahip olmalıyız. Kuruma güven yaratacak şeffaf süreçler bizi Dünya'da istediğimiz kurumdan akreditasyon almaya yönlendirebilir. Burada katıyen milli akreditasyon sistemleri diye bir sınırlamanın konulmasına karşıyım. Eğer bir kurumun kendisine özgüveni varsa -ki biz bunu İ.T.Ü.'de yapmaya çalıştık biraz sonra anlatacağım. Bütün dünyada ne kadar önemli akreditasyon veren kurum varsa hepsinden akreditasyon almanın zaman ve finans elverdikçe yararlı olduğunu düşünüyorum. Bu açık bir yarış. Hodri meydan, kim alabiliyorsa. Arkadaşlar, bu özgüveni Türk üniversiteleri yarattığı takdirde uluslararası düzeyde var olabiliriz, değilse gene yerel sınırlarımızın içerisinde debelenip dururuz.

Kalite güvence sistemleri neden gerekli? Bir kere bunları Nuran Hanım da söyledi farklı kelimelerle, farklı sıralamayla. Mobilite, diplomaların uluslararası düzeyde tanınırlığı, gerektiği için kalite güvence sistemleri gerekli, hepsi gene rekabetin ucunda ortaya çıkan sorunlar. Mezunlarının kalitesi üniversitelerin Dünya'daki itibarını belirliyor, dolayısıyla yetiştirdiğiniz mezunların kaliteli olabilmesi için kalite güvence sistemlerine sahip olmanız lazım. Küreselleşme dolayısıyla profesyonel iş olanakları daralıyor. Bakınız, Çin ve Hindistan bir milyon mühendis mezun ediyor her sene, Avrupa ve Amerika 170 bin mühendis mezun ediyor.

İş olanaklarını duyurduğunuzda uluslararası platformlarda, Çin ve Hindistan'daki mühendisler de başvurabiliyor. Bu kadar yoğun üretimin olduğu Uzak Doğu Asya'nın bütün iş alanlarına girmesi içten bile değil, bu zaten zaman içerisinde gerçekleşiyor. Dolayısıyla ilerde iş olanakları daralıyor. Eğer biz daha kaliteli mezunlar yetiştirmeyi başaramazsak, o zaman bu iş olanaklarına da mezunlarımız ulaşamayacak ve işsiz kalacaklar.

Demek ki yarış zorlu, rekabet kolaya indirgenecek bir durum değil. Önümüzde zorlu yıllar var ve bunlara kendimizi hazırlamamız gerekiyor. Bu durumda üniversiteler nasıl yönetilmelidir? Üniversite yönetimi meritokrasiye bağlı, liyakate bağlı yönetilmelidir, seçimle yönetilmemelidir. Hepiniz buna karşı çıkabilirsiniz, seçimde diyelim ki yüzde 50 kaliteli, yüzde 50 de aslında seçime girmemesi gereken düzeyde insan kaynağımızın var olduğunu düşünelim. İyimser bir tahminle böyle bir profilimizin olduğunu düşünelim. O zaman en iyimser tahminler bir kere liyakate dayalı bir sistem kurma şansımız varsa bir kere de bu pozisyonları haketmeyen insanların seçilmesi söz konusu. Popülist bir yaklaşımla kurulacak yönetimlerin üniversiteleri nasıl parçaladığı ortada. Üniversitelerin yönetilmesi, üniversitelerin bir hedefe yönlendirilerek misyon ve vizyonlarını gerçekleştirmek üzere kesintisiz olarak geliştirilmesi durumunda bizim dünyada yarışmamız mümkün olur, yoksa mehter yürüyüşüyle iki adım ileri bir adım geri gidip gelmeler içerisinde bir kurumun ileriye gitmesi mümkün değildir; bunu kimsenin beklememesi gerekir.

İkincisi, ulusal ve uluslararası kalite kriterleri nasıl dengelenebilir? Biz diyoruz uluslararası düzeyde yarışacağız. Ulusal ve uluslararası bu dengeleri nasıl oluşturacağız? Bu önemli bir olgudur, bunun çok iyi tartışılması gerekir. İç ve dış değerlendirme sistemleri nasıl bütünleştirilebilir? Çünkü bir kurumun kendi iç değerlendirme süreçleri var, bir de dış değerlendirme ve akreditasyon süreçleri var. Biz bu iki sistemi nasıl senkronize edip, en verimli şekilde getirebiliriz? Kalitede bir eşiği mi aşmaya çalışıyoruz, yoksa bitmeyen bir süreçte en iyi olmanın peşinde miyiz? Kalite kültürü bir kurumda nasıl yaratılabilir, bir toplumda nasıl yaratılabilir ve sürekli kalite iyileştirme süreçleri nasıl yöneltilebilir? Bütün bunların temelinde kalite kültürünün yerleşmesi gerekiyor ki sürdürülebilirlik sağlansın, aksi takdirde bunlar, çeşitli zaman segmentlerinde asılı kalan iyi atılımlar olarak belleklerde yer alabilir, ama bizi sonuca götürmez.

Sözlük anlamındaki kalite tanımlarını burada geçiyorum, onları her yerde bulabiliriz. Kaliteyi genelde dört ana kriter setine göre belirliyorlar. Burada girdi ölçütlerinden bir tanesi 'giren öğrencinin kalitesi'dir arkadaşlar. Bir üniversite, bir program, kendisine gelen öğrencinin kalitesini artırmadığı sürece başarılı bir yola girmiş demek değildir. Bu apaçık olan bir gerçektir. Bizde şöyle konuşan arkadaşlarımız vardı: Önemli olan zayıf öğrenciyi alıp en iyi mühendisi yetiştirmek veya en iyi mimarı yetiştirmektir.

EUA
European University Association

SORULAR ?

- Üniversiteler nasıl yönetilmelidir ?
- Ulusal ve uluslararası kalite kriterleri nasıl dengelenebilir ?
- İç ve dış değerlendirme sistemleri nasıl bütünleştirilebilir?
- Kalite bir "eşik" midir?
Yoksa bitmeyen bir süreç midir?
- Kalite kültürü nasıl yaratılabilir ve sürekli kalite iyileştirme süreçleri nasıl yönetilir ?

EUA
European University Association

"Kalite Güvence Sistemleri" Nedir?

- Sözlük anlamı ile "Kalite" "mükemmeliyet derecesidir" fakat görecelidir.
- "Kalite" bazen mükemmeliyet anlamında "en yüksek kalite" olarak, bazen de "amaca tam uyma" olarak tanımlanmaktadır.
- "Kalite" önceden belirlenmiş şartnameler ve standartlara uygun olduğu sürekli olarak kanıtlanan üründür(1).

¹ Ashworth, A & Harvey, R., 1994

Arkadaşlar, iyi bir kumaşla başlamanın ne gibi bir zararı vardır, bunu anlamakta hakikaten zorlanıyorum. Daha iyi öğrenci alacaksınız, bu sizi daha iyiye götürecektir. Bu demek değildir ki elinize gelen daha zayıf bir öğrenciyi yetiştirmeyeceksiniz, tabii ki yetiştireceksiniz, ama eğer siz dünyada yarışacağım diyorsanız ilk işiniz insan kaynaklarınızın en iyiye gitmesini sağlamak; öğrencinizle, öğretim üyenizle, idari personelinizle hepsiyle. Bunları birbirinden ayıramazsınız.

Çıktı ölçütleri gene aynı şekilde, yetiştirdiğiniz insanın acaba dünyada ve ulusal ölçekte iş bulabiliyor mu, nerelerde iş buluyor, saygın yerlerde mi çalışıyor, mesleğini icra ediyor mu? Bunların hepsinin takip edilmesi gerekir veya öğretim üyelerinizin ürettiği bilginin uluslar arası düzeyde bir değeri var mı? ISI'da taranan dergilerde yayınları var mı? Kaç defa referans veriliyor? Bütün bunların ölçülmediği bir yerde karakucak bir kalite sisteminin de bir anlamı olmayabilir. Bütün bunlar nasıl bir katma değer yaratıyor sizin sisteminizde? Bütün bunların yarattığı bir sinerjiyle kurumunuz veya bölümlerinizi veya ülkeniz nereye gidiyor? İşte buna bağlı olarak, sürece yönelik ölçütlerin ortaya konulması gerekiyor. Burada bütün bunlar *toplam kalite* kavramının gelişmesi gerektiğini ortaya koyuyor.

Eğer bütüne ait holistik bir yaklaşımınız yoksa gene sadece üniversitede bir bölümün, diyelim ki şehir bölge planlama bölümlerinin mükemmel olması olanaksızdır. Eğer üniversitede genelde kalite kavramı ve kültürü yerleşmemişse, bu bölümün iddialarını sürdürmesi olanaksızdır. Çünkü bu bir bütün içerisinde kalite süreçleri işlerlik kazanabilmektedir. Bölüm kendisini bulunduğu üniversiteden yalıtmaz. Dolayısıyla dekan, rektör hepsinin seferber olması gerekir ki sizin yapmak istediklerinizi anlayabilsinler ve sizi gideceğiniz yere gitmeniz için destekleyebilsinler. Aksi takdirde eğer onlar, bunlardan haberdar değilse, -çok şükür dekanımız burada haberdar, bizim öyle bir sorunumuz yok- o zaman bizim işimiz zordur. Demek ki bir bütün olarak olaya bakmamız gerekir.

EUA
European University Association

"KALİTE GÜVENCESİ" Nedir?

Kalite genelde dört ana kriter setine göre belirlenir ve değerlendirilir (2)

- Girdi ölçütleri
- Çıktı ölçütleri
- Katma değer ölçütleri
- Sürece yönelik ölçütler

² Bergquist, W.H., 1995, p36

EUA
European University Association

Kalite "Eşik" veya "Süreç"?

- Toplam kalite felsefesi kaliteyi bir ürün olarak değil bir süreç olarak görme eğilimindedir. Bu süreçte ki itici güç "eskisinden daha iyi olma" isteğidir(5)
- Kalite standart değil "bir süreçtir". Bu nedenle uzun vadede statik kavram örneğin "amaca uygun olma" reçetesi sistemin çökmesine neden olur. Bu kalite kavramına ters düşen bir bakış açısidir.

⁵ Newby, P., 1999)

EUA
European University Association

Eşik olarak Kalite/Süreç olarak Kalite

- Sürece yönelik toplam kalite yönetim stratejileri Yükseköğretim için uygun görülmektedir
- Çünkü, Yükseköğretim fiziksel olarak ölçümü kolaylıkla yapılabilecek somut ürünler ortaya çıkarmaz,

Yükseköğretim öncelikli olarak öğretme ve öğrenme süreçlerinin kalitesi ile ilgilidir (2)

² Bergquist, W.H., 1995, p246

EUA
European University Association

Yükseköğretimde Kalite Denetim Sistemleri

- Programlarının Akreditasyonu
- Kurumsal ölçekte Toplam Kalite Yönetimi
- Performans Değerlendirmesi

Yönetim
Eğitim
Araştırma
Inovasyon
Topluma Hizmet

Hepimiz biliyoruz ki yükseköğretim, sonuçta ölçülebilir ürünler ortaya çıkarmamaktadır. Fiziksel olarak performans ölçümü kolaylıkla yapılamadığı için süreçlerin değerlendirilmesi, öğrenme, öğretme süreçlerinin değerlendirilmesi, kalitesinin garanti altına alınması önemlidir. O zaman burada yükseköğretimde kalite denetim sistemlerine baktığımızda, bir kere program düzeyinde akreditasyon görüyoruz, yani bu program şehir bölge planıcısını uluslararası düzeyde mesleğini yapabilecek şekilde donatmaya yeterlidir anlamına gelen akreditasyon.

Kurumsal ölçekte toplam kalite yönetimi, yani bu programların bütün içerisinde operasyonel olabilmesi için, bu kalite güvence sistemlerinin bölüm bazında operasyonel olabilmesi için, onu çevreleyen üniversitenin aynı kavramlarla yönetiliyor olması lazım. Bu da toplam kalite yönetimini gündeme getirir. Bunun için çeşitli seviyelerde performans ölçülmesi gerekir. Yönetimin performansı nedir? Etkin bir yönetim sergilenenilmekte midir? Eğitim, araştırma, inovasyon, topluma hizmet; bunlar üniversitenin işlevleri. Bütün bu işlevler açılımında acaba üniversite yeterli performansı gösterebiliyor mu?

Bunlar genel tanımlar, bu genel tanımlar içerisinde Avrupa'da neler oldu ve olmakta? Avrupa Birliği kurulduktan sonra kendi yükseköğretim sistemlerinin performanslarını değerlendirdikten sonra radikal değişim süreçlerine yönelmeyi kararlaştırdı. 1999 yılında hepinizin bildiği gibi Bologna sürecini başlattı. Bologna süreci, Avrupa üniversitelerini, Dünya'da rekabet edebilir konuma getirmek için dizayn edilmiş bir süreçtir. Bologna sürecinin amacı, kendileri açık olarak ifade etmeseler bile ortaya koydukları hedeflerden, Amerikan sistemine öykünen yeni bir sistem, ama Amerikan sisteminin birtakım negatif yanlarını da ortadan kaldırmak üzere dizayn edilen bir sistem yaratmaktır. O nedenle, Avrupa üniversiteleri üç aşamalı eğitime geçmeyi, Bologna sürecinin hedefi diplomaların tanınırlığını, kredilerin transferini ve kalite güvence sistemlerinin oluşturulmasını ön plana almışlardır bu süreç içerisinde.

Hepinizin bildiği gibi Bergen'de biz Türk üniversiteleri olarak iyi bir sonuç almamış durumdaydık. Bu sene ise 2007'de Londra-Bologna Bakanlar toplantısında öyle bir not verme sistemi tam olarak uygulanmadığı için kendimizi YÖK'ün kurduğu YÖDEK değerlendirme sistemi sayesinde kalite güvence sistemleri varmış gibi göstermekteyiz. Hepinizin bildiği gibi kalite güvence sistemlerinin bağımsız olması gerekir. YÖK manipülasyonunda olan bir değerlendirme sisteminin bağımsızlığından söz etmek söz konusu değildir.

Avrupa bir taraftan üniversitelerini, eğitimini yeniden yapılandırırken, araştırma aktivitelerini de 2000 yılında başlattığı Lizbon stratejisiyle yapılandırmaya çalışmış ve Dünya'daki en rekabetçi ekonomik toplum olmayı, en büyük büyümeyi sağlamayı, en fazla kaliteli iş olanakları sağlamayı hedef almıştır. Avrupa bunu da 10 yıl içinde gerçekleştirmeyi düşünüyor. Bütün bunları gerçekleştirmek için de Gayri Safi Milli Hasılasının yüzde 3'ünü AR-GE'ye ayırmayı hedef olarak alıyor. Halen ortalama 2 civarında, 3'ü yakalayıp yakalayamayacaklarını henüz bilemiyorlar.

Avrupa'da Yükseköğretim

**BOLOGNA
EĞİTİM/ÖĞRETİM SİSTEMLERİ**

Avrupa üniversitelerini 1999'da imzaladığı "Bologna Sürecine" göre Avrupa ölçeğinde üniversiteler yeniden yapılanmaktadır. Bu yapılanmanın 2010 yılına kadar tamamlanması öngörülmektedir.

Lisbon Stratejisi 2000

Avrupa Komisyonu Mart 2000'de Lisbon Stratejisini başlattı.

- AB kendisine gelecek 10 yıl için yeni bir stratejik hedef belirledi
- "Dünya'da sürdürülebilir ekonomik büyümeyi ve daha çok ve daha iyi iş olanaklarını sosyal bütünleşme içinde sağlayan en rekabetçi ve dinamik bilgi ekonomisi olmak"
- Avrupa Konseyi ise 2002'de "Avrupa eğitim ve öğretim sisteminin Dünyanın kalite referansı" olması hedefini belirlemiştir.

Avrupa Birliği iyi yolda gittiğini düşünüyor, dolayısıyla da araştırma geliştirmeye, inovasyona büyük bir yatırım söz konusu. Avrupa diyor ki *"eğitim-öğretim ve araştırmanın dünyada kalite referansı olmalıym, onun için kalitemi iyileştirmeliyim, AR-GE'de ve inovasyonda başı çeken bir kıta olmalıym."*

Bütün bu hedefler konulduğunda benim yönetim kurulu üyesi bulunduğum Avrupa Üniversiteler Birliği, üniversitelere nasıl yardım ediyor? Fonksiyonu nedir? Kimdir Avrupa Üniversiteler Birliği? Avrupa Üniversiteler Birliği, Avrupa'da üniversitelerin ve rektörler konferanslarının temsilcisidir. Bizim rektörler konferansımız da yok, çünkü rektörler konferansı rektörlerden oluşur ve başkanı da o rektörlerce seçilir. Bizim böyle bir kurumumuz yok, o nedenle YÖK tarafından temsil ediliyoruz. YÖK tarafından seçilmiş bir YÖK Başkanı olmadığı için oradaki temsiliyetimiz de biraz kerhen temsiliyet bazında işlevini sürdürmekte ne yazık ki. Çünkü bizim seçilmiş bir rektörler konferansı başkanımız da bulunmamakta.

45 ülkeden 800'ün üzerinde üniversite ve 36 ülkenin de rektörler konferansı birliğe üye. Birliğin konseyini de bu Rektörler Konferansının Başkanları ve Yönetim Kurulu üyeleri oluşturuyor. EUA'nın misyonu, *"Avrupa'da yükseköğretimin ve araştırmanın gelişmesine, üyesi bulunan özerk üniversitelere etkin destekle rehberlik yaparak kaliteli eğitim-öğretim, araştırma ve topluma katkı yapmalarını sağlayacak gelişmeleri gerçekleştirmektir"* deniliyor. EUA 2006'da yeniden bir vizyon belirledi ve buna göre Avrupa üniversitelerinin dünyadaki rolünü ve misyonunu yeniden belirledi. Bu belirlenen role ve misyona göre, *"Avrupa üniversiteleri misyonları olarak kendilerini Avrupa'ya ve Dünya'ya hizmette, bilgi toplumu ve bilgi ekonomisinin, buluşların, yeniliklerin, öğretim, öğrenme, araştırma, bilgi transferi ve fikirlerin korkusuzca eleştirisinin en önemli paydaşı olarak görmektedirler"* demektedir.

European University Association (EUA)

EUA Avrupa Üniversiteler Birliği Avrupa'da üniversitelerin ve Rektörler Konferanslarının temsilcisidir. 45 ülkeden 800'ün üzerinde üniversite ve 36 ülkenin rektörler konferansı bu Birliğe üyedir.

EUA'nın misyonu Avrupa'da yükseköğretimin ve araştırmanın gelişmesine, üyesi bulunan özerk üniversitelere etkin destekle rehberlik yaparak kaliteli eğitim, öğretim, araştırma ve topluma katkı yapmalarını sağlayacak gelişmeleri gerçekleştirmektir.

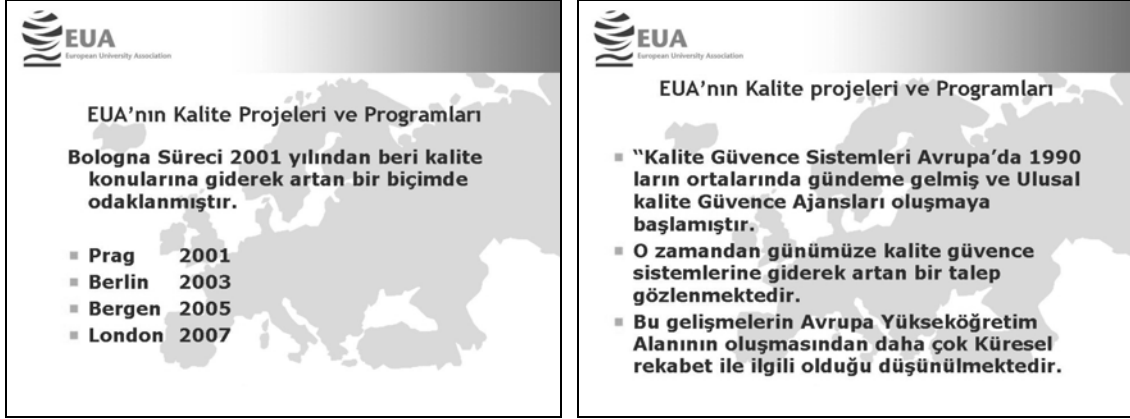
EUA Annual Report 2001/2002

EUA

EUA2006 yılında yarattığı Vizyonla Avrupa üniversitelerinin Dünyadaki rolünü ve misyonlarını belirlemiştir.

"Avrupa Üniversiteleri misyonları olarak kendilerini Avrupa'ya ve Dünya'ya hizmette bilgi toplumu ve bilgi ekonomisinin, buluşların, yeniliklerin, öğretim, öğrenme, araştırma, bilgi transferi ve fikirlerin korkusuzca eleştirisinin en önemli paydaşı olarak görmektedirler.

Nuran Hanım'ın da söylediği gibi 2001'de Bologna sürecine girdik. 2003'ten itibaren EUA Bologna süreçlerine yoğun katkı yapmaya başladı. Başlangıçta böyle bir katkısı yoktu, ama bu sürecin içinde üniversitelerin karşılaştıkları zorlukları aşmaları için EUA bu konuyu öncelikli uğraş alanı olarak belirledi ve Bologna sürecinde üniversitelere büyük destek vermek üzere harekete geçti. EUA 2003'ten itibaren ve Bergen'de ilk sunuşunu, 2007'de de Londra'da ikinci sunuşunu yaptı. Bu toplantılara Avrupa'da Bologna sürecinin yarattığı değişimi değerlendiren – Trend- Eğilim raporlarıyla katkı yaptı. Bologna Sürecine göre üniversitelerin performanslarını ölçen bu raporlar, Bakanlar Kurulu'na, Avrupa Komisyonu'na, çeşitli mercilere EUA tarafından sunuluyor ve onlardan aldığı geri besleme ile yeni geliştirdiği hedefleri tekrar üniversitelere aktarmaya yönlendirmeye çalışıyor. EUA'nın kalite projeleri ve programlarını burada kısaca özetlemek istiyorum. Mademki Bologna'da kalite önemli, o zaman EUA da kendi kalite çalışmalarını yeniden yapılandırdı.

Avrupa'ya genelde baktığımızda görüyoruz ki kalite güvence sistemleri Avrupa'da 1990'ların ortalarında gündeme gelmiş. Size benim bu konu ile nasıl karşılaştığımı kısaca anlatacağım. 1992 yılında 'European Association for Architecture Education (EAAE)' a bireysel olarak üye oldum. "Akreditasyon" kavramı ile ilk defa o zaman karşılaştım ama eğitimde akreditasyon lafını ilk defa 1992 yılında EAAE'nin o zamanki başkanı Hentie Louw'dan duydum. Mimarlık eğitiminde akreditasyonu gerçekleştirmemiz lazım diye ilk defa 92 yılında duydum. Sonra olanları daha sonra anlatacağım.

Aslında biz de Avrupa'yla senkronize olarak bu konseptlerden haberdar olduk. Bizde bazı yerlerde bu iş daha iyi gidebildi, bazı platformlarda gelişemedi. O önemli bir başlangıç noktası diye düşünüyorum. O zamandan günümüze, yani 90'lardan günümüze kalite güvence sistemlerine giderek artan talep çeşitli oluşumların da ortaya çıkmasına sebep oldu. Avrupa ölçeğinde akreditasyon kurumlarını akredite eden ENQA adlı önemli bir kuruluş var.

Program ve sistem bazında çeşitli değerlendirme ve akreditasyon kurumları var. EUA'nın oluşturduğu kurumsal değerlendirme 1990'lı yıllardan beri uygulamada. EUA, bu gelişmelerin Avrupa Yükseköğretim Alanının oluşmasından daha çok, küresel rekabetle ilgili olduğunu düşünüyor. Avrupa Yükseköğretim Alanını oluşturmak önemli, ama küresel rekabet dolayısıyla bütün bu kalite konularının gündeme geldiğini düşünüyor.

EUA'nın kaliteyle ilgili üç tane önemli projesi ve programı var. Kalite kültürü projesi 4 sene devam etti sonuçları bir raporla yayınlandı. İkincisi Avrupa kalite güvence forumları; bunun ilki geçen sene yapıldı, bu sene ikincisi yapılacak. Bu toplantılara Türkiye'nin yoğun katılması lazım. Bu forumda ne yaptığını anlatması lazım, neler yapıldığını da öğrenmesi lazım. Bu forumlarda geçen sene bilmiyorum kaç tane Türk vardı, benim EUA'da başka bir toplantım vardı, gidemedim, ama gidilmesi gerek, bunlar önemli.

EUA'nın Kalite Projeleri ve Programları

- **Kalite Kültürü Projesi**
- **Avrupa Kalite Güvence Forumları**
- **Kurumsal Değerlendirme Programı**

EUA'nın Kalite Kültürü Projesi

Bu projeye 134 üniversite 18 grup içinde katılmış ve proje 4 yıl devam ederek sonuçlandırılmıştır. Boğaziçi Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi bu projeye katılmışlar ve Sonuç raporunda **İTÜ "Good Practice"** başlığı altında örnek gösterilen üniversitelerin başında yer almıştır.

Bu projedeki kalite tanımları;

- Amaca uygunluk olarak Kalite
- Hatasız Tamamlama olarak Kalite
- Müşteri memnuniyeti olarak Kalite
- Mükemmeliyet olarak Kalite
- Paramızın karşılığı olarak Kalite
- Dönüşüm olarak Kalite
- İyileştirme olarak Kalite

EUA Avrupa Kalite Forumu

- **EUA I. Avrupa Kalite Forumu 23-25 Kasım 2006 da düzenledi**
- **4E ENQA-EURASHE-ESIB bu organizasyonda yer aldılar**
- **EUA/IEP bu forum organizasyonunun yürütücüsü idi.**
- **120 bildiri bu foruma sunuldu**
- **Bir sonraki forum önümüzdeki Kasım ayında yapılacak**

EUA The Institutional Evaluation Programme (IEP)

EUA / IEP 1993 yılında başlatılan bağımsız bir değerlendirme programıdır

Programın amaçları;

- Kalite güvencesi için farkındalık yaratmak ve EUA üyelerini bu konulara ilerici görüşlerle katılımını sağlamak
- IEP'nin yöntemi, stratejik değişim için etkili kılacak ve kurumlarda iç kalite mekanizmalarını sistematik olarak oluşturmaya katkı yapacak bir araç olarak görülmektedir.

Üçüncüsü ve benim için en önemli olanı, kurumsal değerlendirme programı, EUA 14 senedir, yani kendisi 2000 yılında kuruldu ama CRE'nin üzerine inşa edilen bir birlik olduğu için 14 senedir, devam eden bu kurumsal değerlendirme programıyla önemli bir hizmeti gerçekleştiriyor. Kalite kültürü projesine 134 üniversite katıldı, 18 grup içinde 4 yıl devam etti. Boğaziçi Üniversitesi ilk dönemde vardı, İstanbul Teknik Üniversitesi ise son dönemde projeye katılmıştı. Sonuç raporunda İ.T.Ü. *good practice* başlığı altında örnek gösterilen üniversitelerin başında yer aldı. Bununla ilgili yayınları Sayın Dekan'a da sunmuştum geçtiğimiz haftalarda. Bu projede kalite, çeşitli şekillerde tanımlanıyor.

EUA'nın kalite tanımlarını kısaca size aktarmak istiyorum. *Amaca uygunluk* olarak kalite -ki buna çok karşı çıkan insan var- amaca uygun olarak kalite olmaması gerekir deniliyor. Çünkü o zaman amaç yerine geldiğinde, durağan hale gelebiliyor ve amaç her zaman doğru olmayabiliyor veya amaç her zaman ulusal veya uluslararası ölçekte yerini bulmuş olmayabiliyor.

İkincisi, *hatasız tamamlama*, yani yapılan işleri hatasız olarak bitirmeyi kalite olarak tanımlıyor. *Müşteri memnuniyeti* olarak kalite; bu da öğrenci memnuniyeti olarak algılanabilir. *Mükemmeliyet* olarak kalite; kaliteyi mükemmeliyet olarak veya paranızın karşılığını elde etme veya dönüşüm olarak kalite, iyileştirme olarak kalite, sürekli iyileştirme olarak kalite? Birinci Avrupa Kalite Forumu 23-25 Kasım 2006'da düzenlendi. ENQA, EURASH ve ESIB bu organizasyonda yer aldı, EUA bunun yürütücüsü idi. 120 bildiri sunuldu ve bu forum önümüzdeki Kasım ayında yeniden yapılacak, demin söylediğim gibi katılmamız lazım.

Gelelim *Institution Evaluation* programına. Bu bağımsız değerlendirme programıdır. Bu programa Avrupa Üniversiteler Birliği Yönetim Kurulu'nun hiçbir etkisi yoktur, tamamen bağımsızdır.

The Institutional Evaluation Programme (IEP)

- IEP, kurumların değişen koşullara uyum sağlamaları ve değişerek gelişme kapasitesi kazanmalarına destek vermektedir
- 14 yılda 36 ülkeden 180 kuruluş bu değerlendirme sürecinden geçmiştir.
- Bu üniversitelerden 12 tanesi Türk üniversiteleridir.

Institutional Evaluation Programme: Focus

Odaklanma: Kurumsal Strüktür ve Organizasyon

- Kurumun Küresel görüşü
- Önemli Karakteristiklerin incelenmesi
- Kurumun misyonunu gerçekleştirip gerçekleştirmediği
- Kurumsal değişim için Stratejik bir araç

Institutional Evaluation Programme: 4 Questions

- **4 Anahtar Soru:**
 - Kurum ne yapmaktadır? (Miyonu)
 - Bunu nasıl yapmaktadır (Eylemler)
 - Bunun çalıştığını nasıl anlar, nasıl ölçer?(Kalite Kültürü)
 - Değişim için ne yapar (Değişim için Stratejik kapasite)

Programın amacı, kalite güvencesi için farkındalık yaratmak ve EUA üyelerinin bu konulara ilercici görüşlerle katılımını sağlamak, yani sürekli olarak değişmeye, gelişmeye açık sistemler yaratmanın peşinde olmalarını sağlamak. Institution Evaluation programının yöntemi, stratejik değişimi etkili kılacak ve kurumlarda iç kalite mekanizmalarını sistematik olarak oluşturmaya katkı yapacak bir araç olarak görülmektedir. Bir kere stratejik değişimi birinci plana almaktadır, yani eğer bir kurumun değişim kapasitesi yoksa EUA'nın kurumsal değerlendirmesinde pozitif bir raporla çıkması olanaksızdır. Çünkü küresel rekabet kurumları sürekli değişmeye yönlendirmiş olduğu için, önümüzde duran en önemli kriter değişim kapasitesi olan kurum yaratmaktır.

Institution Evaluation programı kurumların değişen koşullara uyum sağlamaları ve değişerek gelişme kapasitesi kazanmalarına destek vermektedir. 14 yılda 36 ülkeden 180 kuruluş bu değerlendirme sürecinden geçmiştir. Bu üniversitelerden tamamen süreci bitirmiş 12 Türk üniversitesi vardır. Bildiğim kadarıyla 4 üniversitemiz de halen süreçtedir, yani önümüzdeki sene 16'yı geçeceğiz, yaklaşık 1 sene sonra 20 civarında üniversitemiz buradan geçmiş olacak. Bu çok sevindirici bir şeydir. Eğer bulunduğunuz üniversite bu süreçten geçmemişse lütfen baskı yaparak bu süreçlerden geçmesi gerektiğini bulunduğunuz kurumlara iletiniz, çünkü bunun Avrupa ölçeğinde Türk üniversitelerinin görünürlüğüne ve itibarlarının artmasına büyük katkısı olduğuna inanıyorum. Institution Evaluation Programı (IEP) neye odaklanır? Kurumsal strüktür ve organizasyona odaklanır, kurumun küresel görüşüne bakar, önemli karakteristiklerini inceler, kurumun misyonunu gerçekleştirip gerçekleştirmediğine bakar. Institution Evaluation Programının amacı üniform bir yükseköğretim sistemi yaratmak değildir. IEP, çeşitliliği koruyarak üniversitenin kendi koyduğu misyonunu kendisinin gerçekleştirip gerçekleştirmediğine bakar, yoksa size herhangi bir şeyi dikte etmez.

Kurumsal değişim için stratejik bir araç geliştirebilmiş midir üniversite; buna bakar. Dört tane anahtar soru sorar. Kurum ne yapmaktadır, yani misyonu nedir? Bunu nasıl yapmaktadır?

Hangi eylemlerle gerçekleştirmektedir? Bunun çalıştığını nasıl anlar, nasıl ölçer? Bu süreçte kalite kültürünün oluşturulması, süreçlerin, elde ettiğiniz sonuçların, başarının nasıl ölçüleceğini kurumun kendisi ortaya koyar. Bundan sonra bu ölçümlerde de hedeflere ulaşıp ulaşılmadığı konusunda kendi değerlendirmesini yapar. Eğer burada aldığı geri besleme ile kendisini değiştirme kararı alıyorsa: bu değişimi nasıl yapar? Değişim için bir strateji oluşturulmuş mudur, oluşturmayı başarmış mıdır kurum? EUA IEP bütün bu genel başlıklar altında kurumsal değerlendirme sürecini yönlendirir. EUA önce öz değerlendirme raporunu ister. Kurduğu takımlarla birinci ziyareti yapar. Eksiklerle ilgili ek rapor ister, ondan sonra ikinci ziyarette daha kapsamlı değerlendirmeyi yapar ve final raporunu verir. Bu final raporunu üniversite, web sayfasına koyduğu takdirde değerlidir, koymazsa o üniversitenin gizleyeceği şeyler var demektir. Bu iyi bir şey değildir. Bizim raporlarımız, EUA'dan aldığımız raporlar web sayfasında bulunmaktadır.

Hızla İstanbul Teknik Üniversitesi'nde kalite kültürünün yaratılması konusuna gelmek istiyorum. Demin söylediğim gibi akreditasyon lafını 1992 yılında ilk defa mimarlık eğitiminde duymuştum. 1995 yılında ilk defa NAAB kriterlerine göre bir özdeğerlendirme raporu benim başkanı olduğum büyük bir komisyon tarafından hazırlandı ve bölüm ölçeğinde tartışıldı 1995 yılında. İlk dış değerlendirme YÖK organizasyonu ile mimarlık bölümüne 1997 yılında İngilizlerin HEFCE sistemiyle yapıldı. Bu değerlendirmeyi aynı şekilde Yıldız Teknik Üniversitesi de o yıllarda aldı. Dış değerlendirme ve akreditasyon için sistematik çalışmalar ise İ.T.Ü.'de 1996 yılında başlatıldı, gündemde de yerini aldı.

**İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
KALİTE KÜLTÜRÜNÜN YARATILMASI**

İTÜ'deki Kalite Çalışmaları

1994-1995 yılında başlamıştır.

İlk pilot uygulama 1995 yılında NAAB kriterlerine göre ilk "öz değerlendirme Raporu" nun Mimarlık Bölümü için hazırlanması ile yapılmıştır.

İlk Dış değerlendirme YÖK organizasyonu ile Mimarlık Bölümüne 1997 yılında İngiltere HEFCE sistemi ile yapılan değerlendirmedir.

Dış değerlendirme ve Akreditasyon için sistematik çalışmalar 1996 yılında başlatılan reform programının ayrılmaz bir parçası olarak İTÜ'nün gündemindeki yerini almıştır.

Istanbul Technical University
in the New Millennium

**İTÜ Gelecek için 1996 yılında
Yeni bir Strateji belirledi...**

Kendi kendini geliştiren, uyum yeteneği yüksek bir kurum tasarlamak ve hayata geçirmek.

- ☐ Çok kanallı kalite kontrol sistemlerini gerçekleştirmek
- ☐ Yönetimi kalite kontrolü ve değişim için en son başvuru mercii olarak görmek ve tabanda kalite kültürünü yerleştirmek
- ☐ Uluslararası ilişkileri güçlü, kendi kendini motive edebilen paydaşlar sistemini yaratmak.

Reformların ana eksenini belirledi.

Istanbul Technical University
in the New Millennium

Kalite sistemi kurmak için kalite sistemi kurulmaz. Herkes kalite güvence sistemleri oluşturuyor, biz de kalite güvence sistemi oluşturalım. Böyle bir amaç kısa sürede insanları amaçtan uzaklaştırır, çünkü bunu rutin bir hale, ölçülen, biçilen, heyecanı olmayan rutin bir sürece dönüştürür ve bu işle uğraşanları kısa sürede bıktırabilir. O halde üniversitenin, bölümün amacının olması lazım. Bu hedefleri, bu büyük reformları gerçekleştiren kalite süreçlerine ihtiyaçları var, durduğu yerde hiçbir değişim yoksa kalite sistemlerini kurmak ve geliştirmek olanaksız. Zaten kalite sürecinin statik durumda fazla da bir yararını görmek mümkün değil. Onun için biz bu işe başlarken çok kanallı kalite kontrol sistemlerini gerçekleştirmekle başladık. Bunlar neler? Program bazında akreditasyonla uğraşırken, üniversite bazında toplam kaliteye yönelik değerlendirmeleri gerçekleştirmek, yönetimi kalite kontrolü ve değişim için en son başvuru mercii olarak görmek ve tabanda kalite kültürünü yaymak; bunun yayıldığı bu kültürün yaratılmış olduğunu gördüğüm için kendimi mutlu hissediyorum. Eğer bu kültür yerleşmemiş olsaydı bütün bu kalite oluşumları İ.T.Ü.'de yaşamını sürdürülemezdi. Demek ki bu tabana yayılmış bir harekettir ki Teknik Üniversite'de kalite kültürü ve kaliteye ilişkin çalışmalar sürmektedir ve diğer üniversitelerde de gelişen çalışmalarla ülke çapında büyük dönüşümlere şu anda şahit olmaktadır.

Üçüncü bir amacımız vardı; uluslararası ilişkileri güçlü, kendi kendini motive edebilen paydaşlar sistemi kurmak. Burada iyi bir paydaş katılımı görünüyor. Şehir Plancıları Odası'nın Başkanı burada eğitimciler ve yöneticiler burada. Eğitimin bütün paydaşlarının aynı heyecanı aynı şekilde duyması lazım. Bizim paydaşlarımız Odalarımız, Üniversitemiz, mezunlarımız, mezunlarımıza işverenler, sanayi, iş dünyası; bütün bunların aynı şekilde kendi kendini motive edip bu kurumları, ülkeyi daha ileriye götürecek atılımlar için kendilerini şarj etmeleri gerekiyor sürekli olarak. Ayrıca uluslararası ilişkilerini de güçlü tutmaları gerekiyor ki sürekli benchmarking yaparak "biz neredeyiz yabancılar nerede, ben nereye gitmek istiyorum?" diye kararlarını harmanlayabilsin. Bunları reformların ana eksenini belirledik ve kurumun -tabii kurum ihtiraslı olmak zorunda- kendimi daha iyi yapacağım gibi, çok yumuşak bir şey değil, misyonun ihtiraslı olması gerekiyor, "ben dünyada yarışmayı hedef almış bir kurumum" deme cesaretini gösterebilmeli.

Reformları yönlendirecek İhtiraslı fakat Gerçekçi Misyonun belirlenmesi.

Kurumun ihtiraslarının yetenekleri ile uyum içinde olması gerekir.

İTÜ'nün reform kararını etkileyen anahtar faktörler

- ☐ Kurumsal Değişim Yeteneği
- ☐ Dış sınır şartlarını değiştirebilme yeteneği
- ☐ Yüksek kalitede insan kaynaklarına ulaşma şansı

Istanbul Technical University
In the New Millennium

MİSYON

- ☐ Kurumsal reform tarihinin zenginliği
- ☐ Dış koşulları biçimlendirme gücü
- ☐ Yüksek kaliteli insan kaynakları ile İTÜ

Misyonunu

- ☐ Yükseköğretimin ulusal ve uluslararası platformlarda rolünün belirlenmesinde aktif rol almak,
- ☐ Bilgi üretiminde sürekli olarak en önde olmak ve mezunları olan mühendisleri, mimarları, bilim insanlarını ve sanatçıları Dünya'da yarışacak biçimde yetiştirmek

1996 da Reformlar için yola çıkan İTÜ'nün gündemi bu misyonla belirlenmişti.

Istanbul Technical University
In the New Millennium

21.Yüzyıl için Strateji ve "Bugün"

İTÜ Bilgi üretim süreçlerini yeniden kavramlaştırdı.

Bu nedenle İTÜ 21. yüzyıl için rolünü eğitim-araştırma- inovasyon

Bilgi üçgeninde karşılıklı etkileşimle sürekliliği sağlayan bütünleştirici bir kurum olarak belirlendi

Bu yeni tanımlara göre

- Eğitim sistemine önceki yıllara göre daha fazla araştırmaya yönelmiş, sonuca odaklı ve öğrenci merkezli
- Inovasyonu İTÜ araştırma araçları ve olanakları ile bütünleştirmek üzere Teknoparkları kurmak ve aktif olarak kullanmak

Istanbul Technical University
In the New Millennium

Geleceğin Tasarımı için Atılan Adımlar

Yönetim Değişimin ve Kalite Kontrolünün Anahtarıdır.

Reformlar iki proje ile biçimlendirildi.

İTÜ 2001 Atılım projesi
İTÜ 2005 Yeni Ufuklar Projesi

Istanbul Technical University
In the New Millennium

Kaynak Yaratma

- ☐ **İTÜ Mezunları**

İTÜ Tanınan güçlü bir mezun profiline sahiptir.

- İş Dünyasında Liderler
- Bürokrasinin üst kademelerinde yöneticiler
- Politik Liderler

Istanbul Technical University
In the New Millennium

Neden Uluslararası Akreditasyon

- ☐ Mobilite dolayısıyla artan talep. Yeni gelen öğrencilerin küreselleşme bağlamında önem verdiği bir konu.
- ☐ Akreditasyon veya dış değerlendirme kalite iyileştirme programlarını destekler ve kalite iyileştirme kültürünün yaratılmasını sağlar.
- ☐ Kalite kültürünün yaratılması için Program düzeyinde akreditasyon ve kurum düzeyinde değerlendirmenin bütünleştirilmesi gerekir ve böylece kuruma holistik olarak yaklaşılması sağlanır.

Istanbul Technical University
In the New Millennium

Aynı şekilde kurumun bu ihtiraslı hedeflerinin de kurumun yetenekleriyle de uyum içinde olması gerekiyor. Bu nedenle İ.T.Ü.'de geriye dönüp baktığımızda, acaba bu kurumda büyük değişimi gerçekleştirecek kurumsal değişim yeteneğine sahip miyiz, dış sınır şartlarını değiştirebilme yeteneğimiz var mı? Bu çok önemli, çünkü biz burada şunları dinliyorduk, belki üniversitelerinizde hala öyle insanlar olabilir.

Bir şey istediğinizde “*öğretim üyesi olarak siz çok doğru söylüyorsunuz, fakat paramız yok, yapamayız*” veya “*çok parlak fikir, ama ne yazık ki yönetmelikler müsaade etmiyor, yapamayız*”. Bunu söyleyen yöneticilerden kurtulun arkadaşlar, ömrünüz boyunca kurtulun. Bunları söyleyen arkadaşlarımızın yönetici olmaması lazım, çünkü onlar dış şartları, sınır şartları değiştirebilme yeteneğine sahip değildirler. Bu arkadaşların sistemin önünü tıkamamaları gerekir. Biz YÖK'Ü ikna edip ne kadar önemli yönetmelik değişiklikleri yaptık. Aynı şekilde mezunları ikna edip 80 milyon dolar bağış topladık. Para sınırı yok, yönetmelik sınırı yok. Yönetmelik sınırı yok demek istediğinizi yapmak değil. Y yapmak istediklerimizi gerekçeleri ile çok kompakt, anlaşılabilir şekilde ortaya koyduğunuzda herkes size çıkış yolu arıyor, YÖK dahil. Yolunuzu açıyor, “hadi yapın” diye.

Demek ki dış sınır şartlarını değiştirebilme yeteneği önemli. Bu aslında mimari tasarımda da böyle değil midir? Yarışmalarda herkes aynı şartnameyle başlar, ama bazı mimarlar o şartnamelerdeki verilen sınır şartlarını bambaşka bir biçimde yorumlayarak bambaşka çözümler üretir ve de yarışmayı kazanır. Önemli olan verilen sınır şartlarını ustalıkla yorumlayacak yeteneği geliştirmek ve bunları değiştirme yeteneğine sahip olmaktır. Üçüncüsü de yüksek kalitede insan kaynaklarına ulaşma şansı; bu da çok önemli. Eğer bunlar elinizde yoksa yapamazsınız, ortalama düzeyde başarılarını tutan insanlarla büyük bir reform gerçekleştiremezsiniz.

Bütün bunlara dayalı olarak İ.T.Ü. misyonunu, yükseköğretimin ulusal ve uluslararası platformlarda rolünün belirlenmesinde aktif rol almak, olarak belirledi ki bunu gerçekleştirdiğimizi düşünüyorum. Hem ulusal hem uluslararası düzeyde yükseköğretimin yapılanmasında aktif rol alan üniversite haline geldik.

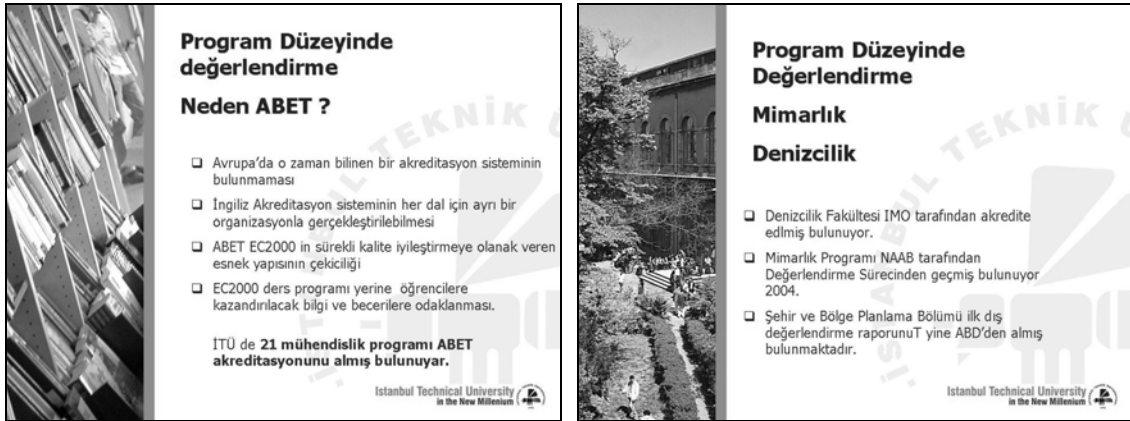
İkincisi, bilgi üretiminde sürekli olarak en önde olmak ve mezunları olan mühendisleri, mimarları, bilim insanları ve sanatçıları dünyada yarışacak biçimde yetiştirmek. İşte bunlar 1996 reformları için İ.T.Ü. yola çıktığında önüne koyduğu misyondur. Dün akşam tekrar eski dokümanları 1996 da yazdığımız bazı yazıları çıkardım ve keşke getirseydim, orada kaliteyle ilgili yazılan bölümler çok ilginç bugünkülerle birebir örtüşüyor.

İ.T.Ü. bunu yaparken şöyle bir yol izledi: Bu anlatacaklarım doğrudan kalite ile bağlantılı görülmeyebilir, ama kalite kupkuru *kontrol* olarak alındığında etkili olması zor olan kavram. Dolayısıyla bunun bir projeyle ülke çapında, bölüm çapında, üniversite çapında bütünleşmesi gerekiyor. Biz, 1996'larda eğitim, araştırma, inovasyonu entegre etmeye çalışırken, 2000'li yıllarda eğitim, araştırma, inovasyon bilgi üçgeni olarak adlandırılıyor. Bu yeni tanımlara göre eğitim sistemine önceki yıllara göre daha fazla araştırmaya yönelmiş, sonuca odaklı ve öğrenci merkezli bir yapı kazandırmayı inovasyonu İ.T.Ü. araştırma araçları ve olanaklarıyla bütünleştirerek teknoparkları kurmayı ve aktif olarak kullanmayı hedef aldık.

İki proje dizayn ettik, İ.T.Ü. 2001-2005. Mezunları harekete geçirdik kaynak eksikliğini tamamlamak üzere. Bütün bunlar yapılırken uluslararası akreditasyona gitmek üzere bütün çalışmalarımızı da paralel olarak yürüttük. Neden uluslararası akreditasyon ödedik? Mobilite dolayısıyla artan talep, yani çok büyük bir hareket var, talep artmış durumda ve yeni gelen öğrencilerin küreselleşme bağlamında önem verdiği bir konu akreditasyon. “*ABET akreditasyonunuz var mı?*” diye çocuk soruyor mühendislik fakültelerine tanıtıma geldiğinde.

Akreditasyon veya dış değerlendirme, kalite iyileştirme programlarını destekliyor ve kalite iyileştirme kültürünün yaratılmasını sağlıyor. Siz içerde istediğiniz kadar özdeğerlendirme yapın, bu gerçek kalite kültürünün oluşmasını sağlamıyor. Ne zamanki dışarıdan sizi değerlendirmeye geliyorlar, ancak o zaman siz böyle bir kalite kültürünü oluşturmaya başlayabiliyorsunuz. Kalite kültürünün yaratılması için program düzeyinde akreditasyon ve kurum düzeyinde değerlendirmenin bütünleştirilmesi gerekir ve böylece kuruma holistik olarak yaklaşılması gerekir.

Neden ABET o zaman? Bunları aslında Ayşe Hanım daha iyi anlatacak size. Avrupa'da o zaman bilinen bir akreditasyon sistemi yoktu mühendislik programları için. İngiliz akreditasyon sistemi her dal için ayrı bir organizasyonla gerçekleştiriliyordu. Bu arada ABET, 1999 yılında EC2000 kriterleri ile yeni bir yola girdi ve bu esnek yapı ders programı yerine öğrencilere kazandırılacak bilgi ve becerilere odaklandığı için bize çok sıcak, çok uygun göründü. Bu sürecin sonunda 21 mühendislik programı ABET'ten akreditasyon aldı. Denizcilik Fakültesi İMO da akredite oldu. Mimarlık programı NAAB tarafından değerlendirildi, 2004'te süreç tamamlandı, ancak hepinizin bildiği gibi biz NAAB'yi Amerika dışında akreditasyona ikna etmek için çok uğraştık. Geldiler bütün süreç tamamlandı, fakat hala içerdeki süreç tamamlanmadığı için gelen raporla birlikte bize gelmesi gereken *Substantially Equivalent* belgesi henüz gelmedi, şimdi İ.T.Ü.'nün ardından Uludağ Üniversitesi şimdi sürece giriyor bildiğim kadarıyla. Burada gene NAAB'de kapıyı açıp içeriye girmeyi başarmış olduk.

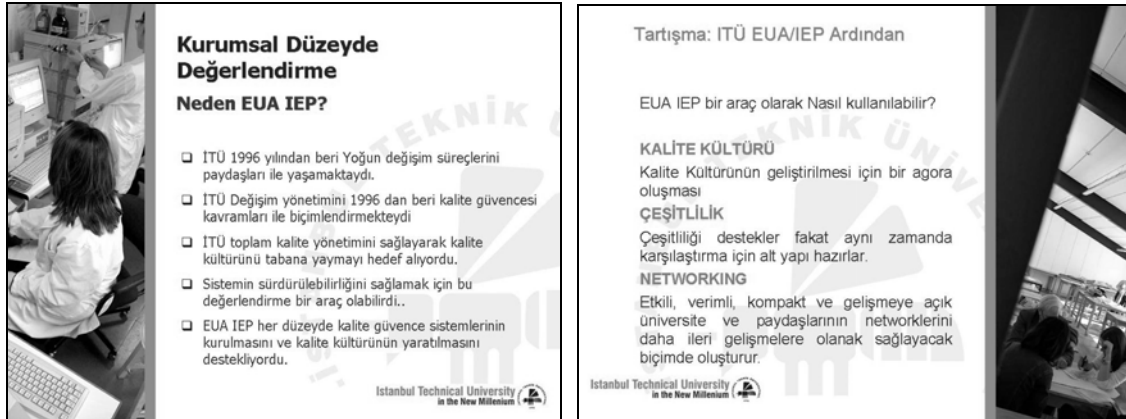
Gene Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ilk dış değerlendirme raporunu Amerika Birleşik Devletleri'nden aldı. Bunda Prof.Dr.Fulin Bölen'in çok büyük katkısı var. Onları da ikna etmemiz çok kolay olmadı. Onların bültenlerine kadar bizim burada verdiğimiz mücadelelerle ilgili görüşleri geçti, Fulin Hanım bana vermişti o bültenleri. ABET'ten sonra biz EUA'nın kurumsal değerlendirmesini aldık. Neden tekrar bu kurumsal değerlendirmeye gittik? Aslında başından beri anlattıklarım kalite projesinin ayrılmaz bir parçası olduğunu da ifade ediyor.

İ.T.Ü. 1996 yılından beri yoğun değişim süreçlerini paydaşlarıyla birlikte yaşamaktaydı. Değişim yönetimini 1996'dan beri kalite güvencesi kavramlarıyla biçimlendirmekteydi. İ.T.Ü. toplam kalite yönetimini sağlayarak kalite kültürünü tabana yaymayı hedefliyordu ve sistemin sürdürülebilirliğini sağlamak için bu değerlendirme bir araç olabilirdi. Çünkü bunun bir *follow up*'ı (süreç devamlı, kesikli değil) var ve bu süre dolmuş durumda. İ.T.Ü., Avrupa Üniversiteler Birliği'nin Institution Evaluation Programına 2007-2008'de tekrar başvurup *follow-up* istemek durumunda. EUA'nın bu değerlendirme programı her düzeyde kalite güvence sistemlerinin kurulmasını ve kalite kültürünün yaratılmasını destekliyordu, bu nedenle bu sürecin de içine girdik.

Peki, *Institution Evaluation Programını* nasıl bir araç olarak kullanabiliriz.? Genelde sizin operasyonel olacağınız üniversitenin içinde bu program nasıl kullanılabilir? Birincisi, kalite kültürünün geliştirilmesi ve bölümlerin dekanlık ve üniversiteyle diyalog kurup aynı dili konuşabilmesi için gerekli. *EUA Institutional Evaluation Programı* çeşitliliği destekler. Arkadaşlar, bu süreçlerin sonucunda biz üniform şehir bölge planlama bölümleri yaratmayı herhalde düşünmüyoruz. Çeşitli bölümlerin yaşamasına olanak verecek, ama onların kalitesini yukarıya çekecek bir sistemin kurulması gerekiyor. *Networking* için bunu etkili araç olarak kullanabiliriz. Çünkü hep aynı dili konuşan insanlarla kendinizi geliştirmeniz daha kolay olabilir. Bu tür değerlendirmeleri dış sınırlamaları ortadan kaldırmak için kullanabiliriz.

Avrupa üniversitelerine göre Türk üniversiteleri özerk değildir. Değil mi ki bir araştırma görevlisi almak için Maliye'den izin alınmaktadır, değil mi ki bir yardımcı doçent ataması için YÖK'ten izin alınmaktadır, değil mi ki bir doktora veya yüksek lisans programı veya herhangi bir program açmak için 99 yerden izin alınmaktadır. Türk üniversitelerinin özerkliğinden söz edilemez. Mali özerkliği zaten hiç yoktur. Bu durumda bu değerlendirmeleri gösterip Avrupa'daki bizim eşdeğerimiz olan üniversitelerdeki yönetim sistemlerini gösterip daha fazla özerklik, daha düzenli kaynak akışı, daha az bürokrasi sağlamak için dış sınır şartlarını kontrol etmek üzere girişimlerde bulunmalıyız.

EUA/IEP nin bir başka önemli çıktısı sahiplenme duygusunu yaratıyor. Biz bu değerlendirme süreçlerinde, Ekrem arkadaşım hesaplamıştı çalışan kişilerin kaç kişi olduğunu. Bütün bu ABET ve EUA değerlendirmelerinde yanılmıyorsam, yaklaşık 650 öğretim üyesi bu kalite sistemlerinin geliştirilmesinde görev almış 8 yıllık sürede.

Bu katılım bütün bu insanların sahiplenme duygusunu yaratıyor; bu önemli bir şey. Bir de eğitimde araştırma ve topluma hizmette mükemmeliyete erişmek için de bu dış değerlendirme süreçleri bir araç olarak kullanılabilir.

Sözlerimi bir başka alıntı ile bitirmek istiyorum, onu tam olarak buraya yazmadım. Darwin diyor ki, "*en güçlü olan değil, koşullara kendisini adapte edenler uzun ömürlü olur, yaşar*" 1520'den beri dünyada yaşayan 80'in üzerindeki kuruluşun 70 tanesi üniversiteler. Aynı anda, aynı isimde üniversiteler. Üniversitelerin kendilerini adapte etmekte ne kadar güçlü oldukları görünüyor. Biz de bu gücü göstermeye, teşvik etmeye çalışmalıyız. Gücümüzün farkında olmamız gerekir.

Sonuç olarak Türkiye Bologna sürecinin üyesi olarak Bologna kriterlerine uymak zorundadır diyorum, ama Bologna süreci bize üç-iki dayatmasını yapmamaktadır. Bologna süreci bize iki aşamalı, üç aşamalı eğitimi zorunlu kılmaktadır. Avrupa üniversiteleri kendi 5'lik sistemlerini bir çeşit koruma anlamında bu yarattıkları sistem 3+2'lik sistem onları aslında çıkmaza sokmuş durumdadır. Çünkü 3 yıllık mezunlarının iş bulmalarında önemli sorunlar yaşıyorlar.

O zaman Avrupa ne yapıyor 3 yıldan mezun olanları otomatik olarak ikinci kısma alıyor sınavsız ve 5 yıllık eski sistemini aynen sürdürüyor. Avrupa Komisyonu'nun belirlediği Bologna sürecinin etrafından dolanmaktadır bu.

Türkiye'nin 1982'de kurduğu YÖK'ün birçok şeyine karşı olmama rağmen YÖK'ün 2547 sayılı yasa ile kurduğu yükseköğretim sisteminin, Amerikan sistemine dayalı, Avrupa'daki sistemlerin ötesinde gelişmiş bir sistem olduğu kanaatindeyim. Onun için bizim 4 yılda mezun olan öğrencilerimizin iş piyasasında karşılığı var, iş bulabiliyor. Biz bunu 3'e indirdiğimiz takdirde Avrupa'nın problemlerini de alıp sırtımıza elbise olarak giydireceğiz. Peki neden? Biz Avrupa'nın taklidi değil ki. Avrupa'nın zaten bizi alıp almayacağı belli değil, biz işleyen Dünya'da değeri olan bir sistemi 4+2 sistemimizi alacağız, 3+2 gibi bir ucubeye çevireceğiz ne olduğu belli olmayan bir sistem; bunun yapılmaması lazım. Bu zaten Bologna sürecinin de dikte ettiği bir şey değildir.

Bologna iki aşamalı sistemi öngörüyor ama bize süre dikte etmiyor. Bunu EUA defalarca toplantılarda belirttiği halde özellikle teknik üniversiteler çok rijit davranıyor. Onlar değişmemek için 5'i bölmüş 3+2 diyor. Bunu lütfen unutmayalım, aklımızın bir köşesinde tutalım. Diğer taraftan üniversiteler değişerek gelişme kültürünü yerleştirmek ve reformları hayata geçirmek zorundadır. Üniversitelerin hepsi köklü reformlara ihtiyaç duymaktadır. Biz İ.T.Ü.'de 1996-2004'te köklü reformlar yaptık. O reformlar o döneme ait reformlar, şimdi yenisi gerekli. Yenisini İ.T.Ü. yeniden yapmak zorunda, geriye dönmek yerine, 1996 öncesine dönme sevdasından vazgeçip 2008'den sonra Dünya nereye gidiyor ona göre yapılması gerekir.

Tartışma: İTÜ EUA/IEP Ardından

EUA IEP bir araç olarak Nasıl kullanılabilir?

DIŞ SINIRLAMALAR
Daha fazla özerklik, daha düzenli kaynak akışı ve daha az bürokrasi için dış sınır şartlarının kontrol edilmesi

SAHİPLENME
Amaçların, değerlerin paylaşılması ve iç kalite süreçlerinin garantilenmesi için sahiplenme duygusunun geliştirilmesi

MÜKEMMELİYET
Eğitim, araştırma ve topluma hizmette mükemmeliyete erişme

Istanbul Technical University
in the New Millennium

EUA
European University Association

Sonuç

Türkiye Bologna Sürecinin üyesi olarak Bologna kriterlerine uymak durumundadır.

Üniversiteler değişerek gelişme kültürünü geliştirmek ve reformları hayata geçirmek zorundadır.

Program Düzeyinde Değerlendirme ve Akreditasyon AB kriterlerine göre yapılmak durumundadır.

EUA
European University Association

Sonuç

Kurumsal Düzeyde değerlendirme süreçleri ile Üniversitenin toplam kalite yönetimi çerçevesinde kalite güvence modelini bütünleştirmesi gereklidir.

Kalite kültürünün yaratılması için kalite güvence sistemlerinin yönetilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması hayati önem taşır.

Teşekkür ederim.

This presentation is based on

- ITU Self Evaluation report for EUA Institutional Evaluation, 2004.
- Istanbul Technical University 1996-2004: Crafting a Design for Permanence at the Forefront of Knowledge Creation. IMHE, 2004.

Istanbul Technical University
in the New Millennium

Program düzeyinde değerlendirme ve akreditasyon AB kriterlerine göre yapılmak durumunda alışverişimiz fazla olduğu için ama Amerika asla gözden ırak bırakılmamalı. Kurumsal düzeyde değerlendirme süreçleriyle niversitenin toplam kalite yönetimi çerçevesinde kalite güvence modelinin bütünleşmesi gerekiyor. Sadece bölümler bazında kalmamalı ve kalite kültürünün yaratılması için kalite güvence sistemlerinin yönetilmesi ve sürdürülebilirliğin sağlanması hayati önem taşıyor.

Üniversitelerde tabanda kalite kültürünün yaratılması ve kalite yönetiminin st yönetim tarafından yapılandırılması birbirini tamamlayan süreçlerdir. Bu süreçlerin bütünleşmesi ile başarılı sürekli kalite iyileştirme süreçleri yaratılabilir ve yaşanabilir. Katılımın hayati rol oynadığı bu süreçler kurumun değişime açık, tepki veren ve kendisini durmadan geliştirebilen bir kurum olmasını sağlar ki tüm üniversitelerin de amacı bu olması gerekir.

Mühendislik Eğitimi Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (MÜDEK) Çalışmaları

Ayşe ŞENATALAR

MÜDEK gerçekten biraz şaşırtıcı bir şekilde Türkiye'nin çok olumlu olmayan koşullarına rağmen, Türkiye'de yeşermiş, çok hızla ciddi bir saygınlık kazanmış, hızla kurumsallaşmış, hızla ulusal sınırları aşmış ve uluslararası düzeyde de tanınmış ve saygınlık kazanmış bir sivil girişim. MÜDEK'in ilk iki yıllık döneminde başkan yardımcılığını yaptım. İkinci iki yıllık dönemde MÜDEK başkanlığını yürüttüm. İkinci iki yıllık dönem, 2006 yılında bitti. Üçüncü iki yıllık dönemine girdiğimizde MÜDEK çok önemli bir aşama kat etti ve kurumsallaştı. Konuşmanın sonunda önceki başkanı olarak bunun da ayrıntısını aktaracağım. MÜDEK; adını koruyoruz, çünkü Türkiye'de ve dünyada MÜDEK olarak tanındı değiştiremiyoruz, ama MÜDEK artık derneğin adı oldu. Kurumsal kimliğin adı oldu ve MÜDEK'in içinde özerk bir eski MÜDEK'in işlevini yapan bir akreditasyon kurulu oluştu (MAK). Şu anda o kurulun önceki başkanı olarak görev yapıyorum. Yönetim kurulumuz ayrıldı; bunları daha sonra aktaracağım.

Sunumumda kısaca MÜDEK'in kuruluşu, yapısı ve işleyişi ve değerlendirme sürecimizle ilgili bazı bilgiler vereceğim. Değerlendirmeden ne anladığımızı, değerlendirme takımlarımızı nasıl oluşturduğumuzu aktaracağım. Değerlendirme ölçütlerine kısaca değineceğim, bugüne kadar yaptıklarımızı, öğrendiklerimizi özetleyeceğim. Konuşmamı önümüzdeki hedeflere, bulunduğumuz aşamaya değinerek tamamlayacağım.

Sunum İçeriği	Mühendislik Değerlendirme Kurulu'nun (MÜDEK) Doğuşu
- MÜDEK'in kuruluşu, yapısı ve işleyişi - MÜDEK değerlendirme süreci - Değerlendirme ölçütleri - Bugüne kadar yapılanlar, öğrenilenler - Önümüzdeki işler, hedefler	Ocak 2001: Mühendislik Dekanları Konseyi (MDK) kuruldu. - Türkiye ve KKTG'deki devlet ve vakıf üniversitelerinde yer alan mühendislik ve mühendislik-mimarlık fakültelerinin dekanlarından oluşmaktadır. 2005 itibarıyla 91 üyesi var. Mayıs 2001: Mühendislik Eğitimi Değerlendirme Grubu oluşturuldu. Ocak 2002: Ulusal Mühendislik Eğitimi Akreditasyon Sistemi'nin kurulması benimsendi. Mayıs 2002: Mühendislik Değerlendirme Kurulu (MÜDEK) kuruldu.

Mühendislik Değerlendirme Kurulunun doğuşu 2001 yılına dayanıyor. 1992-93'lü yıllarda Türkiye'de mühendislik programları ABET'e başvurmaya başladılar. Bu süreçte dört büyük üniversite katıldı. O.D.T.Ü., İ.T.Ü., Boğaziçi ve Bilkent üniversiteleri. Bugün itibarıyla sayıları Türkiye'de 45'e ulaştı. Amerika'nın ABET adlı mühendislik akreditasyon kuruluşundan uluslararası eş değerlik almış olan Türkiye ve Kıbrıs'taki üniversite dahil olmak üzere 45 tane mühendislik programı var. Bu süreç çok öğretici bir süreç oldu. Sürecin kendisini tanıdık, biz değerlendirilenler olarak süreçte görev almıştık. Sürecin içine girdiğimizde ise bir programın kendilerini geliştirmesi için ne kadar kıymetli bir çerçeve sunduğunu bütün katılanlar fark ettik. Bu durumu bizlerle birlikte çalışan dekanlar da fark etti ve Mühendislik Dekanları Konseyi kuruldu (MDK).

Mühendislik Dekanları Konseyi (MDK) 2001 yılında kurulur kurulmaz ilk iş olarak mühendislik eğitimi değerlendirme grubunu oluşturdu. Bu çalışma grubu çok kısa bir süre içinde ulusal mühendislik eğitimi akreditasyon sisteminin kurulması fikrini benimsedi. Mayıs 2002'de mühendislik değerlendirme kurulu adıyla MÜDEK kuruldu. Kurulduğu aşamada, o anda, ne MDK'nın, ne de MÜDEK'in yasal bir kimliği yoktu. Bir anlamda bu iki kuruluş da

kayıt dışı örgüttü. Dolayısıyla her zaman bu dekanları gerçekten yürekten kutlamak ihtiyacı duyuyorum. Bergen Raporuna geçen ilk ciddi -ulusal anlamda diyorum-, kalite sivil girişimini başlattılar. Bu uzak görüşlülükleri ve bu cesaretlerinden dolayı Mühendislik Dekanlar Konseyini hakikaten kutlamak gerektiğini düşünüyorum.

Mühendislik kurulu kurulduğunda temel amacı mühendislik eğitimi teşvik edip ilerletmek, böylece daha iyi eğitilmiş kaliteli mühendisler yetiştirilmesini sağlamak, toplum refahını ileri götürmek olarak tanımlanmıştı. Mühendislik Kurulu kurulduğundan bugüne kadar, dört tane temel görevi gerçekleştirdi, dört tane ana alanda iş yaptı. Bunlardan bir tanesi, doğal işi mühendislik programlarını değerlendirmektir. MÜDEK sadece lisans düzeyinde değerlendirme yaptı. Lisansüstü düzeyde Avrupa ile uyum çerçevesinde belli bir aşamada da çalışmalar geliştirecek, ama şu anda yalnız lisans düzeyinde değerlendirme yapıyor. Birinci işi mühendislik programlarını değerlendirmek oldu. İkinci işi, bu değerlendirmeyi yapacak kişileri seçmek ve eğitmek oldu. Herhangi bir değerlendirme kuruluşunun, akreditasyon kuruluşunun en önemli işi doğru insanları bulmak ve o insanları doğru bir şekilde yetiştirmektir. Bu değerlendirmelerin kendisi kadar önemlidir, çünkü bunu doğru yapmazsanız değerlendirmelerinizi düzgün yapmanız zor. Üçüncü önemli faaliyet alanı, bu program yöneticilerini ve öğretim üyelerini program değerlendirmesi konularında bilgilendirmek, eğitim çalışmaları yapmaktır. Sonuncu kategori işi de ihtiyaç ortaya çıktığında belli bir düzen içinde değerlendirme ölçütlerini gözden geçirmek ve yenilenmeleri sağlamaktır. Bunu kendisi yapıyor anlamında söylemiyorum. Paydaşlarla birlikte bunların sağlıklı süreçlerle yenilenmelerine aracı olmak da dördüncü önemli işi idi.

MÜDEK'in bugüne kadar başarısının da arkasında yatan önemli faktörlerden bir tanesi, ilki bağımsız bir sivil toplum girişimi olması. Her ne kadar Mühendislik Dekanları Konseyi MÜDEK'i kurmuş ise de ilk kurduğu aşamadan bugüne kadar ilk MÜDEK üyelerini atamak dışında hiçbir müdahalesi olmadı. Tam tersine, Mühendislik Dekanları Konseyi, MÜDEK'in bağımsızlığını korumak için başından beri gerekli önlemleri almaya özen gösterdi. MÜDEK ile Mühendislik Dekanları Konseyi arasındaki ilişki her zaman değerlendirme ilişkisi oldu. MÜDEK sürekli olarak faaliyetlerine gitti, anlattı çünkü MDK'ya şükran borçlu bütün MÜDEK üyeleri. MDK'nın MÜDEK'e hiçbir müdahalesi olmadı. Dolayısıyla fakülte dekanlarıyla tamamen ilişkisiz bir kadro kuruldu ve bu kadronun fakülte dekanlarıyla tamamen ilişkisiz kalması sağlandı. Değerlendirmelerde son karar organı oldu, kararlarına hiçbir müdahale olmadı. Özerkliği korundu, nesnel ölçütlere dayalı değerlendirme süreci baştan beri benimsendi.

MÜDEK, hızlı yola çıkmak için kendisinden önce benzer kuruluşlar arasında en deneyimli kuruluş olan ABET'in deneyimlerinden büyük ölçüde yararlandı. Hızlı yol almak için, ilk eğitimleri ABET'ten aldı, ama sonra kendi eğitimlerini geliştirdi ve eğitimlerini kendi verir hale geldi. Bütün bu nesnel ölçütlere dayalı değerlendirme süreçlerinde açıklık ve şeffaflık esastı; ama bu açıklık ve şeffaflık kurumsal gizlilik ilkelerini hiçbir zaman ihlal etmedi.

MÜDEK Mühendislik Değerlendirme Kurulu Temel Amacı: - Mühendislik eğitimi teşvik edip ilerletmek; böylece daha iyi eğitilmiş, kalitesi yüksek mühendisler yetiştirilmesini sağlayarak toplum refahını ileri götürmek. Temel Görevleri: - Mühendislik (lisans) programlarını değerlendirmek - Değerlendiricileri seçmek ve eğitmek - Program yöneticilerini ve öğretim üyelerini program değerlendirmesi konusunda bilgilendirilmek, eğitmek - Değerlendirme ölçütlerini gözden geçirmek ve yenilemek	MÜDEK Mühendislik Değerlendirme Kurulu Temel Amacı: - Mühendislik eğitimi teşvik edip ilerletmek; böylece daha iyi eğitilmiş, kalitesi yüksek mühendisler yetiştirilmesini sağlayarak toplum refahını ileri götürmek. Temel Görevleri: - Mühendislik (lisans) programlarını değerlendirmek - Değerlendiricileri seçmek ve eğitmek - Program yöneticilerini ve öğretim üyelerini program değerlendirmesi konusunda bilgilendirilmek, eğitmek - Değerlendirme ölçütlerini gözden geçirmek ve yenilemek
---	---

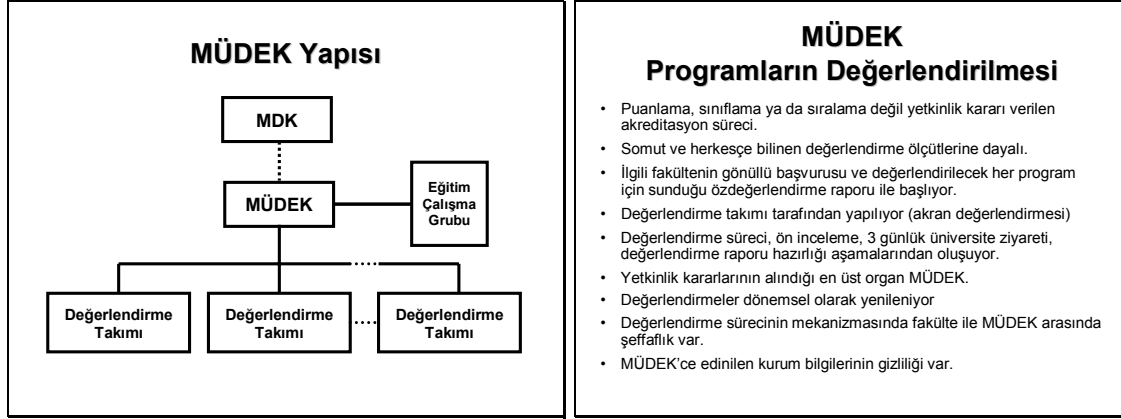
Hafızalı bir kadro değişimi vardı, dolayısıyla deneyimlerinden ders alarak kendisi de sürekli gelişen bir kurum olmayı başardı. MÜDEK ilk başta MDK tarafından 8 kişilik bir kurul olarak kuruldu, yüzde 50'si akademisyen, yüzde 50'si sanayilerden oluştu. 4'ü sanayiden, 4'ü üniversitelerimizden öğretim üyeleri olan sekiz MÜDEK üyesi vardı. Bu 4 sanayi temsilcisinin birisi her zaman TMMOB'den oldu. Birisi her zaman KALDER'den oldu, biri de bağımsız bir sanayi temsilcisi oldu. Üyelik gönüllülük temeline dayandı. Üyelerin ilk atanması MDK tarafından gerçekleştirildi, ama daha sonraki atamalarda tamamen otonomi sağlandı. Üyelerin görev süreleri 2 yıl ve üst üste 3 dönem ile sınırlıydı ve MDK üyeleri MÜDEK üyesi olamıyordu. Hafızalı yönetimden kastettiğim başkan yardımcısı bir sonraki dönemin yeni başkanı olarak 2 sene daha görevine devam ediyor. Bir sonraki dönemin önceki başkanı olarak bir 2 yıl daha devam ediyor, dolayısıyla hiçbir zaman birden el değiştirmiyordu. MÜDEK yönetiminde böyle bir hafıza sistemi vardı.

MÜDEK'in yapısı son yıla kadar, yani 2007'nin başına kadar biraz önce bahsettiğim gibi idi, tüzel bir kişiliği dahi yoktu. Tamamen bir kurul olarak, 8 kişilik kurul olarak çalıştı, fakat MÜDEK'in esas işini yapanlar o 8 kişiye destek olan mühendislik camiası oldu. İçinde sürekli olarak üniversitelerdeki kıymetli arkadaşlarımız ve sanayideki kıymetli arkadaşlarımızdan oluşan bir eğitim çalışma grubu vardı. Bugüne kadar, bunun dışında tamamen değerlendirmeye özel kurulan değerlendirme takımlarıyla MÜDEK'in bütün çalışmaları yürütüldü.

MÜDEK Temel Özellikler • Bağımsız bir sivil toplum girişimi • Fakülte Dekanları ile ilişkisiz kadro • Değerlendirmelerde son karar organı • Nesnel ölçütlere dayalı değerlendirme • Açıklık, şeffaflık ↔ kurumsal gizlilik • Hafızalı kadro değişimi	MÜDEK Üyeleri • Dört (4) üniversite öğretim üyesi, biri Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) temsilcisi, biri Türkiye Kalite Derneği (KalDer) temsilcisi, ikisi sanayi temsilcisi olmak üzere toplam sekiz (8) kişi. • Üyelik gönüllülük temeline dayanıyor. • Üyelerin ilk atanması MDK tarafından gerçekleştirildi. Daha sonraki atamalarda otonomi var. • Üyelerin görev süreleri iki (2) yıl ve üst üste üç (3) dönem ile sınırlı. • MDK üyeleri MÜDEK üyesi olamıyor. • Aralarından 3 üye: ◦ Başkan ◦ Başkan yardımcısı (bir sonraki dönemin başkanı) ◦ Önceki başkan
--	---

Değerlendirme takımları bir kereye mahsus olarak kurulup o değerlendirmeden sonra çözölen takımlar olarak görev yaptı. Programların değerlendirmesinden ne anlıyoruz MÜDEK üyeleri olarak? Puanlama, sıralama ya da sınıflama gibi şeyleri katiben anlamıyoruz. Sadece yetkinlik kararı verilen bir akreditasyon süreci anlıyoruz, yani minimum kabul edilebilen bir çitanın arandığı bir süreç. Kurduğumuz sistem kıyaslama, sıralama yapmamıza izin vermeyecek bir sistem, takımlar zaten kurulup dağılıyor, dolayısıyla değerlendiriciler de aynı kurumları bir sonraki dönemde ziyaret edemiyorlar. Aynı kişi aynı kuruma iki kere gidemiyor. Tamamen karışık bir sistem özellikle böyle kurulmuş bir sistem. Dolayısıyla kıyaslama, sıralama MÜDEK'in hafızasında ve kayıtlarında yer alamıyor.

Somut ve herkesçe bilinen değerlendirme ölçütlerine dayalı, ilgili fakültenin gönüllü başvurusuyla başlatılan bir süreç ve değerlendirilecek her program için sunulan öz değerlendirme raporuyla başlatılıyor. Tüm kalite süreçlerinin esasında öz değerlendirme yatıyor. Daha önceki konuşmacıların da değindiği gibi kalite zaten öz değerlendirmeyi gerektiriyor, kendinize dönüp bakmanızı gerektiriyor. Bunu yaparken tatlı bir rekabet içinde birlikte gelişmek üzere dostça bir yarışma bakış açısıyla dayanışmayı gerektiriyor. Kalite süreci bunu gerektiriyor; dayanışmayı ve rekabeti birlikte kapsayan süreçlerdir kalite süreçleri. Çok ilginç, gelişmek için kuruyoruz kalite süreçlerimizi, yarışabilmek için kuruyoruz, iyi olmak için kuruyoruz, ama kalite süreçlerimizi hayata geçirebilmek için dayanışmak zorundayız. Gerek diğer kurumlarla, gerek dünyayla, gerek kendi içimizde yarışmak ve dayanışmak zorundayız.

Bir program içinde öğretim üyeleri arasında dayanışmanın olmadığı organizasyonlarda kalite süreci kurulamıyor. Dayanışmanın olmadığı toplumlarda kalite süreçleri yeşeremiyor. Dolayısıyla rekabet ve dayanışma birlikte ve dengeli bir şekilde yaşatılabildiği takdirde bu süreçler sağlıklı bir şekilde oturuyor ve gelişiyor.

Değerlendirme takımı kuruyoruz dedim. Değerlendirmeler, değerlendirme takımı tarafından yapılıyor. Bunlar akran değerlendirmesi, katiyen müfettiş edasıyla yapılan değerlendirmeler değil. Zaten İ.T.Ü.’de bu deneyimleri geçirmiş arkadaşlarımız, yurt dışından gelen deneyimli değerlendirmecilerin ziyaret ettikleri kurumlara karşı ne kadar kibar ve ne kadar dikkatli bir davranış tarzları ve dilleri olduğunu bilirler. Bizim de verdiğimiz eğitimlerde en önemli amaçlarımızdan bir tanesi bu kültürü yaygınlaştırmak. Bizi öz değerlendirmesini yapıp değerlendirme için çağıran programlara bu yola çıktıkları için saygı duyuyoruz. Bunun gösteriş için çıkılmayacak bir yol olduğunu bütün her yerde söylüyoruz, çünkü çok zahmetli bir yol. Gerçekten bir amaç için, biraz önce Sayın Sağlamer vurguladı, kalite süreci kurmuş olmak için kalite süreci kurulmaz. Kurulsa bile yaşatılamaz, mutlaka çöker. Doğru bir bakış açınız yoksa eğer, eğer gerçekten bir motivasyonunuz, inancınız ve isteğiniz yoksa kurması da çok zor yaşatması da hiç kolay değil. Dolayısıyla hakikaten belli bir hedefe kilitlenmiş, ortak bir bakış açısıyla gelişmek için ancak belli projeleri hayata geçirmek ve belli hedeflere yürüyebilmek için yapılacak işler bunlar.

Süreç, rapor üzerinden ön incelemeden sonra üç günlük bir üniversite ziyareti içeriyor, sonra da değerlendirme raporu hazırlanıyor. Değerlendirme sürecinin kurum ziyareti öncesi ve kurum ziyareti sonrası aşamaları var. Yetkinlik kararlarının alındığı en üst organ MÜDEK oldu bugüne kadar. Ocaktan itibaren şimdi programları denetlemek için MÜDEK’in içinde bir organı, akreditasyon kurulu var. Aynen eski 8 kişilik MÜDEK, 2007 için nasıl şekillendiyse, yeni MÜDEK’in MAK’ı olarak görev yapmaya başladı. Değerlendirmeler dönemsel olarak yenileniyor. Şimdiye kadar MÜDEK, 6 senelik değerlendirme çevrimleri üzerinden çalışıyordu. Fakat Avrupa’da ENQA 5 yıllık sistem getirdiği için YÖDEK de Avrupa sistemine uyum sağlamaya öncelik verdiği için MÜDEK de şimdi belki 6 yılını 5 yıllık çevrimlere dönüştürmeyi değerlendiriyor. Dolayısıyla bizim de şu anda önceliklerimiz Avrupa ile uyum, arkasından diğer dünya ile entegrasyon, ki bunların başında Amerika’daki ABET ile karşılıklı tanıma geliyor. Süreç fakülte ile MÜDEK arasında tümüyle şeffaflık gerektiren, bunu sağlayan prosedürler uygulanarak yürütülüyor. MÜDEK’çe edinilen kurum bilgilerinin gizliliği var. Bütün değerlendiricilerimiz bu gizliliğe uyuyor. Bununla ilgili hem etik kurallarımız var hem değerlendiricilerimiz onlarla ilgili imzalı beyan veriyorlar, hem de kurum bilgileriyle gizliliğe uyacaklarına dair beyannameleri imzalıyorlar. Zaten eğitimimiz ve tavrımız bunları özel aktarmaya yönelik. Değerlendirilecek programları yürüten her fakülte için ayrı birtakım kuruyoruz.

Diyelim ki herhangi bir A üniversitesinin mühendislik fakültesinin 5 tane mühendislik programı MÜDEK'e başvurduysa değerlendirilmek için o fakülte için birtakım kuruyoruz. Bir takım başkanı oluyor. Bir eş başkanı oluyor. 5 programın her biri için en az bir değerlendirici oluyor.

Genellikle iki değerlendirici oluyor. Bu ikinci değerlendiriciyi kullanmayı değerlendirici eğitime yönelik olarak etkin bir şekilde kullanıyoruz. Çünkü sahadaki eğitim çok kıymetli bir eğitim oluyor. Teorik eğitim ne kadar uğraşırsanız uğraşın, çalıştaylar yapıyoruz, deneyim paylaşımı toplantıları yapıyoruz, ama saha eğitimi kadar etkin olmadığı için bunu hızla eğitmek istediğimiz yeni değerlendiricilere iç tecrübeyi eş değerlendirici olarak sahaya yollayarak aldıkları diğer ön eğitimlerden sonra sağlıyoruz.

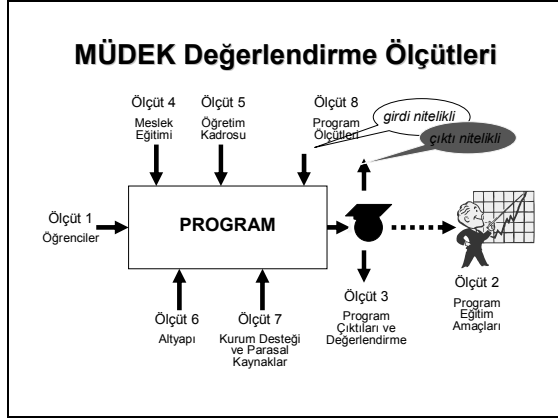
Sanki bütün bunların hepsini biz keşfetmişiz gibi anlamayın. KALDER Türkiye'de zaten büyük bir birikime sahip kuruluştu. KALDER, MÜDEK içinde hep temsil edildi ve KALDER'in deneyimlerinden gerçekten çok yararlandık. Bazı hataları yapmadık, dolayısıyla bu sahada tecrübeleri, önceki çalıştayların organizasyonlarına KALDER'in gerçekten çok büyük katkıları oldu.

Program değerlendiricilerinin seçimi ve eğitimi çok önemli dedim. Değerlendirici seçiminde nelere dikkat ediliyor, onun üstünden geçeyim. Aslında hepinizin tahmin edebileceği gibi alanlarında etkin kişiler olmasına özen gösteriyoruz. “O kim oluyor ki gelip bu programı değerlendiriyor” denmemesini mümkün olduğu kadar sağlayacak doğru insanlara ulaşmaya çalışıyoruz. Değerlendirici eğitimi görmek zorundalar bu arkadaşlar. Gönüllü olmak zorundalar, dekan olmamaları, dekan yardımcısı olmamaları lazım, rektör olmamaları lazım, rektör yardımcısı olmamaları lazım.

MÜDEK Değerlendirme Takımları	MÜDEK Program Değerlendiricileri
- Değerlendirilecek programları yürüten her fakülte için ayrı bir TAKIM TAKIM BAŞKANI (MÜDEK Üyesi) - Değerlendirilen her program için en az bir PROGRAM DEĞERLENDİRİCİSİ	- Alanlarında yetkin kişiler (üniv. + sanayi) - Değerlendirici eğitimi görmek zorundalar - Gönüllülük temeline dayalı görevlendirme - MDK üyeleri MÜDEK değerlendiricisi olarak görev yapamıyor - Takımlar değerlendirici havuzundan seçilen üyelerce oluşturuluyor - Kurumla organik bağı ya da çatışması olan değerlendiriciler o kurum için takım üyesi olamıyor

Değerlendirici havuzumuzu her sene geliştiriyoruz ve her sene o havuzdan seçilen değerlendiricilerle takımlarımızı oluşturuyoruz. Kurumla organik bağı ya da çatışması olan değerlendiricilerin o kurum için görev almaması gerekiyor kurallarımız gereğince. Bu organik bağa ve çatışmaya şunlar dahi dahil: Kızınız ya da oğlunuz o üniversitede ya da o programda öğrenci ise, siz daha önce orada öğretim üyeliği yapmışsanız, başvurmuşsanız, reddedilmişseniz ya da kabul edilmişseniz gibi ayrıntılı bir şekilde herhangi bir çıkar ilişkisi ya da çatışması olması durumunda...Hem değerlendiricilere soruyoruz bunu, hem kurumlara soruyoruz. Kurumlar itiraz ettikleri anda kesinlikle kurumların en ufak tereddütleri olan bir değerlendiriciyi takımlarda görevli olarak göndermiyoruz. Fazla bir gerekçeye gerek yok kurumlar kuşku dahi belirtseler gerekçeli olarak; biz onlara havuzumuzdaki potansiyel değerlendirici arkadaşları bildiriyoruz. Onlar bize bu arkadaşlar içinden birisi ya da ikisiyle değerlendirme ile ilgili tereddütleri olduğunu söylerlerse kesinlikle görev vermiyoruz o insanlara. Fazla sorgulamıyoruz, sadece hiçbir kuşku, hiçbir tereddüt olmasın istiyoruz.

Değerlendirme ölçütleri ile ilgili olarak; ortada bir program oluyor, programın girdileri oluyor, çıktıları oluyor. En önemli girdi öğrenciler. Çıktı yine öğrenciler, ama öğrencilerin bilgileri, kazanımları, bilgi ve becerileri. Bu öğrenciler sizin kapınızdan dışarıya adım attıktan 2-3 sene sonra artık sanayide ya da başka üniversitelerde ya da başka kurumlarda belli amaçlara yönelik olarak çalışıyor oluyor. Dolayısıyla bütün kalite süreçlerinde biraz önce söylediğim şeylere ek olarak başarının anahtarının kimliği doğru tanımlamak olduğu söylenebilir. Misyonu, bir şeyi başarmak için kalite süreci kurarsınız dedik ya, o kimliği, ne olmak istediğinizi doğru ayırtırmak. Bizim sürecimizde bu başarının sırrı ve çok önemli bir adımı program eğitim amaçları olarak kendisini gösteriyor.

Her şeye başlarken, yola çıkarken, her program önce kendisinin kim olduğunu tanımlamak için benim mezun, paydaşların kimleri düşünüyor. Benim mezunlarımın yüzde kaçını sanayide? Yüzde kaçını üniversitelerde? Yüzde kaçını doktora yapıyor? Kaçını yurt dışında? Kaçını daha sonra proses mühendis olarak çalışıyor? Kaçını yönetici oluyor? Bütün bu verileri topladıktan sonra buna göre paydaşlarını tarif ediyor. Eğer bir programın mezunlarının yüzde 60'ı yüksek lisans ve doktora yapıyorsa o programın paydaşları arasına mezunlarını gönderdiği yüksek lisans ve doktora programlarının öğretim üyelerini, yöneticilerini de katması lazım. Bunu vurgulamak istiyorum. Dolayısıyla program, paydaşlarına giderek paydaşlarını tarif ediyor, amaçlarını tarif ediyor, kendi kimliğini tarif ediyor. Sanayisiyle, mezunuyla, mezununun işvereniyle, gerek görüyorsa kamu kuruluşlarının temsilcileriyle, gerek görüyorsa yüksek lisans doktora programlarının temsilcilerini katarak, istiyorsa öğrenci velilerini katarak danışma kurulları, odak grup toplantıları düzenliyor. Hangi kanaldan hangi mekanizmaları çalıştırmak isterse onları çalıştırarak, kimliğini tarif ediyor ve bunları sorguluyor ve kendilerine bir eğitim amaçları tarif ediyor. Bu, sürecin en zor kısmı, en önemli kısımlardan biri en yanlış anlaşılabilir ve zor anlaşılabilir kısmı. En eksik yapılan kısımlarından biri, fakat çok önemli bir kısmı. Tıpkı kişisel hayat hikayelerinin başarılarında olduğu gibi kimlik tarifi her türlü organizasyonunun başarısının altında yatan en önemli sırlardan biri.

Benim ODTÜ'den farkım ne, benim Boğaziçi Üniversitesi'nin ilgili bölümünden farkım ne, benim Bilkent'in, Sabancı'nın, Koç'un ya da kendime rakip olarak gördüğüm MIT'nin Avrupa'daki üniversitelerin kimlerse kendimi yarıştırdığım, kendime rakip olarak gördüğüm kurumlar, bu önemli bölümlerden benim farkım ne, ben ne olmak istiyorum, ne yapmak istiyorum, ne başarmak istiyorum, nerede mükemmel olmak istiyorum? Bunları iyi sorgulamak başta yola çıktığınızda kolay işler değil ama bunları yapmayı öğretiyoruz programlara ve zaman içinde öğreniliyor. Girdiler içinde kuşkusuz öğretim programları var meslek eğitiminin kendisi, öğretim kadrosu var. Bu çok önemli bir girdi. Alt yapı olanakları var, bu da çok önemli bir girdi, kurum desteği ve parasal kaynaklar var, bunlar da çok önemli bir bilgiler.

İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bizim bu işlerle uğraştığımız dönemde, kısa sürede çok acemi olduğumuz halde, çok uğraştık, çok yorulduk, çok insanın emeği geçti ama hatırı sayılır bir başarı elde ettik. 21 mühendislik programı uluslararası eşdeğerlik aldı. Bu başarının arkasındaki en önemli faktörlerden bir tanesinin üst yönetimin, bütün yönetim kademelerinin desteği olduğunu düşünüyorum. Yani rektör, dekan, bölüm başkanı zinciri sağlam kurulursa onun önünde hiçbir şey duramıyor. Ama bu zincir eğer sağlam değilse bu süreç çok zorlaşıyor. Çünkü bir bölümün kendisini mükemmelleştirmesi için kendisi yetmiyor maalesef, kütüphane olanakları da gerekiyor, bilgisayar dersini veren hocanın da katkısı gerekiyor. Genel kimya dersini verenlerin desteği gerekiyor. Fizik laboratuvarlarının desteği gerekiyor. O kadar çok faktörü var ki, bir üniversitenin organizasyonu gerekiyor. Bir programın şu süreçten geçmesi için tıpkı ABET nasıl bizim bütün üniversitemizi silkelemişse geldiğinde bizler de gittiğimizde öğrenci işleri daire başkanlığından kütüphane daire başkanlığına kadar, bütün bilgisayar olanaklarından daire olanaklarına kadar programa destek veren tüm birimleri gidip ziyaret ediyoruz. Çünkü program kendisi zaten gönüllüyse programda sorunlar olmuyor, programın destek birimlerinde sorunlar oluyor. Genel kimya, genel fizik, matematik bunlar da oluyor. Dolayısıyla bu çok önemli bir şey kurum desteği ve parasal kaynaklar.

MÜDEK'in benimsenmesinin en önemli nedenlerinden bir tanesi de MÜDEK'in programların kendilerine kurum desteği ve parasal kaynak yaratmalarına çok yardımcı olması. Program, MÜDEK raporlarıyla dekanlıklardan bütçeler alıp laboratuvarlarını yeniliyor. MÜDEK raporlarıyla dekanlar rektörlerine gidip fakültelerine kaynak aktarımı sağlıyorlar. Bizim derdimiz mühendislik eğitimi iyileştirmek ve onlara destek vermek ve bunu yapıyoruz. Bu değerlendirmeleri onun için bu kadar benimsedi üniversite, öğretim üyeleri ve diğer bölümler. Onun için bu saygınlık gelişti ve bugün buraya geldik. Bir önemli konu da ölçütler. Bir programı diğerinden ayıran programa özgü ölçütlerdir. MÜDEK'in sekiz tane ölçütü var. Bu sekiz ölçütün bir kısmı girdi nitelikli, bir kısmı çıktı niteliklidir.

Program kimya mühendisliği ise mezunlarınızda belli çıktıları sağlamanız gerekiyor. Ama aynı zamanda da eğitim programınızda belli girdilerinizin olması gerekiyor. Örneğin fiziksel kimya dersinin olması gerekiyor, termo dinamiğin olması gerekiyor gibi. Sekiz ölçütümüz hem girdi hem çıktı nitelikli. Ama gördüğünüz gibi bir eğitim programının başarısı kolay sağlanan bir şey değil. Çok fazla faktör var; öğretim üyeleri, alt yapı, para, destek, gelen öğrencinin kalitesi, yaptığımız eğitim programı, kullandığınız eğitim teknikleri. Ama bunlar yetmiyor, çıktılar önemli, bizim kurduğumuz sistem çıktı bazlı bir sistem. Değerlendirmelerimizi esas olarak öğretim üyesinin ne öğrettiğini söylemesine bakarak yapmıyoruz, öğrencinin ne öğrendiğine bakıyoruz. Öğretim üyesi "*ben bu ders kitabını kullanıyorum*" dediğinde bu bizim için bir şey ifade ediyor kuşkusuz, ama sınırlı bir şey ifade ediyor.

Bizim için esas önemli olan öğrenci aktivitelerinin belgeleri, yani yaptıkları tasarım projeleri, yazdıkları laboratuvar raporları, çözdükleri problemler, sınav soruları, yaptıkları sunuşlar, takım çalışmaları; bunları inceliyoruz. Bunları öğrenci çalışmaları üzerinden inceliyoruz. Ölçüt 3 diye gördüğünüz çıktılar ki bu çıktılar ölçüt 2 ile de ilişkili. Programın kendisine tarif ettiği özel amaçlarla da çok ilişkili, ama bu ölçüt 3 bizim en önemli ölçütlerinden biri. Hatta önemli ölçüt olduğunu söylemem lazım. Ölçüt 2 ile ilişkili çünkü eğer siz yaratıcı ve iş kuracak mühendisler yetiştirmeyi kimliğinizin bir parçası, eğitim amacınızın bir parçası olarak tarif ediyorsanız o zaman eğitim programınıza o dersleri koymanız lazım, o çocuklara yaratıcı olmayı, iş kurma becerilerini kazandırmanız lazım. Sonra da bunları kazandırıyor muyum diye ölçmeniz ve değerlendirmeniz lazım.

MÜDEK Ölçüt 2 – Program Eğitim Amaçları • Mezunların bir programı bitirmelerini izleyen bir kaç yıl içinde gerçekleştirmeleri beklenenleri tanımlayan ifadeler ◦ Kurum, fakülte, bölüm öz görevi ile uyumlu olmalı ◦ Program kazanımları ve müfredat ile ilişkisi kurulmuş olmalı ◦ Belirlenme süreci paydaş katılımı olmalı ◦ Yayınlanmış olmalı ◦ Sürekli değerlendirme ve yenilenme süreci ▪ Tanımlı olmalı ▪ Ölçme-değerlendirmelere dayanmalı ▪ Paydaş katılımı olmalı	MÜDEK Ölçüt 3 – Program Kazanımları (Çıktıları) • Öğrencilerin mezun oluncaya kadar kazanmaları gereken bilgi, beceri ve davranışları tanımlayan ifadeler ◦ (a) – (k) 11 adet olmazsa olmaz bileşen ▪ (b) deney tasarlama, deney yapma, deney sonuçlarını analiz etme ve yorumlama becerisi ▪ (f) mesleki ve etik sorumluluk bilinci ◦ Program Eğitim Amaçlarının öngördüğü programa özgü diğer bileşenler ◦ Programlar öğrencilerin her bileşeni kazandıklarını kanıtlamak için ▪ bir ölçme-değerlendirme sistemi kurduklarını, ▪ bu sistemi uyguladıklarını, ▪ sonuçları programı sürekli iyileştirmek için kullandıklarını somut verilerle göstermek zorundalar.
---	---

Eğitim amaçları da tabii ki çok önemli. Dolayısıyla ölçüt 2 ve ölçüt 3, bizim gerçekten çok can alıcı olduğunu düşündüğümüz ölçütlerimiz. Ölçüt 2'de değimiz o kimlik tarifi ile ilgili eğitim amaçlarımız, bölümün, fakültenin ve kurumunun tabii ki kimlik tarifleriyle, öz göreviyle, misyonu ile uyumlu olmalı. Program kazanımları ile ve müfredat ile ilişkisi kurulmuş olmalı. Eğitim sürecinin belirlenmesi süreci, paydaş katılımı olmalı. Bunları arıyoruz. Yayınlanmış olmalı. Sürekli değerlendirme ve yenileme süreci kurulmuş, tanımlanmış olmalı. Yani 3 sene sonra, 5 sene sonra tekrar "bunları benim eğitim amaçlarım, acaba eğitim amaçlarıma ulaşmış mıyım" diye ölçme, değerlendirme yapıyor olmalı. Bunlara ek olarak, "eğitim amaçlarımı yeniden formüle etmeli miyim, yeni eklemem gereken bir şey var mı, çıkarmam gereken bir şey var mı?" diye sorgulama da yapıyor olmalı. Bunların hepsi nesnel ölçme, değerlendirmelere dayanmalı, diyoruz.

En önemli ölçütümüz dediğim ölçüt ile ilgili MÜDEK'in olmazsa olmaz birtakım kabulleri, çıktı tarifleri var. Bunlar mühendislik mezunlarının kapıdan çıkana kadar, yani 4 yıllık lisans öğretimleri boyunca kazanmaları gereken bilgi ve becerileri tanımlayan ifadeler. Bilgisayar becerileri, takım çalışması becerileri, sözlü ve yazılı iletişim becerileri. 11 adet olmazsa olmaz ölçütümüz var. Mühendislik mezunu dediğimiz arkadaş, tasarım yapabilmeli diyoruz, deneysel çalışma tasarlayabilmeli, araştırma yapabilmeli, modern mühendislik cihaz ve aletlerini kullanmayı bilmeli vesaire. Burada iki tane size örneklenmiş. B ve F diye mesleki sorumluluk bilincine sahip olmalı. Bunlar MÜDEK'in olmazsa olmaz diye programlardan talep ettiği çıktılar.

Biraz önce söylediğim gibi programlar kendi amaçlarına yönelik olarak kendi çıktıları koyabiliyorlar. Örneğin diyebiliyorlar ki, iş kurabilme becerileri benim çıktılarımdan biridir. Öğrencilerine bu becerileri kazandırmaya çalışıyor ve bunu kazandırıp kazandırmadığını ölçmeye çalışıyor. Bunların tarif edilmiş olması gerekiyor. 11 MÜDEK'in çıktısı, artı 2-3 de kaç taneyse programın programa özgü kendi çıktıları tarif etmesi gerekiyor ve bunların ölçülmesi ve değerlendirilmesi için bir sistem kurulması gerekiyor. Programın kendine özgü ölçme ve değerlendirme sistemi kurması gerekiyor. Her bir çıktı için en az iki yöntem ve ölçme değerlendirme yapıyor olması gerekiyor. Bu değerlendirmenin sonuçlarını sistemi iyileştirmek için geri besliyor olması gerekiyor. Bunların somut verilerle kanıtlanması gerekiyor.

Genel olarak MÜDEK ile ilgili bir bilgi verdim. MÜDEK'in bugüne kadar yaptığı faaliyetleri çok kısaca özetleyeceğim ve konuşmamın sonuna yaklaşıyorum. MÜDEK 2006'nın sonuna kadar 7 üniversitede, 7 fakültede 14 farklı program türünde 44 değerlendirme yapmıştı. 2007'de sadece niyet belirten; -MÜDEK takvimine göre Ocak ayında niyet belirtiliyor-, program sayısı 52 idi. Talep artışının hızını görebiliyorsunuz. Bu sene, önceki 3 dönemde yaptığı toplam MÜDEK değerlendirmesinin sayısından daha fazla talep var.

MÜDEK Değerlendirmeleri ve Türkiye'deki Mühendislik Programları			
	2003-2006 Değerlendirilen	2007 Niyet Beyanı	Türkiye + KKTC Toplamı
Üniversite	7	11 (5)	79
Fakülte	7	11 (5)	93
Program Türü	14	17 (8)	52
Program Sayısı	44* (34)	52* (36)	559

* Ara değerlendirmeler dahil (): yeni

MÜDEK Eğitim Çalışmaları

- Program Değerlendiricisi Eğitim Çalışmaları:
 - 2003: 2 gün (ABET-ASME işbirliği ile) + 1 gün çalıştay
 - 2004: 1 gün değerlendirici eğitimi + 1 gün takım üyeleri çalıştay
 - 2005: 1 gün değerlendirici eğitimi + 2x1 gün takım üyeleri çalıştay
 - 2006: 2 gün değerlendirici eğitimi + 2x1 gün takım üyeleri çalıştay
 - 14 değişik mühendislik disiplininin 18'i sanayiden olmak üzere toplam 72 kişilik eğitimli bir değerlendirici havuzu
- Başvuracak Fakülte ve Program Sorumlularına Yönelik Eğitim Çalışmaları:
 - 2004: 2 x 1 gün
 - 2005: 3 x 1 gün
 - 2006: 4 x 1 gün
 - 2007: 2 x 1 gün
 - Çoğu üniversite olan 48 farklı kurumdan toplam 232 katılımcı

Korkunç bir hızla artıyor talep ve biz korkunç bir hızla değerlendirici bulmaya çalışıyoruz, yeni değerlendiriciler yetiştiriyoruz ve bu talebe cevap vermeye çalışıyoruz. Tabii ki düzgün bir şekilde cevap vermeye çalışıyoruz, kaliteyi düşürmeden cevap vermeye çalışıyoruz. 52 program, yani 44-50 aşağı yukarı tekrarları filan çıkarırsanız 70 program değerlendirilmiş olacak bu sene. Türkiye'de ve KKTC'de toplam 559 tane mühendislik programı var.

Daha ne kadar yolumuz olduğunu görüyorsunuz. 3 senede gelebildiğimiz yer 52 program değerlendirmesi. Çok yüklü bir değerlendirme bizim için üçüncü senenin sonunda. Çünkü bu seneler zarfında 2003'te 2 günlük bir ABET; Makine Mühendisleri Odasından eğitim almıştı kendi eğitimlerimizi geliştirmeden önce değerlendirici eğitimi almıştık, arkasından kendimiz bir günlük çalışma yapmıştık. 2004'te bir gün değerlendirici eğitimi yaptık, bir gün takım üyeleri arasında deneyim paylaşımı toplantısı yaptık. 2005'te takım üyeleri çalıştayını 2 güne çıkardık. 2006'da değerlendirici eğitimini 2 güne çıkardık, takım üyeleri çalıştayını 2 gün yaptık. Sürekli artırıyoruz eğitimlerimizi aynı şekilde bütün bunların sonunda şu anda 14 farklı mühendislikten toplam 72 kişilik eğitimli değerlendiricimiz var. Aslında daha fazla 75-76, ama dekan olan arkadaşlarımız, dekan yardımcısı olanları havuzdan çıkardığımız için kullanabildiğimiz 72 eğitimli değerlendiricimiz var şu anda.

Fakültelere ve programlara verdiğimiz eğitimler de artmak zorunda oldu. 2004'te 2 tane yaptık, birer günlük iki çalıştay. 2005'te 3 oldu, 2006'da 4 oldu, 2007'de de şu anda 2 tanesini yapmış durumdayız, en az iki tanesi yolda. Dolayısıyla talep arttıkça bu eğitimleri artırıyoruz, değerlendirici eğitimlerini artırıyoruz. Bütün bu eğitimlerin sonunda bugün 232 mühendislik kurumundan 232 katılımcı MÜDEK eğitiminden geçmiş durumda. Bunların dışında MÜDEK tanıtımlar yapıyor. 2003-2006'da ulusal ve uluslararası toplantılarda toplam 28 sunum yapmış. 2004-2005'te Avrupa projesine dışarıdan gayri resmi ortak olarak katıldık. Onun için de Prof. Dr. Gülsün Sağlamer'e gerçekten teşekkür etmemiz lazım.

Gülsün Hanımı tanıyanlar bilirler, böyle konularda inanılmaz bir hızı ve hızlı karar verme becerisi vardır. Beni bir Cumartesi sabahı evimden cep telefonu ile arattı, "öğlen SDKM'ye yemeğe gelsin" dedi. O yemeğin sonunda biz Avrupa projesini yürüten çok kritik insanlardan biriyle tanıştık. O gün akşam MÜDEK'te ben ve iki üç arkadaş daha o kişiyi ağırladık ve gayri resmi olarak o projeye katılmayı başardık. O projede o kadar hoş bir varlık gösterdi ki MÜDEK, ikinci projeye resmi olarak davet edildik. EUR-ACE 2 (European Accredited Engineer) Projesine ortak statüsünde katılıyoruz, şu anda devam ediyor bu proje. Bu projenin kapsamında Avrupa akreditasyon etiketi verilmeye başlanacak ve MÜDEK de bu projenin içinde yer aldığı için iyi bir durumdayız. Avrupa etiketi verir hale gelmek çok yakın bir amacımız artık. Geçtiğimiz senenin sonunda Kasım 2006'da çok hoş bir şey ve bunu da şimdi gururla söyleyeyim; birinci projeye Gülsün Hanımın sayesinde gayri resmi ortak olduk, ama ikinci projeye davet üzerine girdik.

Arkasından ENAEE (European Network for Accreditation of Engineering Education) kuruluyordu, birinci projenin sonunda bu karar alınmıştı. Kuruldu ve Mart sonunda iki hafta içinde bize davet geldi. Hem ikinci projeye katılmak için davet hemen geldi, hem de ENAEE üyeliği için resmi olarak başvurun diye davet geldi. Biz daha ENAEE'ye başvuralım derken, üye olun diye bir davet daha geldi. Ona da katılmak için biz başvurmadık, bize davet geldi, bizi çağırdılar. Daha sonra şimdi Avrupa etiketi vermek üzere başvurun daveti de bize dışarıdan geldi. Bunlar hoş şeyler, şunu söylemek için anlatıyorum: Bakın, MÜDEK'in hâlâ kurumsal kimliği yoktu 2007 Ocak ayına kadar. Sekiz tane gönüllü insanla başlamış bir işti bu. O ortamda Türkiye'de kurumlar birbirleriyle kavga ediyordu. YÖK ile TÜBİTAK kavga eder, üniversitelerle bilmem kim kavga eder durumda idi. Bu ortamda bile aslında iyi niyetli sivil toplum girişimleri doğru ve samimi bir hedefe kilitlenmiş girişimler, çok rahatlıkla başarıya yürüyebiliyorlar. Bunları size anlatmak istiyorum. Onun için bunları söylüyorum.

Şimdi sizlerin şansınız çok daha fazla, çünkü sistemler kuruldu. Biz MÜDEK olarak kendimizi YÖK'e nasıl anlatsak, nasıl yapsak derken bir baktık, Bergen raporuna MÜDEK zaten yazılmış. Zaten MÜDEK'i anlatmışlar Bergen raporunda. YÖK tarafından tanındıktan sonra da, Türkiye'de nasıl bir sistem olacak, MÜDEK nereye oturacak? Bize kim tanıma verecek? Yani biz Türkiye'de akreditasyon yapmak yetkisini kimden alacağız? Derken YÖDEK şemsiyesi kuruldu. YÖDEK, dedi ki, MÜDEK gibi disiplinlere özgü kalite kuruluşları, katile ajansları oluşsun. Şimdi biz kalite tescil belgesini YÖDEK'ten almak üzere başvuracağız, YÖK'e başvuracağız. YÖK de YÖDEK eliyle ENQA standartlarına göre tescil belgesini verecek. Bunlar bilinen şeyler. Avrupa'da, dünyada da kalite ajanslarının kendilerinin de kalite standartlarını uygulamalarına gerektiğine dair belgeler gayet ayrıntılı bir şekilde tanımlanmış ve bunları yeniden keşfetmek gerekmiyor. Kasım Sonunda ENAEE üyeliğimiz kesinleşti dedim.

Ben sözlerimi bitirmeye çok yaklaştım, akreditasyon sürecinde bazı izlenimlerime de değinmek istiyorum. MÜDEK değerlendirmelerinde çok sıcak karşılandık. Bizler çok tedirgin gittik; çünkü meslektaşlarımız, küçük bir memleket, konferanslardan tanıyoruz, tanınıyoruz. Bu değerlendirmelere giderken açıkça söylemek lazım çok çekindik. Nasıl tepki alacağız, çünkü siz değerlendirmeci olarak gidiyorsunuz, orada karşınızda saygı duyduğunuz meslektaşlarınız dekan olarak, bölüm başkanı olarak size kendilerini açıyorlar. O kadar hoş bir süreç oldu ki bu, çok sıcak karşılandık, çok iyi kabul gördük. Programlar tarafından hazırlanan öz değerlendirme raporları gerçekten paydaşları motive etmekte sürekli olarak kullanıldı ve bunu da programlar birbirlerinden duydular. Bu yola çıkan programlar binalarıyla, laboratuvarlarıyla, programlarıyla her şeyleriyle geliştiler. O kadar net ve o kadar açık bir şekilde bu görülüyor ki, MÜDEK'in, bir şekilde bunu çok kolaylaştıran bir çerçeve sunduğu hemen duyuldu. Meslektaşlarımıza şükran borçluyuz, çok desteklediler MÜDEK'in gelişmesini. Program yöneticilerinin ve öğretim üyelerinin sürekli iyileştirme konusundaki heyecan ve kararlılıkları üst yönetimlerden destek buluyor Türkiye'de. Bunlar çok olumlu noktalar.

Diğer MÜDEK Etkinlikleri

- 2003-2006: Çeşitli ulusal ve uluslararası toplantılarda, bazıları bildirili olmak üzere toplam 28 sunum
- 2004-2005: EUR-ACE projesine dışarıdan katılım
- 2006-2008: EUR-ACE 2 projesine ortak statüsünde katılım
- Kasım 2006: 2006 yılında kurulan ENAEE'ye (European Network for Accreditation of Engineering Education) tam üyelik

Bazı Değerlendirme İzlenimleri

- MÜDEK değerlendirmeleri çok sıcak karşılanıyor, kabul görüyor.
- Programlar tarafından hazırlanan özdeğerlendirme raporları
 - mühendislik programlarının sürekli iyileştirilmesinde
 - paydaşları motive etmekte önemli bir araç olarak kullanılıyor.
- Program yöneticilerinin, öğretim üyelerinin sürekli iyileştirme konusundaki heyecan ve kararlılıkları üst yönetimlerden kuvvetli destek buluyor.
- Sürekli iyileştirmeye yönelik olarak ölçüm sonuçlarına dayalı "değişim" kültürü yaygınlaşmaya başlıyor.

Değerlendirmeler Sırasında Sıkça Karşılaşılan Sorunlar • Program Eğitim Amaçları ölçütünün (Ölçüt 2) iyi anlaşılması • Program çıktılarının (Ölçüt 3) ölçümünde yetersiz yöntemler kullanılması • Programın mezunlarına belirli çıktılar (becerileri) kazandırmada yetersiz kalması: ◦ Tasarım becerileri ◦ Deney tasarlama, veri analizi ve yorumlama becerileri ◦ Disiplinlerarası takımlarda çalışabilme becerileri ◦ Etkin iletişim kurma becerileri ◦ Yaşam boyu öğrenme becerileri ◦ Çağın sorunları hakkında bilgi	Kurumsallaşma Ocak 2007 MÜDEK Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği Association for Evaluation and Accreditation of Engineering Programs MÜDEK – MAK
---	---

Daha da önemlisi, bütün bunun sonucunda hep beraber yapıyoruz bunu, yani burada 2 kişi, orada 3 kişi programlar yapıyor. Programlar bu değerlendirmeden geçmek için MÜDEK'ten çok daha fazla çalışıyor. Ama bunun sonucunda müthiş bir değişim kültürü yaygınlaşmaya başlıyor. Bu kültür biraz önce size söylediğim şeyleri içeriyor. Gelişeceksin, durmayacaksın, sürekli gelişeceksin, ama dayanışarak. Rekabeti etik kurallarla yapacaksın, uyanıklıkla değil. Çünkü yıkıcı rekabet programların gelişmesini de engelliyor, kurumların gelişmesini de engelliyor, memleketlerin gelişmesini de engelliyor çok iyi bildiğiniz gibi. Dayanışma kültürü olmayan toplumlarda kalite sistemi kuramıyorsunuz. Bu sistemleri kurabilmek için dayanışma kültürünü de yaygınlaştırıyorsunuz, insan gibi yarışma kültürünü de yaygınlaştırıyorsunuz, liyakat o zaman anlam kazanmaya başlıyor. Çünkü bunu yapmazsanız başka türlü mücadelelerle insanlar köşe kapmaca oynuyorlar. Üniversitelerde de böyle, sanayide de böyle. Kalite kültürünü yaygınlaştırmak bunun için çok önemli bir şey. Onun için kutluyorum sizleri de bu yola gecikmeden çıktığınız için ve Avrupa'daki meslektaşlarınızla birlikte bu sürecin içinde yer alacağınız için. Sıkça karşılaştığınız sorunları burada belki çok önemli değil vurgulamam, ama bazı ölçütlerin iyi anlaşılması ya da yerine getirilmesinde zorlukla karşılaşıyoruz. En önemlisi eğitim amaçları ölçütü. Bir de çıktıların ölçülmesi için kullanılan ölçme yöntemlerinde zorluklarla karşılaşıyoruz. Yetersiz yöntemler kullandıklarını görüyoruz bölümlerin, ama bölümler de öğreniyorlar, bizler de öğreniyoruz.

Biraz önce söylediğim gibi 2007'de kurumsallaştık, dernek olarak MÜDEK adını koruduk, ama eski MÜDEK 8 kişilik kurul, yeni MÜDEK'in MAK'ı olduk. Derneğin adı biraz önceki yansından göreceğiniz gibi Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği oldu. İngilizce adı 'Association for Evaluation Accreditation of Engineering Programs' ama MÜDEK adını koruduk. MAK eski MÜDEK'in yaptığı işi yapıyor şimdi Mühendislik Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu oldu. Ama şimdi artık bir Yönetim Kurulumuz var, Denetim Kurulumuz var, Genel Kurulumuz var ve bir sürü yeni kurul yolda.

MÜDEK'in Yeni Yapısı <pre> graph TD GK[Genel Kurul] --- YK[Yönetim Kurulu] GK --- DK[Denetim Kurulu] YK -.- DK YK --- MAK[MAK Mühendislik Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu] MAK --- DT1[Değerlendirme Takımı] MAK --- DT2[Değerlendirme Takımı] MAK --- DT3[Değerlendirme Takımı] DT1 ... DT2 ... DT3 </pre>	Gündemdeki İşler • YÖDEK'ten "Kalite Değerlendirme Tescil Belgesi" olarak MÜDEK'in mühendislik programlarına yönelik bir akreditasyon kuruluşu olarak resmen tanınması • MÜDEK'in bir ENAEE üyesi olarak EUR-ACE etiketli akreditasyon verir hale gelmesi • ABET (Accreditation Board for Engineering and Technology) ile karşılıklı tanıma sağlanması
--	--

MAK'ın çalışma sisteminde hiçbir değişiklik yok. Yine belli değerlendirmeleri, özel kurulan ve bozulan değerlendirme takımları esas işimizi yapıyorlar. Yani MÜDEK dediğiniz şey 72 eğitimli değerlendirici aslında ve eski ve yeni MÜDEK üyelerinden oluşuyor.

Şu anda gündemimizdeki işlere gelirsek, ilk genel kurul toplantımızı yaptık. Şu anda YÖDEK'ten Türkiye'de akreditasyon yetkisini almak için kalite değerlendirme tescil belgesi almak aşamasındayız. Bunu alır almaz hemen yurtdışında, Avrupa'da EUR-ACE etiketli akreditasyon verir hale gelmek için başvurumuzu yapacağız, bununla paralel olarak ABET ile karşılıklı tanıma anlaşmalarını imzalamayı hedefliyoruz. Zaten EUR-ACE'in tamamı da aslında *Washington Accord* kanalıyla ABET'le karşılıklı tanıma anlaşmaları imzalamayı hedefliyorlar. Biz de o aşamada zaten EUR-ACE'in parçası olarak da sürecin içinde olacağız. Yeni adresimiz www.mudek.org.tr.

İKİNCİ OTURUM TARTIŞMALARI

Oturum Başkanı: Zekai GÖRGÜLÜ

SEMAHAT ÖZDEMİR- Ayşe Hocaya bir soru sormak istiyorum. Bu başvuran programların değerlendirilmesi sürecinde sizin belirlediğiniz ölçütlere göre yetersiz bulunan programlara dair nasıl bir süreç izleniliyor? Ona hiç değinmediniz. Kısaca açıklayabilerseniz memnun olurum. Teşekkür ederim.

HANDAN TÜRKOĞLU- Ben de Ayşe Hanıma bir soru sormak istiyorum. Ayşe Hanım değerlendiricilerin liyakat usulüne göre seçildiğini söyledi. Kim oluyor da bizi değerlendiriyor imajının yaratılmaması konusunda, burada, yayın sayısı ya da o alanda aldığı referans sayısı gibi somut bir kriteriniz var mı diye merak ediyorum?

AYŞE ŞENATALAR- Hayır, tam karşılığı nedir biliyor musunuz? Temayüz etmiş olmak, yani genel kanı. Her toplulukta vardır; kimya mühendisleri arasında da vardır. Herkesin saygı duyduğu hocalar vardır, herkesin saygı duyduğu araştırmacılar vardır. Mesela bizde Arçelik Ar-Ge'yi yıllarca yönetmiş insanlar veya TOFAŞ Ar-Ge Genel Müdürü var. Çok saygın insanlar bulmaya çalışıyoruz. Bunun sayısı yok. Bunlar yayın sayısı ile olacak şeyler değil, ama genellikle seçtiğimiz kişiler hem çok iyi akademisyen, hem de eğitimi ve araştırmayı seven arkadaşlarımız oluyor. Yani araştırmacı olarak genellikle bir saygınlıkları oluyor, ama eğitime de önem veren ve fedakâr arkadaşlar oluyor.

Yalnız tabii ki önemli bir kriter var: Çok genç arkadaşlarımız konusunda bazen tereddüt ediyoruz, ancak çok belirli tecrübeleri varsa o genç arkadaşlarımız görev alabiliyorlar. Çünkü gençler de takımlara başka türlü bir enerji getiriyorlar.

Pozitif kişilik çok önemli bir faktör. Gerçi biz bu eğitimi veriyoruz, ama bunun önemli olduğunu değerlendiricilerin değerlendirmelerinden anlıyoruz. Yani biraz bilgeleşmiş kişiler çok iyi yapıyorlar bu işleri. Kendini kanıtlamış, kendisiyle hiçbir problemi yok, kimseye bir şey kanıtlamak zorunda değil ve bunu gerçekten o sıkışık programından fedakârlık yaparak mesleğini sevdiği için yapıyor. Şu anda böyle arkadaşlarımız, çok hoş bir ekibimiz ve çok güzel bir *network*'ümüz var. Hakikaten gurur duyuyoruz.

HANDAN TÜRKOĞLU- Bu konuda bir şey söylemek istiyorum. Mesela, Avrupa Üniversiteler Birliğinin *Institutional Evaluation Programı*nı değerlendiricileri, bu programdan geçmiş olan üniversitelerin rektörleri yada rektör yardımcıları olabiliyor; yani o süreçte rol almış olanların arasından seçiliyor. Kurumun muhakkak o süreçten geçmiş olması lazım ki, oradan birisini davet etsinler.

AYŞE ŞENATALAR- Ben bunu söylemedim, ama bizim ilk kuşak değerlendiricilerimizin hepsi ABET'ten geçmiş bölümlerde kendi bölümünü ABET'ten geçirmiş arkadaşlardır. Şimdi de havuza MÜDEK'ten geçenler girmeye başladı.

Semahat Hocanın sorusuna gelince, o bayağı uzun bir konu. O konuya girmedim, çünkü değerlendirici eğitimlerinde ve kurumlara verilen bilgilerde ayrıntılı anlatıyoruz. Bu çok uzun bir süreç. Koşullu ve belli eksikliklerin iki yıl sonra iyileştirildiğinin kanıtlanması koşuluyla bazen iki yıllık veriyoruz. Bazen çok daha acil durumlarda bir yıllık verebiliyoruz. O zaman çok hızlı bir süreç başlıyor ve hızla bir şeyi göstermeleri gerekebiliyor. Bazen daha uzun alıyorlar. İki yıllık ara değerlendirmelerin sonunda süre dört yıla uzatılabilir, ve tekrar iki yıl uzatılabilir. Yani oldukça karışık ve uzun bir süreç; ama kuruma söz hakkı tanıyan bir süreç. İtiraz hakları var, uzun prosedürleri var. Şimdi MÜDEK yönetim kurulu da farklılaştı. Eskiden itiraz MDK'ya yapılırdı, şimdi Yönetim Kurulu ve MAK örtüşmesi sağlam olmuyor, dolayısıyla MAK'a yapılan itirazlar Yönetim Kuruluna iletiliyor.

GÜLSÜN SAĞLAMER- Ben bir hususu daha eklemek istiyorum. Nuran'ın özetlediği gibi uzun bir geçmişi olmasına rağmen bu sürecin bu şekilde başlatılmış olması, şu dokümanın ortaya çıkmış olması önemli. Hiç bu kadar donanımlı başlayan oldu mu biliyorum. Orhan, bizim başlangıç *paper*'ımız bu kadar kapsamlı mıydı?

ORHAN HACIHASANOĞLU- Komisyonlar 2002 yılından beri mimarlık eğitim kurultaylarında çalışıyor, dolayısıyla uzunca bir süre çalışılmış oldu, defalarca dokümanların üzerinden gidildi, benim öğleden sonraki sunumum en son gelinen halini gösterecektir.

GÜLSÜN SAĞLAMER- Tamam, onu da görelim, ama hakikaten toplanılan doküman çok etkileyici. Başta Dönem Başkanı Nuran Hanım olmak üzere bütün ekibi candan kutlamak istiyorum. Hakikaten çok etkileyici bir başlangıç.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Teşekkür ederim.

Biz de bizden önceki deneyimlerden olabildiğince yararlanmaya çalıştık. Açılış konuşmasında da söylediğim gibi aslında biz başlangıç yapmadık. Bizim bölümde akreditasyon konusunda 2002-2003 den beri çalışılıyor. Steiner'in raporu da galiba 2004. Bölümde, akreditasyon çalışmalarından da önce başlamış ciddi birikimler vardı, biz de o birikimlerden yararlandık ve bu çalışmayı onların üzerine oturttuk. Benim Rektör Yardımcılığı dönemindeki ABET ve EUA deneyimlerimizin de önemli katkısı oldu.

OTURUM 3

Deneyimler

Mimarlık Dekanları Konseyi (MIDEKON) Çalışmaları Zekai GÖRGÜLÜ

Bu toplantıda Nuran Hocam ve Düzenleme Komitesi benden MIDEKON, yani Mimarlık Fakültesi Dekanları Konseyi'nin çalışmalarından, konumuzla ilgili bilgiler aktararak aktaramayacağımı sordular. Dekanlık görevime yeni başladım, ama geçmişten günümüze bu süreci izleyen birisi olarak Sayın Gülersoy'un bu teklifini memnuniyetle kabul ettim. Ayrıca, yine hem TUPOB toplantılarından, hem de ikili görüşmelerden alabildiğim ya da anlayabildiğim kadarıyla MIDEKON'un çalışmalarına ilişkin özellikle şehir ve bölge planlama camiasının bilgisinin yeterli olmadığını gördüm. Dolayısıyla bu konuda da aydınlatırım düşüncesiyle böyle bir konuşmayı sevrete kabul ettim.

Gelinen noktada TUPOB hakikaten çok önemli. Meslek örgütümüz ile beraber yasal tabanı olur veya olmaz süreç içerisinde gelişip, etkinleşecektir. Bunu en başta da böyle konuştuk. Ancak asıl olan birlikteliğimizdir, yan yana gelmemizdir. Toplantının sonunda da söyleyecektim. Ayşe arkadaşım da üzerinde ısrarla durdu. Yarışma kadar dayanışma da çok önemli, gerçekten çok önemli. Yan yana gelmemizin temel nedenlerinden bir tanesi de o. Ama şu da çok önemli: Gülsün Hoca da değindi, çoğumuz üniversitelerdeyiz. Bu bağlamda yasal ve yönetsel olarak ve de kaynaklar açısından baktığımızda, yani insan kaynağı olarak, parasal kaynak olarak da baksak, gerçekten ciddi bir sıkıntının içinde üniversiteler. Bu sıkıntıyı aşmak adına bizlerin mutlaka başka şeyleri yapması gerekiyor. Bu bir yönüyle de TUPOB'a da değen bir iş. Bu anlamda TUPOB'un ortaya koyacağı dayanışma çok önemlidir diye düşünüyorum, düşünüyorum değil, inanıyorum.

MIDEKON hangi gerekçelerle ortaya çıktı ya da nasıl oluştu diye baktığımızda, şunları sıralamak mümkün: 2005 tarihli Avrupa Birliği'nin mesleki yeterlilikleri tanınmasına ilişkin vermiş olduğu direktifi, onun içerisine bizim de girmiş olmamız ve bu bağlamda mimarlık mesleğinin düzenlenmiş meslek statüsü kazanıyor olması giderek de yasaya konu olması nedenleri böyle bir birlikteliği zorunlu kılar hale gelmiştir. Çünkü artık mimarlık mesleği adına, en azından eğitim sonrasındaki profesyonel yaşama ilişkin tüm paydaşlarımızla beraber yeni değerlendirmelerin yapılması bir zorunluluktur. *'Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi Ve Tanınması Hakkındaki Kanun Taslağı'*nın iyiden iyiye gündem alması ve bunun içerisinde de mimarlığın bulunması bu birlikteliği daha da zorunlu kılan öncelikli nedenlerden biri durumuna gelmiştir.

Öte yandan ülkemizde planlama, mimarlık, peyzaj, endüstri tasarımı, iç mimari veya iç mekan tasarımı gibi bölümlerin artması, ama bu artışın doğrusu hepimizin bildiği gibi belirli politikalara, ilkelere ve programlara temelleniyor olmaması konuyu iyice sorun haline getirmiştir. MİDEKON bu anlamda yetkili ve etkili kurumlara görüşlerini iletip belli çözümleri üretebilir mi? Giderek bir baskı grubu olabilir mi? Arayışlardan biri budur.

Yanı sıra hızla değişen iç ve dış dinamikler bağlamında ortaya çıkan konular var. Neler bunlar? AB uyum süreci kapsamında denemeniz gerekli olan -biraz önce konuşulduğunda açıklandı- yeni eğitim modelleri, bu anlamda bölümler arasındaki işbirliği, yine o modellerin eğitimden akreditasyona kadar tartışılması gereği, enstitü sorunu, ya da Fen Bilimleri Enstitüsüne bağlı olmanın getirdiği ya da yaşattığı sorunlar, YÖK'te uyum yasaları bağlamında ortaya çıkan yeni mevzuat çalışmalarının gündem alıyor olması, ünvanlar konusu, değişik bölümlerin değişik fakültelerin bünyelerinde yer alıyor olmaya başlaması, 2001 yılında Mühendislik Dekanları Konseyinin kurulması, onun ardından (2002 yılı) MÜDEK'in devreye girmesi gibi konular MİDEKON'un kuruluşunun temel nedenleri biçiminde özetlenebilir.

Ardından geçen yıl bu tarihlerde Y.T.Ü. Mimarlık Fakültesi'nde MİDEKON ilk kapsamlı ve önemli toplantısını yapmıştır. Buna katılan arkadaşlarımız olabilir. O toplantıda MİDEKON değindiğim konularda kendisini işlevlendirmiş ve görev üstlenme kararı ile çözümleri hayata geçirmek için bir ilkeler bütünlüğü ortaya koymaya çalışmıştır.

Yine bu anlamda ortaya çıkacak birtakım alternatifleri değerlendirme, ardından biraz önce söylediğim gibi artık planlama, mimarlık, tasarım gibi hizmetlerin, üretimin eğitime dayalı olarak, sonrasında profesyonel yaşamdaki yankıları düşünüldüğünde artık fen bilimleri enstitüsü içerisinde bu doğrultuda hizmet vermesinin güçlüğüne ortaya konulması ve bunun somutlaştırılması, bu doğrultuda yeni bir enstitünün kurulması, gerekçelerin anlatılması ve bunun mutlaka fakültelere bağlı olması gibi konular ve bağlamında ilişkilerin nasıl kurulacağına yönelik arayışlar tartışılmaya başlamıştır.

Her fakültenin kendi senatosundan çıkacak sonuçları taşıması, diğer fakültelerin ve bağlamında diğer üniversitelerin buna destek olma arayışlarının ortaya konulması, bu anlamda etkinliklerin düzenlenmesi, web sitesinin oluşması, bilgilendirmenin kurulması, bölümler arasındaki koordinasyonun sağlanması, işbirliğinin ve bu anlamda ortaklıkların, ortak programların oluşturulması, döner sermaye konuları, özellikle planlama çalışmaları gereği lisans ve lisansüstü öğretimde yurt dışına giden öğrencilerin ve öğretim üyelerinin durumları, bunların finansmanları, ek ders ücretleri gibi konuları çözmek adına, tartışmak adına, bunları bölümlerle paylaşmak adına, MİDEKON çalışmaya başlamıştır. Geçici bir yönetim kurulu oluşturulmuş ve bu yönetim kurulu kuruluş, çalışma ve hizmete dayalı bir yönergeyi hazırlamıştır. Geçen senenin Eylül ayında Bahçeşehir Üniversitesi'nde yapılan toplantıda Mimarlık Fakültesi Dekanlar Konseyi'nin bu yönergesi kabul edilmiştir.

“Mimarlık Fakülteleri Dekanları Konseyi -yönergenin başını okuyorum- Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Devlet ve Vakıf Üniversitelerinde yer alan Mimarlık Fakültelerinin Dekanlarından oluşur, konsey toplantılarına gerekli görüldüğü hallerde gündemdeki konulara ilişkin olarak Yükseköğretim Kurulu, Türkiye Mühendis ve Mimar Odaları Birliği, Serbest Mimarlar Dernekleri, Mimarlık Vakfı, mimarlık temel alanı, mimarlık planlama, tasarımla ilgili kuruluş temsilcilerini davet edilerek katılabilirler” diye buradan biraz önce söylediğim çıkış nedenleri, işlevlendirdiği konular bağlamında da MİDEKON yönergesinin amaçlarını oluşturmuştur.

Bir önemli maddesi de, mimarlık fakültesi bünyesinde yer alan bölümlerin oluşturduğu MOBBİG, yani mimarlık bölüm başkanları arasındaki iletişim platformu ve TUPOB gibi gruplar arasındaki koordinasyonu, işbirliğini sağlamak, bir farklı ifade ile onlarla bilgi alışverişi

içerisinde olup paylaşmak ve biraz önce değindiğim konulardaki kararları oluşturmak. Bu anlamda da bir başkan, bir yönetim kurulu, bir genel kurulu, genel kurulu dediğimiz konsey, bir danışma kurulu ve çalışma grupları var MİDEKON'un, ardından da onların görevleri gelmeye başlıyor.

MİDEKON geçtiğimiz Nisan ayında Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkındaki Kanun'a ilişkin YÖK'te ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde bir günlük iki toplantı yaptı. O toplantılarda ben de bulundum. Gündem biraz önce söylediğim konuydu. Biliyorsunuz ağırlıklı olarak yasa hazırlıklarını Avrupa Birliği Genel Sekreterliği götürdü, Genel Sekreter Yardımcısı yasayla ilgili bilgileri bize aktardı, biraz o tartışıldı. Sonrasında da, Sayın Aybar Ertepinar'ın başkanlığında YÖK'te bir toplantı yapıldı. YÖK'teki toplantının birinci gündemi yine bu yasaydı. İkinci gündemi ise, planlama, mimarlık, tasarım gibi dalların farklı bir enstitü örgütlenmesi içinde yer alması konusuydu. Bir başka deyişle, bu konu YÖK'e taşındı. Şunu hemen söyleyebilirim: YÖK böyle bir konuya sıcak baktığını, -zaten konunun farkındalar- ancak bunun MİDEKON özelinde mutlak bir mutabakatla YÖK'e iletilmesini gerektiğini belirtmiştir. *"Bu mutabakat sağlanır bize gelirse, biz bu enstitü talebine sıcak bakarız, yeni enstitünün oluşumu adına da YÖK olarak bir sorun çıkarmayız"* demiştir YÖK.

O günden bugüne, MİDEKON herhangi bir toplantı yapmamıştır. Ama bir şekilde hareketlenmesi gerekiyor. Biraz önce söylediğim nedenler bağlamında önemli bir platform. Gerçekten bölüm sayıları ciddi biçimde artmaya başlamıştır. Bildiğim kadarıyla ülkemizde mimarlık bölümleri 42 veya 43'e ulaştı. Bugün öğrendik ki şehir ve bölge planlama 16'ya ulaşmış durumda. Burada kesinlikle bir standardizasyondan bahsetmediğimi biliyorsunuz. Hiçbirimizin böyle bir düşüncesi yok. Herkes özelini, özgününü korur, ama gerçekten sorunları çözmeye yönelik hamleler yapmaya, çitayı daha yukarıya koymak adına başka ortaklıklara ihtiyaç var, başka ortaklıkları kırmamak adına da hiç olmazsa burada belirli ilkelere temellenme zorunluluğu var. Bu belirli ilkelerin de mutlaka Üniversitelerarası Kurul'a, YÖK'e anlatılması gerekiyor. Bu anlamda MİDEKON'u önemsemek, MİDEKON'un yanında durmak gerekiyor. Bunu Dekan kimliğimle de söylemiyorum. Sadece bütün bu bilgilenme süreçlerini ve oradan çıkacak kararları taşıma, tartışma adına söylüyorum.

MİDEKON'u özetledim size, elimdeki bilgi ve belgeler doğrultusunda ayrıntıya girmedim. Sadece MİDEKON'un formatını, neyi amaçladığını ortaya koymaya çalıştım. Başka sorular olursa onları da tabii cevaplarım. Etkin olma sürecinde şu var: MİDEKON ağırlıklı şu anda mimarlığın sorunlarıyla ilgileniyor. Çünkü mimarlığın sorunu ivedi. Şu anlamda ivedi: Çalışma Bakanlığına sunulmuş durumda. Türkiye seçime girmeseydi belki bu aralarda çıkmış olacaktı. Seçim sonrası Eylül-Ekim aylarında yeni iktidar ne olacak bilemiyoruz. Ancak hemen bu yasayla karşılaşabiliriz.

Tabii Orhan Hoca mimarlık adına ayrıntılarını daha çok söyleyecektir. O MOBBİG platformunun içerisinde, orada da çalışılıyor. O anlamda mimarlığın bir öne çıkışı var. Çünkü düzenlenmiş meslek statüsünü kazanmış durumda. Yasada birtakım koşullar var. Mimarlar Odası değişiklikler öneriyor. MOBBİG başka bir şey söylüyor ya da MOBBİG kendi içinde farklı birtakım şeyleri dile getirebiliyor veya bazı MOBBİG üyeleri başka şeyler söylüyor. Bunu netliğe kavuşturmak gerekiyor. Çünkü bunun adını bizler koyamazsak Mecliste koyacaklar. O zaman elimize bir şey doğmuş olacak. Tabii bir yandan da mesleği icra etmeye yönelik, yeterlikler ve yetkinlikler adına da görüşmeler sürüyor.

Bildiğim kadarıyla -Gülsün Hoca da biraz değindi- 5 yıl kesintisiz olsun, hayır mutlaka kesintili olsun, 3+2 olsun, 4+2 olsun gibi eğitim süresine ilişkin tartışmalar devam ediyor. Sadece açmak için veriyorum şöyle oldu diye değil. Bunlar tabii bana da yansıyor, diğer arkadaşlarımıza da yansıyor, ama artık bir yere gelmek lazım. Ters durumda birileri bizim adımıza karar verip bu işi de bitirecek sonrasında üzüleceğiz.

MİDEKON'un şöyle bir görevi olmalı, bu mutlaka olacaktır da. MİDEKON bu taslaktan ötürü mimarlığın sorunlarına fazlaca eğilmiş olabilir, ama MİDEKON gibi bir örgüt, her bölüme aynı uzaklıkta ya da yakınlıkta olmak ve eşitlikçi tavrını özenle korumak zorundadır. Bunun ötesinde MİDEKON hiçbir bölümün patronajında çalışamaz, böyle bir şey olamaz, zaten bizlerin doğasına ve düşünce yapısına son derece aykırı. Mimarlıkla ilgili düşüncelerini geliştirirken-ki belki tartışma ortamında ben de o anlamdaki düşüncelerimi açma fırsatını bulabilirim- tek başına *mimarlık* diye bakmamalıdır. Eğer bakarsa bir fakültenin içerisinde gene belirli bir çözümsüzlüğü bir şekilde getirmiş olacaktır. İşin bu tarafı da son derece önemli, ama bu fark edilmiş gibi gözüküyor, benim son geldiğim nokta bu.

Bazı katılan hocalarımız hatırlayacaktır, geçen sene yine bu mekanlarda yapılan Mimarlık Eğitim Kurultayı'na MİDEKON lisans ve lisansüstü bütünlüğünü sağlayan bir model sundu. Bu modelin TUPOB'da da tartışılmasının gerekliliğinin altını çizmek istiyorum. Kendi modellerimizi oluştururuz, ama şehir ve bölge planlama bölümleri de bu modeli tartışmalı ve bunu bölümlerine taşımalıdır. Ben şuna inanıyorum: Meslekler arasındaki birtakım sıkıntıları çok hoşlanmadığımız, çok keyif almadığımız birtakım ilişkileri çözebilmenin yeri, mutlak ve mutlak eğitim eksenli çıkışları aramakta yatmaktadır.

Şöyle bakmak gerekiyor. Artık bu noktadan sonra şehir ve bölge planlama mesleğinin rüşt ispatına ihtiyacı yoktur; gayet açık. Bölümleriyle, bunca yıldır yaptığı eğitimi, öğretimiyle, meslek odasıyla, 5 bini aşan mezunuyla bu meslek üzerine tartışılmaz. *İmar*, planlama değildir; Bunu artık herkes bilmeli. Meslek, çok tuhaf, çok yüzeysel bir noktada tartışılıyor ve bizler de bu anlamda başından beri çok doğru, olgun, duyarlı tavırlar koyduk diye düşünüyorum. Bu anlamda sürtüşmenin içerisinde de olmadık, mümkün olduğu kadar odamız da buna özen gösterdi. Sürekli ortak akılla rasyonel sonuçlara ulaşalım çabası içerisinde olduk. Bu da devam edecektir, bunu TUPOB da devam ettirecektir. Mutlaka bölümlerimiz de, bizler de bunu devam ettireceğiz. Dediğim gibi mimarlıkla ilgili kurulan modeller gündeme geldiği noktada, çok önemli olan şehir ve bölge planlama bölümleri ve giderek diğer bölümler ne olacak? Bu soruyu yanıtlayacak hazırlıkları ivedilikle yapmalıyız.

Eğitim ekseni derken şunu söylemeye çalışıyorum: Belirli bir bütünlük oluşmaya başladı mimarlık eğitimi açısından. Peki şehir ve bölge planlama bölümleri özellikle geçişler adına, yetkiler adına bu ilişkiyi nasıl kuracak meselesi var. O zaman dönüp bütünde bir model tartışmanın zorunluluğunu görmemiz gerekiyor ki onun için biz de kendimizi doğru bir yere, yani şehir ve bölge planlama mesleği olarak doğru bir yere oturtabilelim diye söylüyorum. Düşünün yüksek lisans yapan, doktora yapan öğrencilerimiz var. Mimarlık şu ya da bu şekilde bir formülasyonuyla yasalaştı, bir noktaya geldi. Sadece eğitim adına konuşuyorum. Peki bizim şu anda yürüttüğümüz programlar burada çıkmış olan formata ve o lisans, lisansüstü bütünlüğüne uymuyor ise, bizim mezunlarımızın geçişleri ne olacak? Ya da, mimar olan bir arkadaşımızın talebini nasıl karşılayacağız? İster lisansa devam etmek olsun, -çift lisans gibi-, isterse planlama lisansüstü olsun, süreler adına ne yapacağız, içerikler adına ne yapacağız, onun ardından getireceğimiz yetkiler adına ne yapacağız gibi konular bence kendimiz adına, bizler adına çok önemli biçimde gündemde duruyor.

Kendi fakültemizdeki arkadaşlarımızla da konuşurken, kendi bölüm başkanlığım döneminde de hep şuna inandım bu süreç adına: Bir rüşt ispatı içinde değiliz, akreditasyon konusuna da böyle bakan birisiyim; bunu kendi adıma söylüyorum.

Onları yapmayalım gerisinde kalalım adına söylemiyorum, ama biz belirli uluslararası ilişkileri zaten kurmuş, yürüten okullarız. Eşdeğerliliği yakalama adına bunu yapıyoruz, ama bunları yapmadığımız takdirde öncelikle kendi içimizde, kendi fakültelerimizde bunları doğru uygulamadığımız takdirde, giderek zayıflayacağımız için bu konuya daha bütüncül ve bütün

meslekleri kapsar biçimde bakmamız gerektiğinin altını çiziyorum. Bu anlamda da dayanışmanın çok önem kazanacağını bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Bunlar hep tartışılacak tabii, yetkinlik ve yeterlilik konuları. Onlara girmek istemiyorum, tartışmalarda soru olursa tabii ki açarız. Eğitim eksenli meseleyi söyledim. Bu anlamdaki modeli mutlaka kurgulamamız gerekiyor. O anlamda MİDEKON'un modelinin TUPOB'da tartışılmasının bir kez daha gerekli olduğunun altını çiziyorum, görüş alma ve paylaşma adına. MİDEKON bunu bir başka toplantıda mutlaka yapmalı diye düşünüyorum. Şunu söylüyorum; böyle bir taslakla karşı karşıyaysak, bir direktif sonucunda ortaya geldi ve çıkacak ise, planlamanın da sanki -onun için rüşt ispatının ağırlıkla üzerinde duruyorum- düzenlenmiş meslek gibi onun içine nasıl gireriz, nasıl kurgularız, nasıl yaparız, orada nasıl yer alırız diye mutlaka araştırması gerekiyor.

Şunu söyleyeyim: Mühendisler şu anda bunu yapıyorlar. Çalışma Bakanlığı'ndan Bakanlar Kuruluna giderken o yasanın içerisinde belirli mühendislik alanlarını da görürsek hiç şaşımayalım. Bunun yüzdesi bir hayli yüksek diye düşünüyorum, çünkü gördüğümüz gibi anlatılan sunudan da bakıldığında, bize göre daha örgütlüler ve çalışmalar daha erken başlamış durumda. O anlamda yasanın içerisinde çok rahatlıkla yer alabilirler. O zaman biz iyice zayıf durumda kalabiliriz ya da çok kısa süre içerisinde çok fazla şeyi toparlamak ve düzeltmek gibi bir problemle karşılaşabiliriz. Onun da önlemlerini şimdiden almamız gerekiyor. Bu anlamda meslek odamıza çok görev düşüyor diye düşünüyorum.

Burada ŞPO'na yıllarca emek vermiş arkadaşlarım var. Şube başkanım burada. Ne olursa olsun şu var: TUPOB'un oluşması harika bir şey. Ama çok farklı uğraşlarla gerçekten hocalar inanılmaz yüklerle bütün bunları üretmeye çalışıyorlar. *Oda*, çok rahat anlamında bunu söylemiyorum, ama bu süreçlerde Plancılar Odası sürükleyici, verecek hizmetin önünü açmaz ve Ankara'da doğru ilişkiler, doğru bağlantıları kurmaz ise, TUPOB'un ya da bölümlerin tek başına bir şey yapma şansı çok fazla yok. MİDEKON'u o anlamda da önemsiyorum. Farklı bir güç, farklı bir etki yaratabilir, ama hepsinin ötesinde 'Oda'yı çok önemsiyorum. Tabii ki Şehir Plancıları Odası kendini yeniden tarif etmeyecek, böyle bir şeye hiç ihtiyacı yok. Ama yaşadığımız süreç ve ortadaki gelişmeler bağlamında ağırlıkla genel merkezimizin yeniden işlevlenmesi gerekiyor gibi geliyor bana. Bu hakikaten çok önemli. Lütfen bir karşılaştırma olarak almayın bunu. Böyle bir karşılaştırma yapmak amacıyla söylemiyorum

Örneğin MİDEKON'a Mimarlar Odası mutlaka bir hazır belgeyle geliyor. Bu çok önemli. Bir şey üretip tartışıyor olmak başka bir şey, ama önünüze hazır bir şey konulduğu zaman onu konuşmanız çok farklı bir şey. Beni yanlış anlamıyorsunuz değil mi? Yaşadığımı söylüyorum, yani içimden geçeni söylüyorum. Bu anlamda Şehir Plancılar Odası'nı daha alıp götüren, daha ateşleyici olarak görmeyi çok istiyorum. Çünkü ona çok ihtiyacımız var. Yasal kimliğiyle, tabaniyla, yıllara dayalı kurgusuyla, birikimiyle o anlamda bizim bütün çalışmalarımızı çok daha güçlü sürdürmemizi, çok daha kolay kabul ettirmemizi, sesimizi daha kolay duyurmamızı getirecektir diye düşündüğüm için ya da buna inandığım için biraz bunun üzerinde durdum. Şu aşamada MİDEKON'la ilgili size bir özet yaptım belgelerden, bilgilerden, kendi yaşadıklarımın. Teşekkür ederim.

Mimarlık Akreditasyon Kurulu: Koşullar ve Süreçler

Orhan HACIHASANOĞLU

Mimarlık Eğitiminin Akreditasyonu

Mimarlık eğitiminin ulusal akreditasyonunu yapan kuruluşlar, ABD’ de NAAB (National Architectural Accrediting Board), İngiltere’ de RIBA (Royal Institute of British Architects), Kanada’ da CACB (Canadian Architectural Certification Board), Avustralya’ da AACA (Architects Accreditation Council of Australia) dır. Bu kuruluşlardan sadece RIBA ülke dışındaki mimarlık kurum ve programlarının değerlendirmesini de yapmaktadır. NAAB ise *international assistance* adıyla ülke dışındaki programları değerlendirmekte, danışmanlık vermekte, ancak akreditasyon vermemektedir. UNESCO-UIA eğitim koşullarına bağlı olarak UIA kapsamı içinde UIA ya bağlı tüm örgütlerce kullanılabilecek bir organizasyon üzerinde çalışmalar sürmektedir. EAAE (European Association for Architectural Education) de üye okulların katılımı ile hareketlilik ve işbirliğinin gerekleri olarak değerlendirmede de ortaklıklar aramakta, ülkelerin kendi akreditasyon organizasyonlarını kurmalarını önermektedir. Mesleğe dayanan akreditasyonun öncelikle ulusal düzeyde olması mesleğin kültürel, sosyal yanının ülkeden ülkeye değişmesi nedeniyle daha doğru olacağı açıktır. Ancak küreselleşme ve iletişim teknolojisindeki gelişmeler artık bu konuda da daha esnek olunmasını sağlamaktadır.

Mimarlık Akreditasyon Kurulu (MiAK) Kuruluş Süreci

- 1992 – İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü Akreditasyon Komisyonu
- 1995 – Mimarlık Eğitimi Forum 1: Nasıl Bir Gelecek? (Eşkredilendirme)
- 1997 - MOBBİG AKREDİTASYON KOMİSYONU RAPORU
- 1997 – İTÜ, YTÜ Mimarlık Bölümleri YÖK-HEFCE Pilot Değerlendirme Çalışması
- 2001 – Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 1 – Akreditasyon çalışmaları
- 2002 – MOBBİG toplantısında MİMED Eşkredilendirme sunuşu
- 2002 – EAAE Hania Toplantısı – Her ülkenin kendi akreditasyon ajansından değerlendirme alması kararı
- 2003 – Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 2 – Akreditasyon Çalışma Grubu
- 2004 – İTÜ Mimarlık Bölümü’ nün NAAB tarafından değerlendirilmesi
- 2005 – YÖK Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği
- 2005 Aralık– Mimarlık ve Eğitim Kurultayı 3 – Akreditasyon Çalışma Grubu (Mimarlık Akreditasyon Kurulu kuruluş kararı)
- 2006 Nisan – Mimarlık Akreditasyon Kurulu Yönetmeliği
- 2006 Temmuz – MOBBİG ve Mimarlar Odası temsilcilerinin seçilmesi; MiAK'ın kuruluşu ve çalışmalara başlaması
- 2007 Şubat – MiAK'ın bölümlere gönüllü başvuru daveti yapması

MiAK Kuruluş AMACI

Mimarlık Akreditasyon Kurulu’nun temel amacı mimarlık eğitimi değerlendirme ve yetkinlik çalışmaları aracılığı ile geliştirmektir. Böylece, daha iyi eğitilmiş ve kalitesi yükseltilmiş mimarlar yetiştirilerek toplum refahının ileri götürülmesi hedeflenmiştir. **Mimarlık Akreditasyon Kurulu; akranlık** esasına dayanan bir **dış değerlendirme** sürecini, **şeffaf, adil** ve **yansız** olarak gerçekleştirmek için gereken tüm düzenlemeleri yapmayı garanti etmektedir.

MiAK, Mimarlık Akreditasyon Kurulu Mimarlar Odası Mimarlık Akreditasyon Kurulu Yönetmeliğine göre kurulmuş olan ve Mimarlık Eğitim Programlarını akredite eden bir kuruldur.

MİAK tarafından akredite edilmiş bir mimarlık bölümünün ders programı mesleki dersleri, genel dersleri ve seçime bağlı dersleri içerir. Mimarlık eğitim programının akredite edilmesini isteyen bir mimarlık bölümünden, kendi misyonuna uygun ve MİAK akreditasyon koşullarını sağlayan bir eğitim programını geliştirmesi ve öğrencilerine “MİAK Öğrenci Performans Kriterlerini” “sağlayacak şekilde eğitim vermesi beklenmektedir. MİAK, kanunlar ve yasal organlar tarafından eğitim kurumlarına verilmiş haklar ve sorumlulukları tanır. MİAK, öğretim üyelerinin minimum öğrenci performans kriterlerini aşan ve mimarlık mesleği ve toplum için farklı ve yaratıcı alternatif kariyerlere yönelik daha yüksek performans standartları sağlayan temel ve yenilikçi eğitim konseptleri, burslar, araştırma, yöntem ve teknolojileri ile ilgili kurumsal hak ve sorumluluklarını tanımaktadır.

Akreditasyon sistemi, değişime yanıt vermek ve kendi kurallarını biçimlendirmek için değerlendirme sürecini gerçekleştirir. MİAK’ın akreditasyon sisteminde; önce eğitim programının özdeğerlendirmesi, bu özdeğerlendirmenin MİAK tarafından değerlendirilmesi ve bir MİAK ziyaret takımının akreditasyon süresi hakkında MİAK’ a tavsiyesini de içeren bölüm ziyaretinin raporu gerekmektedir. Akreditasyon kararı bu süreçlerden sonra Mimarlık Akreditasyon Kurulu tarafından verilir. MİAK mesleki eğitimin akreditasyonu ile ilgili politika ve prosedürleri ortaya koyma ve mimarlık okullarının bu politika ve prosedürleri açık bir şekilde anlamasını sağlamaktan sorumludur. Bunlara ek olarak MİAK kendi ziyaretçi takımlarının, okulların ve öğrencilerin performansını ölçme amacıyla kullanmaları için ve kurulun, eğitim programları için uygun akreditasyon düzeyleri belirlemesine yönelik kriterler geliştirmekten sorumludur.

MİAK Akreditasyon Belgeleri

MİAK Akreditasyon Koşulları, MİAK Akreditasyon Süreçleri, sırasıyla, akredite edilecek programın yerine getirmesi istenen gereklilikleri; ziyaretçi takımının ve eğitim programının uyması gereken minimum standartları ve takip edilmesi gereken akreditasyon sürecini tanımlar. Bu dokümanlar aynı zamanda eğitim programlarının ve ziyaretçi takımlarının uyması gereken talimatları içerir.

MİAK Akreditasyon Koşulları ve MİAK Akreditasyon Süreçleri diğerinin kapsamı düşünülerek ele alınmalıdır. Koşulların gerçekleşme düzeyi akredite edilmiş programlara göre farklılık gösterebileceği gibi koşulları karşılama ve gerekliliklerin raporlanması da farkı olabilir. Bununla beraber okullar, her bir MİAK akreditasyon koşuluna uygunluğa yönelik tam ve doğru enformasyonu vermek ve göstermekle yükümlüdür. Bir okulun pozitif yönlerinin olması, eksiklerinin görülmemesine ve yok sayılmasına neden olamaz.

Okullar hazırladıkları Özdeğerlendirme Raporu'nda, aşağıdaki başlıkları sırasıyla kullanmak zorundadırlar. Her rapor başlığı, akredite edilecek programın unsurlarının ve öğrencilerinin uyulması zorunlu akreditasyon koşullarına uyumunu açıklamaya hizmet eder. Koşullar belgesi içeriğindeki başlık ve alt başlıklar özdeğerlendirme raporlarının da başlık ve alt başlıklarını oluşturmaktadır.

MİAK Koşullar

1. Programla İlgili Genel Bilgi

- 1.1 Kurumun Tarihi ve Kurumla İlgili Kısa Açıklama
- 1.2 Kurumun Misyonu
- 1.3 Programın Tarihi
- 1.4 Programın Misyonu
- 1.5 Programın Özdeğerlendirmesi

2. Önceki Ziyaretten Sonra Programla ilgili Gelişmeler

- 2.1 Ziyaret Takımı'nın Bulgularına Yönelik Yanıtlar
- 2.2 MİAK Koşullarındaki Değişmelere Yönelik Yanıtlar

3. Akreditasyon Koşulları

3.1 Programın Felsefesi

- 3.1.1. Programın Mimarlık Alanının Paydaşlarının İhtiyaçlarını Karşılamaa)- a) Mimarlık Eğitimi ve Akademik Kapsam
- b) Mimarlık Eğitimi ve Öğrenciler
- c) Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Lisansı
- d) Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Mesleği
- e) Mimarlık Eğitimi ve Toplum
- 3.1.2. Programın Özdeğerlendirme Prosedürleri
- 3.1.3. Toplumu Bilgilendirme

3.2. Programın Kompozisyonu ve Yapısı

- 3.2.1. Mesleki Dereceler ve Ders Programı
- 3.2.2. Stüdyo Kültürü

3.3. Mezunun Kazanması Beklenen Bilgi ve Beceriler

3.4. İnsan Kaynakları

- 3.4.1. İnsan Kaynakları
- 3.4.2. İdari Yapı

3.5. Öğrenme Kaynakları (Fiziksel Kaynaklar)

- 3.5.1. Fiziksel Kaynaklar
- 3.5.2. Bilgi Kaynakları

3.6. Mali Kaynaklar

3.7. Nitelik Sağlama ve Geliştirme

3.8. Öğrenci Destek ve Kılavuzluk

3.9. Teşvik ve Ödüllendirme Sistemleri

4. Bütünleyici Enformasyon

4.1 Öğrenci Gelişimi Değerlendirme Prosedürleri

4.2 Stüdyo Kültürü Politikası

4.3 Ders İçerikleri

4.4 Öğretim üyesi Özgeçmişleri

4.5 Önceki Ziyaret'in Ziyaret Takımı Raporu ZTR

4.6 Yıllık Raporlar

4.7 Bölüm Kataloğu

MiAK Akreditasyon Koşulları

Koşullar belgesi içeriğindeki başlık ve alt başlıklar özdeğerlendirme raporlarının da başlık ve alt başlıklarını oluşturmaktadır.

3.1 Programın Felsefesi

Bu başlık altında programın mimarlık alanı paydaşlarının ihtiyaçlarını karşılaması, programın özdeğerlendirme prosedürleri ve toplumu bilgilendirme konuları ele alınmaktadır.

3.1.1 Programın Mimarlık Alanının Paydaşlarının İhtiyaçlarını Karşılaması

Mimarlık alanının paydaşları olan okullar, öğrenciler, toplum, profesyoneller, meslek odası ve diğer kurumların ihtiyaçlarına yanıt verecek yapıda olup olmadığı irdelenecektir. Her okuldan bu ihtiyaçları eğitsel kimliğine ve misyonuna yansıtması beklenmektedir. Aşağıdaki bölümler Özdeğerlendirme Raporu'nun içinde açıklanması gerekenleri tanımlamaktadır.

a) Mimarlık Eğitimi ve Akademik Kapsam

Bu bölümde mimarlık programının içinde bulunduğu eğitim kurumuna katkısı ve kurumundan sağladığı yararlar incelenmelidir.

b) Mimarlık Eğitimi ve Öğrenciler

Program öğrencilere okul yıllarında mesleki yaşamda liderlik rolü üstlenmek üzere destek ve teşvik sağlamalıdır.

c) Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Meslek Pratiği

Eğitim programı öğrencilerini meslek pratiği ve mimarlık lisansı alma sürecine geçişe nasıl hazırladığını göstermelidir.

d) Mimarlık Eğitimi ve Mimarlık Mesleği

Mimarlık programı kültürel farklılıklar, değişen müşteri ihtiyaçları, yasal düzenlemeler ve gittikçe genişleyen bilgi tabanı konularında öğrencileri meslek yaşamında üstlenecekleri yeni rollere nasıl hazırladığını açıklamalıdır. Programın bu konudaki temel misyonu açıklanmalıdır.

e) Mimarlık Eğitimi ve Toplum

Program öğrencileri toplum ve çevre sorunlarını anlayıp uygun mimari ve kentsel tasarım kararları ile çözmeye nasıl hazırladığını göstermelidir.

3.1.2 Programın Özdeğerlendirme Prosedürleri

Eğitim programı mimarlık alanı paydaşlarının gereksinimlerini karşılamadaki ilerlemeleri ve bunun yanı sıra kendi misyonunu nasıl gerçekleştirdiğini açıklamalıdır.

Değerlendirme prosedürlerinde programın ders yapısı ve öğrenme ile ilgili öğretim üyeleri, öğrenciler ve mezunların görüşlerinin nasıl alındığı tanımlanmalıdır. Programın eğitim stratejisinin, kurumun ortak görüşü olarak hazırlanmalı ve yöntemleri belirtilmelidir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda şu unsurlara yer verilmelidir;

- eğitim programının özdeğerlendirme prosedürlerinin tanımı ve açıklanması,
- özel olarak programın misyon tanımındaki unsurların nasıl değerlendirildiği ve bunun mimarlık alanı paydaşlarının gereksinimlerini bağlantısının nasıl olduğu,
- eğitim programının ders yapısı ve öğrenme bağlamının MİAK akreditasyon koşullarında tanımlandığı gibi öğretim üyeleri, öğrenciler ve mezunlar tarafından yapılan değerlendirmeleri,
- eğer varsa özdeğerlendirme için kurumsal gerekliliklerin açıklanması.

3.1.3 Toplumu Bilgilendirme

Akreditasyonu toplumun anlaması için okul kataloğunda ve diğer medya ortamlarında “MİAK Akreditasyon Koşulları” dokümanı içindeki yazılı tanıma yer verilmelidir. Mimarlıkta mesleki eğitim için gerekli bilgi ve becerilerin ne olduğunun öğretim üyeleri ve yeni öğrenciler tarafından kavranması ve MİAK Akreditasyon Koşulları bilgilerine nasıl erişilebileceğinin gösterilmesi gerekmektedir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda şu iki unsura yer verilmelidir;

- üniversite kataloğunda ve eğitim kurumunun diğer basılı resmi materyallerinde olduğu şekliyle programın tanıtımı,
- MİAK web sayfasında bulunan MİAK Akreditasyon Koşulları ve bunun içindeki öğrenci performans kriterlerine öğretim üyelerinin ve yeni öğrencilerin nasıl ulaşacakları bilgisi verilmelidir.

3.2. Programın Kompozisyonu ve Yapısı

3.2.1 Mesleki Dereceler ve Ders Programı

Akredite edilecek program ülke içinde ve dışında ilgili yasalar kapsamında ve yasal organların onayı ile kurulmuş mimarlık eğitimi veren programdır. Programların süresi, kredileri, ülkelerin eğitim üst kuruluşları ve meslek örgütleri tarafından kabul edilmiş ve mimarlık mesleğine geçiş için onaylanmış olmalıdır. Bu kapsamda ülkelerin koşullarına göre mimarlık lisans ve (mesleki derinlik kazandıran) yüksek lisans programları ayrı ayrı ve/veya bütünleşik olarak değerlendirilebilir.

3.2.2 Stüdyo Kültürü

Proje çalışmaları, bu çalışmaların yönetimi tüm boyutları ile ele alınarak açıklanmalıdır. Proje stüdyolarının, stüdyolarda çalışma biçimleri, öğrenci ve eğiticilerin kompozisyonu, ilave destek derslerin, görüşme ve saha çalışmalarının niteliği ve niceliği konusundaki açıklamalar yapılmalıdır. Projelerin nasıl değerlendirileceği konusu mimarlık eğitiminde çok önemli yer tutar. Bu anlamda değerlendirme modelinin tanıtılması, modelin eleman ve uygulama biçiminin açıklanması gerekmektedir. Tasarım stüdyolarının öğretim üyesi ile öğrenci arasında etkin eğitsel ilişki için yeterli zaman olacak şekilde programlandığı anlatılmalıdır.

3.3. Mezunun Kazanması Beklenen Bilgi ve Beceriler

Mimarlık Eğitimi Programının her mezununun aşağıdaki kriterler setinde tanımlanan bilgi ve becerileri elde etmiş olarak programı bitirmesi sağlanmalıdır. Programlar bu bilgi ve beceriler setine ekler yapabilir. Genel dersler bu kapsama dahil değildir. Okul, mezunlarının gerekli derslerle her kriteri sağladığının kanıtlarını göstermelidir. Eğer krediler diğer kurumlardan alınan derslerle kazanılmışsa, bu derslerin programdaki derslerle eşdeğer olduğu belgeleriyle gösterilmelidir.

Bilgi ve beceriler iki düzeyde tanımlanmıştır.

1.Anlama Tüm sonuçlarını görmeyi gerektirmese de bir bilgiyi içselleştirme ve anlamayı tanımlar.

2.Yapabilme Özel bir bilgiyi seçerek, özel bir çözüm olarak bir duruma uygulamak için oluşan beceriyi tanımlar.

Özdeğerlendirme Raporu aşağıdaki bilgileri içerir;

- Okulun ders programı hedefleri ve içeriği
- Her zorunlu dersin, karşıladığı performans kriteri (-leri) ni gösteren çapraz matris

MiAK Akreditasyon Koşulları – bilgi/beceri

1. Konuşma ve yazma becerileri; etkin okuma, yazma, dinleme ve konuşabilme **yapabilme**

2. Eleştirel düşünme becerisi: Açık ve net soru geliştirme, soyut düşünceleri düşüncüyü ifade için kullanma, karşıt görüşleri değerlendirebilme, iyi sorgulanmış sonuçlara ulaşabilme ve bunları benzer ölçüt ve standartlarla test edebilme **yapabilme**

3. Grafik anlatım becerisi; uygun sunumlar yapmak için el çizimleri ve bilgisayar teknolojilerinin de kullanıldığı çeşitli tekniklerle programlama ve tasarım sürecinin her aşamasını biçimsel olarak ifade edebilme, **yapabilme**

4. Araştırma becerisi: Mimari süreçlerde ilgili bilgileri elde etme, değerlendirme, kayıt etme ve uygulama **yapabilme**

5. Biçimsel kompozisyon sistemleri: İki ve üç boyutlu tasarım, mimari kompozisyon ve kentsel tasarımda görsel algı ve düzenleme sistemlerinin oluşum, gelişim ve uygulamalarını **anlama**

6. Tasarım becerileri: Temel mimari ilkeleri bina, iç mekan ve yerleşim tasarımı düzeyinde uygulama becerisi **yapabilme**

7. Takım çalışması becerileri: Bireysel yetenekleri arttırıcı farklı rolleri teşhis etme ve üstlenme yolu ile tasarım ekibinin bir üyesi olarak ve diğer ortamlarda başarı ile birlikte çalışma **yapabilme**

8. Batı mimarlığı: Mimarlık, peyzaj ve kentsel tasarımda batı mimarlığının kuralları ile bunları şekillendiren ve sürdüren iklimsel, teknolojik, sosyo-ekonomik ve diğer kültürel faktörleri **anlama**,

9. Batı dışı mimarlık: Batı mimarlığı dışında kalan mimarlık, peyzaj ve kentsel tasarımda batı mimarlığının kuralları ile bunları şekillendiren ve sürdüren iklimsel, teknolojik, sosyo-ekonomik ve diğer kültürel faktörlerin **anlama**

10. Ulusal ve bölgesel mimarlık: Yöresel mimarlık da dahil olmak üzere ulusal ve bölgesel mimarlık, peyzaj ve kentsel tasarımda ulusal gelenekler ve tarihi mirasın etkilerini **anlama**

11. Tarihi çevre koruma ve restorasyon: Tarihi çevreyi tanıma ve koruma bilinci kazanma; tarihi anıtları ve yapıları belgelemek ve restorasyon projelerini hazırlamak için gerekli temel teknikleri **anlama**

12. Örneklerden yararlanma becerisi: Mimari ve kentsel tasarım projelerinin oluşturulması ve geliştirilmesinde programa yönelik ve biçimsel olarak uygun örnekleri ortaya çıkarabilme **yapabilme**

13. İnsan davranışları: Fiziksel çevre ile insan arasındaki etkileşimin **anlama**

14. Kültürel farklılıklar: Farklı kültürleri karakterize eden gereksinim istek, davranış kalıpları, sosyal ve mekansal örüntülerin farklılığının **anlama**

15. Erişilebilirlik: Değişik fiziksel engellilerin yaşamasına uygun bina ve yerleşme tasarımı becerisi **yapabilme**

16. Sürdürülebilir tasarım: sürdürülebilirliğin mimari ve kentsel tasarım kararlarında doğal ve kültürel açıdan önemli bina ve alanları da kapsayan yapay kaynakların korunması ve sağlıklı bina ve yerleşimlerin oluşturulması **anlama**

17. Program hazırlama: Kapsamlı programı olan bir mimari projenin müşteri ve kullanıcı ihtiyaçlarına, uygun emsallere, mekan ve ekipman ihtiyaçlarına, saha koşullarına, ilgili yasa ve standartlara tasarım kriterlerine göre değerlendirebilme **yapabilme**

18. Arazi koşulları: Arazilerin doğal ve yapay özelliklerinin dikkate alınarak yerleşme ve bina tasarımı becerisi **yapabilme**,

19. Taşıyıcı sistemler: Düşey ve yanal kuvvetlerle ayakta duran strüktürlerin davranış ilkeleri ile çağdaş taşıyıcı sistemlerin gelişim ve uygulamalarını **anlama**

20. Çevresel sistemler: Çevresel sistemlerin tasarımında aydınlatma, akustik, iklimlendirme ve enerji kullanımı konularının temel ilkelerini **anlama**

21. Yaşam güvenliği: acil kaçış konusuna vurgu yaparak yaşam güvenliği sistemlerinin temel ilkelerini **anlama**,

22. Bina kabuğu sistemleri: Bina kabuğu malzemeleri ve sistemleri tasarımının temel ilkelerini ve doğru uygulama şekillerini **anlama**

23. Bina servis sistemleri: Tesisat, elektrik, dişey sirkülasyon, iletişim, güvenlik ve yangın koruma sistemlerinin oluşturduğu bina servis sistemleri tasarımının temel ilkelerini **anlama**

24. Bina sistemlerinin entegrasyonu becerisi: Bina tasarımında, strüktürel, çevresel, güvenlik, yapı kabuğu, bina servis sistemlerini değerlendirme, seçme ve entegre edebilme becerisi **yapabilme**

25. Yapı malzemeleri ve uygulamaları: Yapı malzemeleri ve bileşenlerinin üretim, kullanım ve uygulamalarıyla ilgili ilke ve standartları **anlama**,

26. Yapım maliyeti kontrolü: Tasarım projesi çerçevesinde; finans, bina ekonomisi ve maliyet kontrolünün temel bilgilerini **anlama**

27. Teknik dokümantasyon: İnceleme ve yapım amacıyla; bir projenin tam ve doğru teknik tanımı ve dokümantasyonunu **yapabilme**

28. Mimarlıkta müşterinin rolü: Mimarın müşterinin, mal sahibinin ve kullanıcının gereksinimlerini bulma, çözümleme sorumluluğunu **anlama**

29. Geniş kapsamlı tasarım yapma becerisi: Geniş kapsamlı programı olan bir mimari projeyi şematik tasarım aşamasından detaylı sistem geliştirme aşamasına kadar (Strüktürel ve çevresel sistemler, güvenlik, bölücü sistemler gibi) geliştirme ve değerlendirme becerisi **yapabilme**,

30. Mimarın yönetsel rolü: Görevlendirme, sözleşme yapma, personel yönetimi, danışman belirleme, proje dağıtım yöntemleri ve hizmet sözleşmelerini **anlama**

31. Mimari uygulama: Mimarlık mesleğini destekleyen ofis organizasyon, iş planlama, pazarlama, finansal yönetim, proje yönetimi, risk azaltma, düzeltme ve liderlik konularının temel ilkelerini ve mesleği etkileyen küreselleşme, *outsourcing*, proje dağıtımı, genişleyen uygulama alanı, çeşitlilik konularını **anlama**

32. Profesyonel gelişme: Mesleki gelişimde stajın rolünü, işveren ve stajyerin karşılıklı hak ve sorumluluklarını **anlama**

33. Liderlik: Sözleşme yönetimi için proje başlangıç, tasarım ve tasarım geliştirme süreçlerinde mimarın liderlik rolünü **anlama**

34. Yasal sorumluluklar: Kamu sağlığı, güvenliği ve refahı için, mülkiyet hakları, imar ve iskan yönetmelikleri, kullanıcı hakları gibi bina tasarımını, yapımını ve mimari çalışmaları etkileyen konularda mimarın yasal sorumluluklarını **anlama**

35. Etik ve mesleki hükümler: Mimari tasarım ve uygulamada mesleki hüküm vermayla ilgili etik konuların **anlama**

3.4. İnsan Kaynakları

3.4.1 İnsan Kaynakları

Eğitim programının, etkin yöneticilik yapabilmek için yeterli zamanı olan bir bölüm başkanı, yeterli sayıda ve nitelikte öğretim elemanı kadrosu ve teknik destek kadrosuyla mimarlık meslek eğitimi için uygun insan kaynakları olmalıdır. Öğretim üyelerinin ders yüklerinin, onların aynı zamanda araştırma yapabilmelerine ve mesleki anlamdaki gelişimlerini sağlayabilmeleri için mesleki uygulama yapabilmelerine olanak verecek büyüklükte olması konusunda neler yapıldığı anlatılmalıdır. Proje ve uygulama yapan (yapım süreçlerinde yer alan) mimarların eğitim süreçlerine katılım düzeyi irdelenmelidir.

Özdeğerlendirme Raporu şu unsurları içermelidir;

- Her öğretim üyesinin eğitim ve diğer çalışmalarla ilgili sorumluluklarının dağılımının gösterilmesi
- Öğrencilerin her bir ders için öğretim etkinliğine ve ders içeriğine yönelik değerlendirmelerinin gösterilmesi
- Her tasarım seviyesindeki tasarım stüdyoları için öğretim üyesi – öğrenci oranlarının gösterilmesi

3.4.2 İdari Yapı

Akredite edilecek program ülke içinde ilgili yasalar kapsamında ve yasal organların onayı ile kurulmuş bir kurum veya bir kurumun parçası olmak durumundadır.

Özdeğerlendirme Raporu şu bilgileri içermelidir;

- Programın akademik ve idari strüktürüne ilişkin organizasyon şeması (bu konuya ilişkin yönerge ve temel ilkeler daha sonra MİAK tarafından geliştirilebilir)
- Akredite edilecek mimarlık programına benzer şekilde aynı idari ünitenin içindeki diğer ve ortak programların listesi verilmeli ve işbirliği yöntemleri açıklanmalıdır.

3.5. Öğrenme Kaynakları (Fiziksel Kaynaklar)

3.5.1. Fiziksel Kaynaklar

Akredite edilmiş bir mimarlık eğitimi programı için gerekli fiziksel kaynaklar anlatılmalıdır. Mimarlık okulunda bir mimari tasarım stüdyosu sınıfındaki her öğrencinin kullanımı için ekipmanları kendine tahsis edilmiş tasarım stüdyosu mekanları anlatılmalıdır. Farklı öğrenme tekniklerine olanak veren derslik ve seminer mekanları anlatılmalıdır. Her tam zamanlı öğretim üyesinin kendi özel kullanımı için ofis mekanı ve diğer destek mekanları anlatılmalıdır. Tüm okul mekanları özürülülerin de kullanabileceği ve binalar ile ilgili yönetmelik hükümlerine uygun özellikte olduğu gösterilmelidir.

Özdeğerlendirme Raporu'nda şu unsurlara yer verilmelidir;

- Seminer odalarını, derslikleri, stüdyoları, proje inceleme ve değerlendirme mekanlarını ve proje sergileme mekanlarını, kütüphaneleri, bilgisayar mekanlarını, workshop mekanlarını ve araştırma mekanlarını ve bunlara erişebilirliği gösteren mekan kullanım listesi ile mimari planlar ve bunlara ek genel açıklamalar
- Fiziksel mekanların inşaat halinde olan ve veya değişmesi öngörülenlerine ilişkin açıklamalar
- Öğrencilerin ve öğretim üyelerinin kullanımına yönelik donanım, yazılım, şebekeler ve diğer bilgisayar kaynakları ile ilgili açıklamalar yapılmalıdır.
- Operasyon ve servisleri etkileyen bir önemli problemin teşhisi ve nasıl çözülebileceğine ilişkin değerlendirmeler yapılmalıdır.

3.5.2. Bilgi Kaynakları

Mimarlık çalışmaları, eğitimi ve araştırmaları için kolaylıkla erişilebilir bir kütüphane ve görsel kaynak koleksiyonları gereklidir. Kütüphanede kullanılan tasnif sistemine göre kitaplar sayısal olarak belirtilmelidir. Ayrıca yeterli kapsam ve sayıda diğer görsel materyal bulunmalıdır.

Özdeğerlendirme Raporu içinde şu unsurlara yer vermelidirler;

- Kütüphanenin ve görsel kaynakların kurumsal bağlamı ve idari yapısına ilişkin açıklamalar.
- Kütüphanenin ve görsel kaynakların, hizmetlerin, ekibin, mekanların ve ekipmanın aşağıdaki unsurları içeren değerlendirmelidir.

Koleksiyondaki yeni tarihli yayınlar ve güncellenme durumunu açıklanmalıdır.

- Koleksiyonların sürekli büyümesine olanak sağlayan finansal fonlara ilişkin açıklamalar Kütüphanenin ve görsel kaynaklarla ilgili operasyonların bütçesi ve idaresinin değerlendirilmesi
- Kütüphane ve görsel kaynaklarla ilgili bir istatistiksel rapor

3.6. Mali Kaynaklar

(MİAK zaman içinde burada istenen bilgilere yönelik standart tablolar, bu tablolardaki unsurların hesaplanma biçimlerine ilişkin yönergeler ve ayrıca gelir, gider ve yatırımlara ilişkin rasyolar (göstergeler) hazırlayabilir.) Fakülte bütçesinden ayrılan paylar ve bunun dışındaki gelirlerin kullanım şekillerinin temel özellikleri ile açıklanmasını kapsamalıdır.

3.7. Nitelik Sağlama ve Geliştirme

Öğrenci, öğretim üyeleri ve fakülte çalışanlarının okul içinde ve dışındaki kişisel ve kolektif gelişimlerini sağlamak için eğitim programının açık ve belirgin politikaları anlatılmalıdır.

Özdeğerlendirme Raporu'nda şu unsurlara yer verilmelidir;

- Programın insan kaynaklarının geliştirilmesi konusundaki politikaları
- Bir önceki ziyaretten sonra eğitim programında ders veren misafir öğretim üyeleri, stüdyo yürütücüleri ve jüri üyeleri
- Bir önceki ziyaretten sonra gerçekleştirilen topluma açık sergilerin listesi
- Öğrenci destek hizmetlerinin açıklanması ve akademik ve kişisel danışmanlık kariyer rehberliği ve gelişim değerlendirme
- Saha, şantiye gezileri ve diğer okul dışı etkinliklerin sayılması ve açıklanması
- Öğrencilerin mesleki topluluk ve organizasyonlara ve okul dışı faaliyetlere katılımı ile ilgili fırsatların gösterilmesi
- Öğretim üyeleri atamaları, yükseltmeleri, kadro tahsislerine ilişkin politika ve prosedürlerin açıklanması ve öğretim üyelerinin gelişme fırsatlarına erişimlerinin açıklanması
- Bir önceki ziyaretten sonra programdaki öğretim üyelerine sağlanan araştırma, burs ve maaşlı veya maaşsız görevlendirmeler de dahil olmak üzere diğer yaratıcı aktiviteler için olanaklar, yeni bilgi ve becerilerin kazanılmasına ilişkin fırsatlar, mesleki toplantılara katılıma yönelik destekler
- Mesleki uygulama ve mesleki lisans almaya yönelik değişimler karşısında öğretim üyelerinin bilgilerini nasıl güncelleştirdiğinin açıklanması

3.8. Öğrenci Destek ve Kılavuzluk

Bir yılda alınan öğrenci sayısı, lise birincileri kontenjanı, yabancı öğrenci kontenjanı, yatay geçiş ve çift ana program kontenjanları ve bu konudaki planlar bu başlık altında belirtilmelidir. Yeni öğrenci ve derse kayıt sistemlerinin tanıtılması, bu konudaki güçlü ve zayıf yönler belirtilmelidir. Barınma olanakları, yurtların nitelikleri, barınmanın nitel ve nicel tüm özellikleri tanıtılmalıdır. Beslenme, sağlık ve benzeri konularda öğrenciye sunulan tüm alternatifler; alternatiflerin çeşitliliği konularında bilgiler verilmelidir. Bu anlamda üniversitenin ve ilgili birimin sunduğu tüm olanaklar detayları, nitel ve nicel özellikleri ile yer almalıdır. Bu etkinlikler tanıtılırken üniversitenin ve ilgili bölümün olanakları ayrı ayrı ele alınmalıdır.

3.9. Teşvik ve Ödüllendirme Sistemleri

- Başarılı öğrenciyi çekmek için sunulan teşvikler ve ödüller
- Mevcut başarılı öğrenciyi motive etmek için sunulan teşvikler ve ödüller
- Öğretim üyesini teşvik sistemleri (uluslararası başarı ve yayın ödülleri vb)

Bu türde teşviklerin ve ödüllerin varlığı, niteliğinin neler olduğu detayları ile açıklanacaktır. Başarılıyı çekme ve başarılıyı teşvik etme, ödüllendirme sistemlerinin varlığı ve nasıl bir yönerge ile işlediği bu kısmın temel konusudur.

MiAK Süreçler

MiAK'ın ikinci belgesi Süreçler belgesidir. Bu belge aşağıdaki konuları kapsamaktadır.

1. Giriş

2. Koşullar ve Süreçlerin Tanıtımı

3. Akreditasyon Süreç Adım Sıraları

4. Ziyaret Öncesi

- 4.1. Mimarlık Program Raporu ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU Hazırlanması
- 4.2. ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU'nun İncelenmesi ve Kabulü
- 4.3. Takımın Oluşturulması
- 4.4. Takıma Sorumluluklarının İletilmesi
- 4.5. Çıkar Çatışması

5. Bölüm Ziyareti

- 5.1. Bölüm Ziyareti Programı ve Takviminin Oluşturulması
- 5.2. Takım Çalışma Odasının Hazırlanması
- 5.3. Sergi Düzenlenmesi
- 5.4. Seyahat ve Konaklama Gereksinimlerinin Düzenlenmesi
- 5.5. Okul Ziyaretine Katılım

6. Ziyaret Sonrası

- 6.1. Ziyaret Takım Raporu ZTR Hazırlanması
- 6.2. ZTR'nin İncelenmesi ve Düzeltilmesi
- 6.3. Akreditasyon Süreci ve Takımın Değerlendirilmesi
- 6.4. Masrafların Belgelenmesi ve Ödemelerin Yapılması
- 6.5. Akreditasyon Kararı
- 6.6. Adaylık ve Akreditasyon Süreçlerinin Sürekliliğinin Sağlanması

7. İletişim Kuralları

- 7.1 Program ve Takımların MiAK a Bilgi Vermesi
- 7.2 Akreditasyonun Sürekliliği İçin Karşılıklı Güven
- 7.3 Akreditasyon Çıktılarının Kamuya Duyurulması

8. Farklı Statüdeki Programlar için Akreditasyon Süreçleri

- 8.1 Devam Eden Akreditasyon
- 8.2 İlk Kez Akreditasyon İçin Başvuru
- 8.3 Tekrar Akreditasyon Başvurusu
- 8.4 Ülke dışı program veya Web Üzerinden Eğitim Programları
- 8.5 Süreçlerin Değişim Kuralları
- 8.6 Akreditasyon Sürecinden Ayrılma

Süreçler – Ziyaret Hazırlığı – Özdeğerlendirme

4. Ziyaret Hazırlığı

4.1. Mimarlık Program Raporu ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU nin Hazırlanması

- 4.1.1. Özdeğerlendirme Raporu programın özelliklerini, kurumsal bağlamını ve kaynaklarını içermelidir. ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU ziyaret takımının ziyaret hazırlıklarını, ziyaret sırasında değerlendirmeler yapması ve ön gözlemler oluşturmaya temel olur. ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU'nun akreditasyon sürecinde oynadığı önemli rol nedeniyle, ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU'nun taslağının hazırlanmasına tüm öğretim üyeleri, öğrenciler, uygun akademik, mesleki ve kurumsal temsilciler katkıda bulunmalıdır.
- 4.1.2 Geçerli MiAK Akreditasyon Koşulları belgesindeki başlıkları taşıyan iki kopya ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU'nun 7 Eylül' den önce MiAK posta adresine iletilmesi gerekir. Raporun geçerli mazeret olmadan zamanında teslim edilmemesi akreditasyonun bitirilmesine neden olur.
- 4.1.3 MiAK Mimarlık Programları için ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU hazırlık çalışmaları düzenler. ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU konusunda örnek arayan programlara, daha önce akredite olmuş okulların ÖZDEĞERLENDİRME RAPOR'larına ulaşılması tavsiye edilir

4.2 ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU nin İncelenmesi ve Kabulü

- 4.2.1 MiAK'ın sonbahar toplantısı öncesinde oluşturulan ziyaret takımı başkanı ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU'nu eksikler ve ifade açıklığı bakımından inceler. Ziyaret takımının büyüklüğü, ziyaret süresi ve yerleri konusunda belirlemeler yapar.
- 4.2.2 Ziyaret Takımı Başkanı MiAK' a aşağıdakilerden biri konusundaki tavsiyesini iletir.
 - a) ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU kabul edilir, ziyaret takvimi düzenlenir;
 - b) ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU kabul edilir, ziyaret takvimi düzenlenir, ek bilgiler programdan talep edilir.
 - c) Kurul toplantısına iletmek üzere ek bilgi talep edilir. Gelen ek bilgi yeterli bulunursa ziyaret takvimi oluşturulur.
 - d) ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU kabul edilmez. 15 Kasım a kadar yeni ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU hazırlanması istenir. Yeni hazırlanan ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU yeterli bulunursa ziyaret takvimi oluşturulur. . (Takım Başkanı ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU red etme gerekçelerini yazılı olarak MiAK a vermelidir. MiAK'ın kararı Takım Başkanının gerekçelerine dayanır.)

- 4.2.3 Okul veya program 15 Kasım a kadar ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU' nu tekrar hazırlayıp MiAK a gönderemezse, MİAK okul veya program yetkililerine ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU teslim edilmediği için akreditasyon sürecinin başlamadığını ve akreditasyonun kesildiğini belirten yazılı açıklama gönderilir.

4.3. Takımın Oluşturulması

- 4.3.1 ÖZDEĞERLENDİRME RAPORU nin geçici kabulü ile program için bir ziyaret takımı seçimi yapılır. Takım bir başkan ve değerlendiricilerden oluşur. Değerlendirici sayısı en az başkan ve iki değerlendirici olmak üzere ziyaret sırasında değerlendirilecek program sayısı ve akreditasyon sürekliliği, ilk kez başvuru, tekrar başvuru olmasına göre değişebilir. Takım Başkanı ziyaret öncesi, ziyaret sırasında ve ziyaret sonrasında çok önemli sorumluluk taşır. Takım üyeleri Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu ve Mimarlar Odası tarafından önerilen adaylarla oluşturulan değerlendiriciler arasından MiAK tarafından belirlenir.
- 4.3.2 Bir veya iki gözlemci, okul ve ziyaret takımı üyelerinin onayı ile ziyarete katılırlar. İletişim oluşturmak ve ortak çalışmayı güçlendirmek için okullar ziyaretlerini izlemek için gözlemci adayları gösterme konusunda teşvik edilirler. Program gözlemcileri mimarlık ortamında ilgili okulu tanıyan mimarlar arasından program tarafından aday gösterilebilir. Önceki akreditasyon takımlarının başkanları daha önce ziyaret ettikleri okullara gözlemci olarak gidemezler. MiAK gözlemciler önerebilir. Bunlar genellikle müstakbel değerlendiriciler, yabancı misafirler, MiAK danışmanları, ortaklık kurulan akreditasyon kuruluşlarının gözlemcileri, paydaş kuruluşlar olarak Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu ve Mimarlar Odası gözlemcileri olabilir.
- 4.3.3. Takım Başkanlığı için adaylar MiAK tarafından daha önce takım başkanlığı yapmış veya deneyimli değerlendiriciler arasından özgeçmişler incelenerek önerilir. Takım Başkanı ve takım üyeleri değerlendirme yaptıkları dönemde herhangi bir fakülte veya bölümde yönetici olmamalıdır. Takım Başkanları önceki MiAK üyeleri arasından da seçilebilir. MiAK Program Yürütücüsüne bir Ziyaret Takımı Başkanı önerisi yapar. Program yürütücüsü bu öneriye çıkar çatışması itirazı yapabilir (Bkz. 4.5. Çıkar Çatışması)
- 4.3.4. Çıkar çatışmasının önlenmesine ek olarak MiAK tüm takım üyeleri ve gözlemcilerinin aşağıdaki niteliklere sahip olmasına mutlaka çalışmalıdır:
- a) Kurumun beklentilerini garanti etmek için başarılı profesyonellerle çalışılması,
 - b) Kuruma yakın gelen mimarlık görüşlerine, aynı görüşleri paylaşmasa da saygı gösterilmesi,
 - c) Mimarlık ve eğitim hakkındaki görüşlerin denge ve çeşitlilik açısından temsiliyetinin sağlanması.
- 4.3.5. Ziyaretlerde ve ZTR lerde homojen kalite sağlanması için sadece bir kişi ilk kez ziyarete katılacak değerlendirici olabilir.

5. Bölüm Ziyareti

5.1 Bölüm Ziyareti Programı ve Takviminin Oluşturulması

- 5.1.1 Bölüm ziyareti akreditasyon süresi bittiği yılın Şubat ve Mart aylarında düzenlenir. Farklılık gösteren okullar akreditasyon süresinin bitiminden sonraki sonbahar aylarında bölüm ziyareti alabilirler. Her başvuru MiAK tarafından değerlendirilir. Program yürütücüsü, takım başkanı ile birlikte çalışarak Bölüm 5.5. de yer alan ziyaret takvimini belirlerler. Öğrenci çalışmaları, görüşmeler, taslak ZTR nin hazırlanması, için yeterli zaman ayrılmalıdır. Zaman alıcı resepsiyon vb etkinlikler gereksizdir. Karmaşık programlar için ziyaret takvimi standart dışı şekilde yapılabilir.

5.1.3 Ziyaretten 6 hafta önce program yürütücüsü ziyaret takvimini kesinleştirmeli ve bu konuda son kararı verecek kişi olan takım başkanının onayına sunmalıdır. Takım başkanı ziyaret takımına ziyaret takvimini iletir. Takım üyeleri bu takvime uyarak seyahat düzenlemelerini yaparlar. Takım üyeleri ve gözlemciler Cumartesi günü gelmeli ve Çarşamba öğleden sonra ayrılmalıdır.

5.1.4 Öğretim Üyeleri Sergisi Düzenlenmesi

Bir programın kalitesinin ve gelişme potansiyelinin değerlendirilmesi için öğretim üyelerinin çalışmalarından oluşan bir serginin düzenlenmesi gerekmektedir. Öğretim üyeleri çalışmaları sergisi önceki ziyaretten bu yana geçirilen dönemde öğretim üyelerince gerçekleştirilen yayın, uygulama, araştırma, burs, yaratıcı etkinlikleri kapsamalıdır. Öğretim üyelerinin ünvan ve çalışma pozisyonları ile farklı programlar ve kampüsler belirtilmelidir. Sergide proje, araştırma, ve tüm çalışmaların kısa özetleri ve öğretim üyesinin katkısının yer alması uygun bulunmaktadır.

5.2 Seyahat ve Konaklama Gereksinimlerinin Düzenlenmesi

Takım üyeleri seyahat düzenlemelerini kendileri yapmalıdır. Konaklama yeri ve bölüm ziyaretinin yapılacağı yerdeki iç ulaşım ziyaret edilecek program tarafından düzenlenecektir. Konaklama yeri her takım üyesi için banyolu bir oda şeklinde olmalıdır. Takım çalışması için bir özel oda bulunması da gerekmektedir. Program yürütücüsü takım üyelerine konaklama yeri ve şekli hakkındaki bilgiyi ziyaretten 4 hafta önce iletmelidir. Her takım üyesi kendi seyahat programı ortak ulaşım programı yapılabilmesi için takım başkanına iletmek zorundadır. (Bkz. **Bölüm 6.4. Masrafların Belgelenmesi ve Ödenmesi**)

MiAK Süreçler – akreditasyon süreleri

8.1.2 Devam Eden Akreditasyon için Süreler.

Akreditasyona devam etmek için başvuran programlara aşağıdaki süreler ve koşullarla akreditasyon verilebilir.

a)**Altı-Yıl Süre.** Bu süre eğer varsa programın sorunlarının az sayıda olduğunu ve bunların giderilmesi için girişimler olduğunu gösterir. Bu tür programlar 6 yıl için akreditasyon alırlar.

b)**1., 2. veya 3. yıl Özelleşmiş Değerlendirme Yapılan Altı-Yıl Süre** Bu süre MiAK akreditasyon koşullarının karşılanmasında sorunlar olduğu ve Özelleşmiş Değerlendirmenin bu sorunlara odaklandırıldığı durumu ifade eder.

c)**Üç-Yıl Süre.** Bu süre programın kalitesine etki eden temel sorunlar olduğunu ifade eder ve 3 yıl sonunda tekrar tam akreditasyon sürecinin gerçekleşmesini gerektirir. Bir sonraki ziyarette program ya 6 yıl tam süreli akreditasyon veya 2 yıl gözetimli süre ile akreditasyon alabilir. Eğer 3 yıl akreditasyon süresinden sonraki ziyarette 2 yıl gözetimli süre ile değerlendirme alınır, iki yıl sonraki değerlendirme mutlaka 6 yıl tam akreditasyon süresi olmalıdır. Bu durum gerçekleşmezse program akredite edilemez. Bu tür bir akreditasyon sürecindeki takımda en az 2 MiAK üyesi bulunmalıdır.

d)**İki-Yıl Gözetimli Süre.** Bu süre programdaki sorunlar programın kalitesinde düşüklüğe neden olacak ve kısa sürede düzeltilmesinin mümkün olmadığı durumları ifade eder.

Mimarlık Akreditasyon Kurulu çalışmalarını ulusal ve uluslararası düzeyde denetime açacak şekilde sürdürmektedir. MiAK'ın bu konudaki ilk hedefi sertifikalı bir dış değerlendirme kuruluşu olarak Yükseköğretim Kurulu tarafından tanınmaktır. Sonraki hedefler ise hem mesleki ve hem de üniversiter düzeyde uluslararası kuruluşlardan sertifika almaktır. Mimarlık Akreditasyon Kurulu var olan ve kurulmaya çalışılan; eğitim kurumları, eğitim kurumlarının üst organizasyonu, meslek kuruluşu, mesleğe kayıt ve kabul kuruluşu, meslek içi eğitim kuruluşu, meslek pratiği organizasyonu, öğrenci organizasyonu sistemi içinde eğitimin akreditasyonu kuruluşu olarak yerini almış bulunuyor. Tüm organizasyonların başarılı şekilde işleyebilmesi için kendi içlerinde bağımsız olsalar da birbirleriyle çok yakın işbirliği ile yürütülmesi gereken bir sistemin bütünü olmaları gerekmektedir.

Avrupa Şehir Plancıları Konseyi (ECTP)

NİL UZUN

Açıkçası ben Avrupa Şehir Plancıları Konseyi ile ilgili bilgilerle son 15 gündür daha yoğun bir şekilde ilgilenmeye başladım. Şehir Plancıları Odasının talebi üzerine böyle bir sunuş hazırladım. Dolayısıyla notlarıma fazla bakıyor olabilirim, onun için kusura bakmayın.

Şöyle bir şey var: Bu konuşmalarda temaların altında Avrupa Şehir Plancıları Konseyi üyesi ülkelerde mesleki yetkinlik konusunda odaların rolleri üzerinde bir konuşma tasarlamıştım, fakat işin içine girdikçe elimizdeki dokümanlardan bununla ilgili çok da fazla bir bilgi olmadığı çıktı ortaya. Dolayısıyla odaların eğitim kurumlarıyla ilişkileri, uygulamaların denetlenmesindeki rolleri veya plancıların farklı ülkelerde çalışabilmesi için gerekli koşullara yönelik çok birebir bilgi şu anda yok, ama sunuşumda Avrupa Şehir Plancıları Konseyi'nin hedefleri, nasıl geliştiği ve buna üye bazı birimlerin neler yaptığıyla ilgili bir iki noktaya değinmek istiyorum. Onun için öncelikle çok kısa bir tarihçe verip amaçlara değineceğim. Daha sonra yenilenen Atina Sözleşmesinde yer alan kurumların, bu konseye üye kurumların nitelikleri ve onlarla ilgili bilgileri iletme istiyorum sizlere.

Avrupa Şehir Plancıları Konseyi ilk olarak 1978'de Şehir Plancıları İletişim Komitesi olarak kurgulanıyor, yani bu konseyin özünde iletişim komitesi var. 1985 yılında da üye birimlerin kuruluş sözleşmesi imzalamalarıyla bugünkü Avrupa Şehir Plancıları Konseyine dönüşüm gerçekleşiyor. 24 ülkeden 26 kurum bu konseye üye. Konsey, üyeleri için planlama pratiği, planlama eğitimi, devam eden profesyonel gelişme ve profesyonel sorumlulukların çerçevesini oluşturan bir üst birim aslında. Şehir planlama alanında düzenlemeyle ilgili bir yönerge aslında yok. Demin Sayın Zekai Görgülü'nün söylediği gibi, böyle bir talep de yok. Bu konsey üye kurumların bir araya gelişiyle birlikte ortak bir platform oluşturmayı hedefliyor.

Konsey eğitim ve planlama mesleğinin yönteminin standartlarını ortaya koymayı üstlenmiş durumda. Tüm Avrupa'da iyi planlama örneklerini ortaya çıkartıp yerel, ulusal yönetimler ve Avrupa yönetimleri arasında bir iletişim sağlamayı hedefliyor. Şu anda ise yenilenen Atina sözleşmesindeki -biraz sonra ona değineceğim- öngörülerin uygulanmasını sağlamaya çalışıyor. Kentlerin kalite ve yeterliliğinin sağlandığı bir öngörü tasarlanmasını hedefliyor. Sürdürülebilir bir kentsel gelişme ve iyi uygulamalar için bir kılavuz geliştirmek ve bu kılavuzu da farklı dillerde, yani üye ülkelerin dillerinde yayınlanması hedefleniyor. Bunun yanı sıra Avrupa'da yapılan kentsel gelişmeyle ilgili temel konferansların bildirilerinin yayınlanması ve yapılması düşünülen konferansların hazırlanmasına katkı koymak gibi bir hedefleri de var.

Bunun yanı sıra bu konseyin kuruluşuyla birlikte Avrupa Ekonomik Komitesi içinde yer alan ulusal enstitüler ve profesyonel şehir plancıları birlikleri için uluslararası anlaşma bildirgesi de yayınlanmış durumda. Bu bildirgede profesyonel şehir plancılarının nitelikleri, eğitim ve uygulama koşulları ortaya konulmaya çalışılıyor ve ortak birtakım kurallar getiriliyor. Bu kurallardan daha çok mesleki alanla ilgili olan, yani eğitime değil de mesleki yeterlilikle ilgili olanları irdelemeye çalıştım, dolayısıyla bunlara değinmek istiyorum. Üye ülkeler arası şehir plancılarının dolaşımında aslında yasal bir sınırlama yok, fakat her ülkenin farklı bir uygulaması olduğu için düzenleme olan ülkelere düzenlemelerin yapılmadığı ülkelere gidip çalışmak mümkün, ama daha net düzenlemelerin olduğu ülkelere geçişler daha zor. Bunun nedeni de farklı uygulamaların ve farklı plancı tanımlarının olması.

Ayrıca bu anlaşmayı imzalayan tüm kurumlardan profesyonel şehir plancısı tanımı getirmeleri bekleniyor. Bunun için de aktivitelerin, yeterlilik düzeylerinin ve istenen eğitim düzeylerinin ne olduğunun tanımlanması bekleniyor. Dolayısıyla tüm ülkelere tanınabilecek bir plancı tanımı

ortaya koyma çabası var. Bunların ne kadar gerçekleştiği birazcık tartışma konusu. Açıkçası şu anda çok net ortaya konulmuş bir şey yok. Bu bildirgede niteliklerle ilgili olarak şehir plancısı için bir araştırmacı, pratikte uygulayıcı, hareket programları ve siyasalar hazırlayan, tasarımcı ve uygulayıcı tanımları var. Ayrıca kentsel ve kırsal ekonomik gelişme, sosyal planlama için ön çalışmaların yapılması, konut çalışmaları, kentsel ve kırsal yenileme, ulaşım, enerji, iletişim, peyzaj, koruma, rekreasyon ve turizm ve yasal konularla ilgili olarak plancıların çalışma yürütmesi bekleniyor. Bildirgede plancılardan bu konuda araştırma programlarının, siyasaların geliştirilmesinin, tasarlanmasının, bazı kavramsal çalışmalar ve uygulama çalışmalarının yapılmasının beklendiği de ifade edilmekte.

1985'te çıkartılan bu bildirgenin ardından ilki 1995 yılında onaylanan Atina Anlaşması var, bu da Kasım 2003'te yenilenmiş durumda. Bu anlaşmada daha detaylı bir şekilde Avrupa kentlerinin geleceğini belirleyen bir öngörü ortaya konuluyor ve bu anlaşmanın amacı da tüm Avrupa'da çalışan profesyonel plancıları ve planlama süreciyle ilgilenenleri, tüm düzeylerde ve tüm sektörlerde anlamlı bir kentsel ağ oluşturmak için yönlendirmek ve bunun için de hedef ve vizyonları belirlemek olarak tanımlanıyor. Dolayısıyla bu öngörü altında da kentlerin uzun geçmişlerinden gelen kültürel zenginlikleri ve farklılıklarının sürdürülerek geleceğe taşınması önem kazanıyor. Ayrıca kentlerin anlamlı ve işlevsel bir çok ağ ile birbirlerine bağlanması hedefler arasında. Bunun yanı sıra bir taraftan yaratıcı olarak yarışçı olunurken, bir taraftan da tamamlayıcı ve birlikte birtakım işlerin ortaya konulması hedefleniyor. Ayrıca çevrenin insan yapımı ve doğal elemanlarının bütünleştirilerek geliştirilmesi de öngörüler arasında.

Kentlerin geliştirilmesiyle ilgili öngörülerde birtakım kavramlar tanımlanmış. Bunlar aslında çok yabancı olmadığımız şeyler, burada sadece başlıklarına değinmek istiyorum. Birincisi, bağlı kent, yani zaman içindeki sürekliliğini, geçmişten getirdiği zenginlikleri geleceğe taşıyan bir bağlantının kurulması hedefleniyor. İkinci olarak sosyal bağlılık var. Bunun altında da sosyal denge, bağlılık, çok kültürlü zenginlik, kuşaklar arası bağlantı, sosyal kimlik, hareket ve hareketlilik, altyapı ve servisler göz önünde bulunduruluyor. Ekonomik bağlılık başlığı altında da küreselleşme ve bölgeselleşme, yarışçı avantajlar, kentler arası ağlar ve ekonomik farklılaşma irdeleniyor. Çevresel bağlılıkta ise giren ve çıkan kaynakların değerlendirilmesi, sağlıklı kentlerin oluşturulması için yapılması gerekenler, doğa, peyzaj ve açık alanlarla ilgili, enerjiyle ilgili yapılması beklenenler tanımlanıyor. Bununla birlikte mekansal bir sentez de hedefleniyor. Mekansal bağlantıların kurulması, farklı karakterlerin, farklı özelliklerin bir araya getirilerek bunların sürdürülebilirliğinin sağlanması söz konusu. Dolayısıyla Avrupa için aslında yeni bir kentsel gelişim modeli de bu anlaşma çerçevesinde sağlanmaya ve ortaya konulmaya çalışılıyor. Bunun altında ortaya konulan konular ve tartışmalarda gündemde bizim de planlama alanında sorguladığımız şeyler var aslında. Sosyal ve politik değişimler var, ekonomik ve teknolojik değişimlere karşı geliştirilecek tavır ve tutumlar var, buna çevresel ve kentsel değişimler de ekleniyor. Dolayısıyla yenilenen Atina Anlaşmasında öncelikle Avrupa'da kentlerin gelişimine yönelik bir öngörü geliştiriliyor.

Bununla birlikte Anlaşmanın ikinci bölümünde de plancıların yapacaklarına ilişkin birtakım öngörüler var. Dolayısıyla burada biraz da plancıdan beklenen nitelikler ne olmalı ve üye ülkelerin ortaya koyacağı plancı tanımı ne olmalı sorularına yol gösteren noktalar var. Bunlarda mekansal planlamanın farklı disiplinlerle çalışmayı gerektirdiği ortaya konuluyor. Burada plancılar ve diğer gruplar arasında ayrılmanın değil, bir arada çalışmanın sağlanması bekleniyor. Dolayısıyla plancıların rolü toplumun gelişmesi ve planlama yasa ve siyasalarının gelişiminde de önem kazanmaya başlıyor. Plancının rolü daha önemli olarak kamusal planlama süreçlerini desteklemek ve yönlendirmek şeklinde tanımlanırken plancıların tasarım, sentez, yönetsel ve benzeri yeteneklere sahip olması da bekleniyor. Bunlar gördüğümüz gibi çok genel tanımlar. Bizlerin de son zamanlarda sürekli tartıştığımız, planlamanın ne yönde gittiğine yönelik tartışmalara benzer tartışmalar. Tüm Avrupa'yı kapsayarak ve özellikle de bu Konseye üye ülkeleri kapsayacak şekilde plancıyla ilgili öngörüler ve plancının yapması gereken dört temel

başlık altında bilgiler iletiliyor. Öncelikle plancıyı bir bilim adamı olarak tanımlıyorlar. Bilim adamı olarak verilerin toplanması, kentlerle ilgili bunları kullanarak birtakım problemlerin çözüme ulaştırılması, farklı taraflar arasında birliğin sağlanması ve elde edilen bilgilerin pratiğe yansıtılması var plancının bilim adamı rolü altında. Plancıyı bir tasarımcı ve öngörü üreten kişi olarak tanımladıklarında ise kentlerle ilgili tüm boyutları dengeli bir şekilde düşünen bir plancı tanımı var. Özellikle dezavantajlı grup ve kişileri düşünerek herkes için seçenek ve olanakları geliştirmesi bekleniyor plancıdan. Doğal çevrenin bütünlüğünün sağlanması, kentsel tasarımın ve yapıli çevrenin mirasının bir bütün olarak gelecek nesillere iletilmesi bekleniyor. Var olan sorunlara da alternatif çözümler üretilmesi söz konusu.

Üçüncü bir tanım da plancının politik bir yönlendirici ve uzlaştırıcı olarak bir rol üstlenmesi. Burada plancının daha çok kamu ve özel sektör arasında bir bağ kurup, daha çok katılımı yönlendirip birtakım siyasaları geliştirmesi söz konusu. Dolayısıyla biraz da aslında karar verme mekanizmalarında plancının yer alması bekleniyor bu başlık altında.

Son olarak plancı bir kent yöneticisi ve işletmecisi olarak da tanımlanıyor. Mekansal birtakım yaklaşımları gelişim süreçlerine adapte ederken, sadece bürokratik yönetsel gerekler yerine stratejik işletme yaklaşımlarının da bu sisteme dahil etmesi bekleniyor plancılardan. Ayrıca Avrupa mekansal gelişim perspektifinde ve Avrupa Birliğinin siyasa belgelerinde öngörülen birtakım şartları da gerçekleştirmesi beklenmekte.

Bir miktar da üye ülkeler kimler ve bu üye ülkelerde ne tür uygulamalar yapıldığına değinmek istiyorum. Üye ülkeler arasında Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Yunanistan, İspanya, Fransa, İrlanda, İtalya, Kıbrıs, Malta, Hollanda, Macaristan, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovenya ve İngiltere var; bu ülkeler asil üyeler. Bir de gözlemci üyeler var ki Şehir Plancıları Odamız da bu gözlemci üyelerden biri. Türkiye ile birlikte Estonya, Almanya, İzlanda, İsviçre, Lüksemburg ve Sırbistan da gözlemci ülkeler içinde. Ulaşabildiğimiz kaynaklarda bütün ülkelerin aslında web siteleri var. Hepsine baktık, fakat dil biraz sıkıntı yaratıyor. Hepsi web sitelerinde İngilizce bilgiler sunmuyorlar, genelde kendi dillerinde. Dolayısıyla biraz İngilizce açıklama yapanlardan bahsetmek istiyorum.

Genelde de bu ülkelerdeki kuruluşların hedeflerinin ne olduğu ortaya konulmuş durumda. Bizim sorguladığımız eğitim kurumlarıyla ilişkileri, mesleki yeterliliğe yönelik düzenlemeleri ile ilgili çok fazla bilgi elimizde yok. Bir araştırmayı başlatmış durumdayız, bir taraftan da bu birliklerle yazışarak ne tür uygulamaları olduğunu da sorguluyoruz. Örneğin Belçika'da Belçika Kent Plancıları Birliği var. Kentsel gelişime ve mekan planlamasında yer alan tüm uygulayıcılar bu birliğe dahil olabiliyor, yani oldukça kapsamlı bir birlik aslında.

Çek Cumhuriyetinde ise gönüllü bir kuruluş var, Çek Şehir ve Bölge Planlama Birliği kurumun adı. Şehir ve bölge planlama alanının ve bununla ilgili alanlarda çalışan uzmanların ve profesyonellerin üye olabileceği bir kuruluş; bu da oldukça kapsamlı. Amaçları da, Çek Cumhuriyetinin gelişme dinamiklerini izlerken yeterli ve uyumlu yerleşim yapılarının, ekolojik bütünlüğün, kültürel mirasın korunarak uzun dönemli sürdürülebilir gelişmesinin sağlanması. Bunu yaparken de tabii ki yönetim birimleriyle daha iç içe bir işbirliği sürdürmek. Benzer ulusal ve uluslararası kuruluşlarla da işbirliği yapmak söz konusu. Ayrıca, üniversitelerle ve uygulayıcılarla da işbirliği yapmayı hedefliyorlar, ama bunların nasıl yapılacağı yolunda ne yazık ki bilgiler yok. Ayrıca şehir ve bölge planlamayla ilgili yasaların ve siyasaların düzenlenmesinde de katkıda bulunuyorlar.

Danimarka'da ise farklı planlama eğitiminden gelen plancıların oluşturduğu bir kurum bu konseye üye. Burada farklı planlama eğitiminden kasıt, mimar, mühendis, coğrafya ve sosyal bilim alanında eğitim alanlar. Bu kişiler kuruma dahil olabiliyor ve anladığım kadarıyla bu eğitimlerin üzerine planlama eğitimi de alarak uzmanlaşma söz konusu.

İrlanda'da ise Planlama Enstitüsü fiziksel ve çevre planlarında çalışan bir çok profesyonel plancının temsil edildiği bir kuruluş. Gene ciddi bir ayrışma yok. Amaçları ise planlama standartlarını yükseltmek, profesyonel planlama fikrini yaymak ve mesleğin gelişmesini ve ilerlemesini sağlamak. Bunun yanı sıra bu birim iki üniversiteyle planlama derslerinin akredite edilmesinde işbirliği içinde, yani eğitimle bağlantılı birim bu sanırım. Ayrıca planlama alanını da düzenleyen bir kurum olarak tanımlanıyor. Dolayısıyla bu aslında bana bizim Şehir Plancıları Odamıza en yakın birim olarak geldi, yaptığı etkinlikler açısından belki de detaylı bilgiyi alabildiğimiz için.

Hollanda'ya geldiğimizde, kentsel tasarımcıları ve plancıları temsil eden bir kurum var. Tüm üyeleri Hollanda'da kentsel ve kırsal planlamayla ilgilenen bir kuruluş. Amaçları da üyelerin gelişimine katkıda bulunmak, birleşim noktası olmak, etkileşim ve birlikte çalışmayı sağlamak. Diğer kuruluşlarda olduğu gibi birtakım planlama siyasetlerinin üretimine ve karar mekanizmalarına da katılıyorlar. Bu kuruluşa kent planlamayla doğrudan bağlantılı veya bağlantılı olabilecek herkes üye olabiliyor. Slovenya'da da benzer bir yapı var.

İngiltere Kent Planlama Enstitüsü, Royal Institute en kurumsallaşmış olan birim. Planlamayı destekliyor ve burada belki dikkat çekilecek bir nokta, *Charter Town Planner* tanımı var, ki bunu kent planlama enstitüsü veriyor ve daha profesyonel plancı yetiştirilmesini hedefliyor. Normal lisans derecesini tamamlayan plancılara iki senelik, daha çok çalışma üzerine, pratiğe dayalı bir eğitim vererek Charter Town Planner statüsünü veriyor. Dolayısıyla burada planlama alanına katkı ve mesleki yeterlikle ilgili bir durum söz konusu.

Son olarak geçtiğimiz Nisan ayında aslında Avrupa Planlama Okulları Birliği bölüm başkanları toplantısında da Avrupa Şehir Plancıları Konseyi tarafından yapılan bir çalışmaya değinilmiş durumda. Aslında belki bu çalışmanın sonucu bizim için çok daha önemli olacak, çünkü hedeflenen '*Plancılar için meslek standartları 2010*' başlıklı bir çalışmanın yapılması. Nitekim 2006 yılında bu çalışma kapsamında Avrupa ülkelerinde bir anket çalışması yapılarak her ülkede planlama alanında mesleki ünvanların nasıl düzenlendiği, planlama ve mimarlık arasında meslek ayrımının ne şekilde yapıldığı, meslek örgütlerinin bulunup bulunmadığı, mesleğin uygulanmasında meslek örgütlerine üyelik ile bu tür örgütlerin düzenleme, izin yetkisinin olup olmadığı, belli planlama işleri için ülke düzeyinde ücret tarifelerinin belirlenerek düzenlemeler yapılıp yapılmadığı araştırılmış.

Bu araştırmanın sonucu henüz yayınlanmış durumda değil, ancak bu araştırmadan çıkan genel bir sonucun bilgisi Avrupa Planlama Okulları Birliği toplantısında iletilmiş. Yanıtlardan mesleki alanın düzenlenmesi teriminin her ülkede farklı anlaşıldığı ve farklı yorumlandığı için de çok anlamlı sonuçlara ulaşılmadığı ortaya çıkmış. Bununla beraber bazı ülkelerde çok yoğun düzenlemeler getirilirken, bazı ülkelerde hiç düzenleme olmadığı, dolayısıyla bazı ülkelerde plancıların meslek örgütlerine üyeliğinin mesleğin icrasında belirleyici olmadığı, ama bazılarında bunun tam tersi olduğu ortaya çıkmış. Dolayısıyla çalışmanın sonuçlarının Avrupa'da mesleki dolaşımı, dolaşım serbestliğini olumsuz etkileyecek bir durumun olduğuna dair bir kanıt da yok, ama çok da net bir sonuç çıkartılmamış durumda. Şu anda Avrupa Şehir Plancıları Konseyi aslında bu araştırmadan yola çıkarak genel bir ortak platform oluşturup ortak tanımların oluşturulmasına çalışıyor.

Benim aktaracaklarım bu kadar sorular olursa sanırım açabiliriz. Teşekkür ederim.

ÜÇÜNCÜ OTURUM TARTIŞMALARI

Oturum Başkanı: Mehmet OCAKÇI

NURAN ZEREN GÜLERSOY- MÜDEK akreditasyon sistemiyle MİAK akreditasyon sistemi arasında benim görebildiğim en önemli fark organizasyonla ilgili. MÜDEK bir dernek statüsünde çalışıyor ve dolayısıyla mali konuda biraz daha rahat görünüyor. MİAK örneğindeki organizasyonda ise MİAK biraz boşlukta duruyor gibi görünüyor. Aslında Mimarlık Eğitimi Derneği diye bir dernek de var. Bu organizasyonla ilgili biraz daha açık bilgi almam mümkün olabilir mi? Mesela parasal konular nasıl hallediliyor? TUPOB'da bizim şu toplantıda bile yaşadığımız en önemli sıkıntı mali konulardaydı. Eğer mümkünse bunu anlamak istiyorum. Yine buna bağlı olarak Zekai Hoca'nın açıkladığı MİDEKON'la ve Dekanlar Konseyiyle nasıl bir ilişki var? Şemada çok net olarak görülmüyordu. Organizasyon yapısıyla ilgili biraz daha açıklama rica ediyorum.

ORHAN HACIHASANOĞLU- Gerçekten ciddi farklılıklar var. MÜDEK de kuruluşunda sivil bir inisiyatif olarak başlamıştı, daha sonra söylediğiniz gibi özellikle mali konularda çözüm üretebilmek için, belki de başka nedenlerle dernek kurmayı tercih ettiler. MİAK'ın çıkış noktasında paydaş olarak bu sunuşta ifade ettiğim dört paydaşın olması mimarlık kurultaylarındaki akreditasyon çalışma gruplarında hep tartışıldı. Aslında hem MOBBİG, hem de Mimarlar Odası kurultayları sırasında öğrencileri örgütlemeye çalıştık. Burada yapılan özellikle 2007'deki Mimarlık ve Eğitim Kurultayında öğrencilerin de bir grup kurmasını, bir inisiyatif oluşturmasını ve onların da bu kapsama girmesini istiyorum.

Eğer tamamlanmış olsaydı belki MİAK'ın bir dernek haline dönüşmesi ve bir dernekle işbirliği yapması, Mimarlık Eğitimi Derneği'nin bu sistem içerisinde bir şekilde yer alması, hatta gerekiyorsa sekretaryasını yapması gibi değişiklikler getirecekti. Bu tekliflerle gidildiği halde hem MOBBİG'de, hem de Mimarlar Odasında belirli bir dernek üzerinden çalışmanın getireceği problemler, örneğin Serbest Mimarlar Derneği gibi diğer vakıf ve derneklerle olan ilişkiler gibi birtakım görüşler ortaya çıktı. Buna bağlı olarak da Mimarlık ve Eğitim Kurultayı'nın akreditasyon çalışma grubunun uzlaştığı nokta MİAK'ın yasal tabanının Mimarlar Odası yönetmeliğiyle oluşturulması oldu. Yanlış olabilir ancak mali konularda ve organizasyonel konularda Mimarlar Odasının sekretaryayı sürdürmesi, buna karşılık MİAK'ın bütün kararlarını bağımsız olarak alması görüşü kabul edildi.

Hem MOBBİG kapsamında yapılan akreditasyon çalışmalarında, hem de mimarlık ve eğitim kurultayı sırasında yapılan akreditasyon çalışmalarında, MOBBİG'de bazı bölüm başkanlarının Mimarlar Odası açısından eleştirileri dışında başka bir eleştiri geldiğimiz noktaya kadar almadı. Bu çalışmalar hala Mimarlar Odasının web sitesinde duruyor, isteyen her an açıp bakabilir. Dördüncü kurultay daha yapılmadı ama 1-2-3'teki mimarlık akreditasyonu ile ilgili belgelerin, pek çok sunuşun, yazılı belgelerin, tutanakların hepsi duruyor, tamamen şeffaf bir şekilde kim ne söylemiş görülebiliyor. En sonunda geline nokta bu oldu. Aslında buna kendi aramızda da itirazlar oldu. MİAK'ın oluşumundan sonra da çalışma esaslarını oluştururken bunun bütçesinde ne olacak, nasıl olacak gibi kendi aramızda da tartışmalar oldu. Bulabildiğimiz çözüm bu şu anda. Tabii ki gelişerek aynı MÜDEK'te olduğu gibi başka bir yola gidebilir.

Aslında MİAK üyelerinin de çeşitli toplantılarının -ki çok toplantı yaptık seçildikten sonra- hemen hemen tamamında buna benzer, yani geleceğe yönelik olarak yapılacak organizasyonlar konusunda özellikle MİDEKON'la görüşüldükten sonra dernek oluşturulması konusu gündeme geldi. Yönetmelikle tanımlanmış olan sistem var olduğu için şimdilik bundan uzak duruyoruz, ama bu her an değişebilir, dönüşebilir. Çünkü danışma kurulu da aslında bunların değerlendirilmesi ve gözden geçirilmesi için bir organizasyon, bir kurum olarak sistemin içerisinde yer alıyor.

MİDEKON'la ilişkilere gelince, MİDEKON'a MİAK çalışmaları sunuldu. Zekai Hoca bu konuda daha çok bilgi verebilir. Hatta MÜDEK'te olduğu gibi mimarlık fakültesi çatısı altındaki mimarlık dışındaki bölümlerin de MİAK kapsamı içerisinde değerlendirme çalışmalarına katılması gibi bir teklif de MİDEKON'dan geldi. Ama örneği olmadığı için MİAK üyeleri olarak ne yazık ki sıcak bakamadık. Dünyadaki örneklerine baktığımız zaman mimarlığın, şehir ve bölge planlamanın, iç mimarlığın ve peyzaj mimarlığının ayrı akreditasyon sistemlerinin olduğu görülüyor. Mühendislikte genel ölçütler ve özel ölçütler şeklinde mezunların kazanması gereken bilgiler ve beceriler açısından birleştirilmiş durumda, ama mimarlık fakültesi altında organize olmuş diğer bölümlerin böyle bir ortaklığı yok. Olabilir mi? Belki olabilir, gözden geçirmek lazım.

YÖDEK'le ilişki, strateji olarak benimsenmiş olmasına rağmen henüz gerçekleşmedi. Hedefimiz 2007 yılında başvuran bölümlerin değerlendirmesini yaptıktan sonra bunu gerçekleştirmek. Aslında MİDEKON aracılığıyla YÖK'e oluşum sunulmuş durumda. YÖK'ün bilgisi var, ancak henüz resmi bir başvuru yapmış durumda değiliz. Bu konuda sunuşta bilgi vermedim.

Bir başka görüşümüz de aynı MÜDEK'in ABET'le işbirliği yapması gibi NAAB'la işbirliği yapmak.

Diğer hedef de NAAB'ten Sharon Matthews'un Kasım'da yaptığımız Mimarlık Eğitimi Derneğinin düzenlediği forum sırasındaki sunuşunda bahsettiği; NAAB, RIBA, Kanada'daki akreditasyon örgütü, Avustralya'daki, Güney Kore'deki, Çin'deki Mimarlık akreditasyon kuruluşlarının dünyada bir araya gelerek nasıl bir işbirliği yaparız toplantısına davet edilmek. Bunun için de yanılmıyorsam 2008'in Mayıs ayında toplanacaklar tekrar. O toplantıya davet edilmeyi planlıyoruz. Aslında Sharon Matthews'la konuştuk bunları, ama adım atmak, bir performans göstermek gerekiyor, ondan sonra ancak bu işler yapılabilir. MÜDEK o performans gösterdiği için o adımları atabilmiş durumda, biz henüz onu yapamadık.

Üçüncü hedef te YÖDEK'den dış değerlendirme kuruluşu olarak sertifika almak.

REMZİ SÖNMEZ- Benim sorum Zekai Hoca'ya olacak. Mesleki yeterliliklerin tanınırlığıyla ilgili yasa tasarısı, bildiğimiz kadarıyla büyük ölçüde mimarlık fakülteleri, Mimarlık Dekanları Konseyinin etkileriyle ya da onların görüşlerini de yansıtacak bir şekilde ortaya çıktı diye biliyoruz, bilmiyorum ne kadar doğru. Gerçi siz odaların daha etkin olması gerektiğini ve buna özellikle bizim odamızın müdahale etmesi gerektiğini söylediniz. Benim hatırladığım kadarıyla odamıza bu yasa tasarının özellikle çalışma veya hazırlık aşamasında herhangi bir davet olduğunu hatırlamıyorum, belki Yaser daha fazla bilgiye sahip olduğundan daha iyi bir şey söyleyecektir.

Burada getirilen yasa tasarısı -siz sözünü çok fazla etmediniz ama- aslında şehir plancıları için çok olumsuz şeyler taşıyor.

Birincisi, mimarlık bölümleriyle ilgili yada mimarlıkla ilgili eğitim süreleri 4+2 olarak belirlenmiş, bu sonuçla da yüksek mimar olarak mezun oluyorsunuz. Uzmanlık için de 2 yıl öngörülmüş ve uzmanlık alanları olarak da kentsel tasarım, iç mimarlık, peyzaj mimarlığı gibi alanlar tanımlanmış. Ben açıkçası mimarlık fakültesi dekanlarından böyle bir görüş çıkacağını beklemiyordum, çünkü kendi bölümlerinin içinde şehir plancıları, şehir planlama bölümleri de var. Kendi bölümlerini, lisans eğitimi yapan bölümlerini görmezden gelip sanki onu mimarlığın bir uzantısı ya da uzmanlaşma alanı gibi tarif edeceklerini de düşünmüyorum. Siz ne düşünüyorsunuz bu konuda?

Her ne kadar odamız bu konuda bir görüş iletmişse ve TUPOB üzerinde ve toplantıda da bir miktar sunulduysa da bundan sonra ne olacağını bilemiyoruz. Hazırlıklı olmak açısından yine bu konu gündemde diye bakmalıyız. Bu konudaki düşüncelerinizi almak istedim. Teşekkür ederim.

ZEKAİ GÖRGÜLÜ- Sondan başlayalım. Hazırlıklı olmak hakikaten önemli. Plancılar Odasıyla ilgili bu konudaki düşüncelerimi söylerken yanlış anlaşılmadığımı teyit ederseniz sevinirim. Söylemek istediğim şu: Tavsamış bir süreç var şu anda. Biz plancılar olarak bu süreçte şimdi ağırlıklı odamız kanalıyla, ayrıca TUPOB ve MİDEKON kanalıyla ne kadar müdahil olursak, burada var olan aksaklıkları kendi lehimize giderme adına avantajlı oluruz. Bunun için de ne olursa olsun Ankara'da olmak başka bir şey, bir avantaj. Bunda anlaşıyoruz sanırım.

Yasa taslağı biliyorsunuz çok çalıştığım bir konu. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği'nin hazırladığı bir yasa taslağı. Şu var: 7+1, yani 7 tane tıpla ilgili alan var, bir tane de mimarlık alanı var. Dolayısıyla o yönde bakınca, diğer mesleklerin hiçbir tanesi yok. Ama konuşmamda da onun için söyledim, bizde sanki o anlamda düzenlenmiş meslek statüsüymiş gibi içinde yer almasa da, hatta bunun dışında kalsak da bu yasada gelecek düzenlemenin içerisinde kendimize yer edinebilir miyiz? Sorduğum ve söylemek istediğim buydu. Son Ankara toplantısında MİDEKON'da bunu dile getirdim. Bu anlamda bir kez daha söylüyorum, işin biraz yayılıyor olması bir avantaj. Bir yandan da - Orhan Hoca da söyledi- üstü kapalı.

Şu var: MOBBİG bu konuda kendisini netleştirebilmiş durumda değil. Bu yasaya MOBBİG de, MİDEKON da görüş oluşturuyor. MOBBİG'e de, MİDEKON'a da soruyorlar. Her zaman MİDEKON'un üzerinden olmuyor. MOBBİG kendi toplantısından sonra doğrudan AB Genel Sekreterliği'ne görüş biçiminde gönderebiliyor. MİDEKON zaten daha yeni. Orhan Hoca'nın dediği gibi MOBBİG dördüncü toplantısını yapmış, MİDEKON üçüncü toplantısını yapıyor. Bütün bu aksamaları aslında sahip olmak adına olumlu bir oluşum diye düşünüyorum. Dolayısıyla bu süreçte şu noktadan sonra etkin olmamız lazım. Yasalaşma noktasında MOBBİG, MİDEKON, Mimarlar Odası yasanın maddelerinde yazılmış, ama bazı maddelerin düzeltilmesi adına önemli bir aşamadır. Bu da benim gördüğüm kadarıyla kısa zamanda ya da kolayca aşılabilecek bir şey gibi durmuyor.

Mesela, son Ankara toplantısında şu oldu: AB Genel Sekreterliğinin hazırladığı yasanın 21. maddesi -Remzi Bey'in de söylediği gibi- 4+2 diyor. Gülsün Hoca'nın söylediği gibi Avrupa Eğitim Alanı 3+2'ye göre ayarlanıyor. Ama bizde Amerikan sistemi var ve öyle gidiyor. 4+2 konusunda bölümler, Mimarlar Odası ve MOBBİG farklı şeyler söylüyor. 4+2, 4+1, 4+1,5 önerileri var. Bunlardan şu anda hiçbirisi netleşmiş durumda değil. Artı, 5 yıl kesintisiz önerisi de var. Bu kolay netleşir mi? Bence kolay netleşmez, başka deyişle kolay kesinleşmez.

Bir başka konu da yetkin mimarlık meselesi. Yasanın hemen arkasındaki madde elitist bir tablo da çağrıştırıyor. Küçük bir dipnot: Burada yasa 2 yıl öneriyor. 4 yılı bitirdiniz lisans derecesini aldınız, 2 yılda lisansüstü derecesini aldınız, hiç unvan yok. Ondan sonra bir yerlerde 2 yıl pratik yapacaksınız. Yani toplam 8 yıl. Bu 8 yılın sonunda yapılacak sınavda ya da o süreçte başarılı olursanız yetkili mimar ya da yetkin mimar unvanı kazanacaksınız. Nasıl kesinleşecek onu tabii ki bilemiyorum.

Diğer üzerinde durduğum konu, YÖK sistematığı içerisinde de mimarlık temel alanı içerisinde gözüken bir bilim alanı olmamız. Hazırlanan kitapçıkta da var, hep konuşulan bir şey. Bu konuyu, plancılar olarak ille bu yasanın bir yerlerinde yer alma adına değil, ama varsa aksaklıklar düzeltelim diye kendimizi bu anlamda olacak yeni süreçlere nasıl hazırlarız, geçişleri nasıl sağlarız meselesini çözmek adına birazcık önemsiyorum. Ben aynı zamanda YÖK Mimarlık Temel Alan Kurulu Üyesiyim. Mesela, doçentlik başvurularımız buna göre olur ve onun altındaki kodlamalara göre planlama vardır, kentsel tasarım vardır, biz ona göre yaparız bu tür şeyleri. Buraya alınan aslında o bağlamda alınmış bir şey. Kendi adıma netleşmediği için şunu söyleyebilirim: Kentsel tasarım konusuna itirazım olduğumu gündeme getirdim. Bunu söylemek yetmiyor, yani biz de bir şeyle çıkmalıyız. Kentsel tasarım ortak bir programsa, *"kentsel tasarım ortak programdır, biz şunu istiyoruz"* gibi üretimlerle o yasaya müdahil olmamız söz konusu. Yani belli öneriler götürerek, ya da şu disiplinler böyle olmalı diyerek. Ama bu da konuşulmuş ya da gündeme getirilmiş olan konudur. Öteki 14 direktif içerisinde -Orhan Hoca söyledi sonra 13 oldu- planlama adına çok rahatsız edici, farklı bir şey gözükmüyor.

Son bir şey daha söyleyeyim. Biraz uzun tuttum, ama hem kendi görüşümü söyledim, hem de bu noktadan sonra ne yapabileceğimizi söylemeye çalıştım. O nedenle ilk oturumda da konuştuğumuz gibi TUPOB olarak bazı şeylerde çok mükemmeliyetçi olmadan hızlı olmamız lazım, yani süreç içinde bir şeyler düzelebilir. Mimarlık bölümlerinin -Hocam bağışlasın- 43 bölümlü bir şeyi çözebilmesi zordur, ama 16 bölümle bir şeyi çözebilmek kolaydır. Bizler çok hoş ve keyifli ortamlarda yan yana geliyoruz. Bazı ilkeleri koyarsak süreç içerisinde onları değiştirmek, yaşadıkça güncelleştirmek, yani *"şurada problem çıkmış bunu düzeltelim"* demek çok daha mümkün.

Ama hep tartışmak bize zaman kaybettiriyor. Onun için odamızla çok sık yan yana gelip MÜDEK ve MİAK gibi oluşumlardan yararlanarak tariflerimizi daha kolay yapma şansımız var. Bu konuda avantajlıyız. Ya da kendi özgünümüzü, özelimizi yansıtmaya şansımız var. Onun için bu toplantıda sonuçları en azından karara bağlayıp mekanizmaların nasıl çalışacağı konusunda kısa vadeli bir süreci başlatırsak, bu yasada o zaman kendimizi tanımlama ve tarif etme şansımız daha yüksek olacaktır diye düşünüyorum.

Bir şey daha söylemek istiyorum. Unutmamak gerekir ki mesela hizmetlerin dolaşımında Sanayi Bakanlığı kanalıyla başka birşey hazırlayabiliyorsunuz. Yabancıların Çalışma Yasasında başka bir şey var, 160 tane kaçak işçiye affetmek için başka bir şey yapıyorlar, bu yasayla hiç ilgisi yok. Bu konulara da eğilmek lazım, çünkü bunların her biri birbirleriyle ilgili işler. Türkiye'nin düzlemini hepimiz biliyoruz, önlemleri bir anlamda almamız gerekiyor. Ama bu anlamda meslek alanımız açısından MİDEKON'da şehir ve bölge planlamanın bir sorun yaşayacağı endişesini ya da böyle bir sorunla karşılaşacağımı, böyle bir şeyin olmayacağını çok açıkla belirtmek isterim. Mutlaka belli dokümanları vererek, belli üretimleri koyarak bunu yapıp Ankara'ya taşımamız gerekiyor.

ORHAN HACIHASANOĞLU- Remzi Beyin sorusundan benim anladığım bir nokta vardı. Bu da mimarlığın üzerine uzmanlık ile odalarla meslekleri tanımlanmış meslek alanları farkı. Biz bunu MİDEKON'un fakülteye gönderdiği kanun taslağı üzerinde çalışmalarımız sırasında ısrarla belirttik. Dekan bu konuyla ilgili bir komisyon kurdu ve biz şehir ve bölge planlama, peyzaj mimarlığı gibi alanların artık mimarlığın lisans eğitiminden sonra alınacak bir uzmanlık olmadığını, bunların birer meslek olduğunu söyleyen bir tavır içerisinde görüşümüzü ilettik. Ne şekilde sonuçlandırdığını bilmiyorum.

Mimarlık konuşuluyor, ama mimarlık eğitiminde oluşacak her türlü değişiklik paralel, birbiriyle dayanışma içinde olan eğitimleri kesinlikle etkileyecektir. Mimarlık, seçilmiş tanımlanmış bir alan, ama burada olacak her türlü değişiklik süre veya eğitim koşulları ne olursa olsun diğer disiplinleri de kesinlikle etkileyecektir; bu mühendisliğe kadar yansiyacaktır diye düşünüyorum.

Hocam, *time programı* dolayısıyla mühendislik eğitiminde acaba bizde 5 yıla çıkarsak mı gibi bir şeyler senatoya geldi.

ZEKAİ GÖRGÜLÜ- Bir ilave yapmak istiyorum, Orhan Hocanın konuşmasından sonra eğitim eksenli dediği mesele bu. İlk olarak bölümler olarak şuna kendimizi hazırlamak demeyeyim, ama şunu yapmak zorundayız: Bu yasanın çıktığını varsayalım. Çıktığı noktada 4+2, 4+1 ya da esneklik getirdi, “çift aşamalı bildiğiniz gibi uygulayın” dedi. Ne olacak o tartışmalar sonrasında bilemiyorum. Çünkü biz mimarlık mesleğinde -lisansüstü programlarımızı da düşünün- en çok birbirimizi besleyen alanlar. Mesela 4+1 çıktı, tezsiz ağırlık kazandı, staj meselesi ağırlık kazandı. Peki bu halimizi sürdürdüğümüz takdirde, yani bugünkü düzenimizi süreler ve içerikler olarak sürdürdüğümüz sürece acaba mimarlık alanından ne kadar çok taleple karşılaşacağız?

İkincisi, madem bunu yapıyoruz artık şu işten kurtulmamız lazım: Mimar planı mı olmak istiyor? Planı olmak istiyorsa 2010 zaten yerel kredilerin bittiği dönemdir, ECTS'lerin başladığı dönemdir, ona herkes uyacak. Gelirsin benim şu paket programlarım var, şunları alırsın bunları okursun, ondan sonra gider planı diplomanı alırsın. Bunu bir şekilde geçmemiz lazım. Planı mimar mı olacak, mimar mı olmak istiyor? Bakın, illa lisansüstü programlar adına söylemiyorum, buna hazır olmalıyız. Ben şehircilik bölümü olarak bunun gerisinde kalmayı hiç kabullenemem. Bizim arkadaşımız mimar mı olmak istiyor? O zaman mimarlık programları bunun önünü açık tutmalı, gider mimarlıktan şu kredilerle şunları alır, ondan sonra okul süresini tamamlar, sınavlarına girer, çift diplomalı olur ya da o tarafa geçer.

Biz eğitim ekseninde bu sorunu çözmediğimiz sürece bu sorunları yaşayacağız. Zaten şu anda o sıkıntıyla karşı karşıyayız. Lisansüstü var mıdır yok mudur, yetkin midir değil midir gibi sorularla karşılaşabiliriz. Ekmek kavgasına düşüyoruz ve planlama bu noktada kendini ifade edemiyor. Her zaman imar planı filan gibi tartışıyoruz. Niye planlar koruma planı yapıyor da mimarlar yapmıyor gibi tuhaf şeyleri tartışıyoruz. Bunları aşabilmenin yolu da bu programlarımızla bunların ne olduğunu çok net biçimde ortaya koymak. Yasaysa yasada, YÖK’se YÖK’te, enstitüye enstitüde bunun yollarını ve yöntemlerini bulmak gerekiyor. Bu nedenle söz aldım, kusura bakmayın.

ILGAR KIRZIOĞLU- Fen Bilimleri Enstitüsü’nden ayrılmaktan bahsettiniz. Acaba orada kurulabilecek olan enstitünün tanımı yapıldı mı? Planlama ve mimarlık okulları için nasıl bir tanımlama yapıldı? Siz de malum biliyorsunuz, aynı sıkıntıyı çekiyoruz. Fen Bilimleri Enstitüsü’nde olmuyor. Bir biyoloji, maden, elektronğin de bulunduğu enstitü bünyesinde tasarım veya planlama, keza mimarlık çalışmaları, yüksek lisans veya doktora zor yürütülüyor.

ZEKAİ GÖRGÜLÜ- Dekanlar Konseyi de dile getirdi, bu bölüm başkanlarından özerk yansıyan bir durum. Bir de işleyişi biliyoruz. Planlama, mimarlık, tasarım alanlarına baktığımız zaman biraz tabii eğitiminin, öğretiminin doğası gereği daha farklı durabilen, daha farklı bakabilen, yaklaşımları farklı olabilen kurumlar ve kişileriz. Bu anlamda Fen Bilimleri Enstitüleri’nde ciddi sıkıntılar yaşanabiliyor. Bunu aşmak adına çok spesifik yazılmış bir şey yok, ama MİDEKON’a yansıyan bu görüşler ve MİDEKON üyelerinin kendi görüşleri doğrultusunda bu alanları kapsayacak ayrı bir enstitünün -olabiliyorsa dekanlığa bağlı olarak- kurulması ve lisansüstü eğitimini sürdürmek olabilir. Tabii dekanlığa bağlı olması meselesi, mevcut yasal düzen içerisinde duysal, o olamaz. Gene rektörlüğe bağlı olarak sürebilir, ama bu alanları toplayacak ayrı bir enstitü, üstelik bölümler arttıkça, farklılaştıkça zor. İç mimari var, iç mekan tasarımı var, peyzaj var. Bütün bu bölümlerin lisansüstü programlarının ayrı bir enstitü içerisinde değerlendirilip götürülmesi görüşü hakim. Çok ayrıntısında yazılmış ya da tartışılmış değil, mutlaka tartışılacaktır, ama bu, prensip itibarıyla Nisan ayındaki MİDEKON’un YÖK’le ortak yaptığı toplantıda YÖK’ün gündemine getirilmiştir. Bir mutabakat sağlandığı takdirde biz de buna sıcak bakarız. Ama bunlar hep sözlüdür, kâğıda bağlanmamıştır. O anlamda MİDEKON yapacağı toplantılarda bunu değerlendirip, tabii TUPOB’ta da, MOBBİG’de de paylaşılarak bir sonuca varacaktır. Ama MİDEKON’un gündemindeki konulardan bir tanesidir.

GÜLSÜN SAĞLAMER- Üniversitelerin yeni enstitülerle hantallaştırılmasına karşıyım. Sorunlar neyse onların çözülmesi lazım. Fen Bilimleri Enstitüsü’nde bazı problemler varsa -adının ne olduğu değil- önemli olan kompakt, verimli, etkin yönetim sistemlerinin geliştirilmesi. Durmadan yeni birimler ekleyerek etkin, verimli sistemler oluşturamayız. Dolayısıyla Fen Bilimleri Enstitüsü’nün yeniden yapılanması gerekebilir. Fen Bilimleri Enstitüsü’nü yeniden yapılandırmak yerine yeniden enstitüler kurmanın doğru olmadığını, mimarlık camiasını üniversitenin diğer kısmından da izole edeceğini düşündüğüm için şahsen doğru görmüyorum, ama tabii çeşitli platformlarda tartışılacak.

Gene buradaki tartışmalardan bir şey daha aklıma takıldığı için sormak istiyorum. Bizim mimarlık ve şehir ve bölge planlama bölümleri bölüm başkanlarının akreditasyon açısından gerçek işlevi var. Halbuki Türkiye’de mimarlık fakülteleri, İTÜ’deki gibi bir mimarlık fakültesi değil, yani mühendislik-mimarlık fakülteleri var. O zaman Mimarlık Fakültesi Dekanları Konseyinde mühendisler de bulunuyor.

ZEKAİ GÖRGÜLÜ- Hayır, sadece mimarlık fakülteleri var. Orada öyle bir karışıklık var.

GÜLSÜN SAĞLAMER- Benim söylemek istediğim şu: Bir de durmadan akronimler çoğalmaya başladı. Bu akronimler çoğaldığı sürece gene etkin ve verimli yönetim sistemlerinde kargaşa doğar, ilişkiler arap saçına döner. MOBBİG ne yapacak, Dekanlar Konseyi ne yapacak, şehir ve bölge planlama bölümü başkanları ne yapacak, dekanlar ne yapacak?

Dekanlar hepsine eşit uzaklıkta duracak mı durmayacak mı? Bana göre bu süreçlerin yürütücüsü bölümlerdir ve dekanlıkların bunlara karışmaması gerekir. Onlar sadece kolaylaştırıcı olarak bir yerde durursa durur, ama bu süreçlerin içinde olmamaları gerektiği kanaatindeyim. Niye olmamaları gerekir? Demin söylediğim nedenle, şu anda da Dekan mimarsa şehir ve bölge planlamanın işlerini tam olarak kavramayabilir veya şehir ve bölge plancısıysa o anlamda iç mimarlığı yönetemeyebilir, dolayısıyla bana göre esas bölümlerin bu işi yetkiyle götürmesi gerekiyor.

Üçüncü bir konu, burada akreditasyon dediğimizde, akreditasyonun olmazsa olmazı bağımsız kurulan organizasyonlardır. Mühendisleri bu açıdan hakikaten takdir ediyorum. Biz 1992 yılında burada başladık. Kendi fakültemi biraz da tehditle 2004 yılında NAAB sürecine kadar getirmeyi başarabildim. Aynı ben Rektör olarak 1992 yılında burada başlattığımız süreci, 1996'da İTÜ'nün mühendislik fakültelerine yönlendirdiğimizde orada çok daha hızlı bir şekilde bu absorbe edildi ve mühendislik fakültelerinin 21 tanesi ABET gibi zorlu bir süreçten geçerek akredite oldular. O deneyimdir ki, 45 tane mühendislik bölümü akredite olmuş durumda.

Bu deneyimin yarattığı sinerjiyle bu kadar farklı odaları olmasına rağmen ve daha büyük bir kargaşa çıkması beklenirken, mühendisler odaları tamamen organizasyonun dışında tutarak, sadece temsilci çağırarak suretiyle MÜDEK diye bir sistemi kurmayı başardı. Akreditasyonlarını aldılar, MÜDEK'i kurdular ve de MÜDEK'in uluslararası düzeyde tanınmasına kadar uzanan bir süreci yaşadılar. Bize göre çok daha pratik davrandıkları için bu sürecin hızlı olduğu kanaatindeyim. Ayşe Şenatalar'ın söylediği gibi, elimize geçen her fırsatı -mühendislik akreditasyonunda önemli insanlar gibi- kullandık.

Network'ünün toplantısına çağırdığımda ve orada *Euro Aice'in* şekillenmekte olduğunu görünce bir telefonla Ayşe'yi çağırdım ve ilişkileri kurdum. Acaba aynı telefonu mimarlık fakültelerinden birisine açsaydım, o kadar yetkiyle gelebilir miydi? Gelemezdi, çünkü mimarlık fakültelerindeki bürokrasi, mühendislik fakültelerine göre çok daha ağırdır. Çünkü o soracaktır, “ben bölüm başkanına sorayım, dekanıma sorayım, kürsü başkanına sorayım, bütün arkadaşlarım kabul ederse o zaman o yemeğe gelirim.” Arkadaşlar, bu ataletle bir yere varılmaz. Kusura bakmayın, mimarım, ama sorunları görüyorum. Mühendislik fakültesi ağırlıklı olan bir üniversiteyi 8 yıl yönetmiş bir insan olarak söylüyorum. Burada mekanizmalar ağır, kimse birbirine sormadan iş yapamıyor.

Yapılacak işler de belli. Dünyada ilk defa biz keşfetmiyoruz bunu, yapılmış işlerin replikasını yaratacağız. O kadar çok adama soruluyor, o kadar çok insan devreye giriyor, ondan sonra da iş ekseninden şaşıyor, bir daha bunu eksenine oturtmak için uğraşıyoruz. Bana kalırsa mimarlık akreditasyonu şu anda böyle bir yerdedir. Mimarlar Odasının bunu yönetmesi kadar yanlış bir şey olamaz. Mimarlar Odasının temsilcisi orada olmalı, ama Mimarlar Odasının çatısı altında bu akreditasyon kurulunun işi yoktur. Bu böyledir, apaçık olan gerçekleri niye görmezden gelip hala aynı modele devam ediyoruz anlamış değilim.

Siz yeni başlıyorsunuz bu oluşumu yaratmaya. Bölüm başkanları aktif. Elbette ki oranın temsilcileri olacak, ama siz MÜDEK'in gittiği yoldan gidiniz, mimarlık akreditasyon çalışmalarının yolundan gitmeyiniz. Neticede o da eninde sonunda gene yön değiştirmek zorunda kalacak. O bakımdan şehir ve bölge plancılarının gideceği yol, mühendislerin gittiği yoldur arkadaşlar. Daha kestirme karar mekanizmaları oluşturun. Herhangi bir soru olduğunda hep beraber oturup da karar vermeye kalkmayın; böyle bir şey çalışmaz arkadaşlar. Dünya çok hızlı geliyor. Bu kadar hızlı gelişen dünyada en ufak kararı herkese sormak doğru değil. Aklın yolu bir, onun öyle olacağı görünüyor. Gene soruluyor, tabii bir kısmı öyle mi olsun böyle mi olsun diye tereddütte kalıyor. Haftalar geçiyor, aylar geçiyor, günler geçiyor, içime fenalıklar geliyor.

Yetkilendirin, 3 kişiyi yetkilendirin, yapsın bu işi götürsün. Kriterler belirlensin, çerçeve çizilsin, oda temsil edilsin, herkes temsil edilsin, ama bu kurulların bağımsız olması gerekir. Bizde de mimarlık bölüm başkanları mimarlık akreditasyon kuruluna üye seçiyor, yani kendini akredite edecek olan kurulun üyelerini seçiyor. Böyle bir şey olabilir mi? Olamaz, elbette ki eğitimin burada söz sahibi olması lazım, ama kendimi akredite edeceğim kişileri ben seçeceğim. Böyle birşey olur mu? Olmaz. Burada da bu hatalara düşülmemesi lazım. Daha pek çok şey var, ama zaman daraldığı için burada bitiriyorum.

Herhangi bir kişiye, herhangi bir oluşuma, herhangi bir yere odaklanmış değilim, uluslararası deneyimlerinden gördüklerimi, bildiklerimi, yaşadıklarımı bunlarla karşılaştırdığımda ortaya çıkan bazı gerçekleri sizlerle paylaşmak istedim. Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

GÜZİN KAYA- Mesleki bölümler ile şehir ve bölge planlama bölümlerinin hepsi mimarlık fakültelerinden doğdu ve isimleri de şehir ve bölge planlama. Daha doğrusu mekan yönünden bölge de bir mekan konusudur denildi ve içine konuldu. Tarihi nedir bilemiyorum, fakat sorum şu: Akreditasyon konusunda, bölge konusunda neler yapılıyor? Bölge farklı bir alan değil midir, bu konuşuluyor mu acaba, bir sorun olmaz mı? Dışarıdan böyle bir bölümü incelediğinde, ismi şehir ve bölge planlama, odanın adına bakıyorum şehir plancıları odası. Akreditasyonda da bir sorun olur mu acaba?

ZEKAİ GÖRGÜLÜ- Ben buna şu anda cevap veremem. Tartışılacak bir konudur, ancak çalışmalar somut biçimde ortaya çıkmış değil. Belki Cengiz Hoca aktaracak. Ama Gülsün Hoca'nın söyledikleriyle ilgili bir şey söylemek istiyorum. Tabii belli ölçüde katılmamak mümkün değil, o da yılların deneyimini taşıyan bir hocamız. Bunlar mutlaka dikkate alınacaktır, ama enstitü konusunda şöyle bir şey söyleyeyim Hocam: Mesela kişisel olarak sizin söylediğinizi daha ileriye götürüyorum, ben enstitülere karşıyım. Her şeyi biz götürüyoruz zaten, sadece yönetsel kararları enstitüden alıyoruz ve yönetsel kararlarda sıkılıyoruz. Bizim söylediğimiz parmak hesabıyla reddediliyorsa ya da başka bir yere çekiliyorsa benim o enstitüde çok fazla işim yok Hocam. Bu hantal yapıya bir hantal yapıyı da ben koyayım, ama şunu yapabiliyorsak enstitüler kalsın. 82'ye kadar böyle yapıyor muyduk?

CENGİZ GİRİTLİOĞLU- Sayın Sağlamer'in ifade ettiği ve önerdiği yöntem ve yol gerçekten belirli kararların, belirli merciler veya belirli kurullar tarafından, ayrılmış veya tayin edilmiş kurullar tarafından yapılması, takip edilmesi ve gerçekten belirli sıkıştırılmış bir zaman aralığı içerisinde, yani olmayacak kadar sıkıştırılmış bir zaman aralığı içerisinde yeni atılmaların bir nedeni ve bir vesilesi olabilir. Zaman kazanmak için belirli görevlendirmeler ve o görevlendirmelerin organizasyonu ve takibi yoluyla sonuçlar hızlandırılabilir. Ancak, yanlış dinlemediysen, sabah yapılan konuşmada Sayın Sağlamer demokratik üniversite ortamından da bahsetmişti, yani üniversiteler ortamında demokratik bir düzen ve katılımın gerekli ve kaçınılmaz olduğunu ifade etmişti. Ben belki başka bağlamda anlamış olabilirim.

Bir ikincisi, Şenatalar da yine gerçekten güzel, kurgusu sağlam, mantığı kuvvetli, akıcılığı ve ilişkileri tamamen doğru ve belirli bir amaca dönük olarak organize edilmiş, düşünülmüş bir oluşumun burada ifadelendirilmesini yaptılar. Ben hem içeriğe, hem de takdim şekline hayran kaldım. Ancak yine takdim edilen bu içerik içerisinde vurgulanan bir şey var. Eğer yanlış anlamadıysam, katılımcı, paylaşımcı ve kavgadan uzak, anlaşmaya dönük bir organizasyon ve düzen içerisinde meselelerin çok daha rasyonel bir şekilde halledilebileceği konusunda cümleler söylemişti ki, son cümlelerini böyle bağladı. Ben de hayran kaldım, çünkü gerçekten şuna inanıyorum ki, insanlar, hele üniversite ortamında insanların kendi birikimi, düşünce yapısı, mantığı ve gerçekten içinde bulunduğu üniversiteye bağlı ve o üniversitenin bir noktaya gelmesi için gayreti var ve de o bütün içerisinde rol ve pay almak isteyen bir mentaliteye sahipse, hiçbir direnç göstermeden kesinlikle bu düzende bir rol alması, o rolü üstlenmesi ve en iyi şekilde yapma yaklaşımı içerisinde olması, yapılmak istenen ve elde edilmek istenen başarıya ulaşmasında bir ivme yaratabilir diye düşünüyorum.

Kısa süreler içerisinde, daha küçük gruplar içerisinde kararlar almak hepimizin belirli zaman aralıklarında yaşadığı bir şey. Hakikaten gerekli ve de hatta yararlı olabilir; bunu inkar etmek mümkün değil. Ancak bu tür konularda, özellikle üniversitenin bütünlüğü içerisinde paylaşılması gereken ve üniversiteler arası ilişkilerin kurulmasında, paylaşılmasında ve de uluslararası düzeyde belirli ilkelerin kabul ettirilmesinde bütünleşmenin, katılım ortamının en azından belirli bir oranda sağlanması ve bu imkanın kurgulanması, kullanılması çok engelleyici olmayabilir diye düşünüyorum. Dolayısıyla paylaşımcı, katılımcı ve gerçekten kavga etmeden ve hiç kimsenin ve hiçbir grubun da çıkarlarını kendi çıkarları çerçevesinde kullanmadan bir düzenin kurulmasına katkıda bulunmak her öğretim üyesinin görevleri arasındadır, o ciddiyette yaklaşımları gerekir diye düşünüyorum.

GÜLSÜN SAĞLAMER- Mimarların henüz bunu başaramadığını söylüyorum, ister o tarafa çevirin ister bu tarafa çevirin. Eğer MÜDEK üniversite yapısı içerisinde başlatılmış olsaydı gerçekleşmezdi. MÜDEK dekanların girişimiyle, 8 kişinin girişimiyle başlatıldı. Ancak daha sonra üniversite yapısı dışına çıkarılarak bağımsızlığı sağlandığı için bu noktaya gelmiştir. Kendi fakültemde 92'de başlayan çalışmalarla daha buradayız. MÜDEK'e 96 yılında üniversitedeki kalite hareketiyle başlandı, 2000'den sonra biçimlendi, geldiği nokta uluslararası düzeyde tanınan, Bergen Bildirgesinden tutun EURACE'a kadar her yerde Türkiye'nin yüz akı olarak gösterilen bir örnek. Kendi örneğimiz de önümüzde. Siz buna ister katılın ister katılmayın, ister kavga deyin ister barış deyin. 8 yıl burada kavga mı ettik bütün bunları yaparken? Hayır, kavga etmedik. 650 kişi kalite çalışmalarına Teknik Üniversitede katılmıştır. Teknik Üniversitede kalite açısından Avrupa'ya örnek gösterilen büyük başarılar kazanılmıştır. Bunların başka türlü mecralara dökülüp değerlerini azaltma yönündeki eleştirileri üzüntüyle karşılıyorum.

Komisyon Raporları

Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi ve Ulusal Akreditasyon Modeli Önerisi

Nuran ZEREN GÜLERSOY, Seda KUNDAK, Zeynep GÜNAY

Dünyada ve Türkiye’de şehir ve bölge planlama eğitiminin değerlendirildiği bu çalışmanın çıkış noktası Türkiye’deki planlama eğitiminin kalitesinin ulaşılması hedeflenen standardı yakalayabilecek şekilde geliştirilmesi amacıyla yasal çerçevenin oluşturulması için gerekli olan alt yapının tanımlanması şeklinde ifade edilebilir. Bu amaçla öncelikle dünyadaki planlama eğitiminin gelişimini tekrar inceledik. Aslında bütün şehir ve bölge planlama bölümlerinde olduğu gibi bizim bölümümüzde de eğitimle ilgili çalışmalar, benim üniversiteye girmemden önceki yıllara, 1970’li yıllara kadar dayanıyor. Daha önce Şehircilik Fakülte’sinin kurulması için çeşitli çalışmalar yapılmıştı, ama YÖK Yasasıyla bölüm olarak kuruldu. Bölüm olarak kurulduktan bu yana da her yıl çeşitli toplantılarla eğitimle ilgili kaliteyi yükseltme çalışmalarına devam ediyoruz. Bunların bütün bölümlerde de yapıldığını biliyorum.

Biz bu son çalışmada Türkiye’de şehir ve bölge planlama eğitimi veren bölümleri ayrıntılı bir şekilde elimizdeki veriler çerçevesinde değerlendirmeye çalıştık. Daha önce de benzer eğitim programlarının değerlendirildiği toplantılar yapılmıştı. Ama biz bölümlere ilişkin bilgileri yan yana getirerek bir ortak değerlendirme çerçevesinde mevcut durumu saptamak istedik. Türkiye’de şehir ve bölge planlama eğitiminde belirli standartların sağlanması amacıyla oluşturulması önerilen kurumsal yapının nasıl bir yasal çerçevede yer alması gerektiğinin saptanması için Türkiye’de ve dünyada yükseköğretimde akreditasyon kurumlarını ve örnek akreditasyon süreçlerini inceledik.

Planlama Akreditasyon Kurulu belgelerinden PAB, *Planning Accreditation Board, Royal Town Planning Institute* (İngiltere’deki Şehir Planlama Enstitüsü) belgelerini, Ulusal Mimarlık Akreditasyon Kurulu NAAB belgelerini, Mimarlık Eğitim Derneği MİMED belgelerini, Mimarlık Okulları Bölüm Başkanları İletişim Grubu MOBBİG, Mimarlık Akreditasyon Kurulu MİAK belgelerini, ABET belgelerini, Mühendislik ve Teknoloji Kredilendirme Kurulu belgelerini, Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği MÜDEK belgelerini, Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu YÖDEK belgelerini ve Yükseköğretim Kurumları Akademik Değerlendirme ve Kalite Yükseltmesi yönetmeliklerini temel alarak oluşturmaya çalıştık.

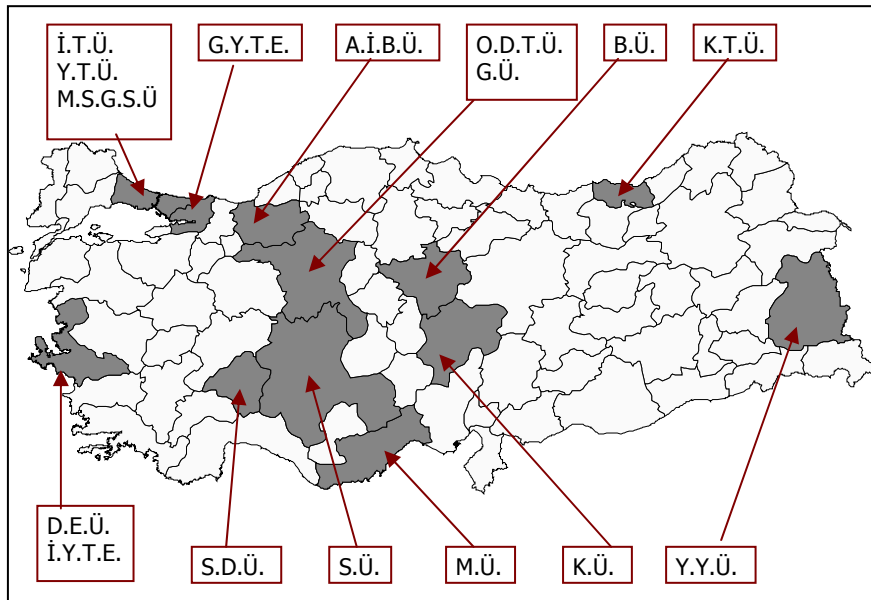
Burada saydığım kuruluşların elimizde olan ya da ulaşabildiğimiz bütün bilgilerini, belgelerini inceleyerek bir sistem oluşturmaya çalıştık. Türkiye’deki sistem içinde YÖDEK, Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu ve yönetmeliğine bağlı kalarak bir sistem önermeye çalıştık. Gene bizim yaptığımız incelemelerde de MÜDEK örnek alınabilecek başarılı bir çalışma olarak görüldü. Bu modelin genel çerçevesini oluşturduk. Ancak bu modele geçmeden önce Seda arkadaşımızdan Türkiye’deki şehir ve bölge planlama bölümlerinin bir genel değerlendirmesini yapmasını rica edeceğim.

Aslında geçen yıl yapılan son TUPOB toplantısında Eğitim Denklığı Komisyonu oluşturulmuştu. Bu komisyonun yürütücüsü olarak ben görev almıştım. Burada isimlerini gördüğümüz arkadaşlarımız da komisyonun üyeleri olarak çalışmaya katılacaklardı. Ama zaman ve mesafe uzaklığı nedeniyle çok aktif olarak birlikte çalışmayı başaramadık. En son raporu kendilerine ilettim, galiba arkadaşlarımızın çoğu da burada değil, ama bundan sonraki çalışmalarda katkıda bulunacaklarına eminim. İstanbul Teknik Üniversitesi’ndeki Eğitim Denklığı Komisyonunun altı komisyonu gibi görev yapan arkadaşlarımızı size tekrar sunmak istiyorum. Gerçekten çok büyük emek verdiler; Seda Kundak, Zeynep Günay, Esra Demircioğlu, Burçin Yazgı, Dilcu Gönül ve Eda Beyazıt.

Türkiye’deki Şehir ve Bölge Planlama Eğitimi

Öncelikle Türkiye’deki şehir ve bölge planlama eğitimi hakkında kısa bilgi vermek istiyoruz. 2007’nin ocak ayında tüm bölüm başkanlıklarına ve eğitim komisyonu üyelerine bir form yollamıştık. Kendilerinden bu formdaki bilgileri güncelleyerek bize tekrar iletmelerini istemiştik. Bölümler en güncel bilgilerini bize iletiler ve bu şekilde de lisans ve lisansüstü programlarının, akademik kadroların ve öğrencilerle ilgili bilgilerin en güncel haline ulaşmış durumdayız. Bu ilk bölümde de kısaca bunlardan bahsedeceğiz. İkinci bölümde de şehir ve bölge planlamada ulusal akreditasyon için oluşturduğumuz model önerisini açıklayacağız.

Türkiye’de şu anda 16 üniversitede şehir ve bölge planlama bölümü bulunmaktadır. Bunlardan 12’si lisans düzeyinde eğitim vermektedir.

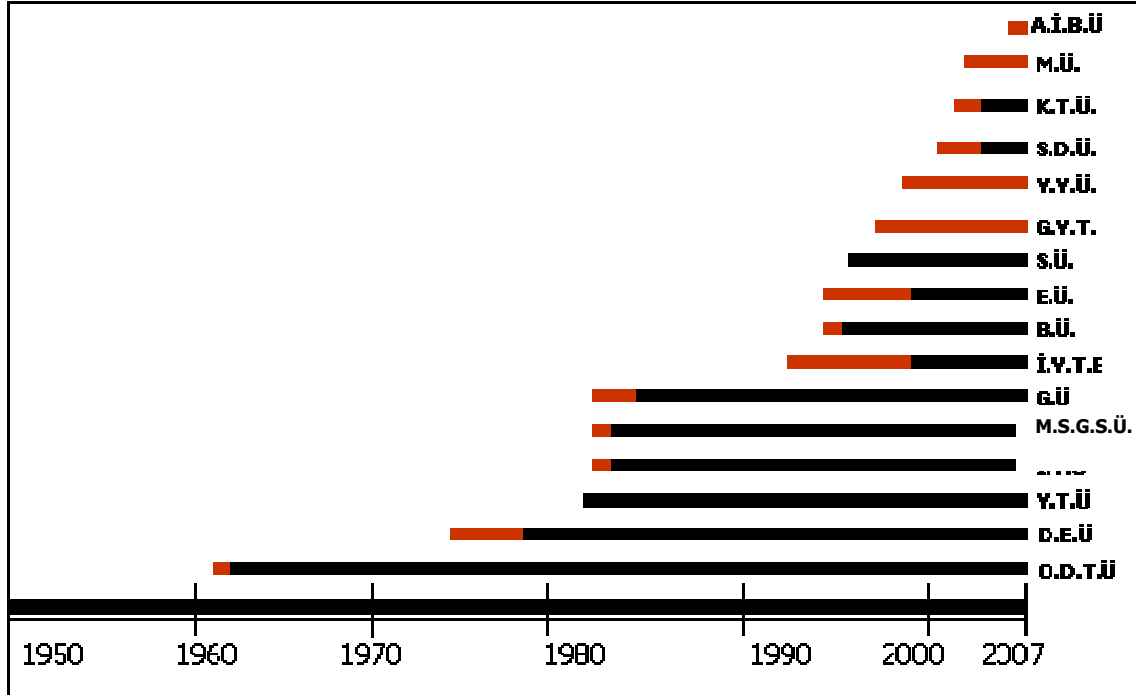

Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Olan Üniversitelerin Mekansal Dağılımı
(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü, Mersin Üniversitesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Abant İzzet Baysal Üniversitelerinde lisans düzeyinde şehir ve bölge planlama eğitime başlanmamış durumdadır. Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde lisansüstü düzeyde eğitim verilmektedir. Orta Doğu Teknik Üniversitesi 1960'ların başında şehir ve bölge planlama bölümünü kurarak hemen ardından lisans eğitimi vermeye başlamıştır. Ardından Dokuz Eylül Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi şeklinde devam eden ve bugün sayısı 16'ya ulaşan şehir ve bölge planlama bölümü bulunmaktadır. Türkiye'deki dağılımlarına baktığımızda da en fazla bölüm İstanbul'da bulunmaktadır. Bunlar İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'dir. Bunun dışında farklı illerimizde yine şehir ve bölge planlama bölümleri bulunmaktadır.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Kuruluş ve Lisans Öğretimine Başlama Tarihleri

	Bölüm Kuruluş Yılı	Öğretime Başlama Yılı
Orta Doğu Teknik Üniversitesi	1961	1962
Dokuz Eylül Üniversitesi	1975	1979
Yıldız Teknik Üniversitesi	1982	1982
İstanbul Teknik Üniversitesi	1982	1983
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi	1982	1983
Gazi Üniversitesi	1982	1984
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü	1992	1999
Bozok Üniversitesi (Erciyes Üniversitesi Yozgat)	1993	1994
Erciyes Üniversitesi	1993	1999
Selçuk Üniversitesi	1994	1994
Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü	1995	-
Yüzüncü Yıl Üniversitesi	1997	-
Süleyman Demirel Üniversitesi	2001	2005
Karadeniz Teknik Üniversitesi	2002	2005
Mersin Üniversitesi	2003	-
Abant İzzet Baysal Üniversitesi	2006	-

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Kuruluş ve Eğitime Başlama Yılları
(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Eğitim Dili

Üniversiteleri eğitim dili açısından karşılaştırdığımızda, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İzmir Yüksek Enstitüsü'nün eğitim dili yüzde 100 İngilizcedir. İstanbul Teknik Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nde yüzde 30 İngilizce ağırlıklı bir program yürütülmektedir. Süleyman Demirel Üniversitesi'nde ise İngilizce eğitim yüzde 20 düzeyindedir.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinde Çift Anadal Programları (ÇAP)

Özellikle son yıllardaki gelişmelerden eğitim de, öğretim de etkilendi ve öğrencilere çift anadal programına kayıtlı olup iki diplomaya sahip olma hakkını tanıyan bir model geliştirildi. Biz buna kısaca ÇAP imkanı diyoruz. Şu anda İstanbul Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Bozok Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi ve Süleyman Demirel Üniversitelerinde çift anadal yapma imkanı bulunmaktadır.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Lisans Kontenjanları ve Taban/Tavan Puanı Değişimleri

Şehir ve bölge planlama bölümlerinin lisans kontenjanları karşılaştırıldığında çok büyük farklar göze çarpmamaktadır. 2004 yılında kontenjanlarda İstanbul Teknik Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi en fazla kontenjana sahipken, 2006 yılında en fazla kontenjan yine 62 öğrencili İstanbul Teknik Üniversitesinin olduğunu görüyoruz; bunu sırasıyla 52 öğrenci kontenjanıyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi izlemektedir. Lisans eğitimine yeni başlamış, yani 2 yıllık geçmişi olan Süleyman Demirel Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'ndeki kontenjanlar kademeli olarak artmaktadır.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Lisans Kontenjanları (2004-2006)

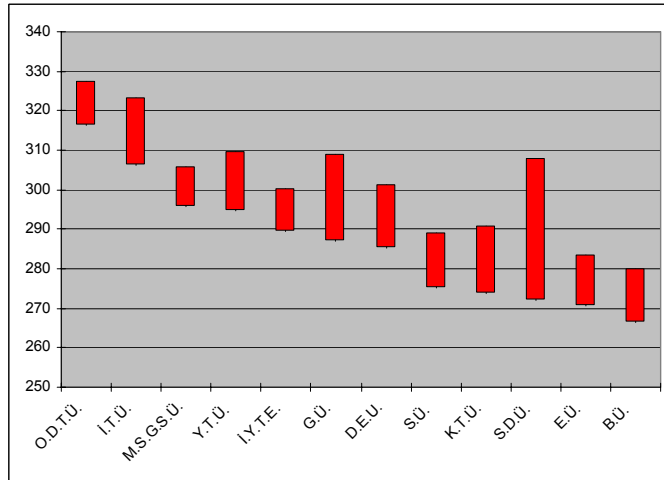
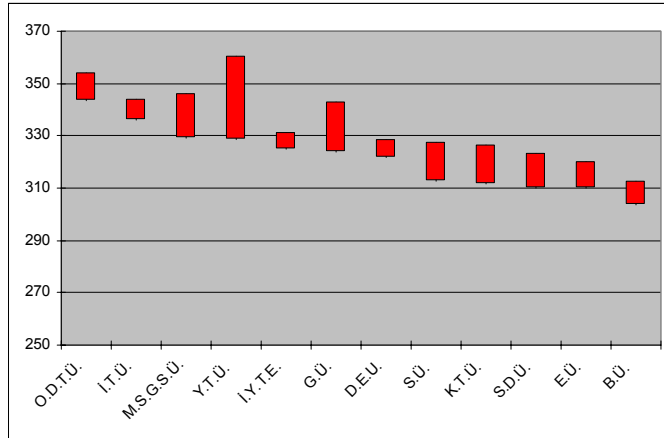
	2004	2005	2006
O.D.T.Ü.	53	52	52
D.E.Ü.	42	41	52
Y.T.Ü.	63	62	52
I.T.Ü.	63	62	62
G.Ü.	53	52	52
M.S.G.S.Ü.	42	41	52
İ.Y.T.E.	32	31	31
B.Ü.	32	31	31
E.Ü.	42	41	41
S.Ü.	42	41	41
S.D.Ü.		21	31
K.T.Ü.		26	26

Bu araştırmayı yaparken merak ettiğimiz konulardan biri de şehir ve bölge planlama bölümlerine gelen öğrencilerin kaliteleri, yani üniversite sınavlarından almış oldukları puanlarla ilgili bir karşılaştırma yapmaktır. Ancak her sene üniversite seçme ve yerleştirme sınavındaki puan sisteminde ve her yıl çözülen doğru sorularda farklılaşmalar olduğu için bunu birebir karşılaştırmak pek mümkün değildi. Ama en azından üniversiteler arasındaki sıralamayı yıl bazında karşılaştırmamız mümkündü. 2006 yılında aslında taban ve tavan puanların birbirine çok yaklaşmakta olduğunu görüyoruz. Burada yine ÖSYM'nin web sayfasından bulduğumuz bilgilerle bir değerlendirme yapmaya çalıştık. Öğrencilerin başarı yüzdelik dilimleri üzerine, yani kaçıncıyla kaçıncı öğrenci arası taban ve tavan puanlarına bakılarak öğrencileri alıyoruz diye bir karşılaştırma yaptık.

Bunu sadece 2005 yılı içi yapabildik, önceki yıllara dair bu şekilde veriyi, açıkçası web sayfasını bulamadık. Burada bakıldığında tavan puanı olarak en düşük yüzdelik dilimden Yıldız Teknik Üniversitesi yüzde 2 ile almış, en yüksek yüzdelik dilim ise Bozok Üniversitesi'nde ve taban puanı yüzde 31 düzeyindedir. Aslında bu şuna karşılık geliyor: Şu anda Türkiye'de şehir ve bölge planlama bölümlerinde okuyan öğrenciler 5600. ve 87296. sıra arasında değişmekte.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin 2005 Yılı Tavan-Taban Puanları ve Yüzdelik Dilimleri

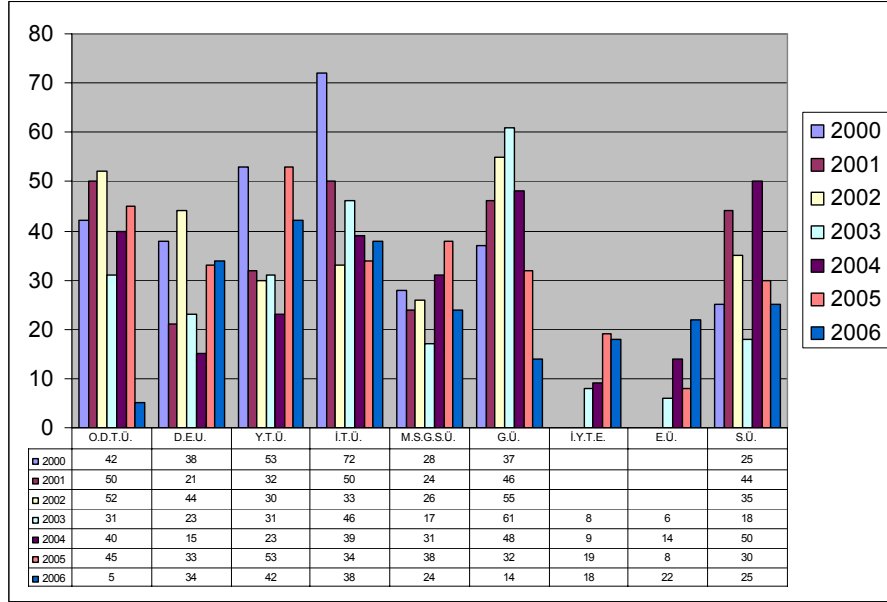
	2005 Tavan-Taban Puanları	Yüzdelik Dilim	Öğrenci Başarı Sırası
O.D.T.Ü.	354,11 – 343,249	%3,5 - %7,5	9856 – 21120
D.E.Ü.	328,358 – 321,836	%14,5 - %19	40832 – 53504
Y.T.Ü.	360,292 – 328,372	%2 - %14,5	5632 – 40832
İ.T.Ü.	343,995 – 336,190	%7,5 - %10,5	21120 – 29568
G.Ü.	343,011 – 323,548	%7,5 - %17,5	21120 – 49280
M.S.G.S.Ü.	345,960 – 329,348	%6,5 - %14	18304 – 39424
İ.Y.T.E.	331,479 – 324,714	%13 - %17	36608 – 47872
B.Ü.	312,434 – 303,706	%25 - %31	70400 – 87296
E.Ü.	320,150 – 309,792	%19,5 - %27	54912 – 76032
S.Ü.	327,509 – 312,488	%15,5 - %25	43648 – 70400
S.D.Ü.	323,412 – 309,902	%17,5 - %27	49280 – 76032
K.T.Ü.	326,59 – 311,846	%16 - %25,5	45056 – 71808

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin 2005 ve 2006 Yılı Taban – Tavan Puanları
(Derlenen Kaynak: ÖSYM Web Sayfası) (Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Mezun Sayıları

2000-2006 yılları arasındaki lisans mezunları sayılarına bakıldığında 1861 şehir ve bölge plancısının mezun edildiği görülmektedir. Bunların yaklaşık yüzde 17'si İstanbul Teknik Üniversitesi mezunu, yüzde 16'sı Gazi Üniversitesi mezunu, yüzde 14'ü ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi mezunudur.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin 2000-2006 Yılları Arasındaki Mezun Sayıları
(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)
(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerindeki Akademik Personelin Profili

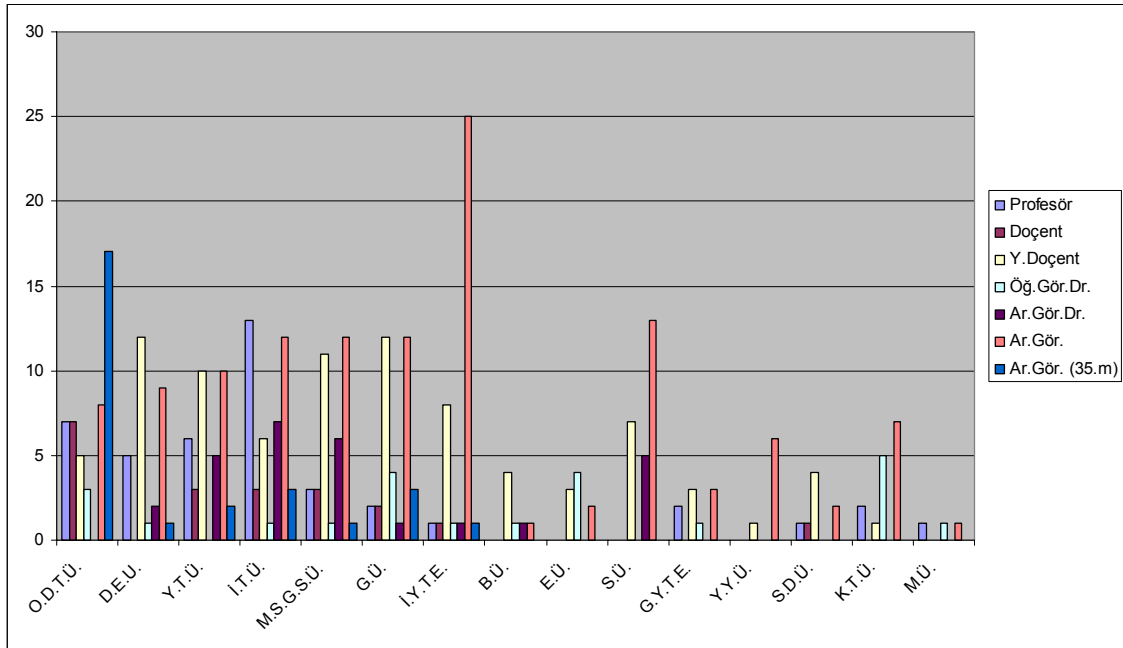
Bölümlerin akademik personelleri karşılaştırıldığında da şöyle sonuçlar ortaya çıkıyor: Şu anda tüm bölümlerde toplam 351 akademik personel görev yapmaktadır. Bunların 174'ü öğretim üyesi, 177'si ise araştırma görevlisidir. Yine toplam üzerinden bir değerlendirme yaptığımızda, bu sayının yüzde 12'si profesör, yüzde 6'sı doçent, yüzde 25'i yardımcı doçent, yüzde 7'si öğretim görevlisi, yüzde 8'i doktor unvanı almış araştırma görevlisi, yüzde 34'ü araştırma görevlisi, yüzde 8'i ise 35. madde kapsamında görevlendirilmiş araştırma görevlisi olarak dağılmaktadır. En fazla öğretim üyesi ve yardımcısı Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bulunmaktadır. En fazla profesör İstanbul Teknik Üniversitesi'nde, en fazla doçent Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde, en fazla yardımcı doçent Dokuz Eylül Üniversitesi ve Gazi Üniversitelerinde, en fazla öğretim görevlisi Yıldız Teknik Üniversitesinde, en fazla doktor unvanı olan araştırma görevlisi İstanbul Teknik Üniversitesi'nde, en fazla araştırma görevlisi İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde ve 35. madde kapsamında görevlendirilmiş araştırma görevlisinin en fazla olduğu bölüm ise Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'dür.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Akademik Personel Dağılımı (2006-2007 Öğretim Yılı)

	Prof.	Doç.	Y.Doç.	Öğ.Gör. Dr	Toplam Öğretim Üyesi	Ar.Gör. Dr	Ar.Gör	Ar.Gör. (35.m)	Toplam Öğretim Üye Yardımcısı	Toplam Akademik Personel
O.D.T.Ü.	7	7	5	3	22	0	8	17	25	47
D.E.Ü.	5	0	12	1	18	2	9	1	12	30
Y.T.Ü.	6	3	10	0	19	5	10	2	17	36
İ.T.Ü.	13	3	6	1	23	7	12	3	22	45
M.S.G.S.Ü.	3	3	11	1	18	6	12	1	19	37
G.Ü.	2	2	12	4	20	1	12	3	16	36
İ.Y.T.E.	1	1	8	1	11	1	25	1	27	38
B.Ü.	0	0	4	1	5	1	1	0	2	7
E.Ü.	0	0	3	4	7	0	2	0	2	9
S.Ü.	0	0	7	0	7	5	13	0	18	25
G.Y.T.E.	2	0	3	1	6	0	3	0	3	9
Y.Y.Ü.	0	0	1	0	1	0	6	0	6	7
S.D.Ü.	1	1	4	0	6	0	2	0	2	8
K.T.Ü.	2	0	1	5	8	0	7	0	7	15
M.Ü.	1	0	0	1	2	0	1	0	1	3
TOPLAM	43	20	87	23	173	28	123	28	179	352

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Akademik Personel Dağılımı (2006-2007 Öğretim Yılı)

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinde Akademik ve Mesleki Faaliyetler

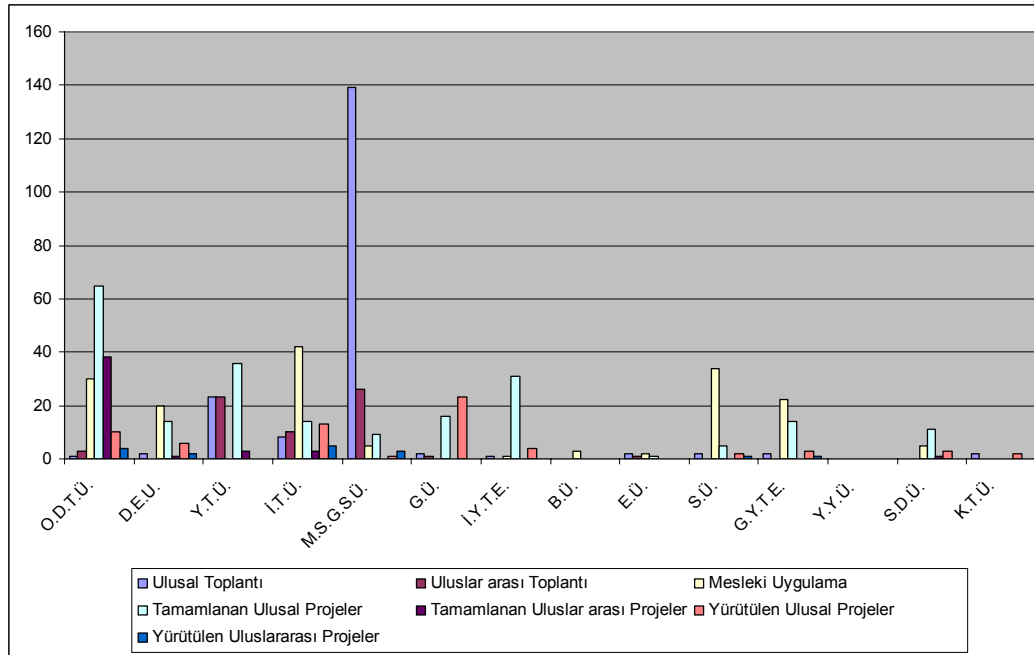
Akademik personelin akademik ve mesleki faaliyetlerine baktığımızda, yine 2001-2006 yılı arasındaki 5 yıllık bir değerlendirme yaptık. Bölümümüz toplamda 84 ulusal toplantı, 64 uluslararası toplantı düzenlemişler ve 161 mesleki uygulamada imzaları bulunmaktadır. Tamamlanan 216 ulusal ve 46 uluslararası proje bulunmaktadır. Yürütülen 67 ulusal ve 16 uluslararası proje bulunmaktadır. Tabloda akademik ve mesleki faaliyetlerin dağılımını görüyoruz.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Akademik ve Mesleki Faaliyetleri (2001-2006)

	Ulusal Toplantı	Uluslararası Toplantı	Mesleki Uygulama	Tamamlanan Ulusal Projeler	Tamamlanan Uluslararası Projeler	Yürütülen Ulusal Projeler	Yürütülen Uluslararası Projeler
O.D.T.Ü.	1	3	30	65	38	10	4
D.E.Ü.	2	0	20	14	1	6	2
Y.T.Ü.	23	23	0	36	3	0	0
İ.T.Ü.	8	10	42	14	3	13	5
G.Ü.	2	1	0	16	0	23	0
M.S.G.S.Ü.	139	26	5	9	0	1	3
İ.Y.T.E.	1	0	1	31	0	4	0
B.Ü.	0	0	3	0	0	0	0
E.Ü.	2	1	2	1	0	0	0
S.Ü.	2	0	34	5	0	2	1
G.Y.T.E.	2	0	22	14	0	3	1
Y.Y.Ü.	0	0	0	0	0	0	0
S.D.Ü.	0	0	5	11	1	3	0
K.T.Ü.	2	0	0	0	0	2	0
M.Ü.							
Toplam	184	64	164	216	46	67	16

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Akademik ve Mesleki Faaliyetleri (2001-2006)

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

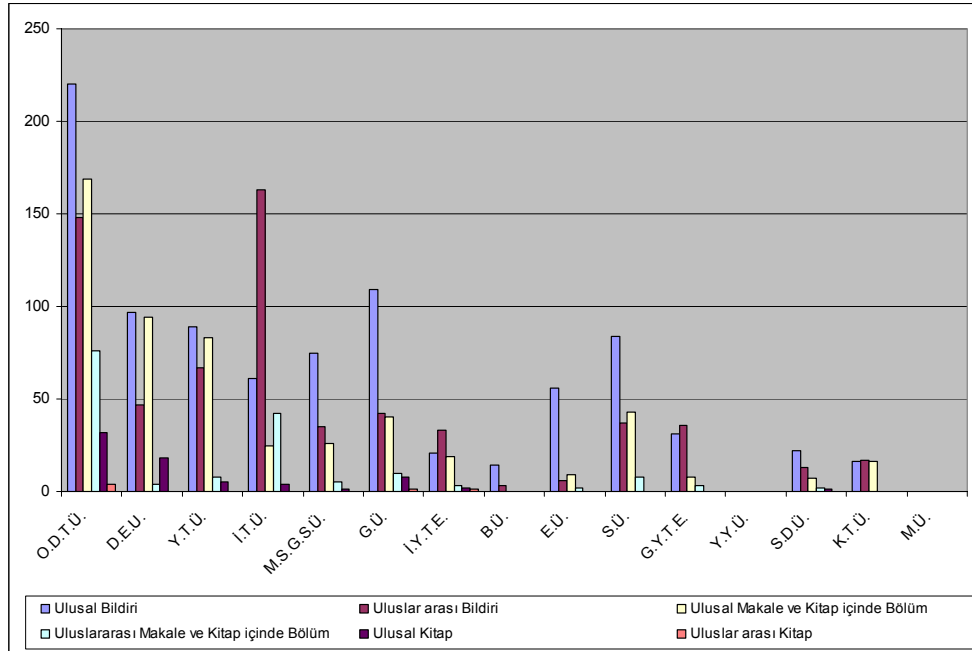
Bölümlerdeki akademik personelin yayın potansiyelinin bir karşılaştırması yapılmıştır. 2001-2006 döneminde toplam 881 ulusal bildiri ve 644 uluslararası bildiri sunulmuş, 539 ulusal ve 163 uluslararası makale ve kitap içinde bölüm yayınlanmıştır. Bu değerlendirmede *Citation Index*'e giren girmeyen şeklinde bir ayırım yapılmamıştır. 71 ulusal ve 6 uluslararası kitap yayınlanmıştır. Toplam yayın sayısına bakıldığında, Orta Doğu Teknik Üniversitesi 649 yayınlı ilk sırada bulunmakta, ardından İstanbul Teknik Üniversitesi 295, Dokuz Eylül Üniversitesi 260, Yıldız Teknik Üniversitesi ise 252 yayınlı sıralanmaktadır.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Yayın Potansiyeli (2001-2006)

	Ulusal Bildiri	Uluslararası Bildiri	Ulusal Makale ve Kitap içinde Bölüm	Uluslararası Makale ve Kitap içinde Bölüm	Ulusal Kitap	Uluslararası Kitap	Toplam
O.D.T.Ü.	220	148	169	76	32	4	649
D.E.Ü.	97	47	94	4	18	0	260
Y.T.Ü.	89	67	83	8	5	0	252
İ.T.Ü.	61	163	25	42	4	0	295
M.S.G.S.Ü.	75	35	26	5	1	0	142
G.Ü.	109	42	40	10	8	1	210
İ.Y.T.E.	21	33	19	3	2	1	79
B.Ü.	14	3	0	0	0	0	17
E.Ü.	56	6	9	2	0	0	73
S.Ü.	84	37	43	8	0	0	172
G.Y.T.E.	31	36	8	3	0	0	78
Y.Y.Ü.	0	0	0	0	0	0	0
S.D.Ü.	22	13	7	2	1	0	45
K.T.Ü.	17	20	17	0	0	0	54
M.Ü.							
Toplam	895	647	539	163	71	6	2326

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Yayın Potansiyeli (2001-2006)

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Genel performans olarak baktığımızda 5 yıllık süre içerisinde Orta Doğu Teknik Üniversitesinin performansı 13.8 ile ilk sırada bulunmaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi 8.7, Gebze Yüksek Teknoloji Enstitüsü 8.7 ile sıralanmaktadır. Ulusal ve uluslararası diye bir ayrım yaptığımızda da yine ulusal yayın performansı konusunda 9 oranında Orta Doğu Teknik Üniversitesi ilk sırada, uluslararası yayın performansı olarak baktığımızda da Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi yayın performansı açısından ön sıralarda yer almaktalar.

Akademik Personel Başına Düşen Yayın Oranı (2001-2006 Beş Yıllık Dönem)

	Akademik Personel	Toplam Yayın	Performans	Ulusal Yayın adedi	Ulusal Yayın Performansı	Uluslararası Yayın adedi	Uluslararası Yayın Performansı
O.D.T.Ü.	47	649	13,8	421	9,0	228	4,9
D.E.Ü.	30	260	8,7	209	7,0	51	1,7
Y.T.Ü.	36	252	7,0	177	4,9	75	2,1
İ.T.Ü.	45	295	6,6	90	2,0	205	4,6
M.S.G.S.Ü.	37	142	3,8	102	2,8	40	1,1
G.Ü.	36	210	5,8	157	4,2	53	1,4
İ.Y.T.E.	38	79	2,1	42	1,1	37	1,0
B.Ü.	7	17	2,4	14	2	3	0,4
E.Ü.	9	73	8,1	65	7,2	8	0,9
S.Ü.	25	172	6,9	127	5,1	45	1,8
G.Y.T.E.	9	78	8,7	39	4,3	39	4,3
Y.Y.Ü.	7						
S.D.Ü.	8	45	5,6	30	3,8	15	1,9
K.T.Ü.	15	54	3,6	34	2,3	20	1,3
M.Ü.	3						

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Lisans Öğretimlerine Genel Bakış

Öğrenci sayıları karşılaştırıldığında, şu anda eğitim veren 12 bölümde 1927 öğrenci bulunmaktadır. Burada yine önemli bir oran söz konusudur; bu da öğrenci-öğretim üyesi oranıdır.

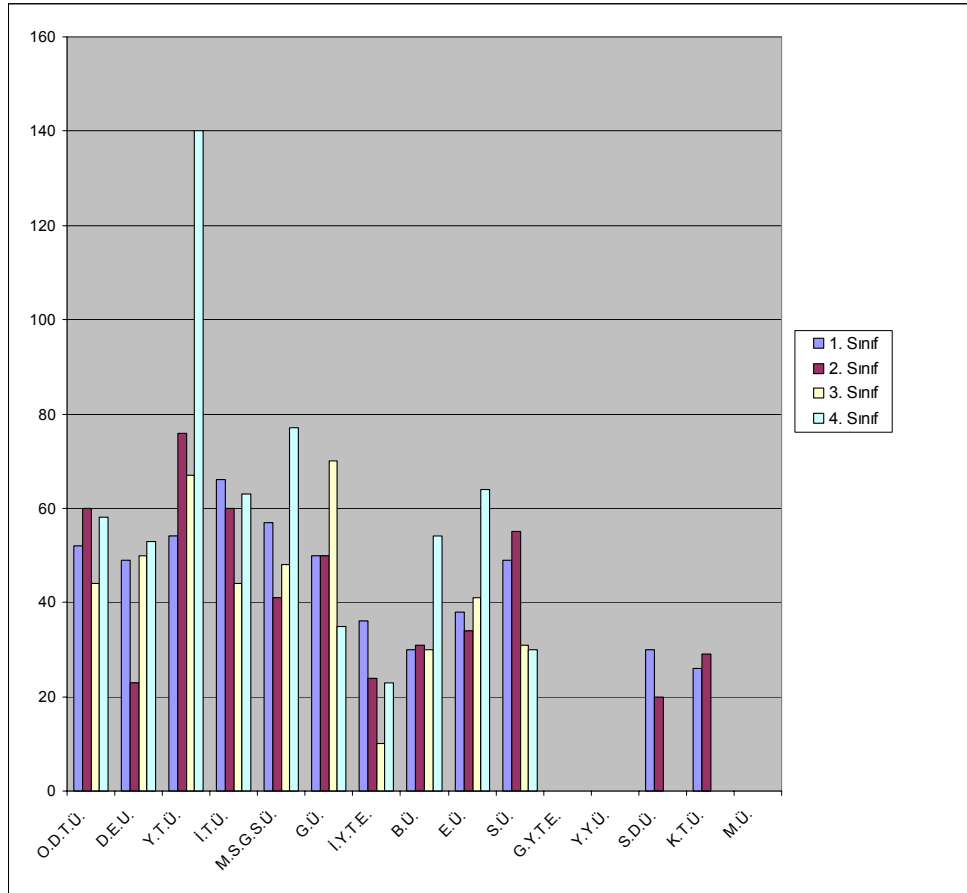
Bu değerlendirmeye baktığımızda en zor durumda olan bölümlerimiz Erciyes Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'dir. Çünkü buradaki şehir ve bölge planlama bölümlerinde öğretim üyesi başına yaklaşık 23-24-25 öğrenci düşmektedir. En az öğrenci düşen bölüm Karadeniz Teknik Üniversitesi'dir. Tabii şunu belirtmek gerekiyor: Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde şu an itibarıyla sadece birinci ve ikinci sınıflar bulunmaktadır. 4 sınıf olduğu zaman herhalde bu sayıyı iki ile çarpmamız gerekecek. Burada yine öğrenci sayılarının üniversitelere göre karşılaştırılmasını görmekteyiz.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin 2006-2007 Öğretim Yılı İtibariyle Öğrenci Sayıları

	1. Sınıf	2. Sınıf	3. Sınıf	4. Sınıf	Öğrenci Sayısı	Öğretim Üyesi Sayısı	Öğrenci/ Öğretim Üyesi Oranı	Araştırma Görevlisi Sayısı	Öğrenci/ Araştırma Görevlisi Oranı
O.D.T.Ü.	52	60	44	58	214	22	9,72	25	8,56
D.E.Ü.	49	23	50	53	175	18	9,72	12	14,58
Y.T.Ü.	54	76	67	140	337	19	17,73	17	19,82
İ.T.Ü.	66	60	44	63	233	23	10,13	22	10,59
M.S.G.S.Ü.	57	41	48	77	223	18	12,38	19	11,74
G.Ü.	50	50	70	35	205	20	10,25	16	12,81
İ.Y.T.E.	36	24	10	23	93	11	8,45	27	3,44
B.Ü.	30	31	30	54	145	5	29	2	72,5
E.Ü.	38	34	41	64	177	7	25,28	2	88,50
S.Ü.	49	55	31	30	165	7	23,57	18	9,17
G.Y.T.E.						6		3	
Y.Y.Ü.						1		6	
S.D.Ü.	30	20	0	0	50	6	8,33	2	25,00
K.T.Ü.	26	29	0	0	55	8	6,87	7	7,86
M.Ü.						2		1	
TOPLAM	507	472	405	543	1927	174		177	

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin 2006-2007 Öğretim Yılı İtibariyle Öğrenci Sayıları

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Staj ve uluslararası değişim programlarından yararlanma ölçütlerini ve oranlarını karşılaştırmaya çalıştık. Öncelikle şunu belirtmek isterim ki, staj süreleri aslında tüm üniversitelerde farklılık göstermektedir. İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü 20 hafta , Karadeniz Teknik Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nin 90 günlük staj süresi bulunmaktadır. Dokuz Eylül Üniversitesi'nde ise zorunlu staj süresi 80 gündür.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Zorunlu Staj Süreleri

	Staj Süreleri
O.D.T.Ü.	4 hafta (20 gün)
D.E.Ü.	16 hafta (80 gün)
Y.T.Ü.	90 gün
İ.T.Ü.	72 gün
M.S.G.S.Ü.	60 gün
G.Ü.	60 gün
İ.Y.T.E.	20 hafta (100 gün)
B.Ü.	60 gün
E.Ü.	70 gün
S.Ü.	60 gün
S.D.Ü.	60 gün
K.T.Ü.	90 gün

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Uluslararası değişim programları ERASMUS gibi işi kolaylaştırıcı düzenlemeler sayesinde lisans, yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin erişebildikleri bir sistemdir. Ancak bugüne kadar bu değişim programlarından sadece Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Erciyes Üniversitesi yararlanmış durumdadır.

Lisans ders programlarına gelince, aslında tüm bölümlerin lisans ders programlarını sadece dersin isimlerine bakarak gruplamaya çalışmak son derece zor oldu. O nedenle eğer hatalarımız varsa, yorumlarınızı iletirseniz burada tekrar düzenlemeye gidebiliriz. Burada yurtdışında planlamayla ilgili akreditasyon kurumlarındaki ana gruplamaları temel alarak Türkiye'deki lisans ders programını yorumlamaya çalıştık. Burada da birkaç grup ortaya çıktı.

Birinci grup, ŞBPUYG olarak geçen, Şehir ve Bölge Planlama Uygulaması ve Projesi. ŞBP kısaltmasıyla oluşturduğumuz grup yapılaşmış çevre dersleri şehir ve bölge planlama ölçeğinde, MİMPEY yapılaşmış çevre dersleri ve uygulamaları mimarlık ve peyzaj ölçeğinde, ardından çevre ve mühendislik konulu dersler, ekonomi, sosyoloji, hukuk, yönetim ve coğrafya konulu dersler, modelleme kantitatif yöntemler, araştırma yöntemleri ve coğrafi bilgi sistemi konulu dersler, seçime bağlı dersler ve diğer kapsamında ele alınan şehir planlama olsun olmasın her bölümde mutlaka bulunan Atatürk ilkeleri devrim tarihi, matematik, Türkçe ve İngilizce gibi dersler.

Tüm bölümlerin 4 yıllık ders programlarını bir arada görmeye çalıştık. Toplam 4 yıllık eğitim öğretim programlarının yüzde kaçını şehir planlama ölçeğindeki projelere, şehir planlama derslerine, sosyal içerikli derslere ve sayısal içerikli derslere ayırdıklarını görmeye çalıştık.

Buradaki tabloda da bunların oranlarını elimizden geldiğince vermeye çalıştık. Seçmeli dersler ve diğer dersler kapsamına giren matematik, türkçe gibi dersler bu listeye konulmadı. Sadece zorunlu ve şehircilikle ilgili dersleri bu listede değerlendirdik.

Bu şekilde baktığımızda, şehir ve bölge planlama stüdyosu ya da projesi ya da uygulaması şeklinde tabir ettiğimiz dersler en fazla Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde ve Gazi Üniversitesi'nde bulunmaktadır. Şehir ve bölge planlama yapılaşmış çevreyle ilgili dersler en fazla İstanbul Teknik Üniversitesi ve Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde bulunmaktadır. Mimarlık ve peyzaj ölçeğindeki dersler ise en fazla oranda Dokuz Eylül Üniversitesi ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde bulunmaktadır.

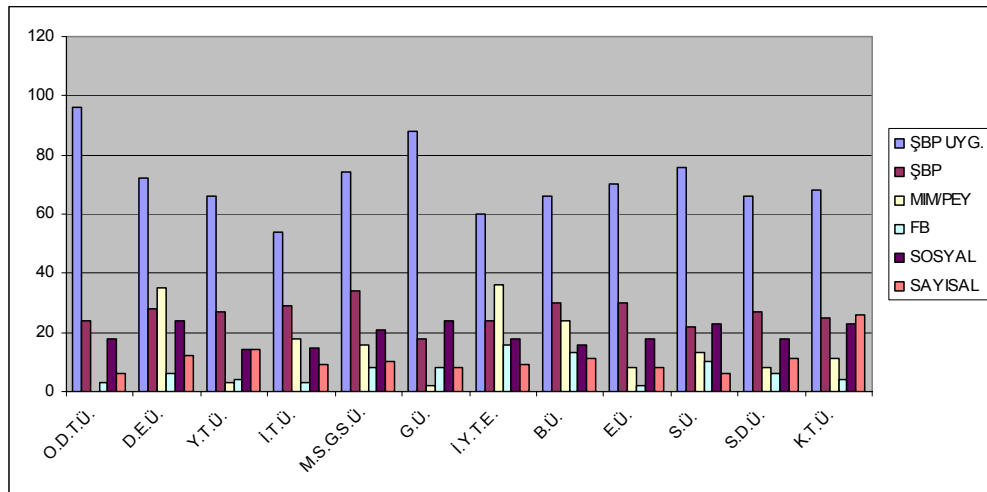
Mühendislik ve çevre konulu dersler ise İzmir Yüksek Teknoloji Üniversitesi ve Bozok Üniversitesi'nde; sosyal içerikli dersler en fazla Gazi Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi'nde; sayısal dersler ise en fazla Yıldız Teknik Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde bulunmaktadır. Buradaki değerlendirme, kredi sistemine göre değil, ders saati sistemine göre yapılmıştır. Çünkü farklı bölümlerimizin farklı kredilendirme sistemi var. Saat üstünden bu değerlendirmeyi yaptığımızda en fazla ders saatini İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde 163 saat ve Dokuz Eylül Üniversitesi'nde 177 saat olarak ortaya çıktı. Burada zorunlu derslerin karşılaştırma grafiğini görüyorsunuz. Buradan da görüldüğü üzere en ağırlıkta olan derslerimiz şehircilik projeleri.

Şehir ve Bölge Planlama Programlarının Ders Gruplarına Göre Dağılımı

	ŞBP UYG.		ŞBP		MİM/PEY		FB		SOSYAL		SAYISAL		TOPLAM
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	
O.D.T.Ü.	96	65,31	24	16,33	0	0,00	3	2,04	18	12,24	6	4,08	147
D.E.U.	72	40,68	28	15,82	35	19,77	6	3,39	22	11,43	14	7,91	177
Y.T.Ü.	66	51,56	27	21,09	3	2,34	4	3,13	14	10,94	14	10,94	128
İ.T.Ü.	54	42,19	29	22,66	18	14,06	3	2,34	15	11,72	9	7,03	128
M.S.G.S.Ü.	74	48,37	34	22,22	16	10,46	8	5,23	21	13,73	10	6,54	153
G.Ü.	88	59,46	18	12,16	2	1,35	8	5,41	24	16,22	8	5,41	148
İ.Y.T.E.	60	36,81	24	14,72	36	22,09	16	9,82	18	11,04	9	5,52	163
B.Ü.	66	41,25	30	18,75	24	15,00	13	8,13	16	10,00	11	6,88	160
E.Ü.	70	51,47	30	22,06	8	5,88	2	1,47	18	13,24	8	5,88	136
S.Ü.	76	50,67	22	14,67	13	8,67	10	6,67	23	15,33	6	4,00	150
S.D.Ü.	66	48,53	27	19,85	8	5,88	6	4,41	18	13,24	11	8,09	136
K.T.Ü.	68	43,31	25	15,92	11	7,01	4	2,55	23	14,65	26	16,56	157

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Programlarının Ders Gruplarına Göre Dağılımı

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

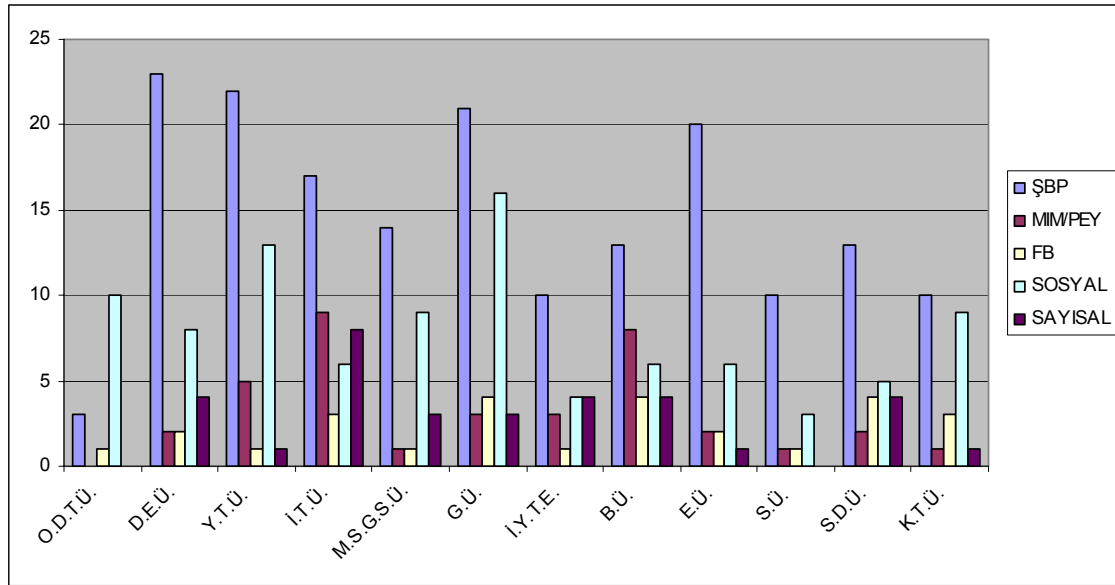
Seçmeli derslere baktığımızda da aslında durum pek fazla değişmiyor. Şehir ve bölge planlama dersleri tüm bölümlerimizde çok daha ağırlıklı dersler. Mimarlık ve peyzaj dersleri İstanbul Teknik Üniversitesi ve Bozok Üniversitesi'nde yoğunlukla seçmeli paketi içerisinde yer almaktadır. Mühendislik ve çevre konulu dersler Süleyman Demirel Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde ağırlıklıdır. Sosyal içerikli dersler Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nde, sayısal dersler ise İstanbul Teknik Üniversitesi ve İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü'nde oransal olarak ağırlık kazanmaktadır. Toplamına baktığımızda yine aynı şekilde Gazi Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi seçmeli dersler çeşitliliği açısından diğer üniversitelerin biraz daha önünde yer almaktadır. Burada da seçmeli derslerin karşılaştırma tablosunu görüyoruz.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri Seçmeli Dersleri (ders adedi şeklinde verilmiştir)

	ŞBP		MIM/PEY		FB		SOSYAL		SAYISAL		TOPLAM
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%	
O.D.T.Ü.	3	21,43			1	7,14	10	71,43			14
D.E.U.	23	58,97	4	10,26	2	5,13	6	15,38	4	10,26	39
Y.T.Ü.	22	52,38	5	11,90	1	2,38	13	30,95	1	2,38	42
İ.T.Ü.	17	39,53	9	20,93	3	6,98	6	13,95	8	18,60	43
M.S.G.S.Ü.	14	50,00	1	3,57	1	3,57	9	32,14	3	10,71	28
G.Ü.	21	44,68	3	6,38	4	8,51	16	34,04	3	6,38	47
İ.Y.T.E.	10	45,45	3	13,64	1	4,55	4	18,18	4	18,18	22
B.Ü.	13	37,14	8	22,86	4	11,43	6	17,14	4	11,43	35
E.Ü.	20	64,52	2	6,45	2	6,45	6	19,35	1	3,23	31
S.Ü.	10	66,67	1	6,67	1	6,67	3	20,00			15
S.D.Ü.	13	46,43	2	7,14	4	14,29	5	17,86	4	14,29	28
K.T.Ü.	10	41,67	1	4,17	3	12,50	9	37,50	1	4,17	24

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri Seçmeli Dersleri (ders adedi şeklinde verilmiştir)

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin web sayfaları ve beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerindeki Yüksek Lisans Programları

Üniversitelerimizde lisans programının dışında yüksek lisans programları da var. Bu tabloda da gördüğünüz gibi toplam 9 üniversitede 21 yüksek lisans programı yürütülmektedir. Yalnız bu 21 sayısının içerisinde disiplinlerarası yüksek lisans programları ya da tezsiz yüksek lisans programları girmemiştir. Yüksek lisans programlarında halen kayıtlı olan 311 öğrenci bulunmaktadır. 2001-2006 yılları arasında yüksek lisans programlarında tamamlanan tez sayısı ise 298'dir. Şu anda en fazla yüksek lisans öğrencisine sahip bölümler sırasıyla Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'dir. 5 yıllık süre içerisinde tamamlanan yüksek lisans tez sayılarına bakıldığında da Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi yine ilk üç sırayı oluşturmaktadır.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinin Yüksek Lisans Programları

	Yüksek Lisans	Mevcut Öğrenci Sayısı	Tamamlanan Tez Sayısı (2001-2006)
O.D.T.Ü.	Şehir Planlama	11	4
	Bölge Planlama	27	14
	Kentsel Tasarım	31	52
D.E.Ü.	Kentsel Tasarım (Mimarlar)	2	12
	Kentsel Tasarım (Şehirciler)	2	10
	Şehir ve Bölge Planlama	13	16
Y.T.Ü.	Kentsel Koruma ve Planlama	1	
	Kentsel Mekan Organizasyonu ve Tasarımı	19	
	Kentsel Dönüşüm ve Planlama	6	
	Peyzaj Planlama		
İ.T.Ü.*	Şehir Planlama	10	27
	Bölge Planlama	18	10
M.S.G.S.Ü.	Kentsel Tasarım	34	32
	Kentsel Planlama	13	14
	Kentsel Koruma ve Yenileme	21	12
G.Ü.	Kent Planlama ve Kentsel Çalışmalar / Bölge Planlama, Yerel Yönetimler ve Çevre	51	43
İ.Y.T.E.	Şehir Planlama	11	18
	Kentsel Tasarım	10	18
G.Y.T.E.	Şehir Planlama	24	16
S.D.U.	Kentsel Planlama	2	0
	Kentsel Tasarım	5	0
K.T.Ü.	Şehir Planlama	9	5

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

* İTÜ'de Kentsel Tasarım, Gayrimenkul Geliştirme ve Konut ve Deprem Yüksek Lisans Programları Disiplinler arası Programlar şeklinde yürütülmektedir.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerindeki Doktora Programları

Doktora programlarına gelince, toplamda 6 farklı doktora programı bulunmaktadır. Bunların büyük bir kısmı şehir ve bölge planlama adı altındaki doktora programlarıdır. Ayrıca Dokuz Eylül Üniversitesi'nin kentsel tasarım doktora programı bulunmaktadır. 2006-2007 öğretim yılında doktora programlarına kayıtlı olan öğrenci sayısı 189'dur. En fazla doktora öğrencisi Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve İstanbul Teknik Üniversitesi'nde bulunmaktadır. 2001-2006 yılları arasında toplamda 96 doktora tezi tamamlanmış ve bu 5 yıllık dönemde de en fazla mezun veren İstanbul Teknik Üniversitesi ve Orta Doğu Teknik Üniversitesi'dir.

Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinde Yürütülen Doktora Programları

	Doktora	Mevcut Öğrenci Sayısı	Tamamlanan Tez Sayısı (2001-2006)
O.D.T.Ü.	Şehir ve Bölge Planlama	51	21
D.E.Ü.	Kentsel Tasarım	4	1
	Şehir ve Bölge Planlama	11	11
Y.T.Ü.	Şehir ve Bölge Planlama	28	13
İ.T.Ü.	Şehir ve Bölge Planlama	46	34
M.S.G.S.Ü.	Şehir ve Bölge Planlama	30	13
G.Ü.	Şehir ve Bölge Planlama	19	3
İ.Y.T.E.	Şehir Planlama	17	8

(Derlenen Kaynaklar: İlgili Bölümlerin beyanları)

(Hazırlayan: TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri Üzerine Genel Değerlendirme

Yaptığımız araştırmanın genel değerlendirmesinde aslında biraz akreditasyon ölçütlerine gönderme yaparak değerlendirmeye çalıştık. Öncelikle öğrenci tercihleri ve şehir ve bölge planlama bölümleri nereye gidiyor, öğrenciler bizi tercih ediyorlar mı etmiyorlar mı, bu konuda yorum yapmaya çalıştık. Son 10 yıllık dönemde şehir ve bölge planlama bölümleri öğrencilerin tercih listesinde geri plana düşmüş durumda. Bunu yine İstanbul Teknik Üniversitesi'nden bir örnek vererek açıklamaya çalışacağım. 1995 yılında Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü İstanbul Teknik Üniversitesi'ndeki 30 bölüm içerisinde 17. sıradaydı ve ilk 9000-17000 arası gruptan öğrenci almaktaydı. Ancak 2005 yılında 37 bölüm içerisinde 32. sıraya düştü ve ilk 21000-30000 grubundan öğrenci almış durumda. Tabii bu durum sadece İstanbul Teknik Üniversitesi için değil, diğer üniversitelerini şehir ve bölge planlama bölümleri için de geçerlidir.

Öğretim üyeleri ve yardımcıları değerlendirildiğinde, şu ana kadar bizim incelediğimiz akreditasyon örneklerinde öğretim üyesi öğrenci oranı son derece önemli ve hatta birçok yerde 1/10 olarak belirtilmiş durumdadır. Lisans öğrencisi, öğretim üyesi oranına baktığımız zamanda, aslında 1/10'a yaklaşma söz konusu, ancak yüksek lisans ve doktora öğrencilerini de katarak toplam öğrenci sayısına baktığımızda, örneğin Orta Doğu Teknik Üniversitesi 9.7 iken, lisans üstü öğrencileri eklediğimizde 15'e; Dokuz Eylül Üniversitesi 9.7 iken, 11.5'a; Yıldız Teknik Üniversitesi 17.7 iken, 21'e çıkıyor. Diğer üniversitelerde ciddi bir oransal kötüleme söz konusudur.

Lisans eğitimi genel olarak değerlendirdiğimizde de, son 50 yıllık dönemde şehir ve bölge planlama lisans eğitiminin ciddi değişimlerden geçtiğini görüyoruz. Sadece tasarımla başlayan bu süreç, 50 yılın sonunda birçok disiplinin bir araya geldiği ve ortaklaşa çözüm ürettikleri bir bilim dalı haline aldı. Bu nedenle de üniversitenin lisans programlarını karşılaştırırken göstermiş olduğumuz farklı başlıklar altındaki konuların çeşitlenmesi gündeme geldi. Şu anda aslında bu çok pozitif bir değişim. Tüm üniversitelerimizde çok farklı dersler okutulmakta ve bugün de tüm konuşmalarda üzerinde durulduğu gibi aslında biz bir şekilde çeşitliliği sağlamış durumdayız.

Lisans programında konu ağırlıkları karşılaştırıldığında ise şehir planlama projesi diye kısaca tabir ettiğimiz şehir ve bölge planlama uygulaması dersleri üniversiteler arasında yüzde 30-49 oranında değişim gösteriyor. Yapılaşmış çevre dersleri, teorik dersler yüzde 9, yüzde 19, mimarlık peyzaj dersleri sıfır, yüzde 20. Buradaki sıfır Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nden kaynaklanıyor, çünkü onlarda zorunlu olarak mimarlık ve peyzaj konulu dersler bulunmamakta. Çevre ve mühendislik konulu dersler yüzde 1-9 arasında değişiyor. Ekonomi, sosyoloji, hukuk ve coğrafya konulu dersler yüzde 7-13 arasında değişiyor, kantitatif yöntemler, araştırma metodları ve coğrafi bilgi sistemleri konulu dersler ise yüzde 3-12 arasında değişim gösteriyor.

Bir diğer konu da staj. Biraz önce söylediğim gibi üniversitelerimizde stajların süreleri ve içerikleri birbirinden çok farklı. Yine PAB ve RTPI ölçütlerine göre lisans eğitimi tamamlamış öğrencilerin mesleğe başlaması için en az 1 yıl süreyle staj adı altında özel veya kamu kurum ve kuruluşunda çalışması gerekiyor. O nedenle lisans eğitimi boyunca öngörülen zorunlu staj içeriğinin ve süresinin daha ciddi bir şekilde değerlendirilmesi gerekiyor. Sadece yurt içinde değil, yurt dışında da bu imkanların artırılması gerekiyor.

Uluslararası değişim programlarından bugüne kadar sadece 5 üniversitemiz yararlanmış durumdadır. İkili anlaşmalarla ve birlik üyelikleriyle bu imkanlardan yararlanan bölüm öğretim ve öğrenci sayısının artırılması hem ulusal, hem de uluslararası rekabetin artırılmasında büyük önem taşımaktadır. Lisansüstü programları değerlendirecek olursak, 9 üniversitede 21 yüksek lisans programı, 5 üniversitede ise 6 doktora programı bulunmaktadır. Tabii bu programlar disiplinlerarası ve tezsiz yüksek lisans programlarının sayısının artırılmasıyla lisans sonrası sürekli eğitimin sağlanmasında önem taşımaktadır.

Şehir ve Bölge Planlamada Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi[†]

Türkiye’de şehir ve bölge planlama bölümleri ulusal akreditasyon sisteminin yasal altyapısından söz etmek gerekirse, Yükseköğretim Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonu (YÖDEK) tarafından hazırlanan ve 20 Eylül 2005 tarihinde yürürlüğe giren 25942 sayılı ‘Yükseköğretim Kurulu Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği’ kapsamında yükseköğretim kurumlarının akademik değerlendirme ve kalite geliştirme çalışmalarını sistematik bir şekilde yürütebilmeleri için gerekli süreçler ve performans göstergeleri tanımlanmaya çalışılmıştır. Ancak bu akademik değerlendirme ve kalite geliştirme yönetmeliğinde bölümlere yönelik değil de kurumsal olarak daha çok üniversiteyi esas alan bir sistem önerilmiştir. Ama bunu gene de yol gösterici bir araç olarak değerlendirmeye çalıştık.

[†] Bu konu hakkında ayrıntılı bilgiye TUPOB III.Dönem Çalışmaları kapsamında hazırlanan ‘Türkiye’de Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Kalite Geliştirme ve Akreditasyon’ başlıklı rapordan ulaşılabilir.

Ulusal Akreditasyon Model Önerisi Yasal Altyapısı

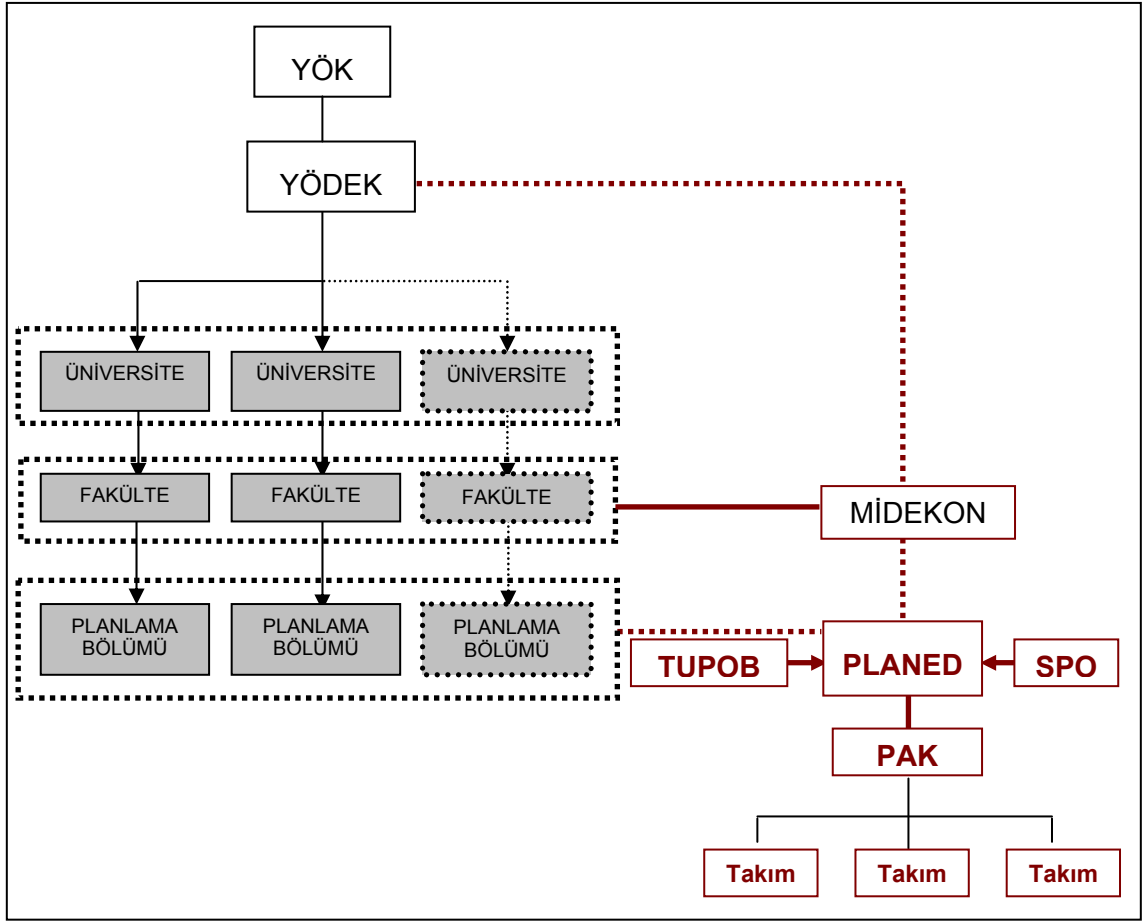
Türkiye şehir ve planlama bölümlerinde akademik değerlendirme ve kalite geliştirme için önerilen ulusal akreditasyon modeli'nin 2547 sayılı Yükseköğretim Yasasına ve ilgili diğer yönetmeliklere uygun işlemlerini sağlamaya çalıştık. Şu anda örnek olarak önümüzde iki temel model var. Biri mimarların MİAK önerisi, diğeri de mühendislerin MÜDEK uygulaması. MÜDEK dernek esasına göre çalışıyor. Bizim şu anda önerdiğimiz model de yine bir dernek temeline dayanıyor. Bunu birlikte karara bağlayabiliriz veya tartışabiliriz veya başka bir yöntem önerebiliriz. Modeli ne şekilde uygulayabileceğimiz ve geliştirebileceğimiz birlikte vereceğimiz kararlarla belirlenecek.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi 	 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi
Ulusal Akreditasyon Model Önerisi Yasal Altyapısı • Yükseköğretim Kurumları Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği (20.09.2005 / 25942) ve 2547 sayılı Yasa. • YÖK Ulusal Stratejik Planı • Dernekler Kanunu (23.11.2004 / 5253). • TUPOB Ön Protokolü (17.07.2002 / 24818, değişiklik 15.01.2005 / 21701, düzenleme Kasım 2006).	Ulusal Akreditasyondan Sorumlu Organlar • TMMOB Şehir Plancıları Odası (ŞPO), • Türkiye Planlama Okulları Birliği (TUPOB), • Planlama Eğitimi Derneği (PLANED) • Planlama Akreditasyon Kurulu (PAK) • PAK Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımları

Modelin, Şehir Plancıları Odasının yönetmeliği ve TUPOB protokolü ile uyumlu olmasına çalıştık. Hepsini esas alarak bir yasal çerçeve oluşturabilir miyiz diye baktık, ama daha önceki sunuşlarda da gördüğümüz gibi aslında şu anda bazı kurumlar ve kuruluşlar yasal olarak çok da tanımlı görünmüyor. Mesela YÖK ve YÖDEK, Mimarlık Dekanları Konseyi; bunların birbirleriyle ilişkileri ne şekilde değerlendirilmektedir? Bizim önerdiğimiz modelde kesik çizgi ile ifade edilenler doğrudan değil, dolaylı ilişkili anlamına geliyor, düz çizgiler ise doğrudan bağlantıyı gösteriyor.

PLANED bizim önerimizde Planlama Eğitim Derneği. Bu dernek Şehir Plancıları Odası ve TUPOB destekli Planlama Eğitimi Derneğine bağlı bir planlama akreditasyon kurulu ve onun altında da takımlar var. Bu model, mimarlık bölümlerinin önerdiği model ayrıntısına getirilebilir, üye sayıları benzer şekilde geliştirilebilir. Ama biz derneğin yaptığı çalışmaların sonuçlarını Dekanlar Konseyi aracılığıyla YÖDEK'e ileteceğini ve bu yolla da YÖK'le bağlantısını sağlayacağını düşündük. Şehir Plancıları Odası ve TUPOB ise Planlama Eğitimi Derneğinin içindeki Akreditasyon Kuruluna üye vermek ya da eğitim çalışmalarına katkıda bulunmak üzere destek oluyor.

Yükseköğretim Kurumları Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Yönetmeliği kapsamında üniversiteler bünyesinde de Akademik Değerlendirme ve Kalite Geliştirme Komisyonları bulunuyor. Bu sistemde ADEK, üniversite içinde yatay düzlemde bağlantı sağladığı gibi, dikey düzlemde de ilişki kurabiliyor. Şehir ve bölge planlama bölümlerinde akreditasyonu sağlamak üzere kurulacak Planlama Akreditasyon Kurulu ile bu ilişkiyi Planlama Eğitim Derneğiyle yatay düzlemde sağlayarak bir tüzel kişilik kazanacağını, ayrıca Mimarlık Dekanları Konseyi aracılığıyla da YÖK'ün akreditasyon ve kalite geliştirme sürecine de katılacağını düşünüyoruz. Burada önemli olan Planlama Akreditasyon Kurulunun YÖK'ün de dahil olduğu bir yasal süreç içinde tanımlanmasını sağlamak. Bunu bugünkü belirsizlik içinde ne kadar sağlayabiliriz sorusunu yine birlikte tartışacağız.

Türkiye Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri Ulusal Akreditasyon Organizasyon Şeması Önerisi (TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Öneride Türkiye’deki yasal süreçlerden doğan kurumsal hiyerarşik düzenlemeleri dikkate aldık ve konuyla ilgili tüm kurum ve kuruluşların şemada yer almasına özen göstermeye çalıştık. Buna göre Türkiye’deki şehir ve bölge planlama bölümlerinin kalite geliştirme ve akreditasyonunda söz sahibi olabilecek kuruluşlar, Şehir Plancıları Odası ve Türkiye Planlama Okulları Birliği. Konunun özellikle mali boyutunun ve yönetsel boyutunun çözülmesinde dernek sistemini tercih ettiğimizi söylemiştik. Aslında uluslararası örneklere baktığımız zaman da bunların bağımsız dernek statüsüne sahip diyebileceğimiz kuruluşlar olduğunu gördük. Onun için de bu sistemi benimsedik, ama çoğumuz da vakıf ve dernek içinde yer almaktan biraz çekiniyoruz. Çünkü derneklerin de kendine özel statüleri ve zaman zaman yarattıkları güçlükler var. Bu sistem içinde Planlama Akreditasyon Kurulu yer alıyor ve Planlama Akreditasyon Kurulu içinde Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımları yer alıyor.

Planlama Eğitimi Derneği (PLANED)

Planlama Eğitimi Derneği (PLANED)’nin çalışma esaslarını yine benzer örnekleri inceleyerek ve değerlendirerek kendi koşullarımıza uyarlamaya çalıştık. Planlama Eğitimi Derneğinin amacı, planlama eğitimcilerini bir araya getirerek, Türkiye’deki planlama eğitiminin kalitesini geliştirmek. Dernek bu amaç doğrultusunda planlama eğitimiyle ilgili ulusal ve uluslararası düzlemde ilgili kuruluşlarla iletişimi ve işbirliğini sağlamayı, planlama eğitimiyle ilgili etkinlikler düzenlemeyi, planlama eğitimi konusunda yayın ve araştırma yapmayı, planlama eğitimi konusundaki yapılan çalışmaları desteklemeyi hedefliyor.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi
PLANED Çalışma Esasları
Amaç ve Hedefleri • Türkiye'deki planlama eğitiminin kalitesini geliştirmek, • Planlama eğitimi ile ilgili ulusal ve uluslararası düzlemde ilgili kuruluşlarla iletişimi ve işbirliğini sağlamak, • Planlama eğitimi ile ilgili etkinlikler düzenlemek, • Planlama eğitimi konusunda yayın ve araştırma yapmak, • Planlama eğitimi konusunda yayın ve araştırma yapılmasını desteklemek,

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi
PLANED Çalışma Esasları
• Üyeleri ve Görev Süreleri – Türkiye'deki üniversitelerin Şehir ve Bölge Planlama bölümlerinde öğretim üyesi ve yardımcısı olarak çalışan veya çalışmış olan veya planlama eğitimi konusunda başka bölümlerde çalışan herkes dernek üyesi olma hakkına sahip olacaktır. – Dernek Yönetiminin görev süresi iki (2) yıldır. – Bir sonraki dönemde görev alacak üyelerin en az 1/3, en çok 2/3'ünün bir önceki dönem üyeleri arasından olması PAK'ın işleyişindeki sürekliliğin sağlanması için gereklidir.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi
PLANED Çalışma Esasları
• Sorumlulukları / Görevleri – Planlama eğitimi ile ilgili ulusal ve uluslararası düzlemde ilgili kuruluşlarla iletişim ve işbirliği sağlamak, ortak çalışmalar yapmak, – Planlama eğitimi ile ilgili konferans ve benzeri toplantılar, sergiler ve yarışmalar düzenlemek, – Planlama eğitimi gören öğrencilere burs sağlamak, burs sağlamak için ilgili kuruluşlar ve bireyler ile ilişkiler kurmak, ortak bilgi paylaşım platformları sağlamak, – Planlama eğitimi konusunda kitap, dergi, bülten ve benzeri yayınlar yapmak, yayın ve araştırma yapılmasını desteklemek, – Planlama eğitimi konusunda ulusal düzlemde bir veri tabanı oluşturmak ve toplanan bilginin paylaşılmasını sağlamaktır.

PLANED'in dernek olarak iç organizasyonu ve çalışma şartlarının daha sonra ayrıntıyla geliştirilecek olan dernek tüzüğünde belirtilecek esaslara göre tanımlanacağını düşünüyoruz. Biz gene örnekler bakarak, bundan sonra yapacağımız çalışmalarda kolaylık sağlamak için bazı önerilerde bulunduk. Sonuca burada birlikte karar vereceğiz. Türkiye'deki üniversitelerin şehir ve bölge planlama bölümlerinde öğretim üyesi ve yardımcısı olarak çalışan veya çalışmış olan veya planlama eğitimi konusunda başka bölümlerde çalışan herkes dernek üyesi olma hakkına sahip olacak. Dernek yönetiminin görev süresi 2 yıl, bir sonraki dönemde görev alacak üyelerin en az 1/3'ü, en çok 2/3'ünün bir önceki dönem üyeleri arasından olması, PAK'ın işleyişindeki sürekliliğin sağlanması için gerekli.

PLANED'in sorumlulukları; planlama eğitimiyle ilgili ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmak, planlama eğitimiyle ilgili konferans ve benzeri toplantılar, sergiler, yarışmalar düzenlemek, planlama eğitimiyle öğrencilerle ilgili ortak paylaşım platformları sağlamak, planlama eğitimi konusunda kitap, dergi, bülten benzeri yayınlar yapmak, aynı zamanda planlama eğitimiyle ilgili araştırmadan yayına kadar her türlü faaliyete destekte bulunmak olarak tanımlanabilir.

Planlama Akreditasyon Kurulu (PAK)

Planlama Akreditasyon Kurulu (PAK) da planlama eğitimi veren bölümlerin kalitesini geliştirmeye yönelik olarak görev yapan bir kurul. Dernek içindeki temel faaliyet akreditasyon ama bu derneğin daha başka etkinlikleri de olabilir. Planlama Akreditasyon Kurulunun yurt içi ve yurt dışı örnekler bakarak üye sayılarını belirledik. Bunlar değişebilir, farklı sayılarda üyelerden oluşan kurullar var. Biz çift sayı olmasın diye 9 üye önerdik. MÜDEK'in 8 üye olduğu söylenmişti.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi

PAK Çalışma Esasları

- **Amaç ve Hedefleri**
- **Planlama eğitimi veren bölümleri akreditasyon çalışmaları aracılığı ile değerlendirmek ve kalitesini geliştirmektir.**
 - Şehir ve Bölge Planlaması eğitiminin standardını oluşturmak, korumak ve yükseltmek,
 - Kalite denetimi sağlamak, hedeflenmektedir.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi

PAK Çalışma Esasları

- **Üyeleri ve Görev Süreleri**
 - Toplam 9 üyeden oluşur. TUPOB'dan dönem başkanı, bir önceki dönem başkanı ve bir sonraki dönem başkanı olmak üzere 3, PLANED tarafından belirlenecek 4 ve ŞPO tarafından belirlenecek 2 kişi.
 - Kurulun görev süresi 2 yıldır. Bir sonraki dönemde görev alacak üyelerin en az 1/3'ü, en çok 2/3'ünün bir önceki dönem üyeleri arasından olması PAK'ın işleyişindeki sürekliliğin sağlanması için gereklidir.
 - PAK üyeleri, Şehir Plancıları Odası'na kayıtlı olan veya son bitirdiği derece planlama olan, en az 10 yıllık mesleki deneyimi olan şehir plancıları ve planlama eğitimi değerlendirme çalışmalarına katılmış planlama bölümü öğretim üyelerinden oluşmalıdır.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon için Model Önerisi

PAK Çalışma Esasları

- **Sorumlulukları / Görevleri**
 - Planlama bölümlerinin kalitesini geliştirmeye yönelik planlama eğitimi ve ortamı için standartlar belirler,
 - Standartları korur ve geliştirir,
 - Planlama bölümlerinin belirlenen standartları sağlama için danışmanlık yapar,
 - Planlama bölümlerini belirlenen standartlara göre denetler,
 - Planlama bölümlerinin dışdeğerlendirmesini yapmak üzere değerlendiricileri eğitir,
 - Planlama bölümlerinin akreditasyonuna karar verir,
 - Planlama bölümlerinin durumu sürekli gözden geçirir.
 - Planlama bölümlerinin performans ve faaliyetlerinin yıllık raporlarını tutar ve PLANED desteği ile paylaşımını sağlar.

TUPOB'dan dönem başkanı, bir önceki dönem başkanı ve bir sonraki dönem başkanı olmak üzere 3, PLANED tarafından belirlenecek olan 4 ve Şehir Plancıları Odası tarafından belirlenecek 2 kişi bu kurulu oluşturabilir. Gene görev süresi 2 yıl, yine tüm üyeler birden değişmesin diye en az 1/3'ünün, en çok 2/3'ünün bir önceki dönem üyeleri arasından olması sürekliliğin sağlanması için gerekli bulunuyor. PAK üyeleri, Şehir Plancıları Odasına kayıtlı olan veya son bitirdiği derece planlama olan, en az 10 yıllık mesleki deneyimi olan şehir plancıları ve planlama eğitimi değerlendirme çalışmalarına katılmış, planlama bölümü öğretim üyelerinden oluşabilir.

Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımları

Çeşitli örneklerde gördüğümüz Akreditasyon Kurulu kaliteyle ilgili görevleri ve sorumlulukları üstlenmiş durumda. Bunların altında akreditasyon uygulamalarını yapacak takımlar var.

Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımlarının amaç ve hedefleri, ilgili bölüm ve programın PAK akreditasyon değerlendirme ölçütlerine uyumunu değerlendirmek ve gereken durumlarda danışmanlık sağlamak olarak özetlenebilir. Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımlarının çalışma esaslarını da belirlemek gerekiyor. PAK ve PLANED üyesi, akreditasyon değerlendirme deneyimi olan ve PAK değerlendirici eğitimi ve sertifikası almış olan üyelerden oluşuyor. Bu değerlendirici eğitimi ve sertifikası MÜDEK örneğindeki gibi gene PLANED için de düzenlenen eğitimlerden alınabilir ya da uluslararası kuruluşlardan eğitim sertifikası sağlanabilir.

PAK gerekli gördüğü sayıda ve potansiyeli ölçüsünde takım oluşturabilir. PAK Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımlarının da çalışma esaslarını, sorumluluklarını ve görevlerini belirlememiz gerekiyor.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon İçin Model Önerisi

PAK Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımları Çalışma Esasları

- **Amaçları ve Hedefleri**
- İlgili bölüm ve programın PAK akreditasyon değerlendirme ölçütlerine uyumunu değerlendirmek ve gereken durumlarda danışmanlık sağlamak.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon İçin Model Önerisi

PAK Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımları Çalışma Esasları

- **Üyeleri ve Görev Süreleri**
 - PLANED üyesi, akreditasyon değerlendirme deneyimi olan ve ya PAK değerlendirici eğitimi ve sertifikası almış olan ve PAK üyesi olma kriterlerini sağlayan eldeki değerlendirici havuzundan seçilen kişilerden oluşur.
 - PAK gerekli gördüğü sayıda Takım oluşturabilir.

 Şehir ve Bölge Planlama Eğitiminde Ulusal Akreditasyon İçin Model Önerisi

PAK Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımları Çalışma Esasları

- **Sorumlulukları / Görevleri**
 - Akreditasyon başvurusunda bulunan bölümün özdeğerlendirme dosyasının ön incelemesini yapmaktır.
 - Özdeğerlendirme dosyasının bölüm tarafından hazırlanıp PAK'a sunulmasından sonra bölümün yerinde incelenmesi ve özdeğerlendirme dosyasının tutulması için takımları toplar.
 - Görevli Takım dosyanın yerinde incelemelerini yapar ve yerinde inceleme sonuç raporunu yazarak PAK'a iletir.

Akreditasyon başvurusunda bulunan bölümün öz değerlendirme dosyasının bölüm tarafından hazırlanıp PAK'a sunulmasının ardından dosyanın ön incelenmesi yapılıyor. Görevli takım dosyayı yerinde inceliyor ve yerinde inceleme sonucunda hazırladığı dış değerlendirme dosyasının sonucunu PAK'a iletiyor.

Akreditasyon Süreci

Akreditasyon sürecini bir şema üzerinde değerlendirirsek, birinci aşama değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi, ikinci aşama hazırlık ve öz değerlendirme, üçüncü aşama ziyaret ve dış değerlendirme, dördüncü aşama akredite etme, karar ve onay ve beşinci aşama sürekli gözden geçirme olarak tanımlanabilir. Bu bize her akreditasyon kuruluşuna ve akreditasyon sürecine baktığımızda az sayıda farklılıklarla rastlayabileceğimiz bir süreci anlatıyor. Değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi her şeyden önce yapılması gereken bir konu. Bunu da yine bizim geliştirmemiz gerekiyor.

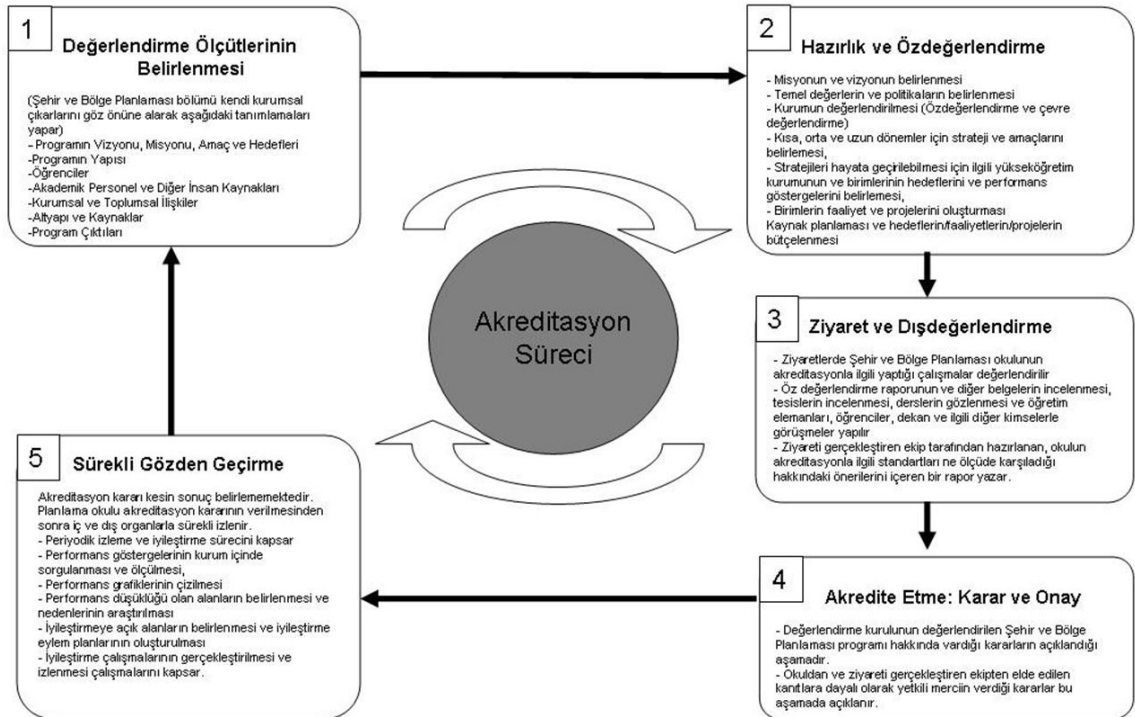
Değerlendirme ölçütlerini programlar hakkında yargıya varmada kullanılan ölçütler kümesi olarak tanımlayabiliyoruz. PAK, bölümü veya programı değerlendirmek için 'mükemmeliyet' ölçütlerini önceden belirliyor. Belirlenen ölçütler eğitim programının kalitesiyle ilgili ulusal beklentileri ifade ediyor. İlgili şehir ve bölge planlama bölümünün akredite edilebilmesi için ön şart, program ve derecelerinin yasal başlıklarında planlama kelimesini içermesi. Lisans programlarının en az tam gün 4 akademik öğretim yılı ve dengini gerektiriyor. En az bir yıllık akademik süre zarfında eğitime başlamış olması ve en az bir kere mezun vermiş olması gerekiyor. Bütün bunlar ulusal ve uluslararası ve özellikle planlamayla ilgili akreditasyon kurumlarının kabul ettiği koşullardan yola çıkılarak geliştirildi.

Programın vizyonu, misyonu, amaç ve hedefleri, programın yapısı, öğrenciler, akademik personel ve diğer insan kaynakları, kurumsal ve toplumsal ilişkiler, altyapı ve kaynaklar ve program çıktıları başlıklarında geliştirilmesi gereken ölçütler olması gerekiyor

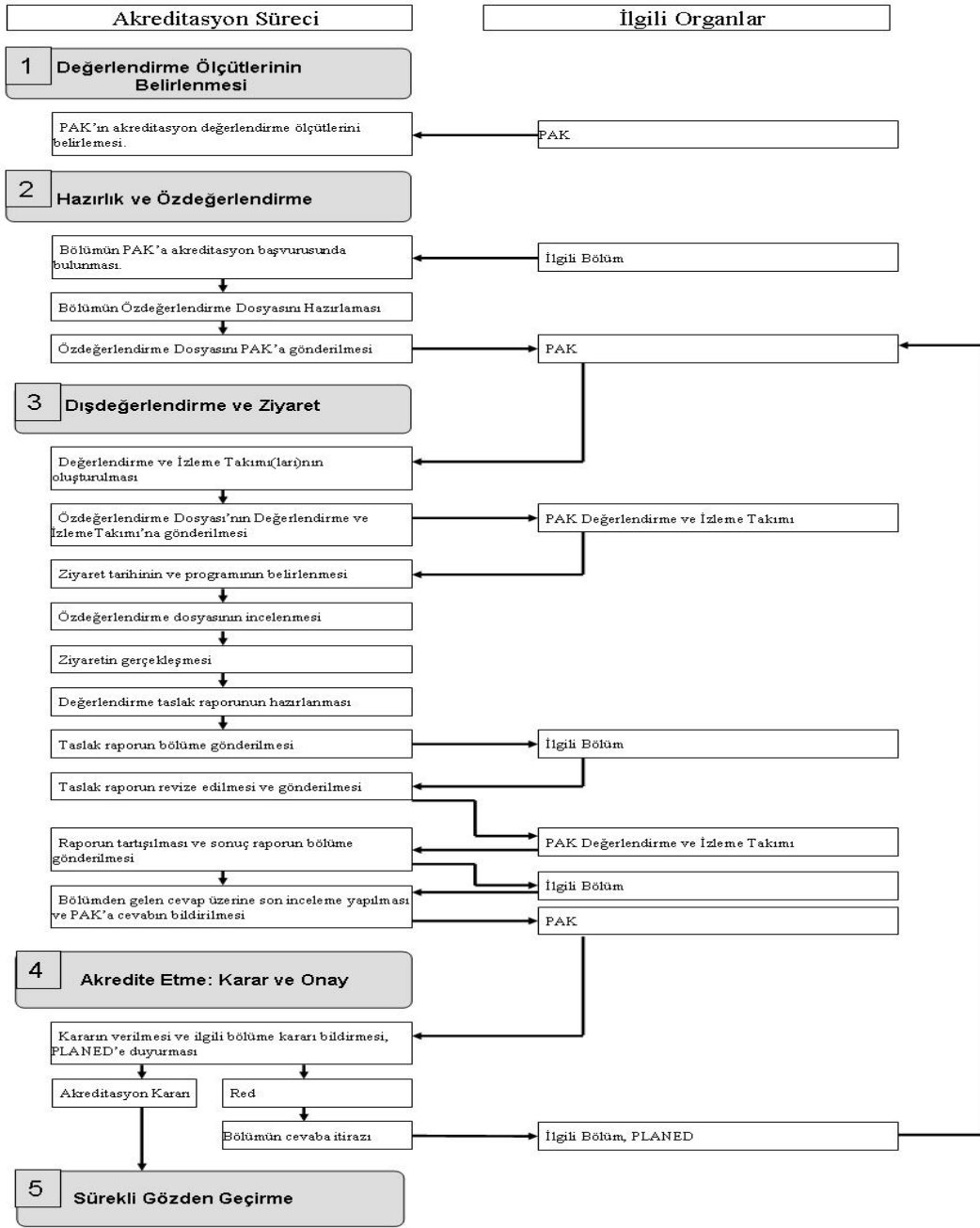
Programın vizyonu, misyonu, amaç ve hedeflerinin ortak kabuller çerçevesinde kabul edilebilir olması gerekiyor. Programın yapısı inceleniyor. Programın yapısında da programlar yerel, ulusal veya uluslararası düzeylerde kendi toplumlarına ve program amaç ve hedeflerine uygun hizmet vermeli. Şehir ve bölge planlama programları, öğrencilerin her bileşeni kazandıklarını kanıtlamak için bir ölçme değerlendirme sistemi kurduklarını, bu sistemi uyguladıklarını ve sonuçları programı sürekli iyileştirmek için kullandıklarını somut verilere dayalı olarak göstermek durumundalar. Aşağıdaki şemada değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesiyle ilgili temel başlıkları görüyoruz.

İkinci aşama ise hazırlık ve öz değerlendirme raporunun kuruluşun kendisi tarafından hazırlanması. Bu da burada belirlenen temel başlıklarda yapılabilir; temel değerler, politikalar kurumun değerlendirilmesi, kısa, orta ve uzun dönemler için strateji ve amaçlar gibi bildiğimiz öz değerlendirme başlıkları sunulabilir. Ziyaret ve dış değerlendirmelerde bölümün akreditasyonla ilgili yaptığı çalışmaların yerinde incelenmesi söz konusu.

Bunu da PAK içindeki tanımlanmış ve görevlendirilmiş takımların yapması bekleniyor. Öz değerlendirme raporunun yerinde incelenerek verilen bilgilerin değerlendirmesi yapılıyor. Derslerin gözlenmesi, öğretim elemanları, öğrenciler, dekan ve ilgili diğer kimselerle görüşmelerin yapılması isteniyor. Ziyareti gerçekleştiren ekip tarafından bölümün akreditasyonla ilgili standartları ne ölçüde karşıladığı, öz değerlendirme raporunun bir anlamda gerçekleri ne kadar yansıttığı yerinde inceleniyor ve değerlendirme içeren bir rapor hazırlanıyor. Bu ziyareti yapacak olan takım üyelerinin de özel bir şekilde eğitilmesi gerekiyor.

Türkiye Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri Ulusal Akreditasyon Süreci Önerisi (YÖDEK 2007; Aktan ve Gencel 2007'den uyarlanmıştır)

Türkiye Şehir ve Bölge Planlama Bölümleri Ulusal Akreditasyon Süreci Önerisi (TUPOB 2007 Çalışma Grubu)

Akredite etme, karar ve onay değerlendirmede dördüncü aşama. Okuldan ve ziyareti gerçekleştiren takımdan elde edilen kanıtlara dayalı olarak yetkili kuruluşun verdiği kararın açıklanması sürecin bu parçasını oluşturuyor. Bu biten bir süreç değil, çok iyi bildiğimiz gibi akreditasyon sürecinin en fazla 5-6 yıl gibi en uzun sürelerde tekrarlanması gerekebiliyor. Eğer yeterli bulunmazsa bu süre daha da kısa olabiliyor, şartlı akreditasyon söz konusu olabiliyor. Buradaki süreçte de bu aşamaları alt başlıklarla ayrıntılandırılmış olarak görüyoruz.

Biz bu öneride daha çok organizasyon şemasını ve akreditasyon sürecini kendi ilgili olduğumuz kurumlar ve kuruluşlar bağlamında önermeye çalıştık.

Bu sadece üzerinde çalıştığımız bir öneri, çok ayrıntıda geliştirilmesi gerekiyor. Bunun için de bu sistemin konuyla ilgili tüm paydaşlar tarafından benimsenerek ve ayrıntılandırılarak uygulamaya konulması gerekiyor.

Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik Komisyonu Raporu

Remzi SÖNMEZ

Adından da anlaşılacağı gibi ‘Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik’ eğitim süreci sonundaki aşamaları daha çok ilgilendiren bir konu bu. Birbirini karşılıklı besleyen ve birbirini ilgilendiren, bütünleyen konular diye baktık komisyon çalışması olarak. Komisyon çalışması esas itibariyle buradaki mevcut durumu biraz ortaya koymak, sorunları ortaya koymak ve sorun alanlarını tarifleyerek bir miktar da önerileri oluşturabilecek alanları tariflemek diye söyleyebiliriz. Burada sözü edilen komisyon çalışma amaçları zaten orada belirli. Çok fazla da bu şeyi takip etmeyeceğim, çünkü 30 sayfalık bir şey var, herkesin de çok fazla yorulduğunu biliyorum. Elimizde komisyon raporları da var nasıl olsa, onun için mümkün mertebe belli noktalar değinerek geçmeyi daha uygun göreceğinizi düşünüyorum. Tabii bu çalışmalar niteliği itibariyle baktığımızda komisyon çalışmalarını bir araya gelip komisyon olarak tartışarak oluşturma fırsatını ne yazık ki yakalayamadık. Dolayısıyla buradaki bir bilgi birikimi ve bu birikimin ilerde yorumlanmasına açık bir komisyon raporu diye düşünebilirsiniz. O nedenle gerek komisyon üyelerinin, gerekse komisyon dışındaki üyelerin bunun geliştirilecek bir metin olarak algılamasını da aynı zamanda bekliyoruz. Tanımlar ve temel kavramlarla ilgili bir değerlendirmemiz var. Şehir planlama mesleğinin gelişimiyle ilgili zaten gerek meslek alanı, gerekse mesleğin kurumsallaşmasıyla ilgili bazı öngörülerimiz ve raporlamamız var. Şehir plancısının nitelikleriyle ilgili bazı tanımlar, tarifler burada söz konusu. Mesleki yeterlilik ve belgelendirme, özellikle burada iki alanda meslek odasının düzenlemeleri ve daha çok imar mevzuatında olan yetkilerle ilgili değerlendirmelerimiz var. Bunun dışında bizim mesleğimizde yok, ama birçok meslekte olan meslek yasaları var ve bu yasaların yine şehir planlama alanı açısından bir değerlendirmesini yapmamız gerekecek.

TUPOB TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK KOMİSYONU Nihan SÖNMEZ Nil UZUN M. İlgar KIRZIOĞLU Remzi SÖNMEZ Sence T. ÜRK Murat Cemal YALÇINTAN Ferhan GEZİCİ Hülya YAKAR GAZİ ÜNİVERSİTESİ ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ ŞEHİR PLANCILARI ODASI İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Çalışmanın İçeriği ■ Tanımlar ve Temel Kavramlar ■ Şehir Planlama Mesleğinin Gelişimi, Kurumsallaşma Süreci ■ Şehir Plancısının Nitelikleri ■ Şehir Plancısının Çalışma Alanları ■ Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme - Meslek Odası Düzenlemeleri - İmar Mevzuatında Yetkiler ■ Meslek Yasaları ve Şehir Planlama Alanı ■ Mesleki Yetkinlik ve Şehir Planlama Alanı ■ Şehir Planlama Mesleğinde Uzmanlaşma (Yüksek Lisans Eğitimi, Meslek İçi Eğitim ve Deneyimin Belgelendirilmesi) ■ Mesleki Tanınırlık (Akreditasyon) Konuları TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
---	--

Mesleki yeterlilik konusu, ki bizim mesleğimizle ilgili bu konuda bir çalışma henüz söz konusu değil. Bunu bir değerlendirmemiz gerekir, başka mesleklerin yaptığı çalışmalar var. Yine şehir planlama alanında uzmanlaşma konusu ve demin tartışmasını yaptığımız mesleki tanınırlık konularında mesleğimizin durumu nedir, onu kısaca tarif edelim.

İsterseniz ilerleyelim biraz. Mesleği bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı iş diye algıladığımız zaman bunu diğer tanımlarla, diğer kavramlarla karşılaştırdığımızda bazen bu tanımları farklı şekilde kullandığımızı düşünüyorum. Mesela meslek diyoruz, ama aynı zamanda mesleğimize uzmanlık alanı diyoruz. Halbuki mesleğin uzmanlık alanı var olan bir mesleğin belli konulardaki uzmanlaşmasını tarif eden bir şey, daha doğrusu böyle algılıyorduk onu. Yeterlilik ve yetkinlik konuları da böyle.

Yeterlilik aslında bir işi yapmaya olan yetkiyle ilgili bir durum. Halbuki yetkinlik mükemmel, yani mesleğin belli bir aşamasına gelmiş olmayı ifade ediyor. Bu mesleki alanda düşündüğümüzde de daha çok yurt dışında söz konusu olan sertifikalı mühendislik, sertifikalı mimarlık gibi mesleğin belli bir noktasına gelmiş kişilere verilen belgeden söz ediyoruz. Bu konuda Türkiye için daha çok yeni diyebileceğimiz bir alan, özellikle 99 depreminden sonra mühendislik alanında çok fazla tartışılan bir konu bu.

Demin de söyledim, uzmanlık aslında meslek alanının belli konu veya konularında özel bilgi birikimine sahip olma durumu, ama bu tabii baktığımızda üniversitelerimizde lisans düzeyinden başlayan bir konu. Bazı üniversitelerde öğrenciyi son 2 yılını belli alanlara yönlendirme, seçmeli dersler yoluyla böyle bir şey söz konusu. Esas itibarıyla bu konu mezuniyet sonrasını ilgilendiren bir konu. Tabii bunun da yine tartışılması gereken yönleri var, yani eğitimle anlam kazanılan uzmanlıklar var, deneyimle de kazanılan uzmanlıklar olabilir; bu da yine önemli bir konu mesleğimiz açısından.

Şehir planlama mesleğinin gelişimiyle ilgili temel olarak baktığımızda, şehir planlama toplum yararını esas alan bir kamu hizmeti olarak görülmekte. Aslında mesleğimizi diğerlerinden ayıran temel şey planlamanın mekansal süreçleri etkilemesi, değişimi yönlendirmesi, hedefler koyması ve uygulama araçlarını tanımlaması olarak söylenebilir. Altta gördüğümüz paragraflar buna benzer bir şey. Aslında mekansal biçimlemeyi ve buna neden olan sosyal, ekonomik, demokratik dinamikleri bilimsel ölçütlerle araştırması, tahmin etmesi ve hedef belirlemesi planlamayı diğerlerinden ayıran bir özellik. Tabii toplumu ilgilendirmesi nedeniyle de yapılan işin bir siyasi organ tarafından onaylanması genelde söz konusu oluyor. Bu da yine mesleğimizi diğerlerinden ayıran özelliklerden bir tanesi.

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Temel Kavramlar ve Tanımlar ■ "Meslek" Bir kimsenin geçimini sağlamak için yaptığı sürekli iş, uğraş (<i>profession, occupation</i>) ■ "Yeterlilik" Yeterli olma durumu, yeterlik, bir işi yapma gücünü sağlayan özel bilgi, ehliyet, görevini yerine getirme gücü, kıfayet, (<i>adequacy, qualifiedness to do a job, sufficiency</i>) Mesleki yeterlilik, mesleği yapmaya yeterli olan bilgi birikimi ile bunu kanıtlayıcı diploma ve yeterlilik belgeleridir. (örnek; Diploma, İmar Planı Yapımı Yeterlilik Belgesi, Büro Tescil Belgesi) ■ "Yetkin" Olgun, mükemmel (<i>perfect, complete in every respect</i>) ■ "Yetkinlik" Yetkin olma durumu, olgunluk, kemal, mükemmeliyet (<i>perfection</i>) Mesleki deneyimi ve mesleki bilgisi değerlendirilerek, ilgili uzmanlık alanında belgelendirilen mühendisler yetkinlik belgesine sahip olmaktadır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Temel Kavramlar ve Tanımlar ■ "Uzman" Belli bir işte, belli bir konuda bilgi, görüş ve becerisi çok olan kimse, mütahassis, kompetan (<i>expert, specialist</i>) ■ "Uzmanlık" Uzman olma durumu, uzmanın görevi, mütahassısılık, ihtisas (<i>expertise, speciality</i>) Uzmanlık veya uzmanlaşma, meslek alanının belli konu veya konularında özel bilgi birikimine sahip olmak durumu. ■ "Tanınırılık" Denklik, akreditasyon, eşdeğerlik (<i>accreditation</i>) TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Şehir Planlama Mesleğinin Gelişimi ■ Şehir planlama toplum yararını esas alan bir kamu hizmetidir. ■ Şehir planlamanın konusu olan her tür ve ölçekteki planlamanın temel niteliği, mekansal süreçleri etkilemesi, değişimi yönlendirmesi, hedefler koyması ve uygulama araçlarını tanımlamasıdır. ■ Şehir planlamanın kuram ve uygulaması, mekansal biçimlenmeyi, buna neden olan ekonomik, demografik ve sosyo-kültürel dinamikleri, bilimsel ölçütlerle sistematik olarak araştırır, tahmin eder ve hedef belirler. Kentsel altyapı projelendirilmesiyle ilişkileri nedeniyle mühendislik boyutunu da kapsayan çalışmalar yapar. Şehir planları bu nitelikleri ile diğer tasarımcılardan farklılaşır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Şehir Planlama Mesleğinin Gelişimi ■ Mesleklerin doğuşu, toplumsal gelişme, gereksinimlere, işbölümü ve uzmanlaşmaya dayanmaktadır. ■ Şehir planlama mesleği, sanayi devrimi sonrası, kentlerin büyümesi sonucunda sağlıklı kentsel çevrenin üretilmesi sürecinde ortaya çıkmıştır. Kentsel planlamanın, toplumsal ve ekonomik boyutları, şehirçilik biliminin doğmasına ve planlamanın ayrı bir disiplin olarak gelişmesine neden olmuştur. Şehirçilik biliminin uygulama alanı mekan (kent) planlamasıdır. ■ Kentsel alanlarda ortaya çıkan sorunların, çok boyutlu yaklaşımlar geliştirmeksizin, sadece tasarım ve estetik kaygılar ile çözümlenemeyeceği anlaşılmış, şehir planlamanın sosyal bilimler ve mühendislik bilimleri ile yakın ilişkilerinin gerekliliği ortaya çıkmıştır. ■ Ülkemizde, şehir planlama alanı 1960'lardan itibaren ayrı bir disiplin ve meslek olarak ortaya çıkmıştır. Başlangıçta mimarlık faaliyetleri içinde yer alan şehir planlama, süreç içinde mimarlıktan ayrılmış, bu gün toplumda işlevi olan ayrı bir meslek olarak kurumsallaşmıştır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK
Şehir Planlama Mesleğinin Kurumsallaşması - Bir mesleğin kurumsallaşma düzeyi, mesleğin edinilmesine yönelik eğitimin durumu, meslek alanının örgütlenmesi ve mesleki yetkilerin tanınması ile ölçülebilir - Ülkemizde, 1950 sonrası kentleşme sürecinin hızlanması, kentsel sorunların artması, planlamaya olan ihtiyaç, şehir planlama eğitiminin başlamasına, mesleğin örgütlenmesine, meslek alanının kurumsallaşmasına neden olmuştur. Şehir planlama mesleği ülkemizde 40 yıllık geçmişe sahiptir. - Şehir planlama eğitimi ilk kez ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde, Şehir Planlama Bölümü'nün 1961 yılında kuruluşu ile başlamıştır. 1962 yılında yüksek lisans, 1967'de lisans düzeyinde mezun vermiştir. Günümüzde 12 üniversite ve yüksek okuldaki Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinden her yıl yüzlerce mezun verilmektedir. Ülkemizde, 5000 kişinin üzerinde Şehir Plancısı bulunmaktadır. Yaklaşık 3500 plancı, TMMOB Şehir Plancıları Odası Üyesi olarak mesleki faaliyetlerini sürdürmektedir. Şehir plancıları üniversitelerin şehir ve bölge planlama bölümlerinde özgün bir eğitim görmekte, "şehir plancısı" unvanı ile mezun olmaktadır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	Şehir Planlama Mesleğinin Kurumsallaşması - Şehir plancılarının meslek örgütü olan, TMMOB Şehir Plancıları Odası Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği'nin 15-16 Nisan 1968 tarihinde toplanan 15. genel kurulunda alınan kararla, 31 Ocak 1969 tarihinde kurulmuştur. Ancak, 29 Nisan 1969'da toplanan TMMOB 16. Genel Kurulunda odanın kapatılması için karar alınmıştır. Bu karara karşı açılan davada, Danıştayın kararı ile Şehir Plancıları Odası'nın kuruluşu sağlanmıştır. Böylece Şehir Planlama Mesleğinin, Mühendislik ve Mimarlık topluluğu içinde ayrı bir meslek ve uzmanlık alanı olduğu yargı kararı ile kanıtlanmıştır. Oda, 38 yıldan bu yana Şehir ve Bölge Planlama meslek alanını düzenleme, kentlerin, mesleğin ve meslektaşın haklarını koruma, geliştirme ve bu doğrultuda oluşan deneyim ve birikimlerini toplum yararına kullanma yönündeki çalışmalarını sürdürmektedir. - Şehir Plancıları Odası 1996 yılından buyana, Avrupa Şehir Plancıları Konseyi'nin (ECTP-European Council of Town Planners) üyesidir. Avrupa Şehir Plancıları Konseyi, 1985 yılında kurulmuş olup, 21 Avrupa ülkesindeki 24 Kuruluşu ve Enstitüsünü kapsayan bir şemsiye örgüttür. ECTP Şehir Plancılarının nitelikleri, çalışma alanları, eğitimi ve etik kuralları konusunda ölçütler geliştiren ve çalışmalar yapan bir örgüttür. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ

Bu tarihsel gelişimi isterseniz hızlı bir şekilde geçelim. Şehir planlama mesleğinin kurumsallaşmasına baktığımızda, gerçekte bir mesleğin meslek olabilmesi için üç sac ayağından söz edilebilir. Bunlardan bir tanesi eğitimidir, bir diğeri örgütlenmedir, diğeri de mesleki yetkilerin varlığıdır. Tabii bu konu meslekten mesleğe göre değişebilir. Birçok meslek usta-çırak ilişkisiyle de elde edilebilmesine rağmen çağdaş dünyada artık eğitimin çok önemli bir rolü olduğu belli.

Bir diğer konu da örgütlenme konusu, ki bizim meslek örgütümüz Şehir Plancıları Odasının kuruluşuyla ilgili süreci burada anlatıyoruz, ama ben size şimdi onu anlatmayacağım. Temel konulardan bir tanesi mesleki yetkiler. TMMOB'un, Şehir Plancıları Odasının kuruluşuyla ilgili kısmı da isterseniz hızlıca geçelim. Şehir Plancıları Odasının kuruluşunda belki dikkatinizi çekmesi gereken bir konu var, o da odanın TMMOB Genel Kurulunda kurulduktan sonra bir sonraki genel kurulda kapatılması meselesi var, ki bu daha sonra dava konusu oluyor. Buradaki temel gerekçe de şehir plancılarının mühendis ve mimar olmaması nedeniyle kapatılması gerektiği yönünde bir argüman öne sürülüyor. Ama Danıştayın o günkü verdiği karara göre de şehir plancılarının mimar ve mühendislerle o topluluk için yer aldığı ve onlarla eşit haklara sahip olduğu konusunda bir karar alınmış oluyor.

Şehir plancılarının niteliklerine baktığımızda da, farklı kaynaklara baktığımız zaman aslında birbirine benzer şeyler görüyoruz. Aslında bu niteliklerde tarihsel olarak baktığımızda, -diğer eğitim komisyonu raporunda da var- rollerin niteliklerinin de zaman içinde önemli değişimlere uğradığını görebiliyoruz. Ancak burada vurgulamak istediğim, şehir planlama formasyonunun temelde bir meslek olarak lisans eğitimiyle yetkilenme kazandığı noktasıdır, ki bu TMMOB'un bütün uygulamalarında bu esas alınmaktadır. Halbuki eğitim sürecinde daha farklı yaklaşımlar var. Özellikle ODTÜ'den biliyoruz ki 4 yıllık lisansı bitirdiğiniz zaman başka alanlarda yüksek lisans yaparsınız, doktoranızı başka alanda yaparsınız. Sürekli meslekler arasında bir geçiş vardır, ama YÖK'ün kararı, ki 96 yılında TMMOB bunu sormuştu mesleğin uygulamasına esas olan belge nedir diye, YÖK de bunun lisans diploması olduğunu, onun dışındaki diplomaların veya belgelerin geçerli olmadığını söyleyen bir karar verdi. Bu karara göre de TMMOB bütün düzenlemelerini lisans eğitimine göre yapmakta.

Yine bir başka temel nitelik, bilgi, beceri ve etik değerler. Aslında bu da yine bir üçlü sac ayağı. Şehir plancısında olması gereken nitelikler eğitimle kazanılan temel niteliklerden birisi. Aslında burada eğitim programlarının özellikle de etik değerler açısından yeniden gözden geçirilmesi gerektiği düşüncesini taşıyorum kişisel olarak. Tabii burada mutlaka bazı dersler var, onu biliyoruz bu konularla ilgili, ama temelde bütün konularda, bütün eğitim sürecinde içselleştirilmesi gereken bir konu gibi görünüyor. Burada şehir plancılarında olması gereken temel nitelikleri birkaç kaynaktan aldık. Mesela en alttaki paragraf Gazi Üniversitesinin yaptığı bir çalışmadan uyarlanmıştı.

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Şehir Plancısının Nitelikleri ■ Ülkemizde "şehir plancısı"nın formasyonu, temelde üniversitelerin lisans eğitimine dayanmakta olup, lisansüstü ve meslek içi eğitim ve deneyimlerle mesleki nitelikleri gelişmektedir. ■ Şehir planlama eğitiminin temel bileşenleri, "bilgi", "beceri" ve "etik" değerlerdir. (ECTP) ■ Şehir Plancısı; "Farklı ölçeklerdeki mekânı oluşturan ve dönüştüren süreçleri, araçları ve bunların olası sonuçlarını ülke kültürü ve gerçekleri gözönünde tutularak, çevreye duyarlı yeni vizyonlar geliştirebilecek bilgiye sahip, sorunlara toplum ve kamu yararını gözeterek katılımcı yaklaşım ile alternatif çözümler arayan, disiplinler arası çalışmaya yatkın, düşünen, sorgulayan, analiz edebilen, iletişim yeteneği gelişmiş, liderlik özelliğine sahip, evrensel standartlarda uygulamaya yönelik sorumluluk alabilecek mesleki etiğe sahip kişi" dir. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Şehir Plancısının Nitelikleri Şehir Plancısı; ■ Ülke-bölge, kent ve yerel düzeylerde sorun tanımlayabilen, bunları doğuran etkenleri çözümleyebilen, planlama sürecinde bilimsel ve teknik bilgiyi kullanarak politika, hedef, strateji geliştirebilen, alternatif üreten, değerlendiren ve plan kararı oluşturan, ■ Mekansal planlamada, karar alma, yönetim, katılım konularında bilgili sahibi ve bu süreçlerde rol alabilen, ■ Araştırma, analiz, sentez ve tasarım yeteneğine sahip, sorun tanımlayan ve potansiyelleri değerlendiren, çözüm üretebilen, ■ Farklı disiplinlerle ekip çalışması içinde roller alabilen, uzlaştırıcı ve yönlendirici olan, ■ Yaşanabilir çevre için sosyal, ekonomik ve kültürel ihtiyaçları gözönüne alan, doğayı, kültürel ve tarihi mirasın korunması bilincine sahip, ■ Yaşam kalitesi yüksek, sürdürülebilir mekanlar tasarlayan, ■ Meslek ahlakı, toplum ve kamu yararının temel ilkelerini benimsemiş, meslek adamıdır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Plancının Rolü ■ Mekan Planlaması farklı mesleklerin ve aktörlerin içinde bulunduğu ekip çalışmasıdır. Planlama bir süreç olup, şehir plancısı bu sürecin önemli bir aktörüdür. Plancının rolü toplumun, planlama sisteminin ve siyasalının gelişmesine dayalı olarak evrilmektedir. Şehir plancısı, araştırmacı, tasarımcı, vizyon belirleyici, teknokrat, yönetici, danışman, eğitmen kolaylaştırıcı vb. roller yüklenmektedir. Her konuda plancının ayrıt edici farkı, bir bütün olarak toplum yararına, yerleşmeye ya da bölgeye ve uzun erimli geleceğe odaklanmalarıdır. Plancı, aynı zamanda toplumsal çıkarları dengelemeyi amaçlayan siyasal süreçlerin bir parçasıdır. Gelecekte plancının kolaylaştırıcılık ve müzakerecilik niteliklerinin daha da artması beklenmektedir. ■ Yeni Atina Tüzüğüne göre mekansal plancının rolü ■ Araştırmacı/bilim insanı, ■ Tasarımcı ve vizyon belirleyici, ■ Siyasal danışman ve kolaylaştırıcı, ■ Kentsel yönetici, ■ olarak tanımlanmıştır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK ■ ECTP'ye Göre Plancının Rolü Serbest çalışan, sözleşmeli, ücretli, bağımsız veya işveren, kamu veya özel sektörde uygulama veya araştırma alanında plancı aşağıdaki görevleri yürütür: ■ Toplumun güncel ve gelecekteki ihtiyaçlarını tespit etme, toplumun ilgisini fırsatlara, etkilere, sorunlara ve uygulamaya çekmek. ■ Araştırma bulgularını dikkate alarak, değişimi başlatma, düzenleme, uyumlaştırma, yapabilir kılma ve uygulama için plan ve politika önermek. ■ Kalkınma için politika, mekansal planlama ve kavramsal tasarımları yapmak. ■ Plan ve politikaların gerçekleşmesi için müzakere etme, değişen ihtiyaçlar ve fırsatlara uyumlu olarak politika ve planları yönlendirme, gözden geçirme ve uygulama. ■ Mekansal değişimleri etkilerini ve uygulamalarını değerlendirmek ve izlemek ■ Araştırmalara yön vermek ve eğitim programlarını oluşturmaktır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ

Odamızın çalışmalarından devam edebiliriz. Odamızın değişik komisyon çalışmalarında ortaya çıkan birikimler bunlar. Şehir plancısı nedir, ne olmalıdır, ne tür niteliklere sahiptir? Bunları şimdi okumak istemiyorum. Plancının rolü de değişiyor. Plancının rolü de geçmişte tek kişi, yetkin ve her türlü mekansal gelişmeye karar verebilen bir kişi konumundayken, giderek bu planlama tiplerinin, planlama biçimlerinin paradigmalardaki değişimlere bağlı olarak plancının rolü de değişiyor. Plancı artık giderek gelecekte daha çok kolaylaştırıcı, müzakerecilik niteliklerinin öne çıktığı bir aktör rolüne doğru da evrildiğini görüyoruz. Burada Nil Hanım'ın sunumunda söz edildi, yeni Atina tüzüğüne göre mekansal plancının rolü başlıklar halinde verilmiş. Yine Avrupa Şehir Plancıları Konseyine göre plancının rolünü anlatıyoruz, ama şimdi bunları geçiyorum.

Plancının çalışma alanları nelerdir? Ülkemizdeki çalışma alanlarına baktığımız zaman aslında çok geniş bir çalışma alanı var, bölgesel, hatta ülkesel ölçekten kentsel tasarım ölçeğine kadar çok geniş bir alanda çalışıyorlar. Bu çalışmalarını da somutlaşmış bir belge olarak istersen devam edelim. Şehir Plancıları Odasının bir fiyat tablosu vardır, onun arkasına bütün hizmetler tanımlanmıştır, yani yaşayan canlı bir tabludur. Her yıl 6 ayda bir yenilenir, gerekirse yeni çalışma alanları olduğunda buralara ilave edilir. Dolayısıyla şu anda genelde baktığımızda, şehir plancılarının altına imza attığı, yetki kullandığı alanlar; bunlar burada sayılmıştır, ama bunun dışında da birçok projede plancılar rol alır. Araştırma projeleri, çeşitli fizibiliteler, kentsel altyapı projelerinin buralarda da katkı sağladığını biliyoruz.

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK
Şehir Plancısının Çalışma Alanları - Ülkemizde şehir plancıları eğitime edindikleri bilgi ve becerilerini kullanarak genel olarak "şehirlik hizmetleri" olarak isimlendirilen, mesleki hizmetleri ve çalışmalarını sürdürmektedir. Bu çalışmalar şehir plancılarının ihtisaslarına, (uzmanlıklarına) uygun iştigal (çalışma) alanlarıdır. - Şehir planlama eylemi, kentsel tasarım ölçeğinden, kent ve beldelerin imar planlamasına ve ülke mekansal politika planlamasına kadar uzanan geniş perspektifli bir alanı kapsamaktadır. Şehir ve Bölge Plancıları - Bölge, altbölge, kent ve kent parçaları kırsal alan gibi mekanlara ilişkin, mekansal planlama, ulaşım, konut, sanayi, turizm, merkez gibi konularda - Araştırma, sentez, planlama, tasarım gibi planlama sürecine, uygulama araçlarına ilişkin yöntem ve teknikleri kullanarak, - Kültürel, sosyal, ekonomik, demografik sorunları çözücü ve potansiyellere dayalı vizyon, öngörü, tahmin ve hedefler ile fiziki, yapay ve yasal eşikleri göz önüne alarak, arazi kullanımı, yoğunluk, ulaşım sistemleri vb.'ne ilişkin stratejiler, plan kararları, tasarım geliştiren ve uygulama araçlarını tanımlayan çalışmaları yapan meslek adamlarıdır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	Şehir Plancısının Çalışma Alanları - TMMOB Şehir Plancıları Odası'na Belirlenen Şehirlik Hizmetleri - Bölge planları, - Çevre Düzeni Planları, - Nazım ve Uygulama İmar Planları, - Mevzi İmar Planları, İmar Planı Değişiklikleri, - İlave ve Revizyon Planlar - Turizm, sanayi, ulaşım, toplu konut vb. sektörel planlar - Koruma Amaçlı İmar Planları - Kentsel Tasarım Projeleri - Kentsel Dönüşüm Projeleri - Parselasyon Planları - Köy Gelişme Planları TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ

Yasal düzenlemelerde şehir plancılarının yetkileriyle ilgili konularda şu çalışmalarını ortaya koyduk: Temelde mühendislik ve mimarlık alanlarına ilişkin düzenlemelerde verilmiş yetkilendirmeler var. Bugün bütün mühendislik ve mimarlık alanlarında şehir plancılarının da aynı şekilde mühendislik ve mimarlık hakkında kanuna göre yetki kullanıyorlar. Çok eski bir yasa olmasına rağmen bir diploma olması gerektiğini belirten bir yasa. Yine bir başka yasa, Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Yasası var. Bu daha çok şehir planlama alanında meslek alanının düzenlenmesi, kayıt ve sicillerinin tutulmasıyla ilgili, yani yetkilendirmeyle ilgili değil, ama nasıl çalışacaklarına ilişkin süreci tarifleyen bir yasal düzenleme. Tabii TMMOB bu yasal düzenlemeler içinde kendi yasasına dayanarak birçok düzenleme yapmış. Bunları temelde gruplandırırsak, SMM Yönetmelikleri diyebileceğimiz serbest çalışanların asgari ücretleri, bunların mesleki denetimleri, kayıtları ve sicilleri ile ilgili oldukça geniş bir külliyet var, çeşitli odaların farklı uygulamaları var. TMMOB'da da bu konuda benim bildiğim kadarıyla 4 tane yönetmelik var. Bir başka alan meslek içi eğitim ve belgelendirme yönetmelikleri, ki TMMOB bu konulara daha yeni yeni giriyor. Aslında bir ölçüde formel üniversite eğitimi sonrası verilecek belgeleri düzenleyen bir hukuki belge bunlar. Galiba 2005 yılında veya 2004 yılında çıkartıldı bu genel kurullardan, odalar da buna göre düzenlemelerini yaptılar. Bizim odamız henüz çalışmalarını yeni tamamladı ve TMMOB'a gönderiyor. Bu konuda daha çok elektrik mühendisleri, makine mühendisleri gibi eğitim sonrası eğitim veren, sertifika veren odalar için önemli bir konu bu. Meslek dalı ana komisyonları kuruluş ve çalışma esaslarıyla ilgili düzenlemeler var, ki bunlar da bir oda içinde farklı mesleklerin olması halinde daha çok geçerli olan düzenlemeler. Bizim alanımızda böyle şehir plancısı, bölge plancısı diye ayrı diplomalar olmadığı için bildiğim kadarıyla bu tür yönetmelikleri pek kullanmıyoruz. Makine mühendisleri için de, uçak mühendisi var, endüstri mühendisi var, dolayısıyla onlar bu tür farklı meslek alanlarını düzenlemek için bu tür yönetmelikler yapmışlar.

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK
Yasal Düzenlemelerde Şehir Plancılarının Mesleki Yetkileri - Mühendislik ve Mimarlık Alanlarına İlişkin Düzenlemeler - Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun - Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu ve Yönetmelikler - Meslek Yasaları ve Şehir Planlama Alanı - İmar Mevzuatında Şehir Plancılarına Tanınan Mesleki Yetkiler TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	Mesleki Yeterlilik ve Belgelendirme Mühendislik ve Mimarlık Alanlarına İlişkin Düzenlemeler 1938 tarihli 3458 sayılı "Mühendislik ve Mimarlık Hakkında Kanun", Türkiye'de, mühendis, mimar ve şehir plancıları mesleki faaliyetlerinin yasal dayanağını oluşturmaktadır. 69 yıldır yürürlükte olan bu yasanın birçok açıdan günümüzün gereksinimlerini karşılamaktan uzaktır. - Kanuna göre yetki kullanmak için, Üniversite ve Yüksek Öğretim Kurumlarından lisans düzeyinde diploma almış olmak, yeterli bir koşuldur. Bu kanun, ayrıca, yurtdışından alınan diplomaların eşdeğerliği veya denkliği kabul edilmesinde bu yetkiye sahip olmasını hükme bağlamıştır. (yurtdışından diploma alanların eşdeğerliği/denkliği, Yüksek Öğretim Kurulu tarafından belirlenmektedir.) - Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu 6235 sayılı "Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu, TMMOB odaların kuruluşu, örgütlenmesi, meslek alanının düzenlenmesi, mühendis, mimar ve şehir plancılarının kayıt ve sicillerinin yapılması, mesleki faaliyetlerinin denetlenmesi gibi konuları kapsayan, kurumsal yapılanmaya yönelik bir yasadır. - TMMOB kanunun 15. maddesi, mühendis, mimar ve şehir plancılarının üyelik koşullarını, "Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde olmak ve Türkiye hudutları içinde meslek ve sanatları icraya kanunen salahiyyetli bulunmak şarttır." biçiminde düzenlemiştir. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK - TMMOB yasasına dayalı olarak meslek ve uzmanlık alanlarına ilişkin (yönetmelik Yönerge vb.) bir iç hukuk düzeni olmuştur. Bu kapsamda; - TMMOB Serbest Mühendislik ve Mimarlık büroları, mesleki denetim, asgari ücret vb. konulardaki yetkisel yetkiler, - Meslek İç Eğitim Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmelikleri - Meslek Dalı Ana Komisyonları Kuruluş ve Çalışma Esasları vb. yönetmeliklerdir. - TMMOB'nin 38. Genel Kurulunda "Uzmanlıklar Arasındaki Yetki Sorununun Çözümünde Temel Alınacak İlkeler" ve "TMMOB Mesleki Davranış İlkeleri" kabul edilmiştir. - Şehir Plancıları Odası da TMMOB'nin düzenlemelerine dayalı olarak gerekli düzenlemeleri yapmakta ve uygulamaktadır. Serbest Şehircilik Hizmetleri, Büro Tescil, Mesleki Denetim Ve En Az Ücret Yönetmeliği yürürlüktedir. Meslek İç Eğitimi ve Belgelendirme Yönetmeliğinin çalışmaları sürmektedir. YÖK'ün Diplomalara Ünvan Yazılmaması Kararı Yüksek Öğretim Kurulu'nun 03.06.2006 tarihli kararı ile, 2005-2006 Eğitim-Öğretim yılından itibaren diplomalara unvan yazılmaması, öğretim görülen program adının ve derecesinin belirtilmesi "yeterli" görülmüştür. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Şehir ve Bölge Plancılarının Mühendislik ve Mimarlık Topluluğundaki Konumu - Ülkemizdeki şehir ve bölge planlama bölümlerinin tümü üniversitelerin mühendislik ve mimarlık fakülteleri bünyesinde yer almaktadır. Bu ülkemize özgü bir durumdur. - Şehir Plancıları Odası'nın (Şehir planlama, Mimar ve Mühendisleri Odası) kuruluşunda şehir ve bölge planlılarının mühendis ve mimar ünvanlı olmayışları, odanın TMMOB'un 16. Genel Kurulunda kapatılmasının gerekçelerden birisi olmuştur. Ancak Danıştay'ın 12 Haziran 1971 tarihli kararı bu gerekçeyi geçersiz kılmıştır. - Devlet Personel Kanunu çerçevesinde özel hizmet tazminatı ile ilgili yayımlanan kanun hükmünde kararname "teknik hizmetler sınıflandırmasında" şehir ve bölge planlıları, mühendis ve mimarlardan farklı olarak (b) grubunda değerlendirilmiştir. Bu konudaki 527 sayılı KHK yi Anayasa Mahkemesi, 30.01.1997 tarihli kararı ile Anayasaya aykırı bularak iptal etmiştir. Bu kararla şehir ve bölge planlılarının mesleki ve özlük hakları açısından mühendis ve mimarlarla eşdeğer olduğu kanıtlanmıştır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Meslek Yasaları ve Şehir Planlama Alanı - TMMOB'a bağlı meslek gruplarından bir kısmının, Meslek alanları, faaliyetleri, yetki ve sorumlulukların düzenlenmesi ile ilgili konular doğrudan meslek yasaları ile düzenlenmiştir. Kimya Mühendisliği, Gemi Makinaları İşletme Mühendisliği, Ziraat Mühendisliği ve Orman Mühendisliği Yasaları bunlara örnekler. - TMMOB'a bağlı 23 meslek odasında 50'den fazla uzmanlık alanı bulunmaktadır. Bu meslek ve uzmanlıklar yetki ve faaliyet alanlarına ve mesleğin uygulanması ile ilgili esasların belirlenmesi amacı ile yasal düzenleme yapılması eğilimi içindedir. Meslekler ve uzmanlıklar arası sorunların yasal güvenceye alınması için bir çözüm yolu olarak görülmektedir. Mesleki alana ilişkin düzenlemeler, AB sürecinde bir kazanım olarak algılanmaktadır. TMMOB Mimarlar Odası tarafından hazırlanan "Mimarlık Hakkında Kanun Tasarısı" da bu gerekçeler doğrultusunda hazırlanmıştır. - Şehir planlama alanının özel bir yasa ile düzenlenmesi konusu, bugüne kadar gündeme getirilmemiştir. Mesleki yetkiler, imar mevzuatında yer almaktadır. Planlama ve imar yasa tasarısında açık biçimde düzenlenmiştir. Şehir planları için ayrı bir meslek yasasına olan ihtiyaç tartışılmalıdır. - Ağustos 2005 tarihli Planlama ve İmar Kanunu Tasarısında "Bu Kanun uyarınca yapılması ve onaylanması mecburi olan Bölge Mekansal Strateji Planı, Çevre Düzeni Planı, İmar Planları ve Kırsal Yerleşme Planları ile Kentsel Risk Yönetim Raporu, uzmanlık ve çalışma durumlarına göre, Bakanlıkça düzenlenen Plan Müelliflik Yeterlilik Belgesine sahip Şehir Plancıları veya Şehir ve Bölge Plancıları tarafından hazırlanır." ifadesi yer almaktadır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK İmar Mevzuatında Şehir Plancılarına Tanınan Yetkiler İmar Mevzuatının Yetki Tanımı 3194 sayılı İmar Yasası'nın 38. maddesine göre "Halihazır harita ve imar planlarının hazırlanması ve bunların uygulanmasının fenni mesuliyetlerini uzmanlık, çalışma konuları ve ilgili kanunlarına göre mühendisler, mimarlar, şehir planları deruhte ederler". 3194 sayılı İmar Yasası'nın bu maddesine dayanılarak, 7 Ocak 2006'da yayımlanan "Plan Yapımı Yükümlenecek Müelliflerin Yeterliliği Hakkında Yönetmeliğin" "Plan Yapacak Müelliflerde Aranacak Yeterlilik" başlıklı 6. maddesinde; "Planlama işlerini üstlenecek müelliflerde yükseköğretim kurumlarının Şehir ve Bölge Planlama Bölümlerinden lisans eğitimini tamamlamış mezun olmak şartı aranır. Yurt dışında öğrenim görenlerin bu öğrenimlerinin ve aldıkları derecelerin, yurt içinde görülen öğrenim ve alınan derece ile eş değerde olduğunun yetkili makamlarca onaylanmış olması şarttır." hükmü yer almaktadır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Mevzuatının Yetki Tanımı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nda, 5226 sayılı kanunla yapılan değişiklikle kanunun 17. maddesinin a bendinin 8. fıkrasında: "Koruma amaçlı imar planları müellifi şehir plancısı olmak üzere alanın konumu, sit statüsü, ve özellikleri gözönünde bulundurularak mimar, restorâtör mimar, sanat tarihçisi, arkeolog, sosyolog, mühendis, peyzaj mimarı gibi meslek gruplarından Bakanlıkça belirlenen uzmanlar tarafından hazırlanır." hükmü getirilmiştir. - Yönetmeliğin yetki ile ilgili 17. maddesinde, Koruma Amaçlı İmar Planlarının Müellifinin Şehir Plancısı veya Şehir ve Bölge Plancısı veya Kent Plancısı olduğu belirtilmiştir. Plan müelliflerinde aranacak asgari şartlarla ilgili 18. maddesinde ise, TMMOB Şehir Plancıları Odasından alınmış büro tescil belgesine sahip olma koşulu getirilmiştir. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	

Yine TMMOB'un bu alandaki düzenlemeleri, uzmanlıklar arasında yetki sorunlarının çözümüne temel alınacak ilkeler. Bir başka düzenleme de demin bahsettim, odamızın serbest şehircilik hizmetleriyle ilgili bütün düzenlemeleri mevcut. Meslek içi eğitim ve belgelendirme yönetmeliğinin çalışmaları ise tamamlanmış durumda. Burada gene yetkiyle ilgili aslında geleceğimizi etkileyecek bir karar da YÖK'ün diplomalara unvan yazılmaması kararı. 2006 yılından itibaren diplomalara unvan yazılmamasıyla ilgili bir kararı var ve bu uygulamaya geçmiş durumda. Tabii bu bir çelişki yaratıyor gerçekte, çünkü diplomalara unvan yazmadığınız zaman mühendislik ve mimarlık hakkındaki kanundaki temel şeyle çelişiyorsunuz. Bu nedenle bölüm isimlerini esas alarak TMMOB bu konuda mezun olanları ilgili odalara gene yönlendiriyor ve bu şekilde süreç devam ediyor.

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK TMMOB'da Yürütülen Çalışmalar - Nisan 2003'te toplanan TMMOB 2. Mimarlık ve Mühendislik Kurultayı kararları ile örgüt misyonu, mesleki davranış ilkeleri, mesleki denetim, mesleki yeterlilik, mesleki yetkinlik ve mesleki eğitim konularında ilke ve politikalar oluşturulmuştur. Bu kapsamda TMMOB Genel Kurulunda; - TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği - TMMOB Meslek Dalı Ana Komisyonları Kuruluş ve Çalışma Yönetmeliği - TMMOB Mesleki Davranış İlkeleri Uzmanlıklar Arasındaki Yetki Sorununun Çözümünde Temel Alınacak İlkeler kabul edilmiştir. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği - TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliğinin amacı "Meslek alanları ile ilgili denetimlerin yapılabilmesi, yetkili üyelerin tanımlanması, üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmalarına yaptıkları işlere ve tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının odalarca belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde yetkili üyelerin kamuoyuna önerilmesinin sağlanmasıdır." Odalar öğrenim programlarını, uygulama alanlarını, mesleki bilimsel gelişmeleri, ülkenin teknolojik durumunu, kamuoyunun ve üyelerinin istemlerini dikkate alarak ve gerektiğinde oluşturacağı mesleki-bilimsel kurullara danışarak, üretilen ürün yada hizmetlerde kamu yararına mesleki denetiminin sağlanması konusunda mesleğin uzmanlık konularını ve uzmanlığın hangi koşullara göre belgelendirileceğini belirlemekte yetkilidir. - Odalar, üyelerinin uzmanlık konuları ile belgelendirme esaslarını, TMMOB Yönetim Kurulu onayına sunmak zorundadır. TMMOB Birliği Yönetim Kurulu tarafından onaylanan uzmanlık konuları ve belgelendirme esasları üyeye odaca duyurulur." - Odalar bu amaçla TMMOB Kararı ile Meslek İçi Eğitim Merkezi oluşturmaya ve Belgelendirme yapmaya yetkili kılınmıştır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Uzmanlıklar Arasındaki Yetki Sorununun Çözümünde Temel Alınacak İlkeler - TMMOB, her uzmanlık alanının, örgütün bütün kademelerinde kendisini ifade etme olanağının bulunmasını gözetir. Mühendisler, mimarlar ve şehir plancıları arasında disiplinler arası çalışma gereksiniminin bilincini yerleştirmek için çalışır, mesleklerin gelişmelerine koşut olarak disiplinler arası çalışmayı özendirir, kolaylaştırır ve örgütler. - Her meslek grubu, yetkili kuruluşların yasa, yönetmelik, şartname, tebliğ, vb. belgelerle verilen yetkiler dahilinde çalışır. Yasa, yönetmelik, genelge ve benzeri belgelerde eksiklik ve yanlışlıklarla ilgili çalışmalarını TMMOB tarafından benimsenmiş ilkeler ve kararlar doğrultusunda yaparlar. - Uygulama yapabilmeye yeteneği, bilgi ve beceri ile dorudan iletildi olmakla birlikte, sorumluluk açısından başka mesleklerin yetkili olduğu alanlarla sınırlıdır. - Odalarımızın, başka bir Oda ile çıkan uzmanlık alanında yapacağı etkinlikler, ilgili Odanın görüş ve önerileri ile gerçekleştirilir. Bu etkinliklerde, düzenleyici Oda, ilgili diğer Odanın ya da Odaların bünyesinde örgütlü mesleklerin yetkilerini zaafa düşürecek program, içerik ya da görüntülerden kaçınılır. - Meslekler arasındaki yetki sorunları TMMOB tarafından çözülür. TMMOB bu yetkisini ilgili Odaların kararlarını ortaklaştırmayı hedefleyerek kullanır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Mesleki Yetkinlik - Mesleki Yetkinlik konusu da TMMOB 2. Mühendislik ve Mimarlık Kurultayında tartışılmış ve politika oluşturulmuştur. 1999 Marmara Depremi Yetkin Mühendislik tartışmalarına imve kazandırmıştır. Bu konu Deprem Şurasında temel konularından birisidir. Bu konu ağırlıklı İnşaat Mühendisliği alanına odaklı olmakla birlikte diğer alanları da kapsamaktadır. Deprem Şurasına bu konuda bir yasa tasarısı sunulmuştur. Bayındırlık ve İskan Bakanlığında bu konuda çalışmalar yürütülmektedir. - TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının hazırlamış olduğu "Yetkin İnşaat Mühendisliği Uygulama Yönetmeliğini Yürürlüğe girmiş ve uygulamaya geçmiştir. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ

Bir başka konu, özellikle bizim şehir planlama diplomamızda şehir plancısı veyahut da şehir planlamacısı gibi ifadelerin yer alması nedeniyle TMMOB içinde zaman zaman sorunlar yaşanmıştır. Başka alanlarda da yaşanmıştır, bir tanesini örnek olarak verdim. Programımızın kuruluşunda bu bir sorun haline gelmişti. Bir başka konu da yine 527 sayılı kanun hükmünde kararnamede mühendislik mimarlar birinci derecede, şehir plancıları B grubunda filan sayılmıştı. Bu Anayasa Mahkemesine gitti. Odamız o zaman bölümlerimizden de görüşler alarak, çeşitli kuruluşlardan da görüşler alarak bu konuyu izledi ve sonunda şehir plancılarından yine mühendis ve mimarlarla eşit haklara sahip meslek adamları olduğu konusunda da bir karar çıktı.

Meslek yasalarıyla ilgili bazı şeylerden söz etmek istiyorum. Gerçekte bizim alanımız temelde bir mühendislik mimarlık yasası ve TMMOB Yasasıyla ilgili bir yönü var. Bir diğer yönü de imar mevzuatıyla ilgili, esas yetkilendirmeler oradan. Ama birçok meslek kendi meslek yasasına sahip. Mesela orman mühendisliği, kimya mühendisliği, gemi makineleri işletme mühendisliği, ziraat mühendisliğinin birçok alt dalı da dahil buna, kendi meslek yasalarıyla yetkilendirilmiş durumda.

TMMOB içinde de bu konuda birçok meslek, örneğin mimarlar da bu konuda bir yasa tasarısı, mimarlık meslek yasa tasarısı hazırladılar. Hazırlığı için bunu Avrupa Birliği sürecinde bir kazanım olarak görüyorlar. Dolayısıyla bir çalışmanın içindeler. TMMOB'da da bu konuda bir komisyon var ve çalışmalarını sürdürüyor. Bizim şehir plancıları olarak aslında bir tercih yapmamız ya da bu konuyu bir tartışmamız lazım. Acaba bizim yetkilerimiz ayrı bir meslek yasası içinde mi tariflenmeli, bunun için mücadele mi vermeliyiz, yoksa mimar yasası içinde bugün çok daha belirgin olmayan yetkilerin daha net bir şekilde tanımlanması yönünde bir çaba mı göstermeliyiz? Bu bizim için tartışılması gereken ve izlenmesi gereken bir alternatif strateji diye düşünebiliriz.

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Mesleki Yeterliliklerin Düzenlenmesi ve Tanınması Hakkında Kanun Tasarı Taslağı - Taslağın dayanaklarını; 24 Temmuz 2003 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan, AB müktesebatının üstlenilmesine ilişkin Türkiye Ulusal Programının "Üyelik Yükümlülüklerini Üstlenilme Yeteneği" ana başlığı altındaki "Kişilerin Serbest Dolaşımı" bölümünde yer alan mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması dokümanı, - AB Parlamentosu ve Konseyinin 7 Eylül 2005 tarihli "Mesleki Niteliklerin Tanınması"na ilişkin 2005/36/EC direktifi oluşturmaktadır. - Yasanın amacı, belli meslekler için; "mesleğin edinilmesi ve uygulaması için gerekli mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi", "tam üyelik halinde AB vatandaşlarının mesleki yeterliliklerinin tanınması için aranacak koşullar belirlenmesi" ve "diğer ülke vatandaşlarının mesleklerini ülkemizde uygulamaları için mesleki yeterlilikleri düzenlemesi"dir. - Taslakta, "Mesleki Yeterlilik", resmi yeterlilik belgesi (diploma, sertifika ve diğer belgeler), mesleki beceri belgesi (yetkili kurum tarafından tesis edilecek hukuki düzenlemeler ile verilen) ve/veya mesleki tecrübe (mesleğin fiilen ve mesru olarak icrası) esas alınmak suretiyle belirlenen yeterlilik olarak tanımlanmıştır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK - Tasarıda "bu kanun kapsamında yer almasa da mesleğin edinilebilmesi için gerekli esas ve usuller, mesleği edirmek için alınan eğitim sonucu verilecek yeterlik veya eğitim belgeleri, kanun, tüzük, karar veya yönetmelik ile belirlenmiş ise bu meslek düzenlenmiş meslekler" denilmektedir. Mimarlık meslek alanı yasa taslağı hükümleri ile doğrudan "düzenlenmiş meslek" olarak tanımlanmıştır. - Taslak mimarlık meslek alanını şöyle tanımlamaktadır: <i>"a) Mimarlık eğitimi kabul edilebilmek için en az lise mezunu olmak gerekir.</i> <i>b) Mimarlık eğitimi, bir üniversite veya eşdeğer bir eğitim kurumunda tam gün esasına dayalı ve en az ilk dört yılı temel eğitim, son iki yılı teorik ve pratik eğitim olmak üzere toplam altı yıldır. Bu eğitim üniversite düzeyinde bir dizi sınavın ve jüri değerlendirmelerinin başarı ile geçilmesi sonunda tamamlanır.</i> <i>Altı yıllık eğitimi tamamlamış olanlar "Yüksek Mimar" unvanı ile mezun olurlar.</i> <i>Yüksek mimarlar, restorasyon, kentsel tasarım, iç tasarım, peyzaj tasarımı gibi mimarlık disiplini içinde özelleşen tasarım alanlarında uzmanlaşmak isterse süresi bir yıl ile üç yıl arasında değişen ilave eğitim programlarını tamamlamak zorundadır."</i> - Türkiye'deki mevcut uygulama ve örgütlenme çerçevesinde, <i>kentsel tasarım, iç tasarım ve peyzaj tasarımı</i> diye ifade edilen bu üç meslek alanı; lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi veren <i>Şehir ve Bölge Planlama, Peyzaj Mimarlığı ve İç Mimarlık</i> Bölümlerinin temel uzmanlık alanı olarak tanımlanmıştır. Farklı lisans bölümlerinin kurulmalarına temel teşkil eden bazı meslek alanlarının mimarlık meslek alanı altında tanımlanması, mesleki ve akademik geriliklere neden olmasının yanı sıra yasal ve idari birçok yeni düzenlemenin yapılmasını da gerektirecektir. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ
MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK Yetkinlik Mimarların mesleki faaliyetlerini yetkin mimar unvanı altında düzenli olarak icra edecekleri ve "yetkin mimar" unvanı için meslek kuruluşlarınca kabul edilen ve denetlenen işyerlerinde en az iki yıl pratik eğitim yapmaları ve değerlendirme sonucu "yetkin mimar" unvanını kullanabilecekleri belirtilmektedir. Bu düzenlemeler uygulandığında mimarlık mesleğinin büyük ölçüde yalnızca yüksek lisans sahibi mimarlara verilebilecek olan "yetkin mimarlarca" sürdürülebileceği anlaşılmaktadır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	

İmar mevzuatında tanınan yetkiler var, bunları saymıyorum. Yalnız şunu söylemek lazım: İmar Yasasında bir değişiklik olmadı, ama müellif yönetmeliğinde bir değişiklikle şehir plancılarının yetkileri geçtiğimiz dönemde daha net bir şekilde tarif edilmiş oldu. Kültür ve tabiat varlıklarını koruma mevzuatında da çok belirgin bir yetki tanımı var. Bunun yanı sıra TMMOB'un düzenlenmelerinde Sayın Başkan da, Yaser Bey de sabah söz etti, Mimarlar Odasının yönetmeliğindeki bizim alanımıza giren ifadeler çıkartıldı, bu dava konusu oldu, dolayısıyla bu dava da lehimize sonuçlandı. Bu açıdan da bizim şu anda yetkilerimiz mesela bir iki yıl öncesine göre çok daha tanımlı diyebiliriz yasal açıdan. Bir diğer gelişme de planlama ve imar kanununda da, yeni tasarıda da şehir plancılarının yetkileri bir miktar daha açık ve net olarak tarif edilmiş. TMMOB'la ilgili konuları geçiyorum müsaadenizle.

Uzmanlıklar arasında yetkisi olan temel alınacak ilkelere bir cümleyi okumak istiyorum TMMOB'un belirlediği temel ilkelere birisi bu. Uygulama yapabilme yeteneği bilgi ve beceriyle doğrudan ilintili olmakla birlikte sorumluluk açısından başka mesleklerin yetkili olduğu alanlarla sınırlıdır, yani makine mühendisleri adına çok iyi becerili olabiliriz, ama sonuçta belli yetkileri almadan bunu kullanmamamız gerekir. Mesleki yetkinlik konusu bizim meslek alanımızda aslında hemen hemen hiç tartışılmamış bir konu. İlk başta yaptığımız tanım açısından baktığımızda, bizim meslek alanımızda bu çok tartışılmadı, ama daha çok inşaat mühendisliği alanında, mimarlık alanında, makine mühendisliği, elektrik mühendisliği alanında tartışıldı. Bunun nedeni belki biraz 99 depreminin etkileriyle ilişkili. Çünkü bu konu deprem sırasında ve İnşaat Mühendisleri Odasının bir çok belgesinde yer aldı. Onlar da düzenleme yaptılar bildiğim kadarıyla, yasayı beklemeden yönetmelik düzenlemesi içinde bu çalışmalara başladılar.

Gerçekte baktığımız zaman buna bizim alanımızda ihtiyaç var mı yok mu bu da tartışılması gereken bir konu. Çünkü bizim şimdi çok da tartıştığımız ve eleştirdiğimiz bir belgelendirme sistemimiz var, yani müellif yönetmeliği sistemi, A'dan F'ye kadar sıralıyor. Bunu birçok açıdan eleştiriyoruz, ama bir açıdan baktığımızda da bu aslında yetkinliği tarifleyen bir şey. Bu sistemi acaba daha günümüz koşullarına uygun ve belki farklı yetkilerle düşünerek, bakanlığın bünyesinde değil de belki odamız bünyesinde veya başka kurumsal yapılar içinde değerlendirerek farklı bir yetkinlik sistemi oluşturabilir miyiz, yoksa bu şeyden memnun muyuz? Bunu da tartışmamız gerekir diye düşünüyorum, bu da çok önemli bir konu. Bu bize aslında uzak bir konu değil, ama belki böyle bir sistem olduğu için bizim hiç gündemimize gelmemiş bir konu. Bu mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi tanınması hakkındaki taslağa aslında bir önceki oturumda bir miktar değindik. Bu tasarımı nasıl değerlendireceğiz? Bu tasarımı aslında odamız bence doğru dürüst bir çizgide eleştirmiştir, ama bundan sonrası için ne yapmamız gerekir, bu önemli. Yeni bir meslek alanı olarak orada tarif edilmeli miyiz, bunun mücadelesini yapmak bir yöntemdir ya da mimarlık başlığı altındaki düzenlemelerin bize olumsuz yansımaları önleyecek çabalarla mı yetinmeliyiz, tabii bu da önemli bir konu.

Kısaca sonuç ve önerilerle ilgili değerlendirmemizi ortaya koyduktan sonra bitirelim. Eğitim ve öğretim şehir planlama eğitim süresi AB standartları göz önüne alınarak belirlenmeli. Ama burada hemen bir parantez açayım, mesleki yeterliklerin tanınmasıyla ilgili taslakta Avrupa Birliği direktiflerinin paralelinde bir düzenleme olmadığını da söyleyebiliriz, yani ondan farklı. Aslında Avrupa Birliğine uyum aranıyorsa o zaman tekrardan orijinal direktifte ne yazıyorsa bunun üzerinden tartışılmalı diye düşünmemiz gerekir, tabii ülkemizin özgür koşulları da değerlendirilir. Kalite ve uyum konusunda zaten çok güzel çalışmalar var, o konuda ayrıca bir şey söylemeye gerek yok. Bizim komisyonlarımız özellikle eğitimin bileşenleri olan bilgi, beceri ve etik değerler konusunun özellikle etik değerler konusunun da planlama sürecinde içselleştirilmesini önemsiyor. Meslek içi eğitim şu anda odamız böyle bir çalışmayı sürdürüyor, yani çeşitli faaliyetleri var bu alanda, ama bunun bugünkü biçimiyle GIS ve planlamada bilgisayar kullanımı konularında bu geliştirilebilir mi, farklılaştırılabilir mi? Mesela uzmanlaşma konusu formel eğitim bu süreci dışında da alan olarak belirlenebilir mi, odamızın bu konudaki rolü ne olur veya üniversitelerle işbirliği mi olur, yoksa böyle bir şey tümüyle üniversitelerin alanına girer, odamızın bu konuda hiçbir rol üstlenmesi gerekmez mi denilir? Bu konular da yine tartışılmalı diye düşünürüz. Mesleki yeterliliklerin diplomalara unvan yazılmaması nedeniyle belgelenmeyle ilgili bir sorun var. TMMOB bunu geçici olarak açmış, ama bu konuda yine de kafa yormamız gerekir.

MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK	MESLEKİ YETKİNLİK VE YETERLİLİK
Sonuç ve Öneriler Eğitim ve Öğretim - Şehir planlama eğitiminin süresi AB Standartları da gözönüne alınarak belirlenmeli ve uyumlaştırılmalıdır. Türkiye'de Şehir Planlama Bölümleri, Mimarlık Fakültelerinde yer aldığından uyum konusunda mimarlık bölümlerinin politikası da gözönüne alınmalıdır. - Eğitim sürecinde kalite ve uyum sağlanmalıdır. Eğitimin temel bileşenleri, bilgi, beceri ve etik değerler olarak tanımlanmıştır. Bu unsurlar eğitim sürecinde içselleştirilmelidir. Meslek İçi Eğitim - Meslek içi eğitim ve belgelendirilme altyapısı oluşturulmalıdır. Meslekici eğitim bilgi ve beceri kazandırılmaya yönelik olmalıdır. (GIS ve planlamada bilgisayar kullanımı gibi) Mesleki Yeterlilik - Diplomalarda ünvan yazılmaması nedeniyle mesleki yeterliliklerin belgelenmesi sorun yaratacağından, bu konuda çalışma yapılması, yararlı olacaktır. Mesleki yeterlilik konusunun imar mevzuatı içinde düzenlenmesi ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığınca belgelendirilmesi veya bir meslek yasası için çalışmalar yapılması alternatifleri tartışılmalıdır. - Mesleki yeterliliğin, TMMOB Şehir Plancıları Odası tarafından belgelendirilmesi konuları gündeme girmelidir. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ	Uzmanlaşma ve Belgelendirme - Şehir planlama alanının mimarlığın bir uzmanlık alanı olarak görülmesine karşı durulmalıdır. (mesleki tanrılıkla ilgili yasa tasarıları değiştirilmelidir.) - Şehir planlama alanına ait uzmanlık alanları tanımlanmalı ve belgelendirme sistemi oluşturulmalıdır. Bu konuda bölge planlama, kentsel tasarım, kentsel politika, yerel yönetimler, ulaşım vb. Y. Lisans programları ile belirlenebilir. - Deneyimle kazanılabilecek uzmanlık alanları belirlemeli belgelendirme sistemi konusunda ŞPO'ca ölçütler geliştirilmelidir. İhale kanunu dışında bir sistem geliştirilmelidir. - Meslekici eğitimle kazanabilecek uzmanlık alanları ve bunların belgelendirilmesi tartışılmalıdır. Mesleki Yetkinlik - Şehir ve Bölge Planlama alanında Mesleki Yetkinlik konusu tartışmaya açıktır. Bu kapsamda, eğitim sürecinde ve eğitim süreci dışında meslek odasıca yapılabilecekler ortaya konulmalıdır. TÜRKİYE PLANLAMA OKULLARI BİRLİĞİ

Uzmanlaşma ve belgelendirme konusunda yine mesleki yeterliliklerin tanınmasıyla ilgili yasa çerçevesinde düşünürsek, şehir planlama alanının mimarlığın bir uzmanlık alanı olarak görülmesine karşı durulmalıdır. Şehir planlama alanına ait uzmanlıklar tanımlanmalı ve bununla ilgili bir belgelendirme sistemi oluşmalı. Bu tabii yine bizim oda ve meslek çevrelerinde çok da fazla tartışmadığımız bir konu. Bugüne kadar galiba kendimizi daha çok mesleki yetkilerin kullanımı konusuna odaklandığımız için bu uzmanlık alanlarıyla ilgili fazlaca çalışma yapılmadığını düşünüyorum. Ama bu konunun birçok boyutu var, yani lisans boyutu var, lisans üstü boyutu var ve deneyim boyutu var. Hatta giderek bugünkü sistem içinde bu bizim uzmanlıklarımızı İhale Yasasıyla idarelerin belirlediğini söyleyebilirim rahatlıkla. “Siz *şu konuda uzmansınız, şu belgeyi getirirseniz sizi şu konuda uzman sayarım*” diyor. Dolayısıyla bizim bu konuda bir inisiyatif kullanmadığımızı odalar olarak söyleyebiliriz.

DÖRDÜNCÜ OTURUM TARTIŞMALARI

Oturum Başkanı: Hüseyin CENGİZ

CENGİZ GİRİTLİOĞLU- Gerçekten özverili bir çalışma yapıldığı ortada. Ortaya çıkan model önerisi de belirli ilişkileri bir noktaya doğru yönlendirmek suretiyle akreditasyon meselesini çözümlemeye dönük bir öneri. Tartışma bu çerçevede düşünülürse yapılmış olan öneri model, onun üzerinden geliştirilecek olan diğer bir öneriyi de getirebilir. Bu da şu: Bu modelde benim gördüğüm iki ünite, iki kutup var.

Birincisi, öğretim ünitesi, yani öğretim kutbu. Bu bölümden başlıyor, hatta bölüm-takım ilişkisinden başlıyor, bölüm, fakülte, üniversite, YÖDEK ve YÖK; bu belirli bir yasa çerçevesinde organize olmuş ve de öğretim sistemi içerisinde programlanmış birbirine bağlı kurumlar arası bir silsile, bağlantılar ve yetki ve sorumluluklar süreci.

Diğer kutup ise değişik yasa ve yönetmeliklere bağlı ve değişik bir sistem içerisinde birinci kutbun yetiştirmiş olduğu, biz şehir planlama bölümlerini kastediyorsak, burada yetiştirmiş olan ve diploma sahibi olmuş olan bölümlerin, paydaşların veya mezunların belirli bir yetkiye ve sorumluluğa nasıl kavuşabilecekleri ve kurumsal olarak da nasıl akredite olabileceklerini gösteren ilişkiler şeması. Fakat gerçekten MİDEKON olsun, TUPOB olsun, PLANED olsun, Şehir Planlama Odası olsun ve önerilen PAK olsun kuruluş esaslarını tanımlayan yasa ve yönetmelikleri bazılarının var, bazılarının yok. Var olanların durumu diğerlerinden, yani birinci kutuptaki birimlerden farklı.

Dolayısıyla belki bu iki kutup olarak nitelendirdiğim birimler ve yetki sorumlulukları arasındaki girişimin, etkileşimin, entegrasyonun hangi aşamalarda ve hangi sırayla olması gerektiğini tartışsak ve en son Yükseköğretim Kanunu -eğer hala geçerli olacaksa- ve onun getirdiği ilişkiler sistemi içerisinde bu akredite olma meselesinde son kararı kim, nerede, hangi aşamada vermelidir veya verebilir bulmaya çalışsak daha doğru olur diye düşünüyorum.

Mesela TUPOB, Türkiye Planlama Okulları Birliği. Aslında bu isme de sırası gelmişken karşı görüşe sahip olduğumu ifade etmek istiyorum.

O kadar önemli olmayabilir, ama TUPOB, Planlama Okulları Birliği diyoruz. Burada temsil edilen hiçbir okul yok, hepsi fakülte içerisinde bölüm. Bölümün bir tarifi, akademik bir yapısı, programı ve yasal tanımlaması var. Dolayısıyla TUPOB eğer bölümler arası organizasyon bir kuruluşsa, o zaman okul başka bir şey. Bu kuruluş bölümler arası bir işbirliği organizasyonunu ifade ediyorsa veya edecekse niye okul, niye bölüm değil? Dolayısıyla bu konunun belki parantez içerisinde yine de düşünülmesinde yarar var.

Tabii ingilizceden tercüme görüşü de var, yani ingiliz okul kelimesinden okul. Bu yurtdışı ile karşılıklı yazışmalarda belki kullanılabilir, ama kendi aramızda besbelli biliyoruz. Şu kadar üniversitede şu kadar bölüm var, bu kuruluş da bölümler arası bir kuruluş. Dolayısıyla ismi çok önemli olmayabilir, ama ifade ettiği anlam bizi okulların, ondan endişe ediyorum. Üniversitede bölümken, niye yüksek okul veya okul kelimesi içerisindeki kavramsal bir şeye girmiş olalım diye düşünüyorum. Biraz rahatsız ediyor beni doğrusu, önemli değil, bu da eğer gerekli görülürse tartışabilir.

PLANED var, Planlama Eğitim Derneği. Çok güzel bir kuruluş, ancak yeri acaba orası mı olmalı? Dernek başka esaslara ve yasaya ve de yönetmeleri olan yapıya sahip bir kuruluş. TUPOB dernek değil, Şehir Planlama Odası'nın yapısı biraz daha değişik. PLANED eğer bu şema etkileşim, birbirleriyle olan ilişkiler akış şemasıysa ikisinin arasında. Belki onun yeri ve rolü düşünülme suretiyle demin söylediğim iki kutup arasındaki geçiş, entegrasyon belki biraz daha yasal çerçevede kabul edilebilirliği olan ve müdafaa edilebilirliği olan bir rotaya sokulabilir.

PAK nedir? Planlama Akreditasyon Kurulu. PAK'ın en üstte olması lazım. Neyin altında? Belki YÖDEK'in altında veya YÖDEK'le YÖK arasında bir yerde olması lazım. PAK ne demek? Bu kurul; katılımcılarıyla, çalışma yöntemleriyle ve sistematikle akreditasyonun kabul edildiğini veya belirlenmiş olan ilkeler çerçevesinde uygulanabilirliğini ve uygulama koşullarını belirleyen bir kurul olacak. Dolayısıyla bunu da yeri ve ilişkiler itibarıyla belki gözden geçirmek ve eğer gerekli görülürse tartışmak gerekir. Belki katkıda bulunabilecek bir adım olabilir diye düşünüyorum.

Yarın herhalde bu konular tartışılacak. Bu söylediğim şeyler, eğer bazı arkadaşlar tarafından paylaşmaya değer görülürse üzerinde düşünülebilir. Yarın gerekli görülürse yol almamızı sağlayacak bir çıkış noktası verebilecek bazı görüşlerin burada tartışmaya açılması uygun görülürse de bir adım daha ileri gideriz diye düşünüyorum.

Gerçekten şunu tekrar etmem gerekir: Bu özverili bir çalışmadır, bunun örneğini sabahleyin gördük. Sayın Şenatalar büyük bir içtenlikle ve büyük bir olgunlukla, diğerlerine bir şeyleri hazırlama gayreti, çalışması ve anlayışıyla hiçbir karşılık beklemeden akılcı, rasyonel ilişkilerin nasıl çalıştığını ve başarılı olduğunu bize çok açık olarak ve de çok anlaşılabilir sade bir dille anlattı. Ben bu toplantıda bu arkadaşları dinlemiş olmaktan çok şey kazandığımı düşünüyorum ve bizim de çalışmalarımıza çok olumlu katkılar yapabilecek ipuçlarını bu konuşmadan yararlanmak suretiyle elde edebileceğimizi düşünüyorum.

MÜDEK'in gerçekten çok başarılı olduğu da ifade edildi, gerçekten de öyledir. Türkiye ve dışarıda bizim üniversite ortamının ve de mesleki uygulanabilirliğin veya akreditasyonun kabul edilmesinde çok önemli rol oynamış, takdir edilmiş, davet edilmiş, başarılı bir süreç, bir çalışma ve sonuçtur.

Ama bizler mimarlık fakülteleri olarak ve şehir plancıları olarak bu arkadaşlarımızdan bir gömlek aşağıda olmamalıyız diye düşünüyorum, olmayacağımıza da inanıyorum. Yeter ki birbirimize güvenerek, inanarak ve paylaşmayı esas almak suretiyle bu işe sahip çıkıp, gönül verip çalışmamızı devam ettirelim.

Sayın Başkan'a çok teşekkür ediyorum yapmış olduğu çalışmalardan dolayı ve böyle bir organizasyonda rol almış olması dolayısıyla da Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nü tekrar kutluyorum.

Çok teşekkür ederim.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- MÜDEK örneğini çok ayrıntıyla inceledik. Bugün sunulan aslında bir özetti. Mühendislik programlarının değerlendirilmesine 2003 yılından bu yana Mühendislik Değerlendirme Kurulu, yani bizim PAK dediğimiz oluşum şeklinde başlatmışlar, ancak Mühendislik Değerlendirme Kurulu adıyla bir sivil toplum girişimi olarak yürütememişlerdir. Onun için de Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği haline getirilmişlerdir. Yani MÜDEK, bizim PLANED'imizdir. Sizin söylediğiniz gibi onlar da PAK diye başlamışlar, ancak Türkiye'de maalesef yasal statüyü ya vakıfla ya da dernekle sağlayabiliyoruz.

MÜDEK'i çok ayrıntısıyla incelediğimi söyleyebilirim. Daha önce de görüşmelerde bulundum, sadece Ayşe Hanım'la değil, diğer üyelerle de. Buradaki PLANED, onların daha önce Mühendislik Değerlendirme Kurulu olarak başlattıkları, sizin de şimdi önerdiğiniz gibi daha yukarıda ve tek başına olabilir dediğiniz şekilde başlatmışlar. Ancak karşılaştıkları çeşitli engeller nedeniyle dernek statüsüne 25 Ocak 2007 tarihinde tüzel kişilik kazanmak amacıyla dönmüşler. Hatta sabahleyin söyledi gene Sayın Şenatalar, *"dernek olarak biz MÜDEK, yani sizdeki PAK, adını kullandık"* dedi.

Benim yaptığım incelemelerde böyle bir bağımsız kuruluşun ve değerlendirme kurumlarının dünyadaki uygulamalarda da en önem verilen konu olduğunu gördüm. Mesela Kalite Derneği de bir dernektir. Tabii bazı kelimeler bize başka deneyimlerimiz nedeniyle farklı şeyler çağırabiliyor, ama şu anda görünen o ki, yasal statü kazanabilmek için onlar da Mimarlar Odasının şu anda çatısı altında görünüyorlar. Benim incelediğim kaynaklara göre de tek başına PAK veya MÜDEK eğer yasal bir statüsü yoksa, dernek / vakıf değilse veya bir odaya / başka bir kuruluşa bağlı değilse işlemiyor. Uluslararası kuruluşlarda da genellikle *Association* gibi geçiyor, yani onlarda da yine bir kurul statüsü var.

Ancak başka bir öneri varsa tartışırız.

Şehir Plancıları Odası ve TUPOB üye veriyor, çalışmalara katkıda bulunuyor. Verdikleri üyeleri de saydım. Bu bir organik bağ anlamında değil. MİDEKON'u da YÖK'le ilişki kurmak ve akreditasyon sonucunu belirlemek için bir ara bağlantı olarak önerdik, ama bu kuruluşların da aslında yasal statüleri de çok net olarak galiba henüz tanımlanmış ve belirlenmiş değil. Tabii sizin söylediğiniz okul kelimesi de gene bize başka şeyler çağırıyor için belki yabancı geliyor, ama bu da sizin de söylediğiniz gibi uluslararası planlama eğitimi yapan kuruluşların ve uluslararası organizasyonlarında kullandığı bir ifade.

MELİH ERSOY- Yarınki programı incelediğimizde, aslında sabah ve öğleden sonra bölüm başkanları ya da temsilcilerinin kendi üniversitelerindeki ağırlıklı olarak da akreditasyon konusundaki deneyimleri aktarmaları ve görüşlerini iletmeleri isteniyor. Fakat esas yapmamız gereken, bu kadar kıymetli bir çalışma da varken, bunun üzerinde daha uzun tartışabilmemiz ve bir karara gelmemizdir. Yoksa herkesin kendi deneyimi derken fazla bir deneyimimiz yok. İstanbul Teknik Üniversitesinin anladığım kadarıyla deneyimi var, bizim iki yıldır YÖDEK, ADEK deneyimimiz var, ama bunlar yarım saatte anlatılabilecek deneyimler.

Sanıyorum esas yapmamız gereken, bu modeli nasıl hayata geçirebiliriz ve bu model üzerinde hemfikir miyiz? Bunun tartışmasını yapıp buradan öyle bir kararla ayrılmak ve onunla ilgili olarak da eğer gerekli komisyonlar kurulacaksa onları belirlemek, görevleri vermek, nasıl izleyeceğimizi belirlemek.

Bu açıdan şöyle bir önerim var: Yarınki toplantının düzenlenmesini sabah bir oturumda bütün bölüm başkanı ve temsilcileri de söz almak istemiyor diye duyduk. O da büyük bir ihtimalle bu nedenledir. Ama böyle deneyimi olan bölümler deneyimlerini aktarsınlar, onları dinleyelim, ama öğleden sonra bir yuvarlak masa toplantısında doğrudan bu geliştirilmiş olan modelin tartışmasını ayrıntılı olarak yapalım. Bu bir sunuşun salonla tartışması şeklinde gitmemeli, bunun çok anlamı yok, bu birlikte oluşturulması gereken bir şey. O açıdan eğer uygun görülürse, yarınki programı bu şekilde düzenlememizin daha verimli olacağı kanısındayım.

HÜSEYİN CENGİZ- Ben burada şunu söylemek istiyorum: Ulusal akreditasyon modeli önerisi zannediyorum yarınki gündemdeki oturumlarda bölümler tarafından atıf yapılarak tartışılacaktır. Onun için tartışmaları yarın bölümler yaparken kendi katkılarıyla beraber sunmaları, değerlendirme aşamasında da ortak bir karara varılabilir.

Bu arada bu çok zahmetli, emekli ve değerli çalışmayı gerçekleştirdikleri için emeği geçenler adına TUPOB Eğitim Denkliği Komisyonu yürütücüsü Sayın Prof. Dr. Nuran Zeren Gülersoy'un şahsında herkese teşekkür ediyor ve kutluyorum.

HÜSEYİN CENGİZ- Benim aklıma şöyle bir şey geliyor: Mademki biz mezunlara mesleki yeterlilik ve belge vermiyoruz, üstüne “yeterlilik konusunda çalışma yap” diyoruz, o zaman planlama konusunda yüksek lisans yapmış kişilere de mesleki yeterlilik ve değerlendirmeye sokup yeterlilik verilemez mi diye bir soru açmak istiyorum.

REMZİ SÖNMEZ- Başka mesleklerden olup da planlamada yüksek lisans yapmış olanlarla ilgili mi?

HÜSEYİN CENGİZ - Evet. Çünkü nasıl olsa mezunlar yeterli görülüyor. Mesleki yeterlilik denetiminden geçecekler. Lisansüstü mezunları da böyle bir yetkinlik ve değerlendirmeden geçip o yetkinliği alamaz mı, öyle bir çalışma yapılamaz mı diye aklımdan geçiyor.

REMZİ SÖNMEZ- Aslında bu konuyu biraz açmak gerekecek. Bu konuda engeller var. Bu engellerden bir tanesi YÖK'ün mesleği uygulamada lisans eğitimi esas alması ve bütün TMMOB düzenlemelerinin bu esasa göre yapılması.

Bir diğer konu da, yüksek lisans eğitimi alanların mesleki yeti, yani beceri kazanıp kazanmadığı konusu. Galiba bu uygulanan modellerle ilgili bir yönü var. O.D.T.Ü.'de 1990'lı yıllarda bu konuyu bölüm başkanı ile tartışmıştık. “O zaman biz başka bölümlerden gelenleri birinci, ikinci sınıftan, dördüncü sınıftan belli derslerin alınması ve ondan sonra da yüksek lisansa devam etmesi gibi lisans düzeyinde tamamlayıcı bir eğitim verdikten sonra lisansüstüne kabul ediyoruz” demiştik.

Buradaki anlayış ve mantık başka bölümlerden gelenlerin şehir planlama mesleğini edinebilmeleridir. Zaten o dönemlere kadar mezun olanların müellif yönetmeliği veya başka şeylerle bu yetkileri almışlardır. Pratikte gerçekten planlama yapan insanlar var, ama son düzenlemelere baktığımız zaman bu geçişler mesleki yetkileri kullanabilecek düzeyde bir eğitimi sağlıyor mu tartışmak lazım. Çünkü burada amaç bir meslek edinmek değil, belki biraz uzmanlaşma. Yani başka bir bölümden mezun olmak, planlama konusunda uzmanlaşmak, mesleki yetki kullanma için yeterli midir, bu bir soru işareti. Hele şimdi diplomalara ünvan yazılmaması gibi bir konu da var. Ünvan da verilmiyor. Lisans ve lisansüstü düzeyde ünvan verilmediği için bu konu çok tartışmaya açık bir konu diye düşünüyorum.

ZEKAİ GÖRGÜLÜ- Çok kısa Melih Ersoy Hocamı destekleyen bir açıklamayı yapmak istiyorum.

Sevgili Nuran ve arkadaşlarının yaptığı çok önemli bir çalışma var. Konuşmamda da söylediğim gibi biz hızlı olmak ve sonuç almak zorundayız. O nedenle yarın bu modelin mutlaka tartışılıp belli bir yere getirilmesi gerekiyor diye düşünüyorum.

Sunuş yapmak isteyen okullarımız kendi görüşleriyle bunu bağlayarak sunuşlarını yapabilirler. Ama galiba rutinden kurtulup, yarını bu anlamda boşaltma önerisine çok katıldığımı belirtmek istiyorum. Buna gerçekten ihtiyacımız olduğunun altını bir kez daha çiziyorum. Çünkü sonuç itibarıyla bu hepimizi çok ilgilendiren bir konu ve bunu çok çabuk yapmak zorundayız.

Ekimdeki kurultaya da, sonrasında da bazı öneri değişiklikleri olabilecektir, ama Ekim kurultayında bunu gündeme getirip artık bu işi kesinleştirmek, gerekli yasal süreçleri başlatmak, başvuruları yapmak ve bu işi hakikaten ciddi bir biçimde hareketlendirmek lazım.

Bir küçük önerim de, bu arada olabilirse sevgili Sönmez, şu yetkinlik konusuyla ilgili söylediğin iki alternatifi, yani bunu varolan kendi sistemi içerisinde mi tartışacağız, yoksa biz de yetkiyi kullanmayı başka türlü mü düşüneceğiz konularını da kurultayla sonlandırmamız lazım diye aklımdan geçiriyorum.

Dolayısıyla o arada kanun taslağının nerelere geldiğine bakıp bu iki konuyu onun içine sürgü mü yaparız, yoksa İmar ve Şehircilik Yasasının içinde mi bunu çözeriz konusunu şu an hiçbirimiz bilemiyoruz, ama mutlaka kendi kimliğiyle, kendi özgünlüğümüze bu kararı alıp mesleğimizi ekim ayı ve benzeri noktalarda sürgülemek durumundayız.

Bunu ben de sizlerle paylaşmak, bu öneriyi desteklemek istedim. Çünkü öbür türlü hakikaten gecikiyoruz. Bizler birbirimizi tanıyoruz. Bu konuda çok fazla sorunumuz yok, üçüncü TUPOB’la da daha iyi tanımaya başladık. TUPOB’un bu anlamda çok ciddi bir katkısı oldu, yayınlarımız olmaya başladı, hakikaten hafızamız oluştu, ama artık buralarda düğmeye basıp, bu hoş, anlamlı, çok emekli öneriyi tartışıp bitirmemiz gerekir.

Bir de çok kısa bir şey söyleyeceğim sevgili Hocam. Lisans konusunun lisansla birlikte yetki alınması yani plancının lisansla mesleğini yapma konusu ve benzeri gibi olaylar bile, odada zaman içerisinde müthiş mücadelelere sahne oldu.

Bunu da galiba *eğitim eksenli* düşünmek daha doğru olacak. Mimar nasıl plancı olur, plancı nasıl mimar olur, yetkileri nasıl kullanılır? Meslek açısından mevcut sistemi şu anda olduğu gibi koruyarak götürmek bana daha doğru bir iş gibi geliyor. Teşekkür ederim Başkanım.

İSMET KILINÇASLAN- Ben bir şey merak ediyorum. Şehir Plancıları Odası genel olarak akreditasyon tartışmalarına nasıl bakıyor? Bir de diyelim ki 12 bölüm var. 12 bölüm akreditasyon sürecine girdi; bir kısım akredite oldu, bir kısmı olmadı. O zaman akredite olmayan bölümlerden mezunların odaya kayıtları gene yasal çerçeve olacak mı olmayacak mı? Mezunların azalması genel olarak odaları nasıl etkiliyor?

REMZİ SÖNMEZ- Buna galiba Yaser Bey cevap verecek. Eğitimin akreditasyonu ile ilgili kısım değil, aslında mesleki yeterliliklerin tanınması, yani uluslararası tanınırlık açısından bir değerlendirme yaptık. Aslında orada da bizim kendi çalışmamız değil, Avrupa Birliği Yasası olarak gündeme geldi ve bizi etkilediği için biz açıkçası o konuda görüş belirttik, yoksa odamızın bu konuda bir çalışması da yok. Bir meslek alanı çalışması var, ama o akreditasyon konusuna girmiş değil.

YASER GÜNDÜZ- Akreditasyon konusuna bakışımız yasal düzenlemelerin getirdiği bir süreçte zorunluluk olarak gündeme geldi. Aslında gündemimizde olan bir konu değildi. ama TUPOB’daki tartışmalarda, odanın görüşü ve bu yönde yapacağı çalışmalar veya ortak yapacağımız çalışmalarda alacağımız roller açısından belirleyici olacağını düşünüyoruz. Akreditasyona olumsuz bakmıyoruz.

Açılış konuşmasında dile getirdiğim şeyi tekrarlamak gerekirse, tabii bir standardizasyon istiyoruz, ama Zekai Hocamın belirttiği gibi öznellikler de korunarak. Demin bazı tablolarda ve grafiklerde gördük, en azından öğretim görevlileri sayısı, çıkan yayın sayısı vesaire gibi konularda o düzeydeki bazı standardizasyonları sağlamamız lazım. Bu anlamda da hem ulusal düzeyde, hem uluslararası düzeyde akreditasyon konularını önemsiyoruz ve Oda olarak hazırlanmaya çalışıyoruz.

En son üye sayısı 1945 ve 7 000’in üzerinde şehir plancısı mezunu var sanıyorum. Üyeleşme oranımız ise her geçen sene azalıyor, bunun da nedeni sanıyorum meslek dışı çalışmalar. Yani mezun olduktan sonra mesleğin dışında istihdam olanakları bulmak durumu sanıyorum üyeleşme oranlarını da azaltıyor.

Aslında ben sözü başka bir boyutta almıştım. Bu da bir önceki oturumda Zekai Hocamın verdiği bazı tavsiyeler kapsamında Odanın yaptığı mesleki yeterliliklerin düzenlenmesi ve tanınması hakkında Kanuna ilişkin odamızın yaptığı değerlendirmeler.

Aslında konu gündemimize Türk Mühendis Mimar Odaları Birliğinin bir yazısıyla gelmiştir. Bu yasal çalışmanın Avrupa Birliği Genel Sekreterliği tarafından hazırlandığını biliyoruz. Tabii okuduğumuz zaman anında bizi de ilgilendirdiği gibi İç Mimarlar Odası, Peyzaj Mimarları Odası ve Mimarlar Odasının daha aktif ve heyecanla katıldığı bir komisyon çalışması yapıldı. Odamız da çok çabuk hazırlığını sundu, aksi görüşlerini dile getirdi ve bu aksi görüşler İç Mimarlar Odası, Peyzaj Mimarları Odası tarafından da benimsenen görüşler haline geldi.

Aynı zamanda TMMOB'un görüşü haline gelmeye başlamıştı ki, Mimarlar Odası da benzer bir görüş dile getirdi.

Artık İlhan Hocamın zamanında söylediği sözü tekrar burada refere etmek istiyorum. Yasal düzenlemeye baktığımızda 4+2 mimarlığın üzerine sürülmüş bir krema görüntüsü veriyordu, ama sanıyorum Orhan Bey'in de oturumda söylediği gibi, bu taslak da bütün odaların görüşleri doğrultusunda değişti. Dolayısıyla biz Dekanlar Komitesine bir şey sunmadık, ama bütün bölümlerimize de bu görüşümüzü gönderdik. Bölümlerimizden de odamıza dönüşler oldu. Ama Dekanlar Komitesine de gitmesi gerekiyordu.

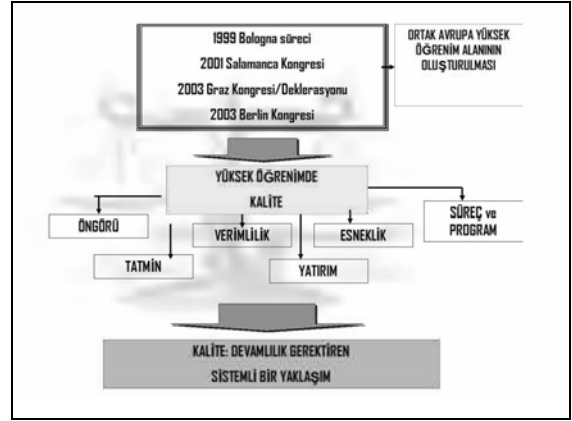
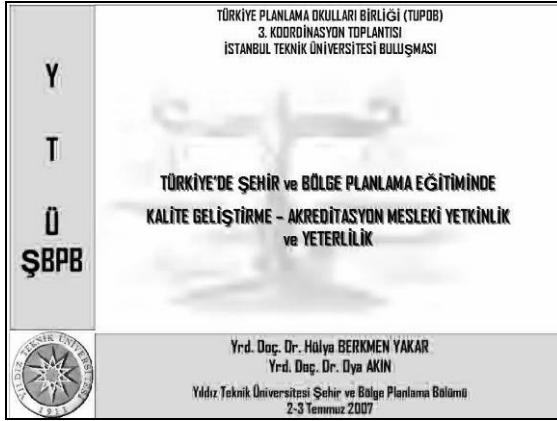
Planlama meslek alanına ilişkin yapılması gereken işlemlerle ilgili kendimize yol haritası çiziyoruz ve görevler biçiyoruz. Ancak Hocamızın da aktardığı tavsiyeleri dikkate alarak atladığımız süreçler varsa TUPOB ortamında tartıştığımız konulardan sonra daha aktif bir şekilde tartışabiliriz.

Bölüm Başkanları /Temsilcileri Konuşmaları

Hülya Yakar

YTÜ Şehir Planlaması Bölümü Öğretim Üyesi

Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü olarak geçen yıl Orta Doğu Teknik Üniversitesinde yapılan TUPOB toplantısında *kalite ve akreditasyonla* ilgili aslında bu yılki sunuşun girişini yapmıştım. Nuran Hocamın başkanlığında hazırlanan İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Planlama Bölümünün bugün bizlere sunduğu bu iki kitap gerçekten ihtiyacımız olan akreditasyonla ilgili ulusal ve uluslararası yapılan çalışmaları içeren bir kaynak olması nedeniyle çok önemli ve sürekli dayanağımız olacak bir el kitabı niteliğinde. Bu kitapların hazırlanmasında emeği geçen tüm hocalarıma ve arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Bu anlamda kalite geliştirme ve akreditasyon konusunda hepimizin bildiği süreç dün bütün hocalarımız tarafından sistematik bir şekilde anlatıldı. *Yükseköğretimde kalite ve akreditasyon* çalışmalarının arasında şu anda en belirsiz konulardan biri durumunda. Yapılan kongrelerde, deklarasyonlarda yüksek öğrenimde kalitenin artırılması, ortak kalite, kalite standartları gibi konular üzerinde duruluyor. Ama birtakım belirsizlikler de bunun yanında devam ediyor. Biz 2000'lere kadar YÖK'ten gelen stratejik plan yapın, ABET'i kurun, akademik yükseltme koşullarını hazırlayın, yapın gibi birtakım tepeden gelen zorlamalarla bazı çalışmaları yaptık ve istenilen tarihlerde tamamlamaya çalıştık.. Yaptıktan sonra aslında bir kenara koyduk, çalışmalara devam etmedik ve çok da geriye dönüp yaptığımız çalışmaları test etmedik, tembellik yaptık.

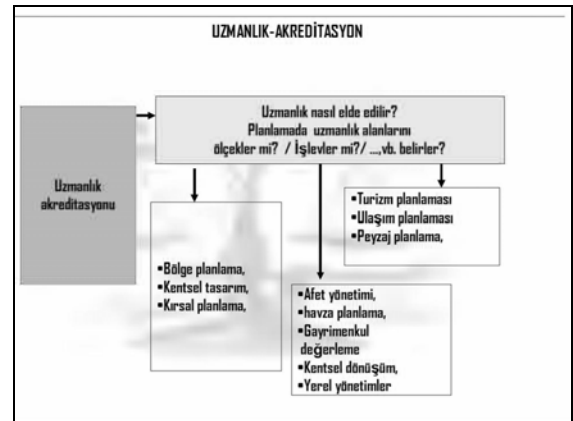
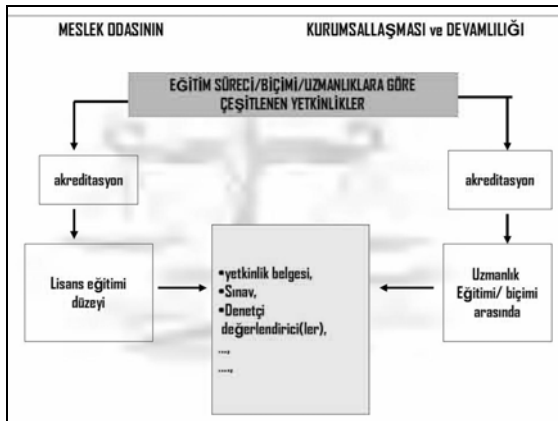
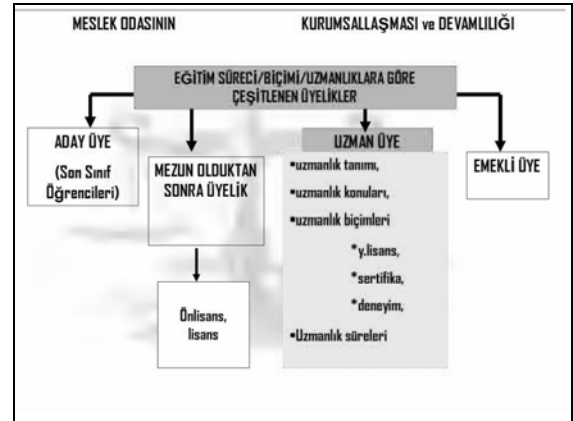
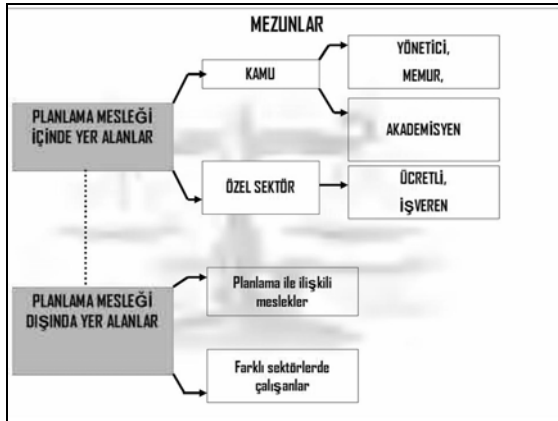
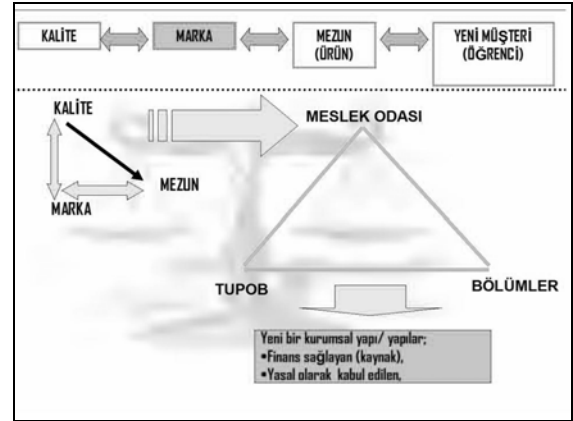
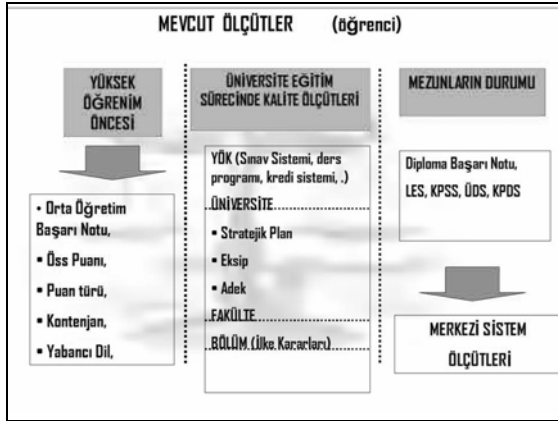
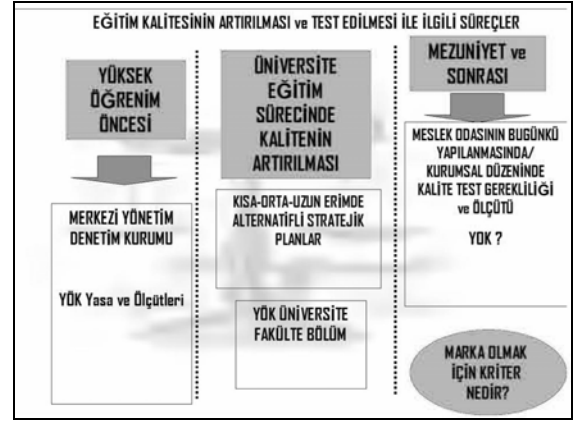
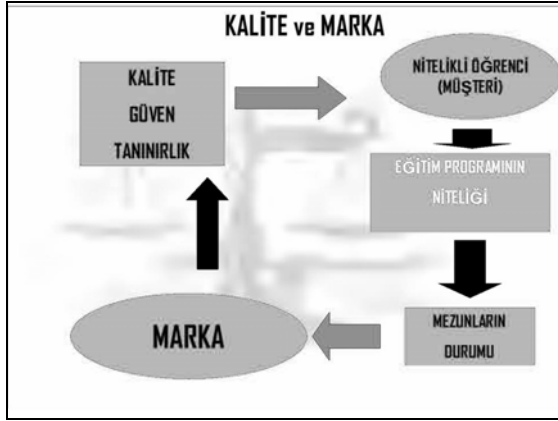
Kalite ve marka olmak aslında birbirinden bağımsız düşünölmeyecek iki kavramdır. Kalite kontrolü ya da stratejik plan yapmanın amacı marka olmaktır. Bir konuda marka olmak ise sonuç ürünün değeri, niteliğı ile ölçölmektedir. Eğer bizim ürünümüz mezun öğrenci ise, mezun ettikten sonra, o ürünün kalitesinden sorumluyuz. Onu da iki şey sağlar. Bir, iyi nitelikli öğrenciyi bölümümüze nasıl çekeriz, bunun için kalitemizi yükseltmemiz gerekiyor. İkincisi ise mezun olduktan sonra öğrencimizin sürekli gelişimini nasıl sağlarız ve sürekli gelişimi nasıl ölçeriz? sorusunun cevabını verebilmektir bu da ancak mezuniyet sonrası ölçme yöntemleri ile sağlanabilir. Eğer piyasa koşullarında yarışılacaksa mezunlarımızın profesyonel yaşamdaki gelişimleri, başarıları , eksiklikleri yine mezunlar tarafından yapılan geri dönüşlerle saptanabilir ve bu geri dönüşlerin bölümler tarafından değeriendirilip eğitim programının da sürekli geliştirilmesi gerçekleştirilir. Bu sürekli izleme ve gelişmeler sayesinde belli bir kalite yaratılarak tercih edilen bölüm veya başka bir deyişle marka olunabilir.

Bu anlamda baktığımızda, eğitim kalitesinin artırılması ve test edilmesiyle ilgili mevcutta birtakım süreçler var. Bunlardan bir tanesi, birinci kolonda gördüğümüz yüksek öğrenim öncesi. Nicel birtakım ölçme sistemlerimiz var, yani bölümlerimize kabul edilen öğrencilerin YÖK'ün belirlediğı ölçütlere uyması gerekmekte ve bu nedenle bölümler artık öğrencilerin başlangıç aşamasında standartlarını tanımlayabiliyor.

Eğitim sürecinde de üniversitelerde kalitenin artırılmasına yönelik özellikle 1999 Bologna sürecinden itibaren birtakım çalışmalar var hem üniversite ölçeğinde, hem fakölte ve bölümler ölçeğinde. Bu çalışmalar da bizim kendi içinde eğitimimizin kalitesini arttırmak adına birtakım ölçme kriterleri, standartlar arayışlarımıza yardımcı olmakta. Bizim sonuç ürünümüz eğer öğrenciyse, mezun ettikten sonraki ölçme sistemimiz yetersiz yada eksik kalmaktadır. Bu sorun zaten bölümlerin tek başına yapabileceğı bir şey değil, burada meslek odasının ya da modellerde olduğı gibi başka bir örgütlenme sisteminin hem hukuksal dayanağı olan, hem finans sağlayacak yeni bir yapılanma modeli gerekli. Biz o ürünü test edelim ve ondan sonra geri dönüşlerimizi sağlayabilelim. Bölüme gelmeden evvel o ölçütler niceliksel ölçütler dediğimiz konular yani bölümlerin puanları, taban puanlar, öğrencinin geldiğı okullar; devlet okulu, özel okul; yabancı dil bilip bilmediğı, yine kontenjan sayıları gibi. Bunlar artık bütün üniversitelerin kendi bilgi bankalarında mevcut ve periyodik olarak ölçölebilir konular.

Üniversitenin kendi içindeki kurumlar da var, fakat mezuniyet sonrası bir şehir plancısının piyasaya çıktıktan sonra eğitimine ya da yapacağı işe karar verdikten sonra yine YÖK tarafından belirlenmiş LES, KPSS, KPDS gibi muhtelif sınav biçimleri, yine akademik karayerine devam edecekse üniversitenin içinde girdiğı yüksek lisans, doktora programlarına kabul edilme koşulları ve bölümlerin aldığı ilke kararları gibi koşullar var. Bu sunuşta belki şunu da baştan söylemem gerekirdi: 3 yıldır bu TUPOB toplantılarında akreditasyon konusuna, Avrupa Birliğinde yüksek öğrenim nasıl denkleştirilir, kalitemizi nasıl arttırıyoruz konularını konuşuyoruz, komisyonlar da kuruyoruz, ama artık bence çok daha somut hareketlere geçmemiz gerekiyor, bir an evvel örgütlenmek ve ölçütleri ortaya koymak adına.

Kalite - marka - mezun ilişkisinde meslek odası, TUPOB ve bölümlerin işbirliği yapması gerekiyor. Burada İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümünün hazırladığı kitapta yer alan modelde kurumsal yapı, finans sağlayan kaynak ya da yasal olarak kabul edilen sistem aslında PLANED'e ve onun altındaki PAK'a denk gelen bir şey, ki biz bunu olumlu buluyoruz. Sonuçta MÜDEK' ten aldığımız önümüzdeki bir örnek var. Dün de konuştuğumuz gibi bu anlamda da aslında şanslıyız önümüzde böyle bir örnek olması adına. Ama bundan sonra bölümlerin tek başına öğretim üyeleriyle, yani sınırlı sayıda emek, enerji, finans kaynaklarıyla tek başına bu akreditasyon süreçlerini oluşturabilmesi bugünkü şartlarda mümkün değil.

Bu anlamda meslek odasının, yani Şehir Plancıları Odasının yeniden örgütlenmesi, yeni bir yasal sistem içinde farklı kriterlere göre biçimlenmesi gerekiyor, ama bu çalışmaları tabii ki yaparken yine Planlama Okulları Birliğinden destek alması yani bölümlerden de destek alması ve bu sac ayağının çok iyi bir şekilde çalışması gerekiyor.

Mühendislik bölümlerini dün dinlediklerimden, mimarlık bölümlerini de çalışmalarımın bildiklerimle akreditasyon konularında, bu koşulları, akreditasyon kriterlerini ortaya koymada bize göre çok şanslı buluyorum. Onlar da dün bizi şanslı bulmuşlardı her şeye hazır geldiniz, bir takım örnekler var elinizde diye. Ama bizim bu kadar uğraşmamızın yada zorlanmamızın altında mesleğimizin geniş bir yelpaze içinde yer alması ve bazı tanımsızlıklarının bulunması yatmaktadır. içinde, Bölüm olarak az sayıda olsak bile buluşma konusunda, ortak bir amaca yönelik çalışmalarda da yetersiz kalıyoruz. Belki bu kadar karmaşıklığın altında bu çeşitlilik de yatıyor. Planlama mesleği içinde yer alanların kamu ve özel sektörde mezuniyet sonrası çalışma alanları var. Bunları niçin söylüyorum? Çünkü bu mesleki yetkinlik konusu, daha sonra da Avrupa Birliği sürecinde hizmetlerin dolaşımı konusu, üçü birbirinden bağımsız düşünülmeyecek konular. Bizim verdiğimiz diplomalar ya da uzmanlıklar, bunun karşılığında alacağı yetkinlikler sadece yurt içindeki yetkinlikler değil, aynı zamanda karşılıklılık ilkesi doğrultusunda hizmetlerin dolaşımı sürecinde de yurt dışından gelen ya da AB'den gelen plancıların da sahip olmaları gereken uzmanlıkları bir anlamda konuşuyor olmamız lazım ya da onlara da karar vererek bunları da test etmemiz gerekiyor.

Bir de planlama mesleğinin dışında olanlar var, meslekle yakın ilişkili yan sektörde çalışanlar. Bir de farklı sektörlerde çalışan mezunlarımız var. Bu anlamda meslek odası nasıl kurumsallaşır, bu kurumsallığın devamı nasıl olur diye baktığımızda üniversitelerin farklı ekollere göre çeşitlendikleri gibi Avrupa Birliğindeki ya da ABD'deki meslek örgütlerinin içinde oda üyelikleri de çeşitleniyor. Bunlardan bir tanesi, meslek örgütünün kurumsal yapısının sağlamlaştırmak adına son sınıf öğrencilerin mesleğe aday olması, mesleğini tanıması ve odayla ilişkiyle geçmesini sağlayan birtakım aşamalı üyelikler var.

Mezun olduktan sonraki üyelikler önlisans ve lisans, burada pembeyle gördüğümüz uzman üye bence akreditasyon sürecinde planlama camiasının üzerinde en fazla durması gereken konulardan birisi. Çünkü bizim mesleğimizin bir tanımı olmamakla birlikte, yani meslek odasında -mesleği icra etme koşullarını demiyorum, standart bir anlam söylüyorum- bunun için belki birazcık farklı bir yorum da getirebilirim. Mesleğimizin dün Zekai Hoca'nın söylediği bir özelliği var, *"rüştümüzü ispat etmek zorunda değiliz"*. Evet kendimizi ispat etmek zorunda değiliz. Şehir planlama benim 83'te bölüme girdiğim zamandaki dönem değil, planlamanın oturduğu, sektör olarak oturduğu bir şey var. Ama bakın, hala öğrenciler internet sitelerinde serbest formlarda mesleklerinden sohbet ederken (bir Yıldız Üniversite'li ile bir İTÜ'lü şehir planlama bölümü öğrencisinin karşılıklı konuşmalarından) aynen aktarıyorum. *"Mezun olduktan sonra nadiren şehir plancısı olarak çalışabileceksin, ama bilgisayar sistem uzmanı, ilaç mümessili, turizmci, muhasebeci, serbest meslek, web tasarımcısı, eğer şanslıysan ve hocalarla aran iyiye akademisyen; bunlardan her birini yaparsın. Diğer taraftan ben daha hiç kimseyi duymadım ki 'ben şehir plancısı olacağım' deyip de eğitimi almış varsa bravo tebrik ediyorum ve onunla tanışmak istiyorum."*

Bunun gibi mesleğimizin net olarak artık ne iş yaptığımızı, yani *"her işi yaparım"*, disiplinlerin arasındayım diye gezmenin ötesinde uzmanlık tanımlarımızı, uzmanlık konularımızı ve uzmanlık biçimlerimizi ortaya koymamız gerekiyor ki uzmanlık biçimlerinin birkaç aşaması var. Yüksek lisansla sertifika programlarıyla yada deneyimlerle olabilir. Bunlardan sonra da bir uzmanlık süreleri var. Bu anlamda baktığımızda, o zaman iki tane akreditasyon sorunu var bizim karşımızda. Bir tanesi lisans düzeyinde bölümlerin akreditasyonu, yani asgari koşulların sağlanması, ikincisi lisans eğitiminin sonra alınan uzmanlıklar ve bu akreditasyon süreci.

Bunlar o yetkinlik belgesini, bunların nasıl değerlendirileceğini, bir sınav sistemimi olacak? nasıl örgütlenilecek gibi çalışmaların içine girmemiz gerekiyor ki verdiğimiz diplomalar, diploma ekleri yüksek lisansla bu çeşitliliği sağlayacaktır.

Bunun dışında uzmanlık konularını, biraz araştırdığımız zaman, diğer disiplinlerde, mühendisliklerde uzmanlıklar netleşmiş durumda. Ama bizim uzmanlık alanlarımıza baktığımız zaman bir ölçeklere göre uzmanlıklar var, bir işlevlere göre uzmanlıklar var, yani kişinin “uzmanım” dediği, ya da bir yerde yetkin olduğu konular. Bunu böyle söylüyoruz, ama yine yasal anlamda söyleme şansımız şu anda çok zor. Bunun dışında bir de afet yönetimi, havza planlama, gayrimenkul değerlendirme, kentsel dönüşüm, yerel yönetimler gibi uzmanlık konuları var. Bunlar bazen ülkenin geldiği koşullardan, iç ve dış dinamiklerden, sürecin getirdiği yeni birtakım politikalarından olan uzmanlıklar. Bütün bunları kağıt üzerinde meslek odası, TUPOB ve bölümler olarak bir araya gelerek akredite olmak için sağlam kriterleri ortaya çıkartmak zorundayız. Ayşe Hanımın anlattığı gibi “8 tane kriter koyalım bitsin, 3 tane kriter koyalım bitsin” gibi bir şey yakalamak gerçekten bu anlamda baktığımız zaman daha zorlaşıyor.

Lisans düzeyinde nasıl akredite oluruz diye biraz düşünersek, YÖK tarafından onaylanmış birtakım standartlar var. Bu aslında bütün bölümlerin kurulduğundaki olmazsa olmazlar, hepimiz de aşağı yukarı elimizdeki kitaptan ya da rapordan da gördüğümüz gibi zorunlu dersler, seçimsel dersler, kredi sayılarımız, pratik çalışma, yani stajlarımız (günleri değişmekle birlikte) planlama stüdyolarımız var. Bunlar asgari standartlar ancak bir de başka bir takım nitelikler bulunmakta, yani gerçekten her bölümün ağırlık verdiği konular ya da birtakım özgün değerleri kendi programlarındaki felsefeleri, duyarlık yada ağırlık kazandıkları konular, teori ve ders uygulama oranları, pratik çalışmaların, stajların nasıl örgütlendiği gibi, yani sadece nicel olaylar değil, belki birtakım nitel kriterleri de planlama mesleğine özgü olarak bu akreditasyon ölçütleri içerisinde yerleştirmemiz gerekiyor.

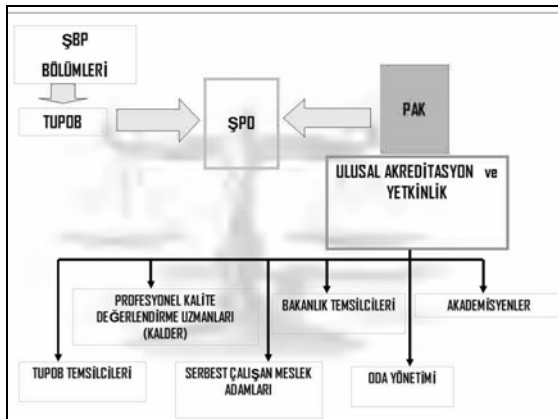
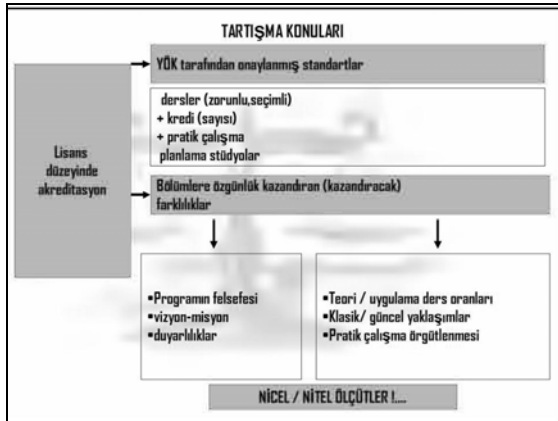
Meslek odası neler yapabilir ya da nasıl örgütlenebilir, diye baktığımızda bir kere bu mesleğin ve uzmanlık alanlarının tanımlanması gerekiyor. 4 yıllık mezun neyi yapacak, ondan sonra üzerine gelen 2 yıllık ya da 4 yıl okuyan farklılaşan uzmanlıklarda neler elde edecek, mezunun yeterliliği nasıl test edilecek? Tabii bu tamamen meslek odasının ya da tamamen üniversitelerin ya da sadece TUPOB’ un kendi bünyesinde yapacağı çalışmalar değil. Bu kutuların yanında gözüküyor, bazılarını nasıl yapabilir ya da nasıl bir araya gelebilir diye öyle bir beyin fırtınası yapmıştık. Özellikle bu mezunlar için bilgi bankasının oluşturulması, yani şu anda biz mezunlarımızın ne yaptığını, sadece arkadaş ilişkileriyle, iyi ilişkiler içindeysen belediyede çalışanlar, kamu kurumlarında müdür olanlar, kimler yönetici olmuş, kim işçi olmuş, kimin yanında 3 kişi çalışıyor, kimin yanında 5 kişi çalışıyor gibi nesnel olmayan el yordamıyla yapılan sayımlarla biliyoruz.

Aslında bir bilgi bankasının oluşturulması gerekir, yani her yıl mezunlar bu anlamda takip edilsin. Eğer biz marka olacaksak piyasada hangi mezunlar tercih ediliyor, hangi nitelikteki mezunlara ihtiyaç var? Ancak bu bilgi bankası güncellendikten ve değerlendirildikten sonra, değişimler eğitim sürecine girecek ki biz ders programlarımızı bu anlamda yenileyeceğiz. Tamamen tabii ki piyasanın ihtiyaçlarına göre olabilir, ama hem eksikliklerimizi kapatmak, hem toplumsal ya da ekonomik gelişmelere ayak uydurabilmek için eğitim programlarımızı da bu anlamda güncellememiz gerektiğini düşünüyoruz. Bu anlamda çok farklı bir şey değil aslında, Nuran hocaların yaptıkları örgütlenme şemasını biz de benimsiyoruz. Tabii ki de bunun içinde karar değişiklikleri olabilir, hocalar da “zaten bu bir öneridir” dediler. Sonuçta bölümler TUPOB, Şehir Plancıları Odası, ulusal akreditasyon ve yetkinlik üst kurumunun altında birtakım seçilen delegelerle, üyelerle bu sistem çalıştırılabilir diye düşünüyoruz.

Buradaki en önemli sorunlardan biri sanırım değerlendiricilerin, temsilcilerin seçilmesi ya da bunların finans boyutunun çözülmesi olacak. Çünkü bu çok ciddi bir mesai isteyen, çok ciddi bir emek isteyen, yani ayda bir kere ya da haftada bir kere bu işte çalışıp, derslerimizden çıkıp planlama eğitimi nasıl kurtarılır gibi bir çalışmayla bunu yapmamızın çok güç olacağını düşünüyorum. Belki bu örgütlenme şemasını kurmak çok daha kolay, ama gerçekten bizim disiplinimizin yelpazesi geniş ve ülkenin gerçekten istihdam sorunu var. Bazı şeyleri düşünürken, şehir plancısının bugün mezun olduktan sonra ne kadarı iş bulabiliyor, 4 yıllık diplomayla nerelerde çalışıyor, uzmanlıklar aldığında neler kazanacak? Çünkü getirdiğimiz her şey sonuçta o hizmetlerin dolaşımı ve yetkinlik belgesiyle karşılaştırılacak.

Eğer karar alırsak, “*lisans eğitimi ne olursa olsun üzerine 2 yıllık lisans eğitimini aldıktan sonra, lisans eğitimine denk olacak*” dediğimiz anda Türkiye’de mezun olan öğrenciler için kabul etmiş olacağız. Aynı şekilde Amerika’da müzik öğretmeni olmuş, üzerine 2 yıl şehircilik yüksek lisansını yapmış, herhangi bir üniversiteden ya da sertifika programından sertifika yada diploma almış kişilerde şehir ve bölge plancısı olarak ülkemizde çalışabilecek yani o zaman bunun denkliğini de kabul etmiş mi olacağız? Bütün bunları , ülke koşullarını, ihtiyaçlarımızı, ekonomik yapımızı düşünerek çalışmalarımıza yön vermek durumundayız. Bu anlamda şu andaki meslek yasamız bu çeşitliliğe ve bu düzene olanak vermiyor –sayın oda başkanım da burada-, şu anki yasal düzenimiz, yapmak istediklerimize izin vermiyor ya da biz bunu istiyor muyuz? Önce belki de bunu tartışmamız gerekiyor.

Şimdi deneyimler konusu var. Avrupa Birliği ve Amerika’da mesleki deneyimlerle birtakım yetkinlikler elde edilebiliyor. Ben kendi kendime düşünüyorum, deneyimle nasıl şehir plancısı olunur? Kaç yıl nerede, hangi işlerde çalışılırsa plançı olunur? Bunun ölçütleri nasıl belirlenir yine biraz önce belirttiğim gibi ülkemiz koşullarını ortaya koyacağımız her çalışmada çok ayrıntılı olarak düşünmeliyiz.

Ben tıp ve hukuk disiplinini çalışmalarında baz alıyorum. Çünkü tıp ve hukuk disiplinleri hem diploma, hem uzmanlık ve bağlı olarak yeterlilik, yetkinlik düzeylerinde sorunları olmayan ve ölçütleri netleşmiş bölümler. Bugün hukuk fakültesinden mezun olan birisi sadece hukuk fakültesini bitirmiştir, ne avukattır, ne hakimdir, ne noter olabilir, ne savcı olabilir, ne yargıç olabilir başlangıçta sadece hukuk diplomasına sahiptir.. Ancak yasal düzlemde belirlenmiş kuralları yerine getirenler , söz konusu uzmanlıkları elde edebiliyor.

Yine tıp fakültesini 6 yıl okuyup bitirenler gidip de hemen *“bir muayene açayım ya da bir hastaneye gireyim”* diyemiyor. Sonuçta bir pratisyen oluyor, üzerine birtakım uzmanlıklar alması gerekiyor. Onların disiplinlerinde meslek örgütlerinde hem bu yetkinlik, hem bu akreditasyon süreçlerini yapmak çok net, ama onlar deneyimle uzmanlık alınabilir ilkesini uygulamıyorlar yani bir sağlık memuru 10 sene operatörün yanında ameliyatları izleyerek deneyim kazanır ve bu kişi de artık bir kalp ameliyatına girebilir.

Açıkçası ben de başka bir meslekte bir büroda 10 sene tadilat projeleri yaptıktan sonra -kişisel olarak söylüyorum- *“artık ben de şehir plancısıyım”* diyecek mi, yani deneyimle biz bu yetkiyi verecek miyiz? Bütün tartışmamız gereken konuların bunlar olduğunu düşünüyorum. Burada en net olan aslında lisans eğitiminin akreditasyonu ve yüksek lisans diplomasıyla alınan diplomaların akreditasyon konusu da daha hızlı olabilir ama sertifika programlarının akreditasyon sürecindeki rolü ne olacak? Üniversitelerin verdiği sertifika programları var, meslek odalarının verdiği sertifika programları var, bir de piyasadaki çeşitli kurslar var. En azından TURYAP’ın, Remax’ in birtakım gayrimenkul değerlendirme sertifikaları verdiğini biliyoruz. Aynı biçimde şehircilik adına da böyle kurslar olduğu zaman biz bunları kabul edecek miyiz? Ya da hangi koşullarda kabul ederek yetkindir, bizle denktir diyebileceğiz? Bir an evvel bu örgütleri ve komisyonları finans modelini kurup bunu yapmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bilmiyorum farklı sorular açabildim mi, ama biraz daha somutlaştırıp artık lisans ve lisansüstü uzmanlıklar alanında akreditasyonun ölçütlerini netleştirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Dinlediğiniz için teşekkür ederim.

Melih Ersoy

ODTÜ Şehir Planlaması Bölümü Başkanı

Ben dediğim gibi sunuş kapsamında değil, ama sizlere hızlı bir şekilde yaşadığımız deneyimle ilgili bilgi vermek istiyorum. Fazla da uzun tutmak niyetinde değilim, çünkü amacımız herhalde bundan sonra geliştirilmiş olan model üzerinde bir karar oluşturup bununla ilgili hızla girişimde bulunmak.

Bildiğiniz gibi son yıllarda çok popüler bazı kavramlar var. Stratejik planlamayla başladı, arkasından performans değerlendirmeleri, öz değerlendirmeler, akreditasyon, yetkinlik geldi. Bunlar son birkaç yılın hem plancılar arasında, hem de üniversite düzeyinde çok sık tartışılan konuları. O anlamda Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nin girişimi oldukça hızlı oldu diyebilirim. Stratejik plan konusundaki girişimler -tabii Serap Hoca burada daha iyi hatırlar ama- 5-6 yıl önce başladı, bütün üniversiteler bir araya geldi, hiç kimse bu konuda bilgi sahibi değildi. Ne oluyoruz, ne bitiyoruz diye büyük toplantılarda işletmeciler kendilerini birdenbire sahnede bulup uzun uzun işletme modelleri anlatmaya başladı.

Epey bir deneyim yaşandı, bölümlerin, bölüm düzeyinde üniversitelerin yaptığı bir çalışma sonunda “üniversitemizin stratejik planı budur” diye güzel baskılı hoş bir kitap olarak çıkarıldı. Ben bunların hepsine biraz eleştirel bakış getirmek istiyorum, yoksa bu süreci hepimiz yaşadık, biliyoruz. Bu kitap yayınlandı, daha sonra kamu kuruluşları yaptı, diğer üniversiteler yaptı, orada duruyor. Diğer üniversitelerde, kurumlarda ne yapıldığını çok iyi bilmiyorum, ama bizdeki güzel baskılı, hoş bir kitap. Bizde koyduk kütüphanemize, hoş duruyor. Mesela üniversite, fakülte, bölüm düzeyinde bununla ilgili her sene ne yapılıyor, hangi eksikler için ne tür girişimlerde bulunuldu, hocalardan bunun için ne talep edildi? Bunlar ciddi konular. Bakıyorsunuz öyle bir girişim yok, sanki bir görev yerine getirildi. Bizim hep şikayet ettiğimiz belediye başkanlarının imar planlarını arkasına pano olarak, resim olarak asması gibi o da bir kitap olarak basıldı ve duruyor.

Tabii çok ağır konuşuyor olabilirim, muhakkak üniversite düzeyinde üst yönetimde bazı şeyler yapılyordur, ama onlar çoğu kez çok fazla aşağılara inmiyor, yani böyle bir sıkıntıyı biz yaşıyoruz. Diğer üniversitelerde ne ölçülerde yaşanıyor bilmiyorum, onun için ben biraz dediğim gibi eleştiri dozu yüksek bir şekilde size görüşlerimi aktarmak istiyorum. Bununla ilgili tabii Türkiye deneyiminde birkaç değişik yerde de bulunduk. Bu uygulamaların yapıldığı yerde veya yapılması düşünülen kurumlarda neler yapıldığını da az çok biliyorum. Üzülerek görüyoruz ki insan, bir zaman geçtikten sonra bunlar artık iyice kanıksanmış, standart modeller haline getirilmeye başlandı.

DPT’de bir valiliğin sunuşu sırasında şöyle bir itirafta da bulundular: Stratejik planda ne yapılacak diye anlatılıyor. Fakat karşı taraf da ısrarla daha ayrıntı bilgi istiyor, yani operasyonel bilgi istiyor. Onlar da ısrarla bunu vermek istemiyor. Sonradan dediler ki, “Sayın Vali, biz bunu böyle verdiğimiz zaman -bu maalesef başımıza geldi- ismi değiştiriliyor, belli yerlerdeki sayılar değiştiriliyor ve o ilin o ilçenin, belediyenin stratejik planı kurumun stratejik planı haline geliyor. Onun için biz bundan sakınıyoruz, hatta üniversitenin birisi -ismi de önemli değil- bir ilinkini almış isimlerini değiştirmiş, ama bir tanesinde de unutmuş o da kalmış içinde falan bize geldi bu.” Böyle stratejik plan gibi ciddi bir iş bu hale düşerse, o zaman insan hakikaten bir daha dönüp bazı şeyleri sorgulamak lazım diye düşünüyor.

Bu stratejik planla ilgili kısım. Dediğim gibi biz de çok net olarak hakikaten orada belirlenen hedeflere, vizyona nasıl ulaşacağımız konusundaki operasyonel konularda dahi neler yapıldığını ve neler yapılması gerektiği konusunda çok bilgili de değiliz, o yönde bir talep de gelmiyor doğrusunu isterseniz.

İkinci konu, performans değerlendirmeleriyle ilgili. Orada da biliyorsunuz, yeni bütçeleme sistemi içinde performansa dayalı bir bütçe anlayışı geliştirildi. Her bölüm, fakülte, kendi performansını belirliyor ve bu performansa göre ikinci bir bütçe tahsis ediliyor. Devlet bütçesinde şu anda iki ana kalem olarak uygulama var. Birincisi, Devlet'in her zaman olduğu gibi belli kalemler düzeyinde üniversiteye tahsis ettiği miktarlar ve onun da fakültelere bölünmesinin bir uygulama modeli olarak uygulandığı yöntem. Bu yeni bir durum değil.

İkincisi, performans bütçesi. Performans bütçesi her fakülte ve bölümün kendi durumuna göre ek olarak aldığı ve ağırlığını da performansına da bağlı olarak bütçelemesi demek. Tabii Teknik Üniversite olarak bizde çok farklı bilim dalları bir arada, yani neyse ki tıp yok içimizde, bir de tıp olsa artık içinden nasıl kalkarız altından onu bilemiyorum. Ama mühendislik fakültelerinin bölümlerinin ağırlıklı olduğu bir yerde bile bu tür performans ölçütlerini birlikte saptamak kadar zor bir şey yok. Bizim kendi deneyimimiz en azından bunu gösterdi. Biz aylarca fakülte kurullarında, yönetim kurullarında bunu tartıştık. Dekanımız bizim önerilerimizi götürüyor, oradan geliyor, buradan gidiyor, ama bir türlü bir noktalara varılamıyor, çünkü sizin önerdiğiniz ölçütlerle diğer bilim dallarının ölçütleri tutmuyor. Şu anlamda tutmuyor: Bizim önerdiğimiz göre bir hesaplama yapıyorlar, birden gerilere düşüyorlar. Bu sefer onlar kendilerine göre bir başka ölçüt geliştirip kendilerini öne çekme isteğinde oluyorlar, o bize hiç uymuyor.

Çok ciddi bir sıkıntılı bir süreç yaşandı aslında. Şu anda artık biraz da güç dengeleriyle bir şekilde kabullenmek durumunda kaldık. İçimize sindi mi? Hayır sinmedi. Örneğin biz bu tür değerlendirmelerde hep bölümlerin Türkiye'de kendi standardında eğitim veren bölümlerle karşılaştırılması ki yerinin bir performans ölçütü olarak alınması gerektiğini düşünüyorduk. Biz kendimizi Harvard'la karşılaştıracak değiliz. Belli ölçütler herkesin kullanacağı olabilir, ama bir de böyle bir ölçüt var. Bu önemli bir şey diye varsayıyoruz, çünkü en kolay şey biliyorsunuz sayısallaştırıldı, niceliksel hale getirildi. *Social Science Citation*'da kaç tane yayını var? Bir bakıyorsunuz bölümler arasında o kadar büyük dengesizlik var ki. Fizikte, kimyada 20-30 yayın sıradan bir yayın sayısı iken, bizlerde ise 2-3 bayağı zorlanarak ulaşılan sayılar.

Bu iki şeyi yan yana koyup da birlikte değerlendirdiğimizde, baştan -sosyal bilim kanadı diyeyim çok genelde- bayağı bir dezavantajlı durumda oluyor. Bunu dengeleyecek bir modeli de geliştirme konusunda üniversitede bir şey oluşmıyor, çünkü ağırlıklı olarak sayısal dengeleriniz neyse orda mühendislik veya fen-edebiyat her zaman farklı. Onlar ağırlıklı olduğu için rektöründen başlayarak bu guruptaki kişiler böyle bir uzlaşmaya çok yanaşmak istemiyorlar, 6 dekanın içinde bir tane iki taneyle bu dengeler sağlanamıyor. O zaman gruplar arasında bir baskı unsuru gelişti. Bizim bu önerimiz çerçevesinde önce kulaklarına hoş geldi, *"güzel tabii, yani Türkiye'deki durum da önemli"* dediler. Hesaplamaları bir yaptılar, bu sefer bütün sıralama değişiverdi. Bunun üzerine *"bu çok da iyi olmadı, biz bunu tekrar gözden geçirelim"* denildi. *"Bunun ağırlığı yüzde 10 olsun"* gibi şeyler. İnanılmaz bir pazarlık süreci vs. sonunda bir performans sıralaması yapıldı. Ama kim memnun dersiniz herkes sırasına bakıp kendini yukarıya nasıl çıkartırım diye yeni ölçüt bulma peşinde. Dolayısıyla işin nesnel, bilimsel boyutu ne kadar yaşama geçirilebilir ciddi bir soru, burada ciddi bir sıkıntı var. Tabii bunlar üniversite düzeyinde yaşadığımız sıkıntılar, onun için meslek gruplarında daha az olacağını var sayıyoruz.

O açıdan ölçütlerin belirlenmesi konusu hakikaten çok temel bir nokta. Onu sanıyorum kendi mesleğimiz içinde daha kolay yapabiliriz. Yalnız dikkat edilmesi gereken nokta çok niceliksel hale getirip sayısallaştırıp oradan bir sonuç elde etmeye kalkmak. O zaman nitelik boyutu her zaman kayboluyor ve çok ciddi sorunlar yaratıyor.

Şu anda herkes birbirine bugün ne yaptın, bugün kaç puanlık iş yaptın diye söyler hale geldi. Biz genç arkadaşlara fazla dokunmuyoruz, bunlar nasıl olsa olan oldu bitti, kurtardı ya da bir yerde daha ileri gidemiyor, ama gençler hiç olmazsa onlar sayılarını doldursun diye fazla bir şey yapmak istemiyor, çünkü değerlendirme bunun üzerine kuruldu. Orada da müthiş bir dengesizlik var, üniversiteler arasında da var ve bu da bir şekilde çözülüyor. İdare mahkemelerinden birisi biliyorsunuz, üniversitelerin ek ölçütler getirme koşulunu bozdu. Yazılı ek ölçütlerle kalsak ona da razıyız, hiç olmazsa önünüzü görüyorsunuz. Yardımcı doçentliğe yükseltilmek için şu gerekli, şu kadar yayın buradan şu; bunlar internette yazılı biliyorsunuz. Ama bununla iş bitmiyor, çünkü rektörler YÖK sisteminde biraz seçilmiş krallar gibi olduğu için birdenbire Rektör Bey'in aklına o akşam şu geliyor, bir yerden bir şey duyuyor. *“Ben şu andan itibaren -örneğin geçen daha yeni yaşadığımız için bunu- öğretim görevlilerinde de Social Science Citation’den istiyorum”*. Bunun sonu yok, hakikaten biz kadrolar açısından çok ciddi sıkıntıları giriyoruz.

Özellikle kendi bölümümüz daha yaşlı bir bölüm, eski olmanın getirdiği sakıncalardan biri yeni kadrolar oluşturabilmekte ciddi sıkıntılar yaşanması. Büyük bir kesimde öğretim üyelerimiz emekli oldu. Üniversitenin kendi politikası gereği şu anda kendi mezunumuzu alamıyoruz. Biz alamıyoruz, ama nerden alacağız diye sorulduğu zaman Amerika’da ilan veriliyor. Bunu yaptı matematik bölümü, bir sene Amerika’da ilan verdi, kimse gelmedi. Sanki bütün dünyada Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nde hocalık yapayım diye sıraya girmiş gibi. Öyle olunca geriye kalan tek model ya çok zengin çocuğu olup yurt dışına gidip orada doktorasını yapıp gelecek ya da YÖK bursu, YÖK bursu da zaten Türkiye’de 80 taneye indi biliyorsunuz, bize 3-4-5 tane ancak düşüyor. Kadro oluşturamıyoruz, böyle ciddi bir sıkıntımız var. Var olan, içeride olan hocalarımızın yükseltilmesinde çok ciddi sıkıntılar yaşıyoruz. Sayılar artık abartılarak profesörlükte bizim son 7-8’e çıktı, yani idari ilimlerde 9’a çıktı, 10’a çıktı, yani kimsenin bir şey olması mümkün değil. Böyle bir performans peşine takıldık.

Güzel tabii bunlara kimse itiraz etmiyor üstünde, ama her şeyi bir abartma merakımız var. Şu anda bizim rektörlüğümüzün önündeki tek hedef ilk 500’girmek. İlk 500’e girmek için 1000 tane yayın gerekiyormuş. Biz 730’daymışız bunu 1000’e nasıl çıkartılır. Biz dedik ki *“Hocam talepte bulunalım Shanghai’ı 730’a indirsinler, bu şekilde girelim de kurtulalım bu şeyden”* Bütün olay bu oldu, dolayısıyla herkes başına birer polis dikip *“Social Science’ta yayın yap, burada yayın yapmadan da çıkma”* der gibi bir şeye geldik. Bizim mesleğimiz sadece bu değil, tabii çok önemli, bunu kimse küçümsemiyor, ama bizim kamusal hizmetlerimiz var yapmamız gereken, toplumsal hizmetlerimiz var. Bunların hiçbir değeri kalmadı, yani genç kesimde de maalesef onu görüyoruz, bu tür şeylere kimse talip olmuyor ve bunları yapan hocalara da biraz bu ne yapıyor, kendi kendini perişan ediyor diye bakıyorlar. Öyle bakılıyor, yani maalesef böyle bir sıkıntı var, bunlar nasıl aşılır bilmiyorum.

Kısa konuşacağım dedim, ama dert o kadar çok ki onun için ben hemen toparlayayım. Bir de öz değerlendirme konusu çıktı, iki senedir de onu yapıyoruz. Öz değerlendirmenin gelişmesi biraz da YÖDEK’le ilgili biliyorsunuz. YÖDEK tarafından belirlenen kurallar çerçevesinde üniversiteler kendi ADEK’lerini oluşturdu ve bu ADEK’ler de toplantıları yapıp, öz değerlendirme ölçütlerini belirlediler.

Yine süreçle ilgili benim ciddi itirazlarım var, o da şöyle oluştu: Üniversite yönetim kurulunda kim yapar bunu? Dekan yapar, enstitümüze siz de katılın, siz de gidin bir yerde çalışın. Tamam olabilir, böyle bir çalışma grubu oluşur, ama bu çalışma gurubundan ne bekliyorsunuz? Bütün bu bilgileri gönderirsiniz, hocalar ne düşünüyorsunuz, siz ne dersiniz. Yok bölümde oluşturan bu grup oturup çalışıyor, çok da çalışıyor tabii. Bütün işi beş kişi üstlenirse, deliler gibi çalışıyor. Sonunda çıkan şeyden hepimiz şikâyetçi olunca da üzülüyor, yani biz bu kadar emek verdik, niye böyle tavır alıyorsunuz diye.

Aslında bu tamamen yöntemle ilgili bir konu, ama sonuçta bir liste geldi önümüze, iki senedir geliyor. Bu sene daha dikkatli bakma fırsatımız oldu. Böyle 200-250'ye yakın soru. Oturduk beş kişilik grup içinde inanın 4,5 saatimizi aldı. Diyorlar ki *“böyle olmayacak, her bir öğretim üyesi kendi dolduracak.”* *“Peki sonra biz ne yapacağız?”* Biz geçen sene 20 hocamızdan 7'sinden geri geldi. Onların ortalamasını aldık yine sayılar 5-4-3-2 falan onunda ikisini topla 7'yi böl 5'e falan bir sayı çıkıyor, onu da şuraya koyduk. Sorulara bakıyorsunuz böyle bir girdi çıktı, süreç bilmem ne bir şeyler. Bu tam işletmecici mantığıyla ve fabrikalar için üretilmiş bir modeli eğitim sistemi içine aynen aktarılması şeklinde. Orada çok verimli bir şey çıkmıyor doğrusu, çünkü anlayışlar çok farklı, her biri için görüş istiyor.

Gelen öğrencilerin kalitesi nedir, ne öneriyorsunuz, hedefiniz ne? Böyle bir soru olabilir mi arkadaşlar? Tabii ben en iyi öğrenciyi istiyorum, bunların yükseltilmesi için bana ne düşer? Bu ülkenin Milli Eğitim Bakanlığı var. Ben bölüm olarak, hele bir de hoca olarak nasıl bir gücüm olabilir? Hiçbir anlamı yok bu sorunun yanıtının, hedefinin konulması, ama sanki standart şey gibi her bir kalemde bu soru tekrar tekrar karşınıza çıkıyor ve iç içe girmiş vaziyette, şu anda elimizdeki modelde, personelle ilgili soru 4 kere karşınıza çıkıyor. Bir yerden sonra yani bunun neresi neydi diyerek izleyemiyorsunuz zaten.

Personel dediğiniz konu fakülte düzeyindeki personel mi, üniversite düzeyindeki personel mi, sizin doğrudan bölümünüzdeki personel mi, idari personel mi, temizlik personeli mi? O kadar çok şey var, bir de bununla ilgili sizden fikir soruyor, zaten fikir belli. O.D.T.Ü.'de hatırlıyorum öğrencilik yıllarımızda, YÖK sistemine geçmeden önce çok kaliteli idari personelimiz vardı. Bunların hepsi 1983'te YÖK sistemine geçince onlara verilen bir imkanlarla ayrıldılar. Ondan sonra 500-600 milyon liraya bugünün parasıyla personel tutuldu. Ondan ne bekliyorsunuz, ne bekleyebiliriz? O düzeye gelmiş lise mezunu birisinin size verebileceği hizmet belli. Bundan memnun değilim demenin ne tür katkısı var bilmiyorum. Türkiye'deki personel sistemini mi değiştireceğiz? Böyle biraz kendi kendimizi aldatır gibi bir şey.

Tamamen sübjektif bir sıralama yapılmış. Mesela girdiler diye başlamış öğrenci niteliğinde beklenen düzey ve her bir kalem için beşli bir sıralama var. Beklenen düzeyin çok altı, beklenen düzey, beklenen düzeyin üstü ve çok üstü diye bir tamamen sübjektif bir değerlendirme. Karşılaştırma bu anlamda hele üniversiteler arasında falan çok anlamlı bir şeyler vermiyor. Dediğim gibi hepsi bir yana bütün bunları yaptıktan sonra ne olacağı konusu çok önemli, yani bunu bir şey yaparsınız sonunda bir şey beklersiniz. Öğrenci niteliği düşük çıktı diyelim, yani bölüm olarak ne yapayım, böyle bir sıkıntı var.

Sorular çok ayrıntılı, dediğim gibi beş sayfa uzun uzun bunları okumak istemiyorum, ama isterseniz dağıtabiliriz. Bir kere bu formun bana kalsa yeni baştan değiştirilmesi lazım ki biz bu yönde bir girişimde de bulunduk. Ama üniversite düzeyinde ne kadar önemsenir. Eğer bu haliyle kalırsa birkaç sayfa daha devam edersek o beş kişilik grupla dediğim gibi 4,5 saat sonunda böyle bir şey haline getirdik, ama bir yerden sonra bıkiyorsunuz zaten.

O kadar çok şey var ki ve o kadar benzer şeyler içeriyor ki. 4,5 saat yerine Allah aşkına gelip benle yarım saat konuşsanız ben her şeyi, tüm sorunlarımızı size çok daha ayrıntılı koyarım neresi iyi neresi kötü diye. Bütün bölümlerden bunlar gelecek, karşılaştırılacak ve yıllara göre de bu takip edilecek.

Örneğin geçen sene verdik benzer bir liste. Ne oldu? Orada olumsuz dediğimiz şeylerle ilgili bir girişimde mi bulundunuz? Onun bilgisi bize geldi mi? Yok. Ne oluyor? Sonunda hakikaten görev yapmış olmak kağıt, kırtasiye müthiş bir bürokrasi, çok iyi sonuçlar vereceğini düşündüğünüz bazı şeylerde geline nokta bu olunca insan hakikaten üzüyor. Belki başlangıç böyle, zaman içinde düzelir falan diye umut ediyorum. Ama umarım “*O.D.T.Ü. yaptı bizde böyle bir şeyi aynen kopya çekelim*” diye başka üniversiteden niyet etmezler. Bu bana sorarsanız hiç başarılı deneyim değil, bayrağı bir yeniden elden geçirilmesi, basitleştirilmesi ve temel noktalara değinen ve belki bu fabrika üretim anlayışı dışında bir modelle gereken bir şey, yani bunu belki bizim planlama eğitimi alıp sonra işletmede okuyan falan arkadaşlarımız yapabilirler. Fakat bu haliyle gerçekten bir değerlendirme yaptığımız kanısında değilim. Bunları niye anlattım? Tabii bizim en azından geliştireceğimiz modelde böyle olmamalı, yani hakikaten o kurgusu çok iyi kurulmalı, müthiş ayrıntıya detaya girip oralarda boğulmayacak bir çerçeve oluşturulmalı ve sonunda yapacağımız değerlendirmeyi gerçekten oraya katılan bölümlerde benimsemeli, kabul etmeli, anlamalı ve onu iyileştirmek için ne yapılması gerektiği düşünülmeli. Oturup düşünebileceğimiz bir ortamı yaratabilmeliyiz.

İzninizle burada bırakayım, çünkü çok konu var, ama nasıl olsa tartışacağız. Ben böyle olmasın diye eleştirdim, ama noktaya geldim.

Son olarak Hocam size tekrar teşekkür ediyoruz. Herkes söyledi, ama ben de biz kez daha söylüyorum. İlk defa bir toplantıda böyle iki tane kapsamlı çalışma raporu ve üç yılın bilgileri var elimizde. Bu inanılmaz değerli bir şey, çünkü bazı şeyleri toplamının ne kadar zor olduğunu biliyorum. Tekrar teşekkür ediyoruz. Tabii bunun olumsuz yanı var, onu da söyleyeyim. Bundan sonra kim başkanlık yapacak? İşler zorlaşacak, yani bunlar bekleniyorsa ne yapacağız diye. Ama gerçekten ben bölümüm adına hepinize çok teşekkür ediyorum.

BEŞİNCİ OTURUM TARTIŞMALARI

Oturum Başkanı: Nuran ZEREN GÜLERSOY

HÜLYA YAKAR- Melih Hocamın söylediğine katılmamak mümkün değil, bizim üniversitemizde de aynı sorunlar var. Bu bütün eğitim sistemimize Bologna Süreciyle gelmiş bir şey. Üniversitelere nasıl kopyaladıklarını bilmiyorum. Okuduğum yayınlardan gördüğüm yurtdışında 12 yıllık ya da 18 yıllık eğitim süreçlerinin bulunduğu, bizim ise şu an zorunlu olan 8 yıllık eğitim sistemimizde bu uygulamalar yapılmaya çalışılıyor. Japonya, İsviçre’de 12-13 yıllık zorunlu eğitim sürecinde, neredeyse okul öncesi eğitimde, yuvalarda bile şu anda yapılan çalışmalar var. Ama bunun sonucunda veliye bir şey söylüyorsunuz, yani beklenen düzeyin altında bir referans aralığı var.

Yine tıp fakültelerini örnek alırsak. Bir tahlil yaptırırız, bir referans aralığı vardır. Şekerin 110, 115’se tedaviye başlayacaksınız. Ama onlar sayısal olarak ölçülebilen disiplinler, dolayısıyla oradan bir sonuca ya da bir tedaviye gelme şansınız vardır. Bizim bölümlerde bunu böyle standart hale getirdiğiniz zaman çözümsüzlük üretmekten başka hiçbir işe yaramıyor. Standartlar koymamız mümkün değil. Bu söylediğiniz konuyu ben ilköğretimlerde karşılaştırdım. Mesela 4. sınıfın bir müfredatı ve öğrenciden beklenen belirli asgari bir düzey var. Öğrenci çeşitli sınav biçimleri ile dönem içinde ölçülüyor ve bu düzeyin altında ise herhangi bir konudaki becerisi “yardıma ihtiyacı var, gelişime açık değildir, öğrenme gücü vardır” gibi saptamalarda bulunuluyor. Ama bunun sonucunda bir dönüşüm var. Ya öğretmen iyileştirecek, annesi ders alacak, yada o sınıfı geçecek. Bizim ise böyle bir şansımız yok.

Akreditasyon ölçütlerinin üzerine durmamın nedeni niceliksel olarak yaptığımız zaman belli kabullerin ortaya çıkıyor olması. Diyelim ki Anadolu’daki, İstanbul’daki ya da İzmir’deki bir üniversiteden 4 yıllık lisans eğitimi ile mezun oldu. Kaç kredi tamamladı? Ne kadar staj yaptı? Kaç farklı öğretim üyesinden ne kadar çeşitlilikte ders aldı? Kaç tane kredisiz ders aldı? Bölüm dışında ya da kendi üniversitendeki bölümünün dışında farklı üniversitelerden ders, atölye çalışması aldı mı? Yeni birtakım niteliği ya da kaliteyi arttıracak ölçütler belirlenebilir. Diploma eklerinin böyle bir şey olması lazım. Ben şunları çok net biliyorum: Öyle dönemler olur ki, iki hocayla öğrenci yüksek lisans diplomasını alabilir. Bu 18 hocayla, tanınmış profesörlerle farklı projelere imzalar atarak mezun olan bir yüksek lisansla denk mi kabul edilecek? Avrupa’da -kitapta da baktık- ekolleri var, yani ağırlıklı verdikleri dersler var. O kadar standarda bağlanamaz konular da var. Ekoller ve bölümlerin özgün çalışmaları ve yapıları da var, ama bunların aralarında koordinasyonu sağlayacak bir üst kuruma ihtiyaç var diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

HANDAN TÜRKOĞLU- Ölçülebilir değişkenler var, ölçülemeyen değişkenler var. Sosyal bilimlerde de sübjektif değişkenlerin ölçülme metodları var. Az önceki örnek üzerinden bakacak olursak, beklentilerin birbirlerinden farklı olması söz konusu. Kesinlikle farklı olabilir ve hâlâ da ölçülebilir. Örneğin o üniversite öğretim üyelerinin beklentilerini ne derece cevap veriyor, yani birbirlerinden farklı da olsa düzeyler, öğretim üyelerinin, öğrencilerin ve velilerin beklentileri üzerinden değerlendirilebilir ve hatta karşılaştırılabilir. Düzeyin aynı olması gerekmez, aynı şekilde aynı beklenti düzeyinin de beklenmesi gerekmez. Eğer bunları ölçmezsek, o zaman asıl hatayı yaparız diye düşünüyorum. Melih Bey’in söylediği gibi form düzeltilebilir, daha uygun hale getirilebilir, ama bunu ölçmek zorundayız. Mesleğimizin sübjektif yanını da ölçmek zorundayız. Kişisel olarak ölçmezsek çok büyük bir hata yaparız diye düşünüyorum.

Bir de Melih Bey’e şunu söyleyeceğim: Nerede hocam o eski Ortadoğu? Yurt dışından örnek alırsak, doktora yapanlar gelir, her türlü yenilik yapılır. Acaba YÖK mü sizi bu hale soktu diye içimden bir soru geçti. Sizin düşünceniz nedir? Bize benzemişsiniz gibi görünüyor.

MELİH ERSOY- Sadece YÖK demek doğru olmaz, ama bu işlerde biraz önden başlamanın getirdiği sıkıntılar da var. Gülsün Hoca herhalde söyledi, oturmuş bölüm olmanın da getirdiği dinamizme karşı hafif bir tutuculuk beraberinde geliyor. Tabii bir önemli sıkıntı da planlama bölümleri olmamıza rağmen her zaman kendi işlerimizi iyi planlayamamamız. Bizim de yaşadığımız öyle geçici bir dönem diye düşünüyorum bunu, ama sıkıntı oldu. Neden dersiniz, birdenbire bir grup hocamız emekli oluverdi, sanki hep bu kişiler üniversitede kalacak veya eğitime katkı verecek gibi düşündüler. O aradaki boşluk çok iyi doldurulamadı, yani bütün bölümlerin özellikle yeni bölümlerin aslında o anlamda bu süreci çok iyi yönetmeleri lazım. Herkesin ne zaman emekli olacağı belli, erken olanlar ayrı ama en azından bu işi sonuna kadar götürecek olanlarında tarihleri ve zamanları belli. Çok iyi bir program yapıp kendinize her zaman ilerde o boşluğu dolduracak bir yapılanmaya gitmek lazım. Biz herhalde 3-4 yıla kadar bu açığı büyük ölçüde kapatacağız. Birdenbire çok genç bir grup gelecek. Daha iyi olacağını düşünüyorum. Bu bir geçiş dönemi, ancak yorumunuzda biraz haklısınız.

SERAP KAYASÜ- Ben de Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir Planlama Bölümü'ndenim. İki şeyi söylemek istiyorum.

Bir tanesi Hülya arkadaşşıma: bütün bu değerlendirme sistemini kapsayacak bir üst kurum olmalı diyorsunuz. Aslında o YÖDEK, yani bu çalışma YÖDEK kapsamında yapılıyor YÖDEK altında kurulan ADEK Akademik Değerlendirme Kurulu içinde yapılıyor. YÖDEK'te bu nasıl ele alınır şu anda bilmiyorum tabii, ama böyle bir kurumsal oluşum içinde yapılıyor.

İkincisi de benim önem verdiğim, Hocamın da sorduğu nerede bu Orta Doğu. Soru beni çok çarptı, bir şey söylemeden geçemeyeceğim. Türkiye'de tabii başka şehir planlama bölümleri yokken, planlama mesleğine sahip çıkabilecek en önemli kurum O.D.T.Ü. iken, O.D.T.Ü.'nün rolü tabii ki farklıydı. Bugün farklı bir dünyada yaşıyoruz. Düünden beri de bunu konuşuyoruz. Pek çok kıymetli bölüm ve pek çok kıymetli hocalarımızla yeni dünya bölümleri içerisinde tekrar beraberiz. Ben bu soruyu düünden beri biraz sıkça duydum ve tehlikeli bir gelişme olarak görüyorum.

Orta Doğu hocaları emekli oldu, yeniler nedir gibi bir tartışmayı doğrusu sakıncalı buluyorum. Sonuna kadar da buna yönelik konuşurum, çünkü o hocalarımız tek okuldular, emekli oluyorlar ama yeni pek çok arkadaşımız yine yurt dışından İngiltere'den, Amerika'dan geliyorlar. Ölçüt buysa, yani uluslararası olmaksa, biz buna hala çalışıyoruz. Düünkü tablolarda yaptığımız işleri gördünüz. Diğer okullara göre belki daha zorlanıyorlar arkadaşlarımız, çünkü terfi kriterlerimiz çok farklı. Onu da aşarız, bu bir geçiş dönemidir. Melih Hocamın da dediği gibi planlarken belki uzun yıllar insan yetiştirememiş bir bölümümüz, ama şimdi de hepimiz elbirliğiyle, işbirliğiyle elimizden geleni yapıyoruz.

Teşekkür ederim.

HANDAN TÜRKÖĞLU- Onu kastetmedim aslında. Melih Bey'in konuşmasından şu hisse kapıldım: Mesela yayın yapmak çok önemli, sizin bunu puan da olsa desteklemenizi doğrusu bekliyorum. O açıdan söyledim, yoksa varlığınız hakkında en ufak bir eleştirimiz yok.

SEMAHAT ÖZDEMİR- Ben buraya 4 tane madde yazdım. Bunların her birini tartışabiliriz diye düşünüyorum. Bir kere bu öz değerlendirme meselesi çok önemli. Sizin geliştirdiğiniz modelde de, dünya örneklerinde de her bölümün kendi öz değerlendirmesini yapması bekleniyor.

Birinci önerim bu öz değerlendirme ölçütleri üzerine tartışmak.

İkincisi, Oda Başkanının dile getirdiği mesleki yeterlilik, yetkinlik meselesi çok önemli. Ben aslında yıllardır bizim öğrencilere okullarda öğrettiğimizle, meslek pratiğinde ve meslek kullanımında çok ciddi farklılıklar olmasının sıkıntısını çekiyorum. Biz okulda öğrencilerimizi "planlama disiplinlerarası bir iştir" diye öğretiyoruz, ama mezun ettiğimiz öğrencilerin ilk başta F grubuna yerleşmeyi sonra E grubu, D grubu, C grubu bir kente giderek tek başına planlayabileceğini de kabul ediyoruz. Bu çok ciddi bir sorgulama alanı ve beni senelerdir çok rahatsız ediyor. Bunu ne zaman dile getirsem serbest çalışan plancı arkadaşlarımız çok şiddetle karşı çıkıyorlar ve alınıyorlar.

Halbuki benim tartışmak istediğim, tartışma platformuna çekmek istediğim belli büyüklükteki kentlerin en az belli uzmanlıkları içinde barındıran bir planlama ekibi tarafından planlanması gerektiridir. Dolayısıyla mesleki yetkinlik ve yeterlilik tartışması da bununla çok doğrudan ilişkili. Benim gündeme getirdiğim konu A'dan F'ye kadar planlama guruplarını ortadan kaldıran, ama belli büyüklükteki kentlerde belli uzmanlıkların içinde yer aldığı planlama ekiplerinin, üstelik de o yerde sürekli olmasını sağlayan bir model.

Bunların hepsi bir günde tartışılmayabilir, ama bu aşamayı geçerken bunları çözmemiz lazım.

Bir diğeri konu da deneyim. Belki diğeri okullarda ve bölümlerde de vardır, biz her dersin öğrenci değerlemesini alıyoruz ve bunun çok iyi olduğunu düşünüyorum. Öğrenci final sınavına girmeden önceki son derste isim yazmadan o dersi, dersin verilmiş biçimini, dersin yapıldığı mekanın fiziki alt yapı koşullarını, dersin kendisine neler kattığını tek sayfada yorumluyor. Ondan sonra o değerlendirme formları bilgisayarda işleniyor, dersin hocasına kapalı zarfta geliyor. Dolayısıyla dersin hocası bir tek kendisi görüyor ve kendini değerlendirme şansına sahip oluyor. Dolayısıyla bunu da öneririm. Bu öz değerlendirmenin içinde öğrencilerin dersleri değerlendirmelerini önemli bir ölçüt olabilir diye düşünüyorum.

Tabii ki bu değerlendirme kriterlerinden birisi mutlaka akademik personel ve öğrenci oranı olacaktır. Öğrenci başına düşen öğretim üyesi gibi konularda yardımlaşabiliriz diye düşünüyorum. Melih Hocamın dile getirdiği kendi mezununu alamama kısıtı bizde de var, dolayısıyla mezunlarımızı yönlendirebiliriz. Eğer şöyle bir realiteyle karşı karşıyaysak öğretim üyesi yönlendirmesi bir seçenek olabilir. Ben bir ölçüde bunu yapmaya çalışıyorum.

Doktora verdiğimiz öğrencilerin ikisini yönlendirdim, biri Süleyman Demirel Üniversitesi'ne gitti. Bizler kendi aramızda bunu daha sistematik hale getirebiliriz. Yani 35. madde zorunluluğu olmadan öğrencileri yönlendirebiliriz. Gönderebiliriz yada gelirler.

SERAP KAYASÜ- Semahat Hocamın söylediği noktaya küçük bir katkı yapmak istiyorum.

O.D.T.Ü.'nün birkaç senedir uyguladığı öğretim üyesi yetiştirme programı var biliyorsunuz '*ÖYP programı*'. Bu kapsamda hakikaten Türkiye'deki sadece şehir planlama bölümlerine değil, diğer başka bölümlere çok fazla katkımız olduğunu düşünüyorum.

Biraz önce de Hocamın söylediği gibi O.D.T.Ü.'nün misyonu uluslararası deneyimi kendinde barındırmak. Şimdi de bir miktar o uluslararası deneyime ulaşabilen arkadaşlarımızın sayısı azalmakla beraber, bir de bu ÖYP programı sayesinde Anadolu'daki diğer üniversitelere hizmet vermek zorunda kalan bir üniversiteyiz. Yani bize "*siz tamam bu çocukları yetiştireceksiniz, ama sizin de çocuklarınızı biz YÖK'le göndereceğiz*" dediler. İkinci ayağın unutulduğunu rektörlüğe her zaman hatırlatıyorum.

Deminki tartışmaya dönersek ikinci bir noktayı daha vurgulayayım. Dün de konuşuldu, üniversiteler içerisinde planlama bölümlerine verilen öncelikler çok önemli. Bu noktada da şehir planlama bölümü olarak üst yönetime kendimizi az ifade edemediğimizi düşünüyorum. Biraz önce sözünü ettiğimiz kabuk değişimi, yani yeni bir dönem bizim için başlıyor. Bu dönemde de Türkiye'de 80 tane YÖK bursu var, ancak üniversitede pek tercih edilmiyor. Biz geçen sene bölüm-fakülte işbirliği ile bir öğrencimizi, bu sene iki öğrencimizi –tabii doktora öğrencilerimizden bahsediyoruz- yurtdışına gönderiyoruz. Dediğim gibi bölüm ve fakülte bir arada ve bu yöntemlerle çalışarak yeni bir döneme de geçmeye başladık.

MELİH ERSOY- Serap Hanımın sözünü ettiği ÖYP programı bizim için çok önemli. Aslında sadece bizim için değil, bütün üniversiteler için çok önemli. Sayıları şu anda 500'e yakın sanıyorum. Ama tabii Serap, Dekan Yardımcısı olarak, daha formel sunuşlar yapıyor. Ben de eleştiri yapıyorum, böyle bir işbölümü yaptık aramızda. Şöyle bir sıkıntı var: Bölümde 20'ye yakın ÖYP asistanımız var, hoca sayısına bakarsanız bu büyük bir sayı. Şöyle bir sıkıntı yaşıyoruz:

Birincisi, ÖYP'ye alınan asistan arkadaşların nitelikleri bizim kendi asistanlarımız için belirlediğimiz standardın altında. Bunu çok olumsuz bir şey diye söylemiyorum, ama bir fark oluyor. Bu fark nasıl yansıyor diye baktığınız zaman sonuca tam tersi oluyor. Nasıl tersi oluyor? Öğrencilerin hepsinin bütçeleri var, her sene harcayacakları 5-6 milyar ödemeleri var, gidecekleri yerler belli, iş garantileri var. Gidecekleri yerlerden şikayetçi değillerse çok mutlu bir ortam. Öğrenci olarak her şeyleri sağlanmış, hiçbir sorunları yok, hepsi ne istiyorlarsa alınıyor. Dediğim gibi çok ciddi paralar aktarılıyor.

Bizim kendi aldığımız asistanlarda ise çok daha yüksek standartlar koyuyoruz. Birinde ortalama 2,5 ise, biz 3'ün üzerinde alıyoruz. Daha farklı şeyler de istiyoruz. Burada asistan olan arkadaşlara bakıyorlar, "*biz bu kadar değerliydik buraya geldik, ama buradan mezun olunca asistan olma şansımız bile yok*" diyorlar. Öbürlerinin hiç olmazsa bir yerlere gidip hoca olma şansları var. "*Biz niye burayı tercih edelim?*" Biraz geç fark ediyorlar bizim şansımız o.

Başta bunlar çok büyük buluşlar gibi geliyor, ama sonra baktığınız zaman şu anda bizim kendi asistan sayımız bayağı azaldı. Bizim hiçbir zaman asistan sayımız 14'ün altında olmazdı, şu anda 3 yada 4. Birkaçını yurtdışına gönderdik. Bir şeyi düşünürken her boyutuyla düşünmek lazım, bütün bu olumsuzlukları da birlikte tartmak lazım. Biz plancılar olarak en azından bunu yapabilecek bir kitleyiz.

RAHMİ ERDEM- ÖYP programından söz açılmışken, Selçuk Üniversitesi'ne de ÖYP ile önemli miktarda araştırma görevlisi alındı. Yalnız Selçuk Üniversitesi alıp da göndermedi, O.D.T.Ü.'nün kendi oluşturduğu jüriyle bildiğim kadarıyla alındı. Benim ikili görüşmelerden aldığım bilgilere göre ÖYP'den yetişen arkadaşlar için sanki hiç eğitim tecrübesi olmadan geleceklermiş gibi bir izlenim var. Oysa sizin eğitim programlarınızın içerisine bu arkadaşlar araştırma görevlisi olarak yer alıyorlar. Ancak, bazılarından bölümle ilişkisi olmadığı yönünde bilgiler alıyorum.

MELİH ERSOY- Tabii konuyu değiştirmek istemiyorum ama bir iki noktayı belirtelim.

Birincisi, önce bölümde bir seçim yapılıyor, ondan sonra ilgili üniversitelerden gelen hocalarında bulunduğu daha çok yönetici düzeyindeki kişiler geliyor. Onların bulunduğu bir üst komisyonda da bir kez daha seçim yapıp nihai kararı onlar veriliyor.

ÖYP modelinin oturmadağı, bizim günlerce tartışabileceğimiz sıkıntılı konular çok. Fakat biz kendi adımıza bütün öğrencilerin stüdyolara, derslere girmelerini sağlıyoruz. Kendi asistanlarımızdan hiçbir ayırım gözetmiyoruz, her konuda mümkün olduğunca eşit davranıyoruz. Biraz önce sözünü ettiğim maddi kaynaklar nedeniyle onlar her zaman çok daha iyi konumdalar.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Ben şöyle bir ricada bulunabilir miyim? Çay arası vermemiz gerekiyor, 12’de tekrar gelebiliriz. Bu tür konuşmalara da çok ihtiyacımız var, fakat konu çok da dağılınca sonuç alma şansımız biraz azalıyor.

Öz değerlendirme şu anda tartıştığımız konu açısından gerçekten çok önemli. Tabii ki oda daha farklı noktalara bizi götürebiliyor. Öz değerlendirmede aslında bazı şeyler gerçekten sayısal olamaz. Sizin memnun olduğunuzla benim memnun olduğum farklı olabilir. Ama burada çok da sayısal olması gereken şey var. Mesela öğrenci sayısı beklenen düzeyin çok altında, çok üstünde; bunların sübjektif olarak değil de daha objektif olarak değerlendirilmesi söz konusu olabilir. Yoksa gerçekten sübjektif olabilecek, kişiden kişiye değişse bile o toplumun ortalamasını gösterebilecek sübjektif değerlendirmeler olabilir.

SALİHA AYDEMİR- Nesil olarak değerlendirdiğimizde ve niteliğe girdiğimizde ise birtakım ölçütler bile sübjektif olabiliyor.

Benim çeşitli değerlendirme dosyalarımnda karşılaştığım bir olgu var, aynen tekrarlayayım. Öyle dosyalar geliyor ki, rastladığım maksimum 5 yayını aynen farklı yerlerde yayınlayıp farklı yayın olarak veriyor. Dolayısıyla aynı yayınlı sayıyı artırıyor. Ben o değerlendirmeye bir şey demiyorum, ama dün ya da sizin hazırladığınız yayınlarda gördüğümüz üniversitelerimize bir şey demiyorum, ama bunlar sonuçta karşılaştığımız olgular. Bir üniversite 300 yayın yada 100 yayın yapmış olabiliyor, ama aynen yayınladığını dikkate aldığımızda belki 20 yada 30 yayın, bunu da dikkate almak zorundayız.

Her şey sayı değil, ama nasıl ölçeriz, ben altından kalkamıyorum doğrusu.

OTURUM 6

Genel Tartışma

Oturum Başkanı: Nuran ZEREN GÜLERSOY

SEMAHAT ÖZDEMİR- MÜDEK'in dernek üyeliklerine ilişkin sizin bilginiz olduğunu tahmin ediyorum. Burada sadece öğretim üyeleri ve yardımcıları bu derneğe üye olabilecek; Oda ve TUPOB da destekçisi konumunda olacak gibi gözüküyor. MÜDEK'te de Oda var mıydı? Ben öyle algıladım sanki. Derneğe kimlerin üye olabileceğini tartışabiliriz bence.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Benim sorum aslında akreditasyon sisteminin MÜDEK örneğinde olduğu gibi bir dernek şeklinde geliştirilmesini uygun buluyor muyuz? Önce onu isterseniz karara bağlayalım. Buyurun.

SALİHA AYDEMİR- İki seçenek var; ağırlıklı olarak vakıf ve dernek. Neden derneğe öncelik verdiniz, sizin bir ön araştırmanız oldu mu? Hukuksal yönden ben çok iyi bilmiyorum, ama bazı arkadaşlar *“vakfın işletmesi kolay çeşitli faaliyette bulunmak, maddi katkı almak vakıf statüsü altında daha kolay”* diyorlar. O konuyu aydınlatırseniz sevinirim.

Teşekkür ederim.

MELİH ERSOY- Aslında Sayın Başkanın belirttiği gibi önümüzdeki seçenekler sınırlı. Ya şirket, ya Oda başlığı altında kooperatif, ya vakıf ya da dernek olacak. Yani tüzel kişiliği olması isteniyorsa bunların dışında bir seçeneğimiz yok. Vakıf tabii çok kolaylıkları olan bir şey, fakat vakıf kurulması çok zorlaştırıldı, bayağı ciddi bir parasal yatırım isteniyor.

Bir ikinci olumsuz yanı da vakıflarda mütevellî heyetleri ömür boyu görevli kişiler, dolayısıyla bizim bu modelimize sanıyorum uygun değil. Bu açıdan bütün sıkıntılara rağmen -dernekçilik de yapmış bir kişi olarak söylüyorum- herhalde en uygun model, bir dernek çatısı altında bir araya gelmek. Dernek üyeliği nasıl olacak, mali boyutu nasıl çözülecek? Bu bir yerde gönüllü bir hizmet, yani orada çalışacak kişiler bayağı emek verecekler ve bunun karşılığında da fazla bir şey beklemeyecekler.

Yine de çok ciddi bir mali kaynağa ihtiyaç duyan bir çalışma alanı. Bunlar nasıl çözülecek? Bunun üzerinde de düşünmemiz gerekiyor sanıyorum. Odanın ve TUPOB'un katkıları nasıl sağlanacak ve Odadan ne bekliyoruz? Bir mali destek biçiminde mi, hizmet alma ya da emek biçiminde mi, yoksa ikisi birlikte mi ve bu nasıl sağlanacak? Bunları tartışmamız lazım sanıyorum.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Eğer bu konuda bir dernek kurma kararı verir de çalışmaya başlarsak herhalde daha ayrıntıyla düşüneceğiz. Doğrusu ben daha önce herhangi bir dernek kuruluşunda görev almadım. Melih Bey'in deneyimi var galiba. Gerekli olan yasal süreci herhalde geliştireceğiz. Burada biz ancak bu derneğe temel oluşturabilecek ön bilgileri vermeye çalışıyoruz. Üyelik konusunda da burada karar verebiliriz, ama herhalde her isteyen şehir plancısının da üye olması, olayı çok değiştirebilir. Belirli kriterler koymak gerekebilir, ama bu da hemen verilecek bir karar olmasa gerek. Mimarlık Eğitimi Derneği'nde de eğitim verenlerin üyeliği daha ağırlıklı bildiğim kadarıyla. MÜDEK örneğinde yine eğitimcilerin dışındakiler de olabilir, ama bunların temayüz etmiş kişi tanımına uyması gerekiyor herhalde.

Ben bir oylama yapayım. Dernek statüsünde bu işe devam etme konusunda ya da bunun tersine görüşleri olanlar varsa onları rica edeyim.

PINAR ÖZDEN- Biraz daha bunu konuşmamız lazım. Benim de dernek konusunda aklıma takılan şeyler var. Mesela herhangi bir dernek hukuki olarak akreditasyon yapabilir mi bilmiyorum, belki de bir hukukçuya danışmak lazım. MÜDEK böyle bir şey yapıyor, ama aslında hukuki olarak uygun mu bilmiyorum.

O zaman bir gün biri çıkıp *"ben de akreditasyon yapacağım"* deyip aynı amaçla başka bir dernek kurabilir mi ve bunun sınırı nerede biter. O zaman bunun hangi boyuta gideceği ve nasıl kullanılacağı konusunda bir sıkıntı var. Bunu konuşmamız lazım. Dernekler Kanununda buna yönelik bir şey var mı bilmiyorum, onu da iyi okumak lazım.

Ayrıca PLANED için bir şey aklıma takılıyor. PLANED'in üyeleri eğitimciler değil mi? Herkes de bu derneğe üye olabiliyor. Çoğunluk tek üniversiteden olursa ne olacak, gördüğüm kadarıyla bir sınırlama yok. Bu konuyu sonra daha açarak konuşabiliriz. En önemlisi bu akreditasyon işi yapılabilir mi, yapılabilirse bunu dernekle sınırlayabilecek miyiz? Ondan sonra önü alınmaz veya kontrol edilemez noktaya da taşınabilir, daha sonra ticari bir iş gibi başka bir şeye de dönüşebilir. Bunu çok iyi netleştirmemiz lazım. Eleştirme adına söylemiyorum, ama geleceğe yönelik olarak bunu söylememiz lazım.

Başka şeyler de var, ama onları sonra konuşabiliriz.

SERAP KAYASÜ- Burada internet bağlantımız varsa www.dernekler.org.tr'den bağlanıp 5253 sayılı yasaya bakabiliriz.

Ben de bir dernek kuruluşunda rol aldım ve 2003'te O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Mezunları Derneğini kurduk. Biz kurduktan sonra da yasa değişti. Hatta biz derneği kurduğumuz zaman bütün işlemler emniyette yapılıyordu. Bir derneğin kurulmasının hakikaten ne kadar zor olduğunu yaşadım. Avrupa Birliği uyum sürecinde sorumluluk valiliklere geçti. Şanslıyız ki bu süreçler çok kolaylaştırıldı. Dernekler, yasada engelleyici bir şey yoksa, tüzüklerinde yazan amaç neyse onu rahatlıkla yapabiliyorlar. Şahsen bizim derneğimizde eğitim, araştırma, kitap basma, bastırma gibi işleri yapabiliyoruz.

Bunu herhangi bir taraf olarak değil, bilgi olarak aktarıyorum.

MELİH ERSOY- Pınar Hocamın eleştirilerine bir şey söyleyeyim. Birden çok dernek kurulabilir. Gelecek herhangi bir mevzuat söz konusu değil, orada seçici piyasadır. Yani kimin daha iyi hizmet verdiği -bunu ticari olarak yapsa bile- ve müşteri bulmak önemli. Onu da belirleyecek olan açıkçası o derneğin ne kadar iyi çalıştığı. Eğer birden çok dernek varsa bir bölüm TUPOB olmadan da başka yere başvurabilir, ama herhalde daha çok tercih edileni veya sözü geçeni, deneyimi olanı, iyi hizmet verenini vs. seçecektir. Orada bir tekelleşme söz konusu değil, vereceğiniz hizmetin kalitesi öne çıkacaktır. PLANED'in ilk kurulan olacağı ve büyük bir kesimi de içine alacağı için sanıyorum ki o tür bir sorunla -en azından kısa erimde- karşılaşmamız söz konusu değil.

PINAR ÖZDEN- Benim aslında korkularım var. Çok çeşitli sektörlerde, çok çeşitli tekelleşmeler var. Bu anlamda kimin kimi kollayıp da kimi tanıyacağı konusunda şüphelerim var. Türkiye'de görüyoruz, çeşitli konularda tekelleşmeler, birbirini tutmalar oluyor. O anlamda hizmetin kalitesine bakılıyor mu? Keşke bakılsa tabii, ama doğrusunu isterseniz bu noktada benim endişelerim var. Ama keşke dediğimiz gibi olsa.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Çözüm olarak düşündüğümüz her konunun birtakım sorunları olabilir, ama sürekli çözümler üretmek yerine sorunlardan yola çıkarsak bir yere varamayız. Her şeyi kesin karara bağlama şansımız yok, ama ilke olarak bazı şeyleri burada benimseyebiliriz ve daha sonraki araştırmalarımızda olumlu olumsuz yönlerini tekrar tartışabiliriz.

YASER GÜNDÜZ- Melih Hocamın söylediği bir şey var. Tabii ki engel yok ama birden fazla dernek kurulursa ne olacak? Bütün bölümlerin katıldığı TUPOB toplantılarında ve Şehir Plancıları Odasının da katıldığı ortamlarda model oluşturulabilir, ama çözüm bizim buraya yazdığımız şeyle olmuyor. Bunu kendi genel kurulumuzla tartışmamız ve üyelere danışmamız lazım. Dolayısıyla ilke olarak ne tür bir şey kurulacağına burada karar verilebilir; ama bu çok da bağlayıcı olmaz ve değişebilir. Buradaki üyelikler, süreç ve süreçte koyacağımız katkılar konusunda da söyleyecek şeylerim olabilir. Bundan sonra kurulacak derneklere benzer bir destek verilip verilmeyeceğini ve hangi süreçlerden geçmesi gerektiğini genel kuruluma sorarım. Bu anlamda çok bağlayıcı olmayan kararlar almamız gerekir diye düşünüyorum.

Bir taraftan da şunu hatırlatmak lazım: Mesela en son genel kurulumuzda bu konuda Odanın yapmış olduğu bir çalışma var. Melih Hocamın da içinde olduğu komisyonun katkılarıyla Şehircilik Araştırma Enstitüsü diye bir merkez kurduk. Kurduk diyorum, çünkü genel kurulumuzun verdiği yetkiyle onun yönetmeliğini hazırladık.

Bu merkezinde çalışma alanları içerisinde de yine akreditasyon konusu olan bir madde olarak vardı. Bu olanağı hatırlatmak isterim sadece.

Teşekkür ederim.

REMZİ SÖNMEZ- Aslında ben bir örnek vermek istiyorum. ISO 2000-2004 belgesi veren kuruluşlar var. Ticari kuruluşlar, telefon ediyorlar, “size belge verelim” diyorlar. Gördüğüm kadarıyla bu iş o kadar ticarileşmiş ki herkese, her isteyene belgeyi doğru dürüst incelemeden veriyorlar. Bu tabii o belgenin ne işe yarayacağını yada niteliğini bozan bir şey.

Burada da gerçekten farklı şeyler olabilir, çünkü işin ticari bir yönü var. Bir okul isterse 2-3 yerden bile akredite olabilir diye düşünüyorum. Bunun bir engeli de yoktur herhalde. Burada aslında önemli olan bizim bir örgüt olarak birlikte yola çıkmamızdır, yani bizim temel güvencemiz budur, bunun dışında da başka bir şey değildir. Örgütlü bir biçimde yola çıkmak ve kaliteyi yükseltmek yönünde bir niyet ortaya koymak ve bir hedefle yola çıkmış olmaktır. Bunun dışında da bence hiçbir güvencemiz yoktur. Arkadaşlarımızın söylediği eleştirilere o anlamda katılıyorum ama buranın durumu farklıdır.

İSMET KILINÇASLAN- Ben de PLANED’in esas amacının mali kaynak yaratmak olduğunu düşünüyorum. Hem PAK, hem de TUPOB çalışmaları için böyle bir şeye gerek var. Çünkü bunların mali kaynağı PLANED’den gelecek, dolayısıyla dernek kurmak zorunlu. Melih Bey de söyledi, vakıf için galiba sosyal amaçla en az 250 bin YTL gibi bir para yatırmak gerekiyor. Ticari amaçlı vakıflar 3-4 milyarlık yatırımlar, çok daha zor ve uzun süreli. TUPOB’dan ve PAK’tan mali kaynak gelmediğine göre, Şehir Planlama Odasından ne kadar kaynak gelecek? TUPOB, planlama bölümlerindeki öğretim üyelerinin oluşturduğu bir birliği değil mi? Üyeleri öğretim üyeleri; onların da maaşları ve katkıları belli. PAK da yine bir akreditasyon kurulu. Belki PLANED’e Odadan bir mali destek sağlanabilir.

PLANED’in desteği nereden gelecek? Üyelerin aidatlarından olabilir. Üyelerin aidatları sadece eğitimcilerin olursa eğitimcilerden gelecek üye katkısı az olabilir. Ama PLANED’e doğrudan doğruya planlamadan etkilenen işveren yani mezunlar ve plancı kuruluşlar da katılırsa daha iyi olabilir. Bunu profesyonel kuruluşlara da açınca burada belli niteliği ve kalitesi olan kişilerin üyeliğini sağlayacak dernek üye yönetmeliğini de tekrar iyi hazırlamak lazım. Takım çalışmalarında da gördük. Orada dışarıda temayüz etmiş mühendislerden plancılardan da takımlara girmesi mümkün; sadece öğretim üyeleri yer almayacak. Oranı ne olur bilmiyorum, belki yüzde 50’si bu kişilerden oluşabilir. Dolayısıyla o zaman mali yapısı zengin olabilir.

Özetlemek gerekirse, PLANED gereklidir, ama mali kaynak yaratacak şekilde üye kompozisyonu ve çeşitliliği genişletilmelidir.

Teşekkür ederim.

HÜSEYİN CENGİZ- Aslında biz kurulacak ilk dernek değiliz. Örnekleri var, biz o örnekleri alarak dernekleri kurmaya çalışıyoruz. Bence önünü açalım ve bunun adını dernek olarak koyalım. Tartışmaya daha fazla devam etmeyelim. Çünkü MÜDEK ve Mimarlık Eğitim Derneği gibi örneklerde de görüldüğü üzere bu işleri dernek vasıtasıyla çözmüşler. Bizden sonra da dernek kurulacak, hiçbir endişeye kapılmamamız lazım. Dernek kurulmasını karara bağlamamızda yarar var. En azından bir adım atmış oluruz.

Teşekkür ederim.

İSMET KILINÇASLAN- Vilayete verilen ana belgede hedefleri ve amaçları yazılı. Eğer dernek faaliyetleri dışına – ki faaliyetleri çok dikkatlice yazmak lazım- çıkılırsa ticari amaçlara dönüşebilir. Başka amaçlar konursa üyelerin İçişleri Bakanlığına başvurup derneği kapatırma yetkileri var. Dolayısıyla üyeler derneğin faaliyetlerini kolay bir şekilde izleyip denetleyebiliyorlar.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Teşekkür ederim.

Dernek kurulma noktasına geldiğinde bu işin uzmanları olan deneyimli hocalarımız mutlaka katkıda bulunacaklardır. Sorunları en aza indirgeyecek şekilde bir oluşum oluşturmaya çalışacağız.

Yaser Bey’in söylediği noktaya tekrar geri dönersek, şu an için kuşkusuz hiçbir bağlayıcılığı yok, ama aksine bir durum ortaya çıkmayacağı varsayımıyla hepimizin kabul ettiği şeyler geçerli olacaktır.

MELİH ERSOY- Buradaki konuşmalardan anladığım kadarıyla dernek konusunda bir görüş birliği var. Bunu artık oylamaya da pek gerek yok gibi gözüküyor, ama Hocam nasıl uygun görürse onu yaparız. Çünkü bir tek Yaser Bey’in söylediği nokta var, ama onun da -dünkü konuşmalarda da belirtildiği gibi- bağımsızlığı zedeleyici boyutu önemli.

Kurulan merkez daha çok belediyelere hizmet vermek, projeler yapmak, belli alanlarda çalışma konuları üretmek gibi başka anlamda önemli konularla uğraşacağından bunları birbirinden ayırmakta yarar var. Odayla her halükarda ilişki kurulacak, o kurulan ilişki yeterli kalabilir.

Biz yine dernek üzerinden bunu götürelim, dolayısıyla İsmet Hocamın biraz önce bahsettiğini gibi belki dernekle ilgili tartışmalara biraz daha girmek lazım.

Doğrusunu isterseniz ben de Hocama katılıyorum. Bu sadece eğitimcilerden bir grup olmamalı. Bir kere Odayla bir bağlantınız olacaksa, Oda genel kurulunda haklı olarak *“bu eğitimcilerin oluşturduğu bir dernekse biz niye onlara katkı vereceğiz ve nasıl bir katkı vereceğiz”* diye sorarlar. Bir ölçüt geliştirebiliriz. A gurubu veya B gurubu plancı bürosu olması veya 15-20 yıl bu alanda hizmet vermiş olması gibi ölçütler konulabilir. Her mezun olan plancının da *“ben hemen şuraya üye olayım”* diyeceği bir yer olmayacaktır.

Belli bir yetkinlik düzeyine gelmiş kesimi kapsayan eğitimcilerle birlikte plancıları içeren bir yapı oluşabilir. Bu, mali açıdan da bize katkı verecektir. Tüzükte de çok net konması gerektiğinden üye olarak kimlerin alınacağı konusunda burada bir tartışma yapıp bir görüş geliştirmemiz iyi olur diye düşünüyorum.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Teşekkür ederim.

Arkadaşlarımdan MÜDEK’in tüzüğünü bulmalarını rica ettim. Eğer bulurlarsa, aynısını yapmak zorunda değiliz, ama yol gösterici olabilir. Tabii derneğin adı eğitim olduğu için bir şekilde eğitimle ilişkili olabilen kişilerin üye olması tercih edilir. Onun herhalde bir tanımını yapmak gerekir. Ama bu herhalde tüzük içinde getirilen tanımlarla ortaya konacak. Ben doğrusu sizin sözünü ettiğiniz araştırma merkezini daha önce duymamıştım, bizim bölümümüzden de arkadaşların duyduğunu sanmıyorum. Yıldız Teknik Üniversitesi’nin haberi var mı? TUPOB dönem başkanı olarak bilgim dahilinde olan bir şey değil. Ne şekilde yararlanabileceğimizi veya yararlanıp yararlanamayacağımızı da öğrenebilirsek tekrar düşünebiliriz.

Bu konuda söz sahibi olabilecek kuruluşlar olarak da Şehir Plancıları Odasını, Türkiye Planlama Okulu Birliğini, Planlama Eğitimi Derneğini görüyoruz. Bunun alt başlığı olarak da Akreditasyon Kurulu ve değerlendirme, izleme takımları var. Bunlara ek olarak bizim aklımıza gelmeyen bir organ olabilir mi?

Dernekler Kanunu burada. Eğer hızla göz atmak isteyen arkadaşımız varsa iletelim kendilerine.

Planlama Eğitimi Derneğinin çalışma esaslarına, üyeleri ve görev sürelerine eklentiler yapabiliriz veya kimlerin üye olabileceği konusunu biraz daha konuşabiliriz demiştik. Bunu da yine zamanla sınırlamak istiyorum izin verirseniz. Kısa bir süre içinde buradaki başlıklar kapsamında belki sayın bölüm başkanları veya Şehir Plancıları Odası kurullarında görüşülebilir. Farklı görüşleri iletirseniz taslağı yeniden düzenleyip ve geliştirip bölümlere ve Şehir Plancıları Odasına gönderirim.

Şu anda üyeler açısından sadece öğretim üyeleri ve yardımcılarını değil, bu konuda söz söyleyebilecek eğitimle ilişkili kişilerin de üye olması uygun bulundu gibi anlıyorum. Doğru mu?

YASER GÜNDÜZ- Üyelikle ilgili demin aldığım notu söyleyeyim eğer fazla tartışmayacaksak bu konuyu. Hocamın söylediği şeyi bir kez daha tekrar etmek istiyorum. Böyle mali veya başka anlamda her türlü konu, Şehir Plancıları Odasının genel kurul onayına tabi bir konu. Tabii böyle bir durumda da Şehir Plancıları Odasının üyelerinin de bir şekilde kriterleri belirlenebilir. Sınırlayıcı kriterler belirlenebilir, ama bir şekilde buralara üye olmasının olanaklarının sağlanması lazım.

İkincisi de, planlama eğitimi konusunda *başka bölümlerde çalışan herkes* konusuna biraz takıldım, belki orayı biraz revize edebiliriz. Başka bölümlerdeki şehir plancısı öğretim üyeleri, şehir planlayıcısı ünvanı taşıyan öğretim üyelerinin üyeliği söz konusu olabilir. Bu da ayrı bir sorun alanı.

Biz iki toplantıdır dile getiriyoruz, üçüncüsünde getirmedik. Ben Şehir Plancıları Odası üyesi olsun demedim, tekrar düzeltiyorum. Başka bölümlerde dediniz. Bu şunun önünü açıyor: Planlama eğitimi konusunda başka bölümlerde çalışan herkes dersiniz, bu, başka bölümlerde planlama konusunda eğitim verdiğini iddia eden herkesin üye olabileceği anlamına gelir.

Mimarlık bölümü de olabilir bu. Belki başka türlü tanımlar yapmak lazım, ama bu haliyle çok açık bir tanımlama. Dediğim gibi sonuç olarak bunları Odanın ilgili kurullarında tartışıp ondan sonra görüş verebiliriz.

Şehir planlama bölümlerindeki tüm öğretim görevlileri buna üye olabilir, ama başka bölümlerdeki herkes dediğiniz zaman bu çok genel bir şey olur. “Ben planlama eğitimi konusunda uzmanım” diyen herkesi üye mi yapacağız? En azından bu tür bölümlerde şehir plancısı olanların üye olması söz konusu olabilir mi? O zaman daha ayrıntılı tanımlar yapmak lazım diye düşünüyorum.

Bu bölümlerimizi akredite edecek olan kurumun, bu tür kararları en üst düzeyde alacak olan bir derneğin üye yapısının ağırlıklı olarak planlama sektöründen temsil edilmesi gerektiğini düşünüyorum. Başka türlü bir yere yölenirse, planlama eğitimi veren bölümlerin akreditasyonu başka uzmanlıklar tarafından da belirlenebilir. Bu benim şahsi görüşüm, dediğim gibi şubelerimizle oturup konuşacağız ve Odamızın görüşünü belirteceğiz.

REMZİ SÖNMEZ- Burada eğitim diyoruz, ama bu eğitimi verenler var, bir de bu eğitimin sonuçlarından yararlananlar var. Dolayısıyla bence burada biraz geniş tutmak lazım. Meslek anlamında da geniş tutmak gerekir. Sadece kendi içimize kapalı kalmamalıyız. Şehir plancısı olmak bir koşul olabilir. Bunun yanında şehir planlama eğitimi veren, bu eğitimin sonuçlarından yararlanan kesimler var. MÜDEK’te özel sektör, bürokrasi gibi konular vardı. Bu konunun biraz daha geniş tutulması taraftarıyım.

HÜSEYİN CENGİZ- Ben de burada aslında gayet güzel tanımlanmış diye düşünüyorum.

Modelde “Türkiye’deki üniversitelerden şehir ve bölge planlama bölümlerinde öğretim üyesi ve yardımcısı olarak çalışan veya çalışmış olan veya planlama eğitimi konusunda başka bölümlerde çalışan herkes dernek üyesi olma hakkına sahiptir” diye bir ifade var.

Bence çok geniş kapsamlı. Sadece şehir plancı kökenli olması gibi birtakım şeylerle sınırlamanın yanlış olacağını düşünüyorum. Derneğin bir sivil toplum örgütü olduğunu zannediyorum ve müdahale etmemek lazım diye düşünüyorum.

SERAP KAYASÜ- Dün yanlış hatırlamıyorsam Ayşe Hanım sunuşunda sanayiden arkadaşların da olduğunu söylemişti. MÜDEK’te de var demedi mi? Ayrıca derneğin yapacağı faaliyetlere ilişkin hiçbir belirleyicilik yok. Tüzüğünde yazdığı sürece her şeyi yapabiliyor.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Eğitim derneklerinde çoğunlukla eğitimciler görev alıyor, ama bunun tersi bir karar da alınabilir. Dernek tüzüğünde bu belirlenir. Bunu araştıralım. Yine sayılar, oranlar, kimlerin üye olabileceği gibi konular var.

Bu konuda başka görüşü olan arkadaşımız var mı?

PINAR ÖZDEN- PLANED’in görev ve sorumluluklarını belki biraz daha net tanımlamak lazım. Mesela buradaki görevlere baktığınızda neredeyse odanın görevleriyle birebir aynı şeyler var. Tekrar etmek yerine belki daha net, daha ayırtıcı birtakım görev tanımlamaları yapabiliriz. Onu da daha sonra tekrar gözden geçirmek gerekebilir.

Şu anda söylenebilecek bir şey değil, bunların üzerinde konuşmak lazım.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- PLANED’in görev ve sorumlulukları modelde planlama eğitimiyle ilgili ulusal ve uluslararası düzlemde akreditasyon kuruluşları veya eğitimle ilgili diğer kuruluşlar gibi ilgili kuruluşlarla iletişim ve işbirliği sağlamak, bu kuruluşlarla eğitimle ilişkili ortak çalışmalar yapmak, konferans, benzeri sergiler, yarışmalar düzenlemek, burs sağlamak, öğrencilerle bilgi paylaşım platformları sağlamak, kitap, dergi, bülten dergi ve benzeri yayınları yapmak, yayın ve araştırma yapılmasını desteklemek, veri tabanı oluşturmak ve toplanan bilginin paylaşılması olarak tanımlanıyor.

Meslek odasının benim bildiğim kadarıyla daha çok mesleğin uygulama alanlarıyla ilgili ağırlıklı görev ve sorumluluğu veya yetkisi var. Burada uygulama konusuna çok girilmemesine çalışıldı, daha çok eğitimle ilişkili olabilecek konular üzerinde duruldu.

Kuşkusuz bu görevler de tekrar görüşlerinize, değerlendirmelerinize açık. Ama meslek odasının daha çok uygulamalarla ilgili yaptığı çalışmalar olduğundan bu konuya bu modelde yer verilmedi.

SEMAHAT ÖZDEMİR- Bu sorumlulukları ve görevleri tanımlarken aslında bizim bu derneği kurmamızın asıl amacı olan akreditasyon meselesini sağlama almak konusunu belirtmekte yarar var. Amaçların içine açıkça akreditasyon yazmasak bile planlama eğitimi veren yükseköğretim kurumlarının eğitim kalitelerini yükseltmeye çalışmak gibi bir şey yazmamızda fayda var mı? Sonra siz hangi yetkiyle bu akreditasyonu yapıyorsunuz diye sorabilirler.

MELİH ERSOY- Doğrudan yayın yapan dergilerin kredilendirilmesi gibi bir madde eklenebilir diye düşünüyorum.

Aslında önemli sorunlardan birisi, ulusal düzeyde planlama ile ilgili yayınların değerlendirilmesi konusu. Bu aslında sosyal bilimler içinde geçerli, ama şu anda bizi planlama ilgilendirdiği için uluslararası düzeyde belli endeksler var, buna göre bir değerlendirme yapılıyor. Türkiye’deki planlama konusunda yayın yapan dergilerin kredilendirilmesini aslında tam bu kurulun ve derneğin yapması lazım.

Onun için böyle bir şey ekleyelim, bu bizi çok doğrudan ilgilendiriyor, herkes başvurusunu buraya yapar, burada bir kurul oluşur, bütün geçmiş sayılarını inceler, kurullarında değerlendirmesini yapar. Bu, yükseltme ve atamalarda ilerde işlerimizi kolaylaştırır diye düşünüyorum.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- MÜDEK’in bütün çalışmalarını kopya çeker hale geldik. Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği tüzüğü, 23 Haziran 2007. Geçen hafta toplandık demişlerdi. Bir de çalışma esasları var, öbürü de mühendislik programlarının değerlendirme ölçütleri. Bunu her yıl yenilediklerini söylemişlerdi. Bu 2007-2008 değerlendirme döneminde kullanılacak ölçütler.

MÜDEK’in temel amacı, farklı disiplinlerdeki eğitim programları için akreditasyon, değerlendirme ve bilgilendirme çalışmaları yaparak Türkiye’de mühendislik eğitiminin yükseltilmesine katkıda bulunmaktır. Sizin söylediğiniz galiba bu. Böylece gelişmekte olan güncel teknolojileri kavrayan, daha iyi eğitilmiş ve daha nitelikli mühendisler yetiştirerek toplumun refahının ileri götürülmesi hedeflenmektedir. Ondan sonra amacını gerçekleştirmek için aşağıdaki faaliyetlerde bulunur diye faaliyetleri daha da net olarak yazmışlar. Mühendislik eğitim programlarının başvurusu üzerine değerlendirmek, akredite etmek. Daha önce bu kelimeyi kullanmamıştık denilmişti dün, artık çok açık akreditasyon kelimesini ve akredite kullanıyoruz, hep eğitim kalitesini yükseltmek gibi kullanılıyor.

Üyelik koşulları; MÜDEK Mühendislik Eğitimi Programları Akreditasyon Kurulunda en az iki yıl görev yapmış olmak, mühendislik programlarının değerlendirebilirliğini yapan MÜDEK ve benzeri ulusal ya da uluslararası kuruluşlarda en az iki kez değerlendirme takımlarında yer almış olmak, en az iki yıl Mühendislik Dekanları Konseyi genel sekreterliği yapmış olmaktır. Çok sınırlı görünüyor bu. Zaten sekiz kişi diye demin görmüştük. Bunu daha geniş bir zamanda, ve ayrıntıyla tekrar incelemek gerekebilir. Biz kendi koşullarımıza uygun olabilecek şekilde üyeliğimizi tanımlarız. Her şeyi de birden zaten almıyoruz, ama bize yol gösteriyor.

Dün Cengiz Bey “*dernek yerine bizim modelimize baktığımızda PAK olmalı*” demişti, ben de “*onlar da önce MÜDEK olarak kurulmuş, ama yürütemedikleri için, adlarını da değiştirmek istemedikleri için MÜDEK olarak dernek olmuşlar*” demiştim. İşte bu o durumu ve karışıklığı gösteriyor.

Biz kendi üyelerimizi kendi koşullarımıza göre tanımlarız. Mimarlık Eğitimi Derneğinden de benim bildiğim kadarıyla daha ağırlıklı olarak şu anda aktif öğretim üyesi olan üyelerden oluşuyor. Hatta bir ara benim de üye olmam söz konusu olmuştu. O zaman hafif bir sıkıntı olduğunu gördüm, çünkü mimarlık bölümü öğretim üyesi değilim. Daha bir ağırlıklı olarak eğitimciler orada yer alıyor, ama biz kendi koşullarımızı kendimiz tanımlarız.

Bu konuyu biraz daha araştıracağımız anlaşılıyor. Zaten bir tüzük hazırlanırken çok daha ayrıntıyla incelenmesi gerekiyor. Sürenin de çok uzun veya çok kısa olması sorun yaratabilir.

Sürekliliği sağlayabilmek için derneklerde bir sonraki dönemde görev alacak üyelerin en az 1/3, en çok 2/3’ünün bir önceki dönem üyeleri arasından olması gibi bir şey var. Bu süre konusunda başka görüş var mı?

Saliha Hoca iki yılı az bulduğunu söylüyor, dört yılda çok olabilir belki. Bunlar dediğim gibi hep yasal boyutlarıyla daha ayrıntılı incelenmesi gerekli konular. Ama Hocamızın böyle bir önerisi olduğunu aklımızda tutalım.

İSMET KILINÇASLAN- Yönetimde en fazla altı yıl kalabilir, sekiz yıl kalabilir gibi bir üst sınır koymakta da yarar var diyorum.

Teşekkür ederim.

SALONDAN - Bütçeden de bahsediyor, PLANED bütçesi nasıl sağlanacak acaba?

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Dernekler Kanununda tanımlanmış olan gelirler arasında bağış ve aidat gibi kaynaklar var. Bunlar sadece üyelere sağlanmıyor, dışarıdan üye olmayan kişiler de katkıda bulunuyor. Artık o herhalde dernek yönetiminin maharetine kalmış bir durum. Şehir Plancıları Odası da bir miktar katkıda bulunabilir, ama bütün giderleri karşılaması tabii ki söz konusu değil. Derneklerin gelir kaynakları herhalde burası için de geçerli olacak. Dernekler Kanununa göre resmi kuruluşlar içinde vakıflarda, derneklerde yer alamıyor, ona bir adres bulacağız, yer bulacağız. Şehir Plancıları Odası bir oda verebilir. Bizim Teknik Üniversite içinde yer alan Taşkılla Derneği mesela mekan olarak resmen burayı gösteremiyor. Yeni Dernekler ve Vakıflar Kanununa göre biz misafir edemiyoruz. Üniversite olarak ona herhalde yine bir mekan bulunmak durumunda kalınacak. Bunların hepsi herhalde orta vadede ya da belki başlangıçta konuşulması gereken konular. Ama biz İstanbul'da memnuniyetle misafir edebiliriz.

MELİH ERSOY- Şehir Plancıları Odası bu işleri yapsın deyince, genelde küçük yerleşmelere gittiğinizde şikayetler oluyor. En büyük şikayet şudur: Uzun bir süre stüdyoda yerel kalkınma çalıştık. Sanayi odalarıyla konuştuğunuz zaman *“bizim protokoldeki yerimiz seksenincidir, ama parasal konularda en önde biz çağırılırız, bizden destek istenir ama protokole gelince de oraya konur”* diye. Dolayısıyla bu hale gelmemesi lazım. O açıdan ben bu üyelik konusunda sadece eğitimcilerle sınırlı tutulmasının doğru olduğunu düşünüyorum. Her açıdan odayla olan ilişki konusunda da önemli.

Ne kadar maharet desenez de sonunda bir derneğin yaşaması mali gücüyle çok doğrudan ilintili. Bu çok açık bir şey, onun için hiç göz ardı etmemek lazım. Bu tür belli nitelikte herkese açık değil, ama belli nitelikte kişilerin girebileceği, katkı yapabileceği bir dernek halini gelip mali gücü de bu şekilde sağlamak lazım. Baştan böyle kuramazsak çok yazık olur. Kağıt üstünde tüzel kişiliği olan bütün bürokratik işleri tamamlamış bir birim halinde olursunuz, ama yaşayamaması herhalde hiçbirimizin istediği bir şey değil.

SERAP KAYASÜ- Ben son yoruma katılıyorum, çünkü aksi halde eğitim kurumları kendi kendini akredite eden kurumlar haline gelmiş oluyorlar.

Meslek camiasıyla kesinlikle örtüşmemiz gerekiyor diye düşünüyorum.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Evet burada 1. maddede MÜDEK tüzüğünde derneğin adı Mühendislik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyonları Derneğidir, kısa adı MÜDEK'tir yazıyor. Tüzüğün bundan sonraki maddelerinde kısa adıyla anılmıştır, derneğin merkezi İstanbul'dadır ve şubesi yoktur. Yalnız Ankara, İstanbul, İzmir gibi bir şehir şovenistliği yapmak niyetim yok, ama Ankara'da olup bitenden de biraz haberdar olabilirsek çok memnun oluruz. Örneğin demin sözünü ettiğiniz enstitüden bizim de haberimizin olması gerekiyordu. İster İstanbul, ister Ankara, ister İzmir olsun, iletişimi sağlayabilmiş olmamız gerekiyor.

Teşekkür ederim.

ÖZLEM ÖZÇEVİK- Akreditasyon konusunda PLANED'in sorumlulukları ve görevleri içinde PAK'ı nasıl yönlendireceğini nasıl ifade edebiliriz? Akreditasyon kelimesi geçmiyor görevleri arasında, çünkü bunu PAK yapacak. Onun bir cümle halinde herhalde geçmesi gerekecek.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Şu anda baktığımız MÜDEK'in dernek kuruluş tüzüğü 27 Haziranda konulmuş. Ondan önce akreditasyon kelimesi galiba insanlar üzerinde olumsuz bir etki yaratıyor. Sınava girmiş ya da birileri denetliyormuş gibi bir etki uyandırıyor. Önceki dönemlerde benim ABET çalışmalarında da izlenimim oydu.

Akreditasyon kelimesini çok kullanmak istemiyorlardı, hep eğitime kaliteyi geliştirme diyorlardı. Ama artık bütün bu çalışmalarda bunun çok net olarak akreditasyon kelimesi kullanılarak yapılması gerektiği sonucuna varılmış. Şu andaki tüzükte akreditasyon kelimesi çok vurgulanıyor. Biz hazırladığımız taslağın taslağı olan bu çalışmada da akreditasyon kelimesini çok kullanmamanın etkisinde kaldık. Biz de daha net, daha açık belirtirsek iyi olacağını düşünüyoruz.

SALONDAN- Daha doğrusu kendisinin de akredite olabilmesi için bu derneğin amaçları arasında yer almasında yarar var. Belki, bu da bir amaç olarak görevlerin içine yazılabilir.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Aslında bu YÖDEK esasları içinde akreditasyon kuruluşunu nasıl, kim tarafından akredite edileceği çok net olarak belirlenmiyor, ama her şeyden önce bu kuruluşun da akredite edilecek bir kuruluş olduğunun da akredite edilmesi gerekiyor. Bunun için de eğitim alınıyor ya da uluslararası akreditasyon kuruluşları tarafından tanınıyor. *“Ben Türkiye'deki bölümleri akredite edebilirim”* diyen her dernek bunu yapamıyor. Önce kendi rüştünü ispat etmiş olması gerekiyor.

TANSEL ERBİL- PLANED'in, Amerika'daki AISP türünde hem plancılar odasının, hem eğitim kurumlarının bir araya geldiği bir ortamda sertifikalı plancı yetiştirme, yetiştirme değil de serbest meslekte çalışan da olsa buna mastır ve doktora arasında bir saygınlık verme şansımız var mı? Bu tür bir kriter yaratma sadece formel eğitimle verilmiş dereceleri değil. Sertifikalı plancı yetiştirme vermek gibi amacımız olabilir mi? Bunun artıları eksileri nedir tartışılabilir.

HÜSEYİN CENGİZ- Ben de tam onu düşünüyordum. Buradaki sorumluluklar ve görevler arasında dünden beri konuştuğumuz, Semahat Hocamın da aradan önce işaret ettiği uzmanlık alanlarının belirlenmesi ve yetkilerinin tanımlanması konusu var. Burada üyelik ve temsiliyetler daha fazla önem kazanmaya başlıyor. Sonuçta sizin de işaret ettiğiniz gibi 4 bin üyemiz var, 4 bin üye değişik yerlerde mesleklerini icra ediyorlar. Bu insanların da sonuçta bazı hakları veya sonradan yetkilerinin veya uzmanlıklarının ölçülmesi gibi bazı süreçlerin üzerinde çalışılması gerekiyor. En azından bu sorumluluklar ve görevler içerisinde belki PLANED'e bu tür bir işlev de yüklenebilir diye düşünüyorum. Sertifikalı değil de bunu dünkü belgelendirme tartışmalarına girip düşünebiliriz. Çok somut olarak ilk yaptığımız danışma kurulunda şu da çıktı: İhale Kanunundan kaynaklanan ve imar planında tanımlanmış olan zaten bir sürü eleştirdiğimiz, çağdaş bir yapısı kalmamış bazı engeller var. Şu an üyelerimiz yeni bir engel mi tanımlayacaksınız bunu yaparken diye tedirgin. Ancak bunun gibi değil de, bu konuda çalışma yapan ve üyeleri ikna eden, bazı somut şeyler koyan, uzmanlık alanlarını tarifleyen, tanımlayan, planlama meslek alanını tanımlayan çalışmaları da biraz bu tür derneklerden, özellikle öğretim üyelerinin ağırlıklı olarak oluşturduğu bu dernekten beklemek bütün meslek camiamızın bir hakkı diye düşünüyorum.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Aslında bu derneğin kuruluş amacı buradaki şemada da çok net görüldüğü gibi akreditasyon. Derneğin ilgi alanlarını çok da fazla yaymamak gerek.

Eğitim şu anda üniversitelerin sertifika programları ile sürekli eğitim merkezleri kapsamında var. Yanılmıyorsam Şehir Plancıları Odası ya da diğer odalar da belli sertifika programları düzenliyor. Bu sertifika programlarının niteliğinin, kalitesinin denetlenmesi bana kalırsa bu kurulun görevleri arasında yer alabilir, ama bizzat derneğin gelir elde etmek için bile olsa sertifika programları düzenlenmesi amacını birazcık saptırabilir. Bu tür kursların bir tür akreditasyonunu yapabilmek ya da düzeyini, kalitesini yükseltebilmek için belki bazı çalışmalarda bulunabilir. Bana kalırsa özellikle başlangıçta belki ilgi alanlarına, esaslarına biraz daha geniş bir boyut kazandırmak için koyabiliriz, ama ilk etapta bu derneğin tamamen akreditasyon konusuna yönelmesi daha doğru olur diye düşünüyorum.

SEMAHAT ÖZDEMİR- Ben önümüzdeki 10 yılda A,B,C,D grubu plancıların kentleri herhangi bir zamanda gidip, planlayıp, verileri 3-5 ay içinde toplayıp 5 yıl sonra bir başka plancı geldiğinde orada hiçbir veri bulmayıp bu işleri tekrar yapması sürecine bizim izin vermememiz gerekiyor düşüncesindeyim. Bunun tartışılması gerektiği yer eğitim kurultayı olabilir. TUPOB'un bir gündemi bu olabilir, bu amaçla toplanabiliriz. Yetkinlik ve yeterlilik ve uzmanlık alanlarının tanımı bununla çok ilgili bir şey. Bunu biz çözmek zorundayız. Ben böyle gidemeyeceğimizi, böyle gitmememiz gerektiğini düşünüyorum, çünkü biz bunu öğretmiyoruz. O zaman bir yalan ve ikiyüzlülük var ortada. Biz üniversitede yetiştirdiğimiz plancılara planlama eyleminin böyle yapılmaması gerektiğini öğretiyoruz. Ondan sonra da tam bu yetkinlik ve yeterlilik tartışmaları yapılacağı zaman da "yok böyle devam edelim" diyoruz. Açıkçası bu bana çok samimi gelmiyor. Onun için bunu tartışmak ve çözmek zorundayız diye düşünüyorum.

SALİHA AYDEMİR- Acaba odanın etik kodu var mı? Plancının yerinde yapması, yerele ilişkin bilgileri orada bırakması gibi konular onunla ilgili geldi bana.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Semahat Hocanın endişelerine ben de katılıyorum, ama bu biraz da Şehir Plancıları Odasının uygulama görev ve yetkileriyle ilgili bir konu gibi.

Ben bu derneği eğitimle sınırlı olması ve ilgi alanın uygulama olmaması daha doğru diye düşünüyorum. Diğer arkadaşların da bu konuda görüşlerini alalım. Çok önemli bir konu, başka görüş var mı?

REMZİ SÖNMEZ- Bazı şeyleri karıştırıyor muyuz diye düşündüm, çünkü bu derneğin amacı kişileri değil kurumları akredite etmek. Kişilere bu eğitimin sonucunda ortaya çıkan ürünler diye bakabiliriz. Dolayısıyla buradaki derneğin fonksiyonunun bence odaklandığı noktada kalmasında yarar var, ama özellikle sizin eleştirilerinize ben de katılıyorum. Bunun için bir şey yapmak lazım, ama bu yapılacak iş belki Hülya Hanım'ın sabah sunduğu öneri de olduğu gibi ele alınabilir. Hülya Hanım Odaya da, TUPOB'a da, üniversitelere de bazı roller biçti. Bu geliştirilebilir, mutlaka bir sistem kurmak gerekiyor. Uzmanlık, yetkinlik, yeterlilik konusunda yeni bir şey gerekiyor, ama burada iş biraz daha Odaya düşüyor, çünkü Odanın bu konuda yasal dayanakları var. TUPOB'un bu konuda yönetmelikleri var. Bizim Odamızın da artık bu uzmanlık, yeterlilik, yetkinlik konularına bu anlamda girmesi gerekiyor. Dolayısıyla bu ikisini ayırmakta yarar var diye düşünüyorum.

İSMET KILINÇASLAN- Yurtdışında diplomayı aldığınız vakit gidip de bir plana imza atamıyorsunuz. İngiltere’de de, Amerika’da da gidip şehir plancılarıyla ilgili kuruluş, oda ya da enstitü onun sınavına giriyorsunuz, sınav iki gün süren bir sınav, hem yazılı hem sözlü. O sınav sonunda başarılı olursanız, imza yetkisi veriliyor. Buna da *license ya da certificate* deniliyor. Ne oluyor o zaman? Yeni yasa ve yönetmelikler çıkması, ehliyetinizin kaybolması, sıhhi nedenler gibi nedenlerle bu 5 yılda bir yenileniyor. 5 yılda bir yeterlilik belgenizi tekrar almanız lazım. Uygulamacı olmak istiyorsanız 5 yılda bir tekrar sınava giriliyor, belli bir bedeli var. Böyle olunca sınavın belirlediği niteliklere bütün eğitim kurumları kendilerini yönlendiriyorlar. Çünkü amaç uygulamacı yetiştirmek ise, eğitim kurumları amaçlarını belli misyon ve hedef çerçevesinde o tür plan ve programlar üzerinden gerçekleştiriyorlar. Bizim ülkemizde olduğu gibi çok çeşitli plan ve programlar ortaya çıkmıyor. Bunun dışında mesela *urban studies* programları var. Uygulama hedeflemiyor, ama politika yapımcısı veya danışman tipi insanlar yetiştirmek isteyen, ama böyle bir uygulama imzası almak isteyenleri şehir plancısı olarak yetiştiriyorlar. Bu görevi daha önce mimarlar çok tartıştılar, Mimarlar Odasına bu görevi vermek istemeyen bir sürü eğitimci çıktı. Dolayısıyla “*temayüz etmiş kişiler ve Odanın oluşturduğu bir kurul olsun, o kurul sınavı yapsın*” dendi. Buna karar verilemedi. Odaların çeşitli katmanlarında böyle bazılarının uygulama yetkisini almak üyelere cazip gelmiyor.

Şunu da ifade etmek istiyorum: Hakikaten bizim mezunlarımız arasında büyük bir eşitsizlik var. Bir yardımcı doçentle açılan programdan veya 13-14 profesör öğretim üyesi olan programdan mezun olan plancılar var. Bunlar mezun olduğu vakit aynı imza yetkisine sahipler. Bu hem yetkinlik bakımından üretilen planların neticesinde ülkeye kayıp ve mezunlara da haksızlık getiriyor. Yetkinlik sorunu, Odanın ya da bir kurulun getireceği yetkinlik sınavı veya bir belgeyle çözümlenebilir. Bunu da bence PLANED veya PLANED’in görevlendiği bir kurulun odayla işbirliği halinde çözmesi gerekir diye düşünüyorum. Çünkü bu hem eğitimcileri ilgilendiriyor, hem de uygulamayı denetleyen kurumları ilgilendiriyor.

Teşekkür ederim.

GÜZİN KAYA- Planlama pratiğiyle eğitimi çok ayırmak mümkün değil. Akreditasyonla tabii ki planlama pratiğinin bir ilişkisi olacak. Konumuz akreditasyon, fakat bir taraftan da planlama pratiğini düşünmek gerekiyor.

İsmet Hocanın söylediği bir seçim var, birey düzeyinde kişilerin yetkinliğini ölçmek bir ilke olabilir. Ayrıca artık planlamanın çok disiplinli olması nedeniyle acaba daha çok şehircilik ajanslarına doğru mu gitmek gerekiyor? A karnesiyle bir metropol planlayıp onun imzasını atmak söz konusu olabilir mi? Bazı ülkelerin pratiği de bu. Kesinlikle bir kişinin adıyla anılan bir plan devri 1930’larda kapandı, 60’larda başka bir şeye geçildi. Bu tip ajansları akredite etmek yine bu kurumun işlevleri arasında olabilir. İşlev olarak gerçekten sadece bu derneğin faaliyet alanı akreditasyon olmalı. Başka bir şeye döndürse, başka faaliyet alanları eklenirse amaçtan kayar, dolayısıyla ters bir imaj da çıkabilir.

Teşekkür ederim.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Kaldığımız yerden devam edersek, belki bir zamanlama yapmamızda yarar olabilir.

İki tamamımız var tartıştığımız. Bir tanesi, mesleki yetkinlik yeterlilik, diğer ise akreditasyon. Toplantının sonuna doğru tartıştığımız konular aslında biraz mesleki yetkinlik yeterlilik konusuna yakın görünüyor. Tabii o da bizim için önemli bir konu, ama şu anda sonuçlandırmaya çalıştığımız konu akreditasyonla ilişkili.

Onun için konuşmalarımıza o çerçevede devam edersek sevinirim. Planlama Eğitimi Derneği çalışma esaslarını, amacını, hedeflerini konuşmaya çalıştık. Bu konuda başka eklenecek bir şey şu an için yoksa Planlama Akreditasyon Kurulunun çalışma esaslarına geçebiliriz. Uygun mu?

Bugünkü gündemimizde önceki toplantımızda aldığımız planlama eğitim kurultayı kararı var. Eğer Ekim ayı içinde bir planlama kurultayı yapma şansımız olursa orada da bu konuyu karara bağlayabiliriz, ama yapamazsak son tarihimiz Kasım. Herhalde bu görüşmelerin sonunda bir dizi karar geliştireceğiz. Bu belki bu konudaki ilk kararımız olabilir. Başka görüş var mı?

O zaman bunun alt başlığı olarak yer alan Planlama Akreditasyon Kurulu’nu tartışabiliriz. Dernek içinde daha başka çalışma grupları yada kurullar da yer alabilir, ama bu herhalde daha ileriki bir tarihte geliştirebileceğimiz bir konu. Hepsini birden planlamamız zor olabilir. Şu anda Planlama Akreditasyon Kurulu, Planlama Eğitim Derneğinin bir alt kuruluşu olarak tanımlanabilir.

Planlama Akreditasyon Kurulunun amacı, planlama eğitimi veren bölümlere akreditasyon çalışmaları aracılığıyla değerlendirmek ve kalitesini geliştirmektir. Kurul bu amaçla şehir ve bölge planlaması eğitiminin standardını oluşturmak, korumak, yükseltmek, kalite denetimi sağlamak gibi konuları hedefliyor.

Burada bizim araştırdığımız örneklerde lisans eğitimi akredite ediliyor. Sadece lisans eğitimi hedefliyorsak lisans eğitimi yazılabilir belki, ama herhalde lisans ve yüksek lisans her ikisi de ileriki tarihlerde söz konusu olabilir.

Bu konuda eklemek istediğiniz bir şey var mı? Buyurun Hocam.

SEMAHAT ÖZDEMİR- “*PLANED bütçesinden finanse edilir*” diye bir cümle var burada. Bu acaba bir sınırlama getirebilir mi? Mesela MÜDEK örneğinde bu komisyonun inceleme ve orada kalma ve yol masraflarının gittikleri üniversite tarafından karşılandığı söylenmişti. Acaba bunu buraya yazdığımız zaman üniversiteler “*burada böyle yazıyor, siz finanse edeceksiniz bunu, siz göndereceksiniz*” derler mi? Bu bağlayıcı olur mu?

PINAR ÖZDEN- Aslında bu noktada şöyle bir sorun da var: Dış değerlendirme yapacak birtakım değerlendiriciler var. Bunlar kimler? Eğitimciler, hocalarımız. Bu kişilerin bu eğitimi alması ve bu işi üstlenmesi ciddi yükler. Bu gibi görevler için dekanlıktan, rektörlükten izin çıkar mı çıkmaz mı, ders programları aksar mı bilemiyorum. Zaten üniversitenin bütçesiyle çözülecek bir şey değil, doğrudan dernek tarafından karşılanabilecek. Belki üniversite bu işe hiç karışmayacak.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- ABET ya da UIA için akredite olmayı isteyen kuruluş belirli bir miktar para yatırıyor. Uluslararası kuruluşlarda bu miktar oldukça yüksek. Daha sonra bütçelerde farklılık olur mu bilemiyorum, ama üniversitelerin bütçelerinde akreditasyona ayırabilecekleri herhangi bir miktar yok.

Teknik Üniversite deneyiminden benim bildiğim, o zamanki vakıf aracılığıyla vakfa bağışlar yapıldı ve bu masrafları bağışçılar karşıladı. Üniversitenin kendisinin bütçesinde böyle bir şey ayırabileceği bir fasıl yoktu. Burada “*dernek aracılığıyla sağlanır*” denilmesinin amacı, herhangi bir yerden herhangi bir şekilde maddi bir katkı görünmemesi, yani kişilerin veya bu kurumun tarafsızlığını etkileyebilecek herhangi bir etki olmaması, onun için de her türlü masrafın dernek aracılığıyla karşılanmasıdır. İşlemlerin çıkar sağlanır gibi görünmemesi için dernek aracılığıyla yapılması söz konusu olabilir. Bütün bu detayları incelememiz gerekiyor. Gene arkadaşlarımıza ve bu konuda deneyimleri olanlara sorabiliriz. PLANED bütçesinden finanse edilmesinin nedeni, PAK’ın bir ayrı bütçesi veya gelirinin olmaması. PAK’a para verecek, destekte bulunacak kişiler dernek aracılığıyla yapacak. Çünkü zaten derneğin kurulmasının temel amacı bir tüzel kişilik olması ve bütçesinin olabilmesi.

PINAR ÖZDEN- Ben akredite olacak kurum açısından söylemedim. Akreditasyon Kurulunun içinde yer alacak, yani PAK’ın içinde yer alacak öğretim görevlilerinden oluşan değerlendiricilerden bahsettik. Bu kişiler bu işi yapmak için kimden izin alacaklar? Mesele burada. Aslında derneğe bağlı bir sistemden bahsediyoruz. Bu iş çerçevesinde derneğe bağlılar. Burada üniversitenin dernekle organik bir bağı doğrudan yok. Ya bakanlıktan atanıyor, ya YÖK atıyor; burada ise öyle bir şey yok. Üniversite belki bu anlamda bütçe ayırmayabilir, ben “*dernek karşılamak zorunda*” diyorum.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Belki en çok tartışarak karar vereceğimiz konu üyeler ve görev süreleri hakkında. Modelde PAK’ın TUPOB’dan dönem başkanı, bir önceki dönem başkanı ve bir sonraki dönem başkanı olmak üzere 3, PLANED tarafından belirlenecek 4 ve Şehir Plancıları Odası tarafından belirlenecek 2 olmak üzere toplam 9 kişiden oluşması öneriliyor. Kurulun görev süresi 2 yıldır. Bir sonraki dönemde görev alacak üyelerin en az 1/3’ü, en çok 2/3’ünün bir önceki dönem üyeleri arasında olması PAK işleyişindeki sürekliliğin sağlanması için gereklidir.

PAK üyeleri Şehir Plancıları Odasına kayıtlı olan veya son bitirdiği derece planlama olan en az 10 yıllık mesleki deneyimi olan şehir plancıları ve planlama eğitimi değerlendirme çalışmalarına katılmış planlama bölümü öğretim üyelerinden oluşmalıdır.

Burada birbiriyle çelişkili gibi görünen bir konu var. TUPOB’dan dönem başkanı, bir önceki dönem başkanı, bir sonraki dönem başkanı dediğimizde, bunların görev süreleriyle ve 1/3, 2/3 gibi oranları belki uygulaması zor olabilir. Dönem başkanı bir yıllık, bir önceki ya da bir sonraki olarak da toplam iki yıl olabiliyor. Bu 1/3 veya 2/3 gibi oranların içine girmesi pek söz konusu değil, onlar sürekli değişecek gibi görünüyor. Bu konuyu çözebilir miyiz ya da çözmemiz gerekir mi bilmiyorum. O başka bir düzenleme konusu. TUPOB daha önceki protokole göre bir yıl görünüyor. Eğer bir süre daha kalmasında yarar olabilecek denirse, o kişi PLANED tarafından aday gösterilebilir. Belki de dönem başkanları hariç demek lazım.

Sayı olarak 9 kişinin olması uygun mu? PAK üyeleri Şehir Plancıları Odasına kayıtlı olan veya son bitirdiği derece planlama olan, en az 10 yıllık mesleki deneyimi olan şehir plancıları, planlama eğitimi değerlendirme çalışmalarına katılmış planlama bölümü öğretim üyelerinden oluşmalıdır.

Buna ekleme yapmamız gereken ya da yeterli bulmadığımız konular varsa şimdi söyleyebiliriz. Mesela lisansı farklı olsa bile planlama konusunda yüksek lisans yapmış olmak gibi bir kriter getirilebilir.

Biz bu derneğe üye olmak ya da Akreditasyon Kurulunda görev almak için Şehir Plancıları Odasına kayıtlı olmayı temel koşul olarak şu anda göremiyoruz. Çünkü eğitimciler olarak bir kısmımızın durumu buna uymuyor.

REMZİ SÖNMEZ- Üye sayısının tek olması isteniyor galiba. Çift olursa ne olur bilmiyorum da, 9 değil 11 olması daha iyi. TUPOB'dan 3, odadan 3 ve PLANED'den 5 gibi. Böylece destek veren kuruluşların da temsiliyeti biraz daha eşit bir şekilde sağlanmış olabilir.

Kompozisyon şöyle: TUPOB'dan 3 kişi, Şehir Plancıları Odasından 2 kişi ve PLANED'den 4 kişi gibi görünüyor. Ağırlık yine PLANED'de olmak üzere; TUPOB ve Şehir Plancıları Odası arasındaki dengeyi sağlayabilmek için her iki kuruluştan da 3'er kişi, ama buna karşılık PLANED'den 5 kişi olabilir.

Bu sadece bir fikir jimnastiği.

MELİH ERSOY-3-3 ayrımı olabilir, onda bir sorun görmüyorum. Daha çok dikkat edilecek nokta Şehir Plancıları Odasının belirleyeceği 2 kişinin niteliği.

Açıkçası odamız uzunca bir süredir hep genç arkadaşlarımızdan oluşuyor. Bu güzel bir şey, bundan şikayetimiz de yok, ama böyle bir kurula eğer 2 sene önce mezun olmuş genç arkadaşımızı gönderirlerse açıkçası bu biraz sorun yaratır.

Dolayısıyla sayıdan çok üyenin niteliği daha önemli, bu konuya ilişkin burada herhangi bir hüküm yok. Bunu Odanın inisiyatifine mi bırakacağız, yoksa belirli bir süre deneyimi olması gerekiyor mu?

Sözümü geri alıyorum. Herkes için geçerli 10 yıl deneyim tanımlanmış. O zaman bence olabilir. 3-3-3 de olabilir. Çünkü belli bir nitelik var orada, mesele yok.

EDA BEYAZIT- PLANED'den katılacak kişilerin de niteliği önemli olabilir, çünkü orada işverenlerin ya da meslek odalarından gelecek olanların üye olması düşünüüyorsa eğer, orada da sadece eğitimciler olacaktır gibi bir şey araya eklenebilir diye düşünüyorum.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Aslında diğer örneklerle baktığımızda da Planlama Eğitimi Derneğine üye olacak kişilerin tanımlanması büyük önem taşıyor.

MÜDEK Derneğinde en çok önem verdikleri konu tarafsızlık gibi görünüyor. Eğer mevcut durumdaki bir üye, dekan, rektör, rektör yardımcısı, dekan yardımcısı olursa, bu dernek içindeki etkinliklerde biraz taraf gibi görünebileceği için üyeliği askıya alınıyor. Buradaki dernek üyeliği son derece sınırlı görünüyor ve tarafsızlığı bozabilecek herhangi bir görev sırasında da askıya alınıyor. Bu herhalde birtakım deneyimlerden yola çıkılacak bir karar olsa gerek.

Bu konu üzerinde epeyce çalışmış olduğumuzu düşünüyordum, ama bu tartışmalar sırasında hala çok eksiklerimiz olduğunu ve daha önce bu çalışmaları yapanların deneyimlerinden biraz daha ayrıntıda yararlanmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bu herhangi bir dernek gibi görünmüyor. Zaten mimarlık bölümünün yaptığı akreditasyon çalışması da dernek esasına dayanmıyor. Üyelik konusunu hepimiz inceleyelim, muhtemelen hepimizin, sadece Teknik Üniversite'de değil, diğer üniversitelerde de MÜDEK çalışmalarına katılmış olan mühendis arkadaşlarımız olabilir. Onların ve dışarıdan katılanların deneyimlerinden de yararlanabiliriz.

Eda'nın sorusu belki bu anlamda önem taşıyor. Eda, PLANED'den üye olacakların hepsinin öğretim üyesi olduğunu söyledi; bu doğru değil. PLANED üyelerinin hepsinin öğretim üyesi olması söz konusu değil. PLANED üyeleri arasından seçilecekse o zaman dengenin nasıl sağlanacağını düşünülmesi gerekebilir. Eğitimle ilişkili bir konu olduğu için PLANED'in biraz daha akademisyen ağırlıklı ya da eğitim veren kişilerin ağırlıkta olacağı bir kuruluş olması belki daha yararlı bir sonuca ulaşırabilir.

MELİH ERSOY- Son paragrafın net olmadığı kanısındayım. Bakın, bunu tek tek yazmak lazım. Şunu mu anlıyoruz:

Birinci koşul, Şehir Plancıları Odasına kayıtlı olması veya son bitirdiği derece planlama olması; ek olarak da en az 10 yıllık mesleki deneyimi olması mı, yoksa bu ayrı bir şey mi? Bunu çok net olarak tek tek koymamız lazım, *ve/veya* meselesi çok önemli. Üçünü birden karşılaması gerekir diyorsak bu başka bir şey.

Birinci koşul, kayıtlı olmak ve son bitirdiği derecenin planlama olması. İkinci olarak, 10 yıllık deneyim meselesi var. Bu yine herkes için geçerli olacak mı? Üçüncüsünde de öğretim üyesi olmak koşulu gibi bir mesele var.

Üçü de zorunlu olursa Şehir Planlama Odasından kimsenin gelememesi gibi bir sıkıntı var. Planlama Odasından eğer her biri bağımsızsa, o zaman 10 yıl olmadan da gelebilir. Ne düşündüğümüz ortaya çıkarsa üçüncü paragrafın yeniden yazılması lazım.

Birinci maddede sorun yok herhalde. 'Ve' diyoruz. Meslekte de olsa, hoca da olsa 10 yıllık deneyim istiyoruz. O da tamam, 've' diyeceğiz. Üçüncüsüne gelince, planlama eğitimi değerlendirme çalışmalarına katılmış planlama bölümü öğretim üyelerinden oluşmalı.

Bundan tam olarak ne anlıyoruz Hocam? Bu üç koşulu birden, ve/veya değil, üç koşulu birden sağlaması lazım.

SALONDAN- Burada kastedilen şey benim anlayabildiğim kadarıyla şu: Akreditasyon çalışmalarına katılacak olan kişilerin akreditasyon eğitimi almış olması bekleniyor. Planlama eğitimi değerlendirmesi konusunda bir tür sertifikası olması gibi. ABET örneği de öyledir, denetleyici veya değerlendirici bir eğitimden geçer. Eğitim almış olması, PAK sertifikası almış olması önemli.

MELİH ERSOY- O zaman onu net yazalım bence. Her üçünü birden kapsıyor değil mi? Yalnız öğretim üyelerinden diyor orada. Odadaki kişiler PAK'ta yer alamıyor mu?

Şimdi orada bir sorun çıktı.

SALONDAN- 10 yıllık mesleki deneyimi olan şehir plancıları.

MELİH ERSOY- Bir sonrakini söylüyorum Hocam, sertifikalı öğretim üyeleri diyor. Bunu düzeltelim, dolayısıyla PAK sertifikası almış olmak. Sanıyorum şu anda daha açık hale geldi.

SEMAHAT ÖZDEMİR- PAK üyelerinin bir, Şehir Plancıları Odasına kayıtlı veya son bitirdiği derecenin planlama olması; iki, en az 10 yıllık mesleki deneyimi olması; üç, planlama eğitimi değerlendirme çalışmalarına katılmış olması gerekiyor.

AZİME TEZER- TUPOB üyesi kurumlar, üniversiteler mi demek lazım?

Şu an belki yok, ama ilerde olur da bir özel üniversite olursa ne yapacağız ya da bu kurumsallaşmış yapı içinde olmayan bir kurumdan bahsetmeyelim de öğretim üyeleri olarak yine TUPOB'a bağlı üniversiteler içinde bu eğitimi veren öğretim üyeleri mi desek acaba?

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Başka bir görüş var mı?

Öğretim üyeleri için TUPOB'a üye olmaktan bahsedebiliriz, ama Şehir Plancıları Odası tarafından önerilecek olan üyeler için gene bu geçerli olmuyor. Bazı şeyleri de belki ilke olarak benimseyeceğiz.

İSMET KILINÇASLAN- Üçünün birden olması gerekiyor mu? Üçünü birden bulmak bana biraz zor geliyor. Ayşe Şenatalar'ın dünkü konuşmasından şunu anladım, önce temayüz etmiş kişileri takıma alıyorlar, sonra bu takım bir eğitim alıyor. Çünkü herkese eğitim verilir, ama temayüz etmiş kişi bulmak zor. Temayüz etmiş kişinin 10 yıllık mesleki deneyimi olur, ama şehir plancıları odasına kayıtlı olmayabilir, PAK sertifikası da almamış olabilir. PAK'a, 3 günlük bir seminer gibi bir eğitim verilebilse, ondan sonra bu havuza girebilir. Esas burada istenen, bağımsız, hür vicdanlı ve yetkin kişilik.

SALİHA AYDEMİR- Önce onlar seçiyorlar, sonra havuz üyelerine eğitim veriyorlar. Öyleydi değil mi? O açıdan siz haklısınız.

REMZİ SÖNMEZ- Burada belki subjektif, yani bağımsızlık, mesleğinde belli bir kariyeri olması gibi kriterlerden söz etmek lazım. Hatta belki buraya bir mesleki ceza almamış olmasını getirebiliriz. Aslında bunlar subjektiftir, ama yönlendirici olur diye düşünebiliriz. En azından yumuşak cümlelerle bundan söz edilebilir burada.

SEDA KUNDAK- Şu anda PAK'ın 9 üyesi ya da 11 üyesinin hepsinin özelliklerini aynı potada değerlendirmeye çalışıyoruz. Ama serbest meslek sahibi kamu kurum ve kuruluşunda çalışan kişiler ya da öğretim üyelerini kendi alt potalarında değerlendirsek nasıl olur. Eğer öğretim üyesiye şu nitelikleri sağlaması gerek, eğer serbest şehir plancısıysa şu nitelikleri sağlaması gerek gibi. Bunlar ne olabilir? En az 10 yıllık mesleki deneyimi olması kaç kategori varsa hepsinde olmazsa olmaz madde olarak getirilebilir.

Aynı zamanda Şehir Plancıları Odası İstanbul Şube Yönetim Kurulu üyesiyim ve aynı zamanda burada da 9 yıllık araştırma görevlisiyim. Ben şahsen bu sene 10 yıllık mesleki deneyimi sağlayamamış durumdayım. Ama gelecek sene diyelim ki PAK kuruldu ve ben yine odadayım. Öğretim üyeleri arasından seçildiğinde belki orada diyeceğiz ki “15 yıllık mesleki deneyim”, ama Şehir Plancıları Odasından gelecek olan da 10 yıllık isteyecek. O zaman ne olacak? Ben İTÜ kanalıyla gelemeyeceğim, ama Şehir Plancıları Odası kanalıyla geleceğim. Serbest meslek sahibinde de aynı şey söz konusu. O nedenle tüm bu yönleriyle düşünmekte fayda var. Çünkü Şehir Plancıları Odası da sadece serbest meslek sahiplerinin ya da sadece kamu kurum ve kuruluşlarında çalışanların olduğu bir yer değil.

Bir ayrı husus da çıkar çatışmaları. 16 bölümümüz diyoruz, Kıbrıs’ı da sayarsak 17.. Bunun 12’sinde lisans düzeyinde eğitim programı var ve aslında bir şekilde herkes birbiriyle organik bağa sahip. İstanbul Teknik Üniversitesinde yüksek lisans yapmış, ODTÜ’de doktora yapmış, Dokuz Eylül’de öğretim üyesi. Bu kişi Dokuz Eylül’ün akreditasyonuna katılamayacak, lisansı İTÜ’den olduğu için katılamayacak, yüksek lisansı ODTÜ’de olduğu için katılamayacak. Zaten toplam sayımız 350. Bu kriterleri belirlerken bunlara da biraz dikkat etmek gerekiyor. MÜDEK’te hiçbir şekilde organik de olsa herhangi bir çıkar çatışmasının olmaması gerekiyor.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- PLANED’den sonraki PAK’tan söz ediyoruz. Bunun altında değerlendirme takımları var. PAK üyesi olabilmek için önceden bir deneyiminin olması, akreditasyonla ilgili de bir eğitimden geçmesi ya da çalışma yapmış olması gerekiyor. 70 kişilik havuz dediğiniz, takımları oluşturan havuz. Takımlarla PAK’ı karıştırdık. PAK dediğimiz 9 kişiden oluşuyor, havuz değil. Buna üye olabilmek için, yani 9 kişiden biri olabilmek için gerçekten bu konuda daha önceki çalışmalarının eğitimle ve akreditasyon konularıyla ilişkili olmak.

SALİHA AYDEMİR- Teşekkür ederim.

Ayşe Hanımın dün anlattığı MÜDEK’i hatırlarsak, PAK üyesi olanların daha önce akredite deneyimi yaşayan bölümlerden seçilmesi gerekiyordu. Yanlış mı anımsıyorum? İki üniversite var, ODTÜ ve İTÜ. Bu, kısa dönem ve başlangıç için geçerli.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Mühendislikler bunları daha kolay söyleyebiliyorlar, çünkü daha önce ABET ve UIA deneyimi yaşamışlar. Biz de o deneyimi yaşayan herhalde kimse yok şu an için.

MELİH ERSOY- Sertifika konusunu çok fazla öne çıkartmamak gerekir. Çünkü şöyle bir durum olacak: Buraya girmeyi düşünenler kendi başına gidip böyle bir sertifika programına girecek. Sonra kim sertifikalı diye soracaklar, 5 kişi çıkacak. O açıdan PAK kurulur, kurulduğunun ilk haftasında ilk iş olarak bu kişiler 3 günlük seminerden geçer. Onu bir ön koşul olarak koymak hakikaten çok daraltır seçme alanını. Ona gerek olduğunu düşünüyorum.

SEMAHAT ÖZDEMİR- Seda Hanımın söylediklerine katılıyorum, kriterleri ayırarak kriterleri yazmakta fayda var. Mesela -öz Türkçe kelime gelmedi aklıma- temayüz etme meselesi önemli bir şey. Öne çıkan, mesleğinde belli bir saygınlığa sahip olan gibi lafları bence yazmamız lazım. Bu hem öğretim üyeleri için, hem odanın seçeceği üyeler için geçerli olabilir. Belki arkadaşımızın önerdiği gibi gruplayabiliriz. Üniversitelerden gelecek öğretim üyelerinde şu kriterler, odanın seçeceği üyelerde şu kriterler aranır gibi ikiye ayırarak ve her ikisine de saygınlık, öne çıkmak, deneyime, birikime sahip -ki onu en az 10 yıl ilave edilebilir- önemli bir şey.

Teşekkür ederim.

MELİH ERSOY- Ben araştırma görevlisi arkadaşlara en ufak bir şekilde böyle bir konuda yetkin değiller demek istemiyorum, yanlış anlaşılmasın, ancak değerlendirmeye hazır olan bir kurumda beni seçecek takım eğer araştırma görevlilerinden oluşursa ben buna ne kadar saygı duyarım diye aklımdan bile geçirmesi baştan kötü bir puandır. O açıdan bunlarda çok kompleksli olmamak lazım. Hakikaten o temayüz etmek zaten çok önemli bir ifade, ama yorumu da net olmayan bir konu. Bazı şeyler getirmek de fayda var, yani Seda Hanımın söylediği bence de doğru.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Bakarsak mühendislerin yaptığı çalışmaya, Mühendislik Eğitim Programları Akreditasyon Kurulu, mühendislik programlarının değerlendirilmesi ve akreditasyonu için gereken çalışmaları yürütür.

Kısa ad olarak MAK kullanılır. MAK’ın yapısı, üyeleri ve çalışma esasları yönetim kurulu tarafından hazırlanan ve genel kurul tarafından onaylanacak bir yönetmelikle belirlenir diyor. Onlar da bunun çok kesin olarak bu ilk esaslar içinde yer almasını herhalde sakıncalı bulmuşlar ve zaman içinde de değişebileceğini kabul ediyorlar. “Çalışma esasları yönetim kurulu tarafından hazırlanır ve genel kurul tarafından onaylanır” diyorlar. Demek ki bu zaman içinde yönetim kurulu tarafından değiştirilerek genel kurul tarafından onaylanıyor.

İsterseniz çok ayrıntıya takılmayalım. Belki genel bir tanım yapılabilir. Semahat hocanın söylediği gibi mesleğinde öne çıkmış tanımı getirilebilir. Biz genel bırakalım, ayrıntısını daha sonraki yönetim kurulu içinde geliştirebiliriz. Çünkü bir noktaya takılırsak çok ilerlemeyecek gibi görünüyoruz.

Yine de tekrarlayayım, bütün bu konulardaki görüşlerinizi iletebilirsiniz. Çoğumuz yorulduk, biraz daha salim kafa ile düşünüp, bunları bir araya getirebiliriz ve tekrar hepinize dağıtabiliriz.

PAK'ın altındaki grupta değerlendirme takımları var. Bu değerlendirme takımları için de, PAK Planla Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımının çalışma esasları var. Aslında bunları biz ne olduğunu tanımlamak ve ana görevlerini belirlemek için çok genel başlıklarda koymuştuk, çok ayrıntısını geliştirmedik.

PAK Planlama Eğitimi Değerlendirme ve İzleme Takımları, akreditasyon sürecinin ikinci aşaması olan ziyaret ve dış değerlendirmeden sorumludur. Amaçları ilgili bölüm ve programın, PAK akreditasyon değerlendirme ölçütlerine uyumunu değerlendirmek ve gereken durumlarda danışmanlık sağlamak amacını taşımaktadır. Üyeleri PLANED üyesi, akreditasyon değerlendirme deneyimi olan veya PAK değerlendirici eğitimi ve sertifikası almış olan ve PAK üyesi olma kriterlerini sağlayan değerlendirici havuzundan seçilen kişilerden oluşur. PAK gerekli gördüğü sayıda değerlendirme takımı oluşturabilir.

Sorumlulukları; akreditasyon başvurusunda bulunan bölümün öz değerlendirme dosyasının ön incelemesini yapmaktır. Öz değerlendirme dosyasının bölüm tarafından hazırlanıp PAK'a sunulmasından sonra bölümün yerinde incelemesi ve dış değerlendirmesi dosyasının tutulması için takımları toplar. Görevli takım dosyasının yerinde incelemelerini yapar ve yerinde inceleme sonuç raporunu yazarak PAK'a iletir.

Bu durumdan anlaşıldığı gibi esas akreditasyonu gerçekleştirecek olan dosyayı inceleyen ve yerinde gözlem yapacak olan çalışma grubu.

Bu konuda görüş var mı?

PINAR ÖZDEN- PAK sertifikası lafı ilk defa burada geçiyor. Bir de biraz önce PAK sertifikası almış olmak kriterini koyduk. Usulen onun bir kere bir tanımlanması gerekecek sanıyorum. Ama burada da daha önceden adının geçmesi gerekiyor ki ne olduğunu anlayalım.

HÜLYA YAKAR- Bence buradakilere satır satır şu anda karar vermemiz çok güç. Nasıl katkı konulabilir bilmiyorum. Komisyon altında alt komisyon oluşturmak, bir araya gelmek, yazmak güç oluyor, ama burada söylediklerimizin hemen kayda geçip gelmesi gene eleştireceğimiz birtakım şeyler çıkartabilir. Bence burada konuştuklarımızı tanımlamak ve anlamak adına ilk bilgilenme, ilk aşama, çünkü hiçbir şeye karar verilmemiş.

Sonuçta eğer biz bugün PLANED'e ve altında PAK diye bir kurumun olacağına ilkesel anlamda karar verirsek, sonra bunun bütün esaslarını, üyelerin kimlerden olacağını, nasıl kaynak yaratacağımızı düşünebiliriz. Onun için de şu anda çok fazla detaylandıramıyorum.

Teşekkür ederim.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Teşekkür ederim.

Aslında bundan sonra çalışmayı yürütecek olan komisyon olacak herhalde. Kesin kararlar da almıyoruz, ama bu çalışmaya daha sonra sürdürecektir olan grup düşünmeye başlamadan önce bazı konularda ortak fikirleri alabilsin diye tartışıyoruz.

SALİHA AYDEMİR- Teşekkür ederim.

Biraz önce bir önceki maddede *“PAK'ın bütçesi PLANED tarafından karşılanır”* sözünü burada herhalde açmak gerek. Sorumluluk ve görevlerin altına, takım ziyaretlerinin gideri ilgili bölümce karşılanabilir gibi bir şey konulabilir mi? Ama *“gönüllük esasına dayanıyor”* denildi.

MELİH ERSOY-Bir şeyi çok iyi anlayamıyorum. Öz değerlendirme dosyasının bölüm tarafından hazırlanıp PAK'a sunulmasından sonra; bölümün yerinde incelenmesi gerektiğini anlıyorum. Dış değerlendirme dosyasının tutulması için takımları toplamak ne demek?

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Öz değerlendirme dosyası bölüm tarafından hazırlanıyor ve PAK’a sunuluyor. PAK yerinde inceleme ve dış değerlendirmeyi yapması için değerlendirme takımı görevlendiriyor. Dosyayı değerlendirme takımı önce inceliyor, sonra yerinde dış değerlendirme dediği yerinde bir gözlem yapıyor. Bu gözlem sonucundaki dosyadaki bilgilerle, yaptığı gözlemi değerlendirerek bir rapor yazıyor, bu raporu da PAK’a iletiyor. Değerlendirme takımlarının görevi; akreditasyon başvurusunda bulunan bölümün öz değerlendirme raporunun bölüm tarafından PAK’a sunulmasından sonra bölümün yerinde incelenmesi ve dış değerlendirme dosyasının tutulması.

Şemadaki *PAK’a sunulmasını* belki koymasak daha net anlaşılır. Bunu kelime kelime şu anda düzeltmek çok anlamlı değil, çünkü bunu kullanmayacağız. Biz bu şemayı sadece bu takımların, PAK’ın veya PLANED’in görevlerini, yetkilerini, sorumluluklarını tanımlamak amacıyla koyduk. Şu anda kelime kelime düzeltsek de bunu aynı şekilde kullanmayacağız. Yani takımların bu işi yerinde, bizzat yapan, sonuçlandıran, rapor yazan ve bu raporu yine PAK’a ileten 3 kişilik –ABET’te olduğu gibi bazen 5 kişilik olabiliyor bu- takımlar olduğunu anlamamız yeterli. Sayımız çok olmadığı için galiba MÜDEK örneğindeki gibi 3 kişi olabilir sayı.

Buna kendi koşulumuza göre karar verebiliriz. Yüksek lisans veya doktora tezlerinde biliyorsunuz değerlendirme grupları / jüriler 5 kişiden oluşabilir. Burada tartışabileceğimiz temel konu, 3 kişiden mi olsun, 5 kişiden mi olsun. Hocam sizin bir görüşünüz mü var?

FULİN BÖLEN-Tabii 5 kişinin bir araya gelmesi daha zor ve maliyeti çok artırıcı olduğu için 3’te kalması daha uygun gözüküyor.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Aslında bundan sonra bu çalışmayı nasıl yürüteceğimize ilişkin bir karar oluşturmamız lazım. Bir de bu çalışmayı yaparken kabul edilip edilmeyeceği konusunda bir fikrimiz yoktu. Arkadaşımızın söylediği gibi e-mail yoluyla iletilebilir, bizde detaylar üzerinde fazla zaman kaybetmemiş oluruz. Ama dediğim gibi böyle bir sistemi doğru buluyor muyuz, bunu konuşalım, yoksa kelimeler ve cümleler üzerinde fazla zaman kaybetmeyelim. Organizasyon şeması aşağı yukarı tanımlanmış durumda gözüküyor. Bundan sonraki raporumuz içinde akreditasyon süreci yer alıyor.

ÖZLEM ÖZÇEVİK- Hocam geri dönmek istemiyorum aslında, ama son bir katkı olabilir. PAK’ın sorumlulukları ve görevleri konusuna dönebilir miyiz? PAK’ın ulusal akreditasyonu tamamlanmış bir bölümün uluslararası akreditasyon köprüsünü kurma görevi olacak mı? Bunu yapabilmek için de uluslararası tanınırlığı olacak mı? Bu durumda bu köprü görevini de burada ifade etmemizin doğru olacağını düşünüyorum.

İSMET KILINÇASLAN- Ben arkadaşımızın dediği gibi en sondan başlayacağım.

Kaç tane bölümümüz var diye düşünüyorum. Ayşe Hanım dünkü sunuşunda “156 program var başvuran, 15 tanesini tamamladık” dedi. Bizde 12 bölüm var: İzmir’de 2, İstanbul’da 3, Ankara’da 2. 7 tane program 10 yılını aşmış durumda değil mi? Ötekiler de sonraki 10 yılda oluşanlar, 5 program. Bu 7 programda birbirimizi akredite etme durumu var; bu çok zor. Son 10 yılda açılanlar zaten öğrenci sayıları, nereden kadro bulacağım gibi konularla boğuşuyorlar. Bir de kim PAK’la uğraşacak, devlet kuruluşu neticede. Bu kadar uğraşıyoruz, olumsuz bir şey yapmak istemiyorum, ama bir yararı olsun bu kadar uğraşın.

Bu işi cezbedici hale getirmek lazım. Herkesin akredite olmayı istemesi için bir nedenleri olması lazım. Bunlardan birisi de bahsettiğimiz uluslararası tanınırlık köprüsü. Burada cazip bir şeyler olması lazım ki PAK için uğraşmak istesinler.

Tabii mühendisliklerde akredite olduğu zaman uluslararası projeler alıyorlar. O zaman Avrupa kaynaklı iş de alıyorlar. Artık burada hepimiz birbirimizi tanıyoruz, onun için aile gibi konuşmakta yarar var. Akreditasyon sonucunda mühendislik alanında her öğretim üyesine bir net kazanç var. Şehir plancıları zaten iş bulma zorlukları çekiyorlar ve mühendislikte olduğu gibi laboratuvarlar da fazla yok. Mesela burada eğer “benim programım akredite oldu, dolayısıyla Avrupa Birliği’nde de, Fransa’da Almanya’da da iş bulurum. Çünkü ben PAK’tan geçtim, PAK’ı da Almanya tanıyor, dolayısıyla orada rahatlıkla işe başvurabiliyorum” denilmesi büyük bir olanak. Bu bir cazibedir. Modelin bunu sağlayabilmesi gerekir diye düşünüyorum.

Diğer konu ise üye sayıları hakkında. Biz 9 kişi için tartıştık, ama esas değerlendirci 3. Bu 3 kişi toplamda “hayır olur veya olmaz” dedi. Bunun kararında 9 kişi tartışacak, red veya kabul mü edecek? O net değil. “Dosyayı PAK’a gönderir” diyor öneri, peki PAK ne yapar dosyayı? Kabul veya reddeder. Yerinde incelemeyi 3 kişi yapmış. Yerinde inceleme daha önemli, çünkü orada esas karar verici olan takım üyeleri. PAK, takımın vereceği rapora göre karar verecek. O zaman 3 rakamı bana biraz az geldi, onu ifade etmek istedim.

Teşekkür ederim.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Bir süredir ben de takılmış durumdayım, bizim bölüm olarak sayımız çok fazla değil, ama sürekli yeni üniversiteler açılıyor. Sürekli açılan yeni üniversiteler içinde en kolaylıkla kurulan bölümlerden biri mimarlık, diğeri de şehircilik. Abant İzzet Baysal Üniversitesinde sıfır öğretim üyesiyle bölüm açarak bu yıl öğrenci almayı planlıyordu. Sanıyorum Şehir Plancıları Odasının da endişesi bu. Varolanlardan daha çok yeni açılacak olan bölümlere belki sınırlama getirmek çözüm olabilir. Sayımız bugün lisans eğitimi verenlerle 12, toplamda 16 tane var.

Bir de bu çalışmayı yaparken çok sayıda ve birbirine hiç benzemeyen -benzemesi gerektiğini söylemek istemiyorum- yüksek lisans programları var. Lisans programları aşağı yukarı belirli bir seviyeye gelmiş, ama yüksek lisans programlarını da akredite etmek, bir şekilde yönlendirmek, denetlemek gerekir mi? Bizim meslek alanımızda ve eğitimimizde, özellikle de bu çalışmayı yaptıktan sonra, yüksek lisans hiçbir kurala, esasa ve temele dayanmıyor gibi geliyor. Ben de yanılmış olabilirim, ama belki de şu anda esas akredite edilmesi ve tanınması gereken uzmanlık alanları da konuları da çok gündemde olduğu için yüksek lisans konuşulabilir. Yani bunu esasları hazırlarken sadece lisans değil de yüksek lisans da tanımlamamız veya lisans ve yüksek lisansta dememiz doğru olur mu?

Fulin Hanım söz alacak, sonra size vereceğim.

HÜLYA YAKAR- Benim kafamda da hem İsmet Hoca'nın, hem de Fulin Hoca'nın dedikleriyle paralel sorular var.

Geçen yıl ya da daha önceki toplantılarda da dile getirdiğimiz ve aslında ulusal akreditasyon konusunu tartışırken üzerinde durmamız gereken konulardan bir tanesi hızla artan bölümlerimizin arasında belirli bir eşgüdümün dahi olmaması ve asgari müştereklerde anlaşamamamızdı. Bunu kesinlikle herkes standart eğitim verecek, standart planı yetiştirecek manasında söylemedim. Ama eşgüdümü sağlamak adına birtakım olmazsa olmaz değerlerin, yani evrensel değerlerden kopmadan ülkenin ihtiyaçları nedir, nasıl planlılara ihtiyacımız vardır konularını önce ulusal akreditasyon konusu üzerinde çalışalım, hem birbirimizden haberimiz olsun, hem de asgari müştereklerde nerelerde birleşiyoruz diye yola çıkmıştık.

Meslek yasamız lisans eğitimini alıyor, ama bütün dünyadaki gelişim yüksek lisans ve uzmanlıklar üzerine yetkinlikler veriyor. Benim geçen hafta duyduğum bir şey var.

Güngören Belediyesinde şehir plancısı olarak çalıştığını bildiğimiz birisinin Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden mezun olduğunu, eşiyile birlikte Amerika'ya gittiğini, Amerika'da burslu olarak 2.5 yıllık yüksek lisans eğitimini tamamladığını, YÖK'ün bunu akredite ettiğini, odamıza üye olmadığını, ama sözleşmeli olarak 3-4 yıldır yerel yönetimde çalıştığını yeni öğrendim.

Onun için bu yetkinliklerde uzmanlık olarak neyi kabul edeceğiz? Ben bunu dolaylı olarak duyduğumda, YÖK akredite etmiş, Amerika akredite etmiş, sen kim oluyorsuna gelen bir tartışmanın içinde buldum kendimi ve tartışmayı kestim. TUPOB'a çalışırken üstünde durduğum için diyorum. Biz böyle şeylere, “*evet başarılıysa yapsın, denk de olsun*” diyecek miyiz? Bu anlamda uzmanlıkların ve lisansın akreditasyonu daha kolay yapılır ve bir şeyleri de o arada öğreniriz. Ama yüksek lisans eğitimleriyle ve sertifika programlarıyla sonuçta nasıl bir yere geleceğiz?

Bir de şöyle bir şey var: Ülkemizde işsizlik, ekonominin durumu ortada. Ama şehir plancıları 4 yıllık eğitimini bitirenler bile iş ararken ve bulamaz iken, ülke olarak da bir yabancı hayranlığımız var. Yabancı dil bilinmesi, Amerika'da tahsil yapmış olması prestij haline geliyor. Akademik ortamların dışında da çok önemli bu hususlar. Özellikle yerel yönetimlerde ve bakanlıklarda “*iki sene Amerika'da kalmış, müthiş İngilizce, Fransızca biliyor, müzik öğretmeni de olabilir, din öğretmeni de olabilir*” tutumu hakim. Böyle bir gidişatı destekleyen bir sistemin içine dönebilir miyiz ya da neresinde tehlike var?

Onun için Oda, TUPOB ve bölümler, mezun ettiğimiz kişilere verdiğimiz yetkinlikleri verirken “*vermeyelim ya da uluslararası gidip gelenler çalışmasın*” değil, ama bunun dengesini, gidilebilecek uçları, daha sonra karşılaşacağımız sorunları bir şekilde şimdiden ciddi çalışmalar yaparak düşünmelidirler diye düşünüyorum. Bizim mesleğimizde böyle bir şey var, yani mühendisliklerde belki bu daha nettir. İki yıl genel bir mühendislik okuduktan sonra üzerine elektronik, makine okuyup birtakım yetkinlikler almak mümkündür. Ama planlama dediğiniz zaman başı sonu o kadar açık bir yelpazeye gidiyor ki, bunu her anlamda uzmanlığı, diplomayı, yetkiyi, yetkinlik, nasıl belge, nasıl ehliyet alacak çok iyi sinamamız gerekiyor.

Herhangi bir yerde hata yaptığımızda, “*bu nasıl olsa eğitimin akreditasyonu*” dediğimiz zaman o daha sonra bu yetkinlik belgesinde, daha sonra iş edinmede, daha sonra uluslararası dolaşımda bir şekilde bizim karşımıza çıkacak. Hepsini paralel düşünmemiz gerekiyor.

Belki de mesleğin bu sorunlarından dolayı biz çok fazla uğraşıyoruz ve içinden çıkamaz hale geliyoruz.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Teşekkür ederim.

Burada organizasyonu bir anlamda tanımlamış görünüyoruz. Bundan sonra aslında söyleyeceğimiz şeyler planlama akreditasyon kuruluşunun oluşmasından sonra daha ayrıntıyla düşünülmesi gereken konular. Lisans ve yüksek lisans programlarının akreditasyonu belki zaman içinde programlanacak. Aslında biz çalışmamızda akreditasyon sürecini işledik. Bu süreç standart bir süreç. Bizi şu anda daha çok ilgilendiren ve elimizde henüz olmayan değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi konusu. Akreditasyon konusunda en can alıcı konulardan biri öz değerlendirme dosyalarının hazırlaması. Bu esnada tabii ki birtakım temel başlıklar ve ölçütler olacak. Belki bu ölçütlerin belirlenmesi konusunda bir çalışma grubu çalışmaya devam edecek. Bunun için de elimizde özellikle uluslararası planlamayla ilgili çeşitli konularda örnekler var. Şu anda bunun ne kadar ayrıntısına girebiliriz bilmiyorum, ama bu konuda görüşler varsa alabiliriz.

Değerlendirme ölçütleri genellikle belirli başlıklarda toplanıyor. Programın vizyonu, misyonu, amaç ve hedefleri, programın yapısı, öğrencilerle ilgili ölçütler, akademik personel ve diğer insan kaynaklarıyla ilgili ölçütler, kurumsal ve toplumsal ilişkiler, alt yapı ve kaynaklar, program çıktıları gibi çeşitli programlarda çeşitli başlıklar kullanılabiliyor. Biz YÖDEK'in tanımladığı ölçütlere paralel ölçütler önermeye çalıştık. Ancak, YÖDEK'in tanımladığı program bazında değil de kurumsal bazda bir akreditasyon söz konusu olduğu için, onları programlara uyarlamaya çalıştık. Bu arada RTPI ve PAB'in başlıklarını da göz önünde bulundurduk. Ben şu anda çok fazla ayrıntısına girmek istemiyorum, çünkü bu konular organizasyon kurulduktan sonra o organizasyonun daha ayrıntıda geliştirmesi gereken konular.

Program yapısında uluslararası örneklerde gördüğümüz gibi ders çizelgesi var. Programa özgü bileşenlerin tanımlanması isteniyor. Bilgi bileşenleri, beceri bileşenleri ve değer bileşenleri olarak pek çok programda uluslararası çalışmalarda da yer alıyor. Bunlar ders çizelgesi, ders içerikleri, yaz uygulaması varsa hangi amaçla, hangi düzeyde açıldı gibi öz değerlendirme dosyasına esas olabilecek konular.

Öğrencilerle ilgili olarak söyleyeceklerim çok sık tekrarlandı burada. Her sunuş yapan arkadaşımız programların mümkün olduğunca kaliteli öğrenci çekebilmemesinin beklendiğini söyledi. Çeşitlilik sağlanması, farklı öğrenci gruplarının programa dahil edilmesi önemli denildi. Biz de burada öğrencilerle ilgili bu tür değerleri hatırlatmaya çalıştık. Bu konuda görüş var mı bilmiyorum, ama bence bunlar şu aşama için biraz ayrıntı gibi. Bizim buraya koymamızın nedeni konuyla ilgili fikir vermek. Ölçütlerin -eğer – niteliksel ve niceliksel karşılıkları olacaksa- bir çalışma grubu tarafından tanımlanmasında yarar var.

Akademik personel ve diğer insan kaynakları da yine bu ölçütler içindeki üst başlıklardan biri. Kurumsal ve toplumsal ilişkilerin çok önemli olduğunu biliyoruz. Sadece eğitim programlarının kendi öğrencilerine değil, içinde bulundukları topluma da yararlı olmaları, programın akademik personelin kamu ve profesyonel hizmet alanlarına katılımının teşvik edilmesi veya kamusal hizmetlere katkıda bulunması, kamusal hizmetlerin kurumsal programa katkısı, bunların hepsi yine programın değerlendirilmesi konusunda önemli.

Ölçütleri geliştirirken altyapı ve kaynakları da dikkate almak gerekiyor. Programın girdileri kadar -girdilerden biri öğrenciler- programın çıktıları da önemli. Sürekli eğitime yönelik kendi amaç ve hedeflerine, yerel pazara ve diğer faktörlere uygun bir politikaya sahip olması isteniyor. Bütün bu kriterlere göre öz değerlendirme raporunun hazırlanması gerekiyor. Olabilir, eğer unutulmuşsa eklenebilir, ama biz burada daha çok bölümlerin akreditasyonu için, bölüm ölçeğindeki öz değerlendirme raporunun hazırlanmasındaki temel konuları esas aldık. Bunların hepsi demin de söylediğim gibi fikir vermek amacıyla konulmuş, çok ciddi bir çalışma yapılarak geliştirilmesi ve tamamlanması gerekiyor.

Bu konularla ilgili görüş var mı? Sunuşumuzdaki akreditasyon süreci şemasına tekrar bakabiliriz. Birinci aşama değerlendirme ölçütlerinin belirlenmesi. Değerlendirme ölçütlerini PAK'ın akreditasyon değerlendirme ölçütlerini belirleyeceğini varsayıyoruz, yani bu ölçütleri PAK kurulduktan sonra kendisinin değerlendirmesi bekleniyor. Ama biz de fikir vermek üzere bu çalışmalara katkıda bulunabiliriz.

Bundan sonraki aşama, hazırlık ve öz değerlendirme, yani hangi kuruluşun bu süreç içinde nerede yer alacağını açıklıyor. Bölüm PAK'a akreditasyon başvurusunda bulunuyor, daha sonra bölüm öz değerlendirme dosyasını hazırlıyor ve hazırladığı öz değerlendirme dosyasını PAK'a gönderiyor.

Üçüncü aşama dış değerlendirme ve ziyaret. PAK, değerlendirme ve izleme takımlarını oluşturuyor. Öz değerlendirme dosyasının değerlendirilmesi ve izleme takımına gönderilmesini sağlıyor. Ziyaret tarihi ve program belirleniyor, öz değerlendirme dosyasını takım inceliyor, ziyareti gerçekleştiriyor, değerlendirme taslak raporunu hazırlıyor, taslak raporu ilgili bölüme gönderiyor, ilgili bölüm bu rapora eğer bazı eleştiriler varsa, bazı eksikler varsa bir yanıt hazırlıyor.

Süreç içinde takım, ilgili bölümün taslak raporunu, bölümden gelen görüşler doğrultusunda yeniden değerlendiriyor, yani takım kararını bir kerede vermiyor. Bazı hatalar, eksikler ve yanlış anlaşılmalara olabiliyor. Taslak raporu bölüm yanıtlıyor. Bunların hep süreleri var, bazısı bir ay, bazısı üç ay. Bunların sürelerinin de belirlenmesi gerekiyor.

Taslak rapor revize edildikten sonra PAK değerlendirme kurulu tarafından ilgili bölüme gönderiliyor. İki defada olabiliyor bu süreç, duruma bağlı olarak bazen bir kere oluyor. Bölümden gelen cevap üzerine son inceleme yapılıyor ve sonuç rapor PAK'a iletiliyor. Bölümün durumuna göre birkaç defa gidiş geliş olabiliyor. Teknik Üniversitedeki ABET uygulaması sırasında anlaşılmayan konular nedeniyle iki defa geliş gidiş olduğunu biliyorum. Değerlendirme takımı bir rapor hazırlıyor, o raporda bazı eksikler ve yanlış anlamalar varsa düzeltiliyor. Mesela türkçe verilen bir dokümanı ingilizceye çevirerek iletmemizi istemişlerdi. Bölüm bazı dokümanları eksik vermiş olabiliyor. Onun için demin İsmet Hoca'nın söylediği gibi bu karar bir kerede verilmiyor. Bölümden gelen cevap üzerine son inceleme yapılıyor ve akredite etme, karar veya onay tabii ki takım tarafından değil, PAK tarafından ilgili bölüme bildiriliyor. Bölümün muhatabı PAK. Süreç daha sonra kesinleştirilebilecek, sonuçlandırılacak bir konu, bu şema fikir vermek üzere buraya konmuştur.

Kararın verilmesi ve ilgili bölüme kararın bildirilmesi aşamasında, akreditasyon kararının kaç yıllık olabileceği de belirleniyor. Bazen bu karar 6 yıllık bazen 5 yıllık olabiliyor. Gene Teknik Üniversitedeki örneklerde bir program 2 yıllık akreditasyon alabilmişti. 2 yıl sonra belirlenmiş bazı eksikleri vardı, ama bu eksiklerde akredite edilmesini tamamen reddetirecek boyutta değildi. Bu eksiklerin 2 yıl içinde tamamlanmasını ve 2 yıldan sonra tekrar gözden geçirilmesini önermişlerdi. Eğer reddedilirse bölüm bu red kararına da itiraz edebiliyor. Eğer tamamen reddediliyorsa belirli bir süre sonra sürece yeniden başlayabiliyor.

Bu model bizim çeşitli akreditasyon süreçlerinden yararlanarak geliştirdiğimiz bir model. Bu konuda eğer bir görüş varsa o konuda da konuşabiliriz. Başka bir görüşümüz var mı?

Bunun sürekli bir gözden geçirme ve değerlendirme süreci olduğunu, akredite edilmiş bir kurumun sonsuza kadar akredite edilmediğini, belirli bir süre sonra tekrar değerlendirilmesi gerektiğini biliyoruz. Sürekli gözden geçirmeyi bu kuruluş da yapabiliyor. 5 yıllık akreditasyon kararı, 2 yıllık ara raporla uzatma kararı, 2 yıllık ara ziyaret ve raporla uzatma kararı veya yetkinlik vermeme kararı, akredite etmeme kararı olabiliyor.

Sürekli gözden geçirmeyi kurum kendisi de yapmak zorunda. Performans göstergelerinin bölüm içinde sorgulanması, ölçülmesi, performans grafiklerinin çizilmesi, performans düşüklüğü olan alanların belirlenmesi ve nedenlerinin araştırılması, iyileştirmeye açık alanların belirlenmesi ve iyileştirme eylem planlarının oluşturulması, iyileştirme çalışmalarının gerçekleştirilmesi ve izlenmesi sürekli gözden geçirme çalışmalarını oluşturuyor. Aslında akreditasyonda en önemli konulardan biri bu. "Akredite olduk" deyip bir rehavete kapılmak galiba oldukça da sık rastlanan bir durum. Onun için bu konuya gördüğümüz örnekler içinde özel bir yer veriliyor.

Bunu bizim çalışma grubundaki arkadaşlarımızla da çok konuştuk. Kararını geri alabiliyor mu? Bildiğimiz kadarıyla akreditasyon kurulları kendi kendine pek hareket etmiyor, yani bölümün istekleri doğrultusunda müfettiş gibi gidip gelmiyor. Bölüm içinde birileri yeniden akredite etme isteğinde bulunuyor mu bilmiyorum. Ama 2 yıllık akreditasyon alıp da 2 yılın sonunda tekrar uzatma veya tekrar akreditasyon sürecine girmek isteyen bölümler herhalde olabiliyordur.

Benim bu konularda söyleyeceğim fazla bir şey kalmadı diye umuyorum. Eğer görüş varsa dinleyelim. Bundan sonra çalışma yöntemimizi ve çalışma programımızı tanımlamamız lazım. Bizim TUPOB dönem başkanlığını üstlendiğimiz süre içinde Kasım 2006-Kasım 2007 arasında, bir eğitim kurultayı yapmak gibi bir sözümüz vardı. Şu andaki duruma göre Ramazan ayı gibi kısıtlayıcılar da var. Ekim ayı içinde olabilir, ancak Ekim ayı içinde de Bölge Planlama Kongresi gibi başka kongreler var.

18-19 Ekim gibi bir tarihte eğer böyle bir şey yapma kararını ve akreditasyon konusunu bu kurultay içinde tartışma şansını şimdi birlikte tartışalım. Bundan sonraki çalışma programımızın belirlenmesi ve tanımlanması lazım.

...

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Karara bağlamak istediğimiz iki konu vardı. Bunlardan ilki 18-19 Ekim tarihinde yapmayı düşündüğümüz kurultayla ilgili. Önünün Ramazan ayı olması nedeniyle, Ekim ayı son derece kısıtlı zamanımız var. Bölge Planlama Kongresinin de olması, daha sonra da Dünya Şehircilik Gününün olması nedeniyle önerdiğiniz kongre tarihinin çok uygun olmadığı anlaşıldı. Tekrar sizin görüşlerinize sunarak bu tarihte eğitim kongresini yapmamanın daha uygun olacağı anlaşıldı. Ondan sonraki dönemlerde uygun olan bir zamanda herhalde bu kongreyi yine yaparız. İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü olarak bu tarihlerde zaten 25. yıl kutlaması yapmak gibi bir niyetimiz vardı. Şimdi biz onu daha rahatlıkla yapıp sizi gene davet edeceğiz.

PINAR ÖZDEN- Eninde sonunda bunu bir şekilde şekillendireceğiz. Önümüzde bu dönemde tohumu atılmış çok önemli bir çalışma var. Bu anlamda hakikaten Teknik Üniversiteye de teşekkür etmek istiyorum. En kapsamlı, en derli toplu çalışmaların olduğu dönem diyebilirim, TUPOB'un da gelişmesiyle birlikte bu gelişim giderek artacak tabii. Eğitim kurultayı ekimde yapılsa da yapılmasa da, sıcaklığına hazır böyle bir şey şekillenmişken, bu çalışmalar devam etmeli. Bunu nasıl geliştirebiliriz diye bir formül arayalım. Eğitim kurultayının yapılacağı tarihe daha hazırlıklı, belki üzerinde daha uzlaşmış bir şekilde hazır olarak çıkabiliriz.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Tabii ki hiçbir zaman dönemimiz bitti, şimdi tatile çıkıyoruz demiyoruz. Her zaman için çalışmalara aynı hızla devam ederiz. Bu çalışma gene TUPOB bünyesinde devam edebilir. Dönem başkanlığı değiştiyse bir önceki dönemin yaptığı çalışmalara devam etmemek gibi bir durum yok. Biz bu çalışmayı sonuna kadar sizlerin katkısıyla götürürüz. Ben sadece söz verdiğimiz bir şeyi yerine getirme gayreti içindeydim. Bütün çekincelerinize aslında ben de katılıyorum, ama varolan tarih Ekim'dir. Ben öneriyorum, kabul edip etmemek hepimizin kararı olacaktır.

Demin Melih Hocayla konuştuğumuzda da ikinci konuyla ilişkili olarak bu çalışmaların devam ettirilebileceğini benzer şekilde söyledik. Sabahki ve öğleden sonraki konuşmalarımızda tereddütlü dile getirdiğimiz konuları, bu konularda daha önce çalışmış olan arkadaşlarımıza da danışarak, daha fazla tüzük ve yönetmeliğe bakarak yeni bir taslak hazırlayabilirim. Aile ilişkileri nedeniyle yasal çerçeve içinde daha fazla konulara hakim olan Pınar da bize yardım edebilir. Hazırlanan taslağı Ekim-Kasım civarında sonuçlandırmaya çalışırız.

MELİH ERSOY- Şöyle bir öneri geliştirdik: Bu süre içinde tüzükle ilgili ön çalışma yapılabilir. Önce Nuran Hocam buradaki grupla bir taslak hazırlar ve onu önceki, mevcut ve sonraki TUPOB başkanlarına gönderir. Biz de düzeltmeler yaparız. Yeni taslak üzerinde gene konuşuruz. Bu taslağı konuşmak de bir araya gelmesi gerekiyor. Bunu da biliyorsunuz daha önceki yıllarda Dünya Şehircilik Gününün ikinci gününün öğleden sonrasını TUPOB'a ayırma kararı almıştık. Onu gerçekleştirebiliriz, bir yarım gün ayırmamız durumunda hem tüzüğü kesin hale getirebiliriz, hem de Mimar Sinan'dan sonra bu işi üstlenecek olan bölümü saptarız. Başka karar alınacaksa onlar yapılır ve bu iş bir başka toplantıya kalmadan bitirilebilir. Bu uygun görülürse buna göre biz de çalışmalarımızı planlayabiliriz.

REMZİ SÖNMEZ- Aslında iki günlük toplantıda doğal olarak daha çok Eğitim Komisyonu raporu tartışıldı, çok kapsamlı bir rapor olunca ona odaklandı. Mesleki yeterlilik ve yetkinlik konusundaki raporumuzu hem belli bir zaman içinde açıklama fırsatını bulamadık, hem de çok tartışamadık. Aslında orada da sorun alanlarını tarif etmiştik ve buradan da bu sorun alanlarına ilişkin bazı öneriler gelmesini bekliyorduk. Tabii bu olamayınca şimdi kendimize yeni bir yol haritası çizmemiz gerekir.

İlk olarak Hülya Yakar'ın sabahki sunuşunun Mesleki Yeterlilik Yetkinlik Komisyonu raporunu açıcı ve ona öneriler geliştirici bir yönü olduğunu düşünüyorum. Bu bütünleştirilebilecek ve geliştirilebilecek bir konu gibi görünüyor, orada öneriler de var.

İkinci olarak, Odamızın da bu alanda bir komisyonu ve çalışma grubu var. Bu konulara doğrudan girmemiş olsa bile çalışmalarını sürdürüyor. Bu ikisi bütünleştirilebilir ve bu çalışmalar Odanın komisyonuna aktarılabilir. Bunun nedeni de şu: Önümüzdeki şubat ayından itibaren odaların genel kurulları başlıyor. Oralarda alınabilecek kararlar açısından özellikle mesleki yeterlilik ve yetkinlik konularında belli önerilerin geliştirilmesi gerekir. Özetle bu konuyu komisyon çalışmalarında bir şekilde yürütmemizde yarar var.

SEDA KUNDAK- Ben de küçük bir ricada bulunmak istiyorum.

Biliyorsunuz bu yaptığımız kapsamlı çalışmaları daha geniş kitlelerle paylaşmak arzusu içerisindeyiz. Eğer gerekli finansman sağlanabilirse bu çalışmaları kitap halinde basma niyetimiz var. Bu nedenle özellikle bölümlerle ilgili bilgileri tekrar kontrol edip bize geri dönebilerseniz çok mutlu olurum. Dün akşam Zekai Hocayla yaptığımız görüşmede bana *“bizim bazı bilgiler 2 sene öncesine dayalı bilgiler”* dedi. Sonuçta 500 - 1 000 kopyalık bir kitap basılacaksa, orada gerçekten 2006-2007 öğretim yılı verilerinin yer alması çok sağlıklı olur.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Bazı bilgileri web sayfalarından veya YÖK sayfalarından aldık. Bazı eksikler olabilir, biz de gönderilen bilgileri aktarırken hata yapmış olabiliriz. Ama en azından bundan sonraki revizyonda hataları en aza indirmek için en azından kendi bölümünüzle ilgili bilgileri gözden geçirirseniz seviniriz. Eksik olan bölümler eğitime başlamadığı için Yüzüncü Yıl Üniversitesi ve Mersin Üniversitesi. Bozok Üniversitesi ise birkaç defa rica etmemize rağmen göndermedi. Bu konuda artık yapacak fazla bir şey yok. Onun verilerini bazılarını daha önce Yıldız Teknik Üniversitesinde yapmış olan çalışmadan, bazılarını da web sayfasından aldık.

Remzi Beyin önerisini, özür dileyerek çok fazla zaman aldığımız için kabul etmek durumundayız, ama raporu da bir kere daha gözden geçirerek tekrar bütün üyelerimize iletebiliriz. Daha önceki e-postalara ek olarak eğer dışarıdaki kayıt masasındaki arkadaşlara e-posta adreslerinizi bırakırsanız iletişimi sağlayabiliriz. Bu konuda Şehir Plancıları Odasının bize çok yardımı oluyor.

Başka söylemek istediğimiz bir konu var mı?

Kasım 2007'den sonra Mimar Sinan Üniversitesi Dönem Başkanı oluyor. TUPOB protokolüne göre bir önceki dönem başkanıyla bir sonraki dönem başkanı da bu çalışmalara katılıyor, yani üç bölüm başkanı paralel çalışıyorlar. Biri ben olacağım, 2007-2008 Mimar Sinan Üniversitesi olacak, Kasım 2008-2009 başkanını da kasımdaki toplantıda gene bölüm başkanları seçecekler. Belki İzmir'den veya Karadeniz'den olabilir. Sırayla olmuyor, ama kapalı oyla yapılan bir seçim de olmuyor. Talip olan üniversiteler çıkabiliyor. Başlangıçta biraz daha eski üniversitelerin olması istenmişti, ama herhalde 16 bölüm sırayla başkanlığı üstlenecekler.

RAHMİ ERDEM- Sizin söylediğiniz tarihlerde yapmayacağız, ama ne zaman yapacağımızı Pınar Hocam söylemeye çalıştı. Onu burada belirleyelim mi? Kasımda çok yoğunluğumuz var, ertelenmesi bizim için de çok anlamlı olacak, ama çok fazla da ertelensin ve konu sıcaklığını kaybetsin de istemiyoruz bir taraftan. Buradaki çalışmaların da bir şekilde oraya taşınmasını istiyoruz. Kasım değil de aralık uygun mudur bilmiyorum. Bu bizi Oda olarak çok prestijli bir etkinliğimizin mali olarak dibe vurdurduğu bir döneme denk gelecek. Her sene Kasıma kadar biriktirip, Kasımda harcayıp, Ocakta ve Şubatta tekrar biriktirmeye başlıyoruz aslında. Dolayısıyla yeni yıla sarkması bizim için daha anlamlı olur, ama çok da öteye sarkması bu etkinliğin oraya taşınması anlamında süreci soğutur mu diye de endişelerimi dile getirmek istedim. Pınar Hanımla da konuştuğumuz gibi etkinlik Ocakta olabilirse bu işin altından kalkabiliriz diye düşünüyoruz.

NURAN ZEREN GÜLERSOY- Eğer bu TUPOB etkinliği kapsamında yapılacaksa, kasımdan sonrası için birşey söyleyemiyorum. Mimar Sinan Üniversitesinden Fatma Hanım ve Güzin Hanım bir öneride bulunabilirler mi? Yoksa Güzin Hanıma mı danışmak isterler? Onun için tarih konusunda bir şey söyleyemiyorum, ama TUPOB kapsamı içinde yapılacaksa, Mimar Sinan Üniversitesinde yapılacak gibi görünüyor. Dünya Şehircilik Günü etkinliğiyle bunu karıştırmayalım, çünkü ben katılamayabilirim. Bu konu konuşulacaksa benim katılmam önemli olabilir diye söylüyorum. Kurultay her zaman yapılabilir, istenirse o etkinlikle de bütünleştirilebilir.

Eğer başka bir katkı yoksa bu iki gün boyunca ve daha önceki katkılarınız için çok teşekkür ederim.

Bu etkinliğimize ve çalışmaya başından beri büyük emek veren arkadaşlarıma, Seda, Zeynep, Burçin, Eda, Esra ve Dilcu'ya sizlerin huzurunda çok teşekkür etmek istiyorum.

Gerçekten onlar olmasaydı biz de bu çalışmayı yapamazdık, çok büyük emek verdiler, çok teşekkür ederim.

Komisyonlar

Eğitim Denkliği Komisyonu

Nuran ZEREN GÜLERSOY
Özlem GÜZEY
Nursen KAYA
Kevser ÜSTÜNDAĞ
Serap KAYASÜ
Ziya GENÇEL
Hülya YAKAR
İbrahim GÜNDOĞDU
Ela BABALIK SUTCLIFFE
Hayat ZENGİN ÜNVERDİ

İstanbul Teknik Üniversitesi (yürütücü)
Gazi Üniversitesi
İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü
Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Süleyman Demirel Üniversitesi
Yıldız Teknik Üniversitesi
Şehir Plancıları Odası
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Dokuz Eylül Üniversitesi

Mesleki Yetkinlik ve Yeterlilik Komisyonu

Nihan SÖNMEZ
Nil UZUN
M. Ilgar KIRZIOĞLU
Remzi SÖNMEZ

Gazi Üniversitesi
Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Süleyman Demirel Üniversitesi
Şehir Plancıları Odası

İletişim Bilgileri

Saliha AYDEMİR	Karadeniz Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Tel: 0462 377 40 73 / 0462 377 26 89 E-posta: saydemir@ktu.edu.tr
Eda BEYAZIT	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2273 E-posta: beyazite@itu.edu.tr
Fulin BÖLEN.....	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2389 E-posta: bolen@itu.edu.tr
Hüseyin CENGİZ	Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Tel: 0212 259 7070 / 2336 E-posta: mcengiz1@ttnet.net.tr
Tansel ERBİL	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Tel: 0212 252 16 00 / 298 E-posta: erbil@msu.edu.tr
Rahmi ERDEM	Selçuk Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Tel: 0332 223 2210 E-posta: rerdem@selcuk.edu.tr
Melih ERSOY	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Tel: 0312 210 22 44 E-posta: melihe@metu.edu.tr
Cengiz GİRİTLİOĞLU.....	İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2211 E-posta: giritlio@itu.edu.tr

Zekai GÖRGÜLÜ	Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Tel: 0212 259 70 70 / 2336 E-posta: gorgulu@yildiz.edu.tr
Zeynep GÜNAY	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 /28 41 E-posta: gunayz@itu.edu.tr
Yaser GÜNDÜZ	TMMOB Şehir Plancıları Odası Genel Başkanı Tel: 0312 4183075 E-posta: spo@spo.org.tr
Orhan HACIHASANOĞLU .	İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2256 E-posta: hacihasa@itu.edu.tr
Güzin KAYA	Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Tel: 0212 252 16 00 E-posta: guzinkaya@hotmail.com
Serap KAYASÜ	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Tel: 0312 210 2202 / 0312 210 2226 E-posta: kayasu@arch.metu.edu.tr
İsmet KILINÇASLAN	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2359 E-posta: iaslan@itu.edu.tr
Mehmet Ilgar KIRZIOĞLU ..	Süleyman Demirel Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Tel: 0246 211 12 69 E-posta: ilgar@mmf.sdu.edu.tr
Seda KUNDAK	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2273 E-posta: kundak@itu.edu.tr
Mehmet OCAKÇI	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2391 E-posta: mocakci@itu.edu.tr
Özlem ÖZÇEVİK.....	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2296 E-posta: ozceviko@itu.edu.tr

Semahat ÖZDEMİR	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Başkanı Tel: 0232 750 70 42 E-posta: semahatozdemir@iyte.edu.tr
Pelin Pınar ÖZDEN	TMMOB Şehir Plancıları Odası İstanbul Şubesi Başkanı Tel: 0212 2754367 E-posta: pinozden@istanbul.edu.tr
Gülsün SAĞLAMER	İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2380 E-posta: saglamer@itu.edu.tr
Remzi SÖNMEZ.....	TMMOB Şehir Plancıları Odası Tel: 0312 426 87 44 E-posta: dampoltd@yahoo.com
Ayşe ŞENATALAR.....	İstanbul Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü Tel: 0212 285 29 25 E-posta: aerdem@itu.edu.tr
Azime TEZER	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2259 E-posta: tezera@itu.edu.tr
Handan TÜRKOĞLU	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Tel: 0212 293 13 00 / 2278 E-posta: turkoglu@itu.edu.tr
Nil UZUN	Orta Doğu Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Tel: 0312 210 22 63 E-posta: duruoz@metu.edu.tr
Hülya YAKAR.....	Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Tel: 0212 259 7070 / 2270 E-posta: hulyayakar@gmail.com
Ceyhan YÜCEL	Erciyes Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Tel: 0352 437 52 82 / 35160 E-posta: ceyhanyucel@erciyes.edu.tr
Nuran ZEREN GÜLERSOY	İstanbul Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü Başkanı Tel: 0212 293 13 00 / 2275 E-posta: gulersoy@itu.edu.tr